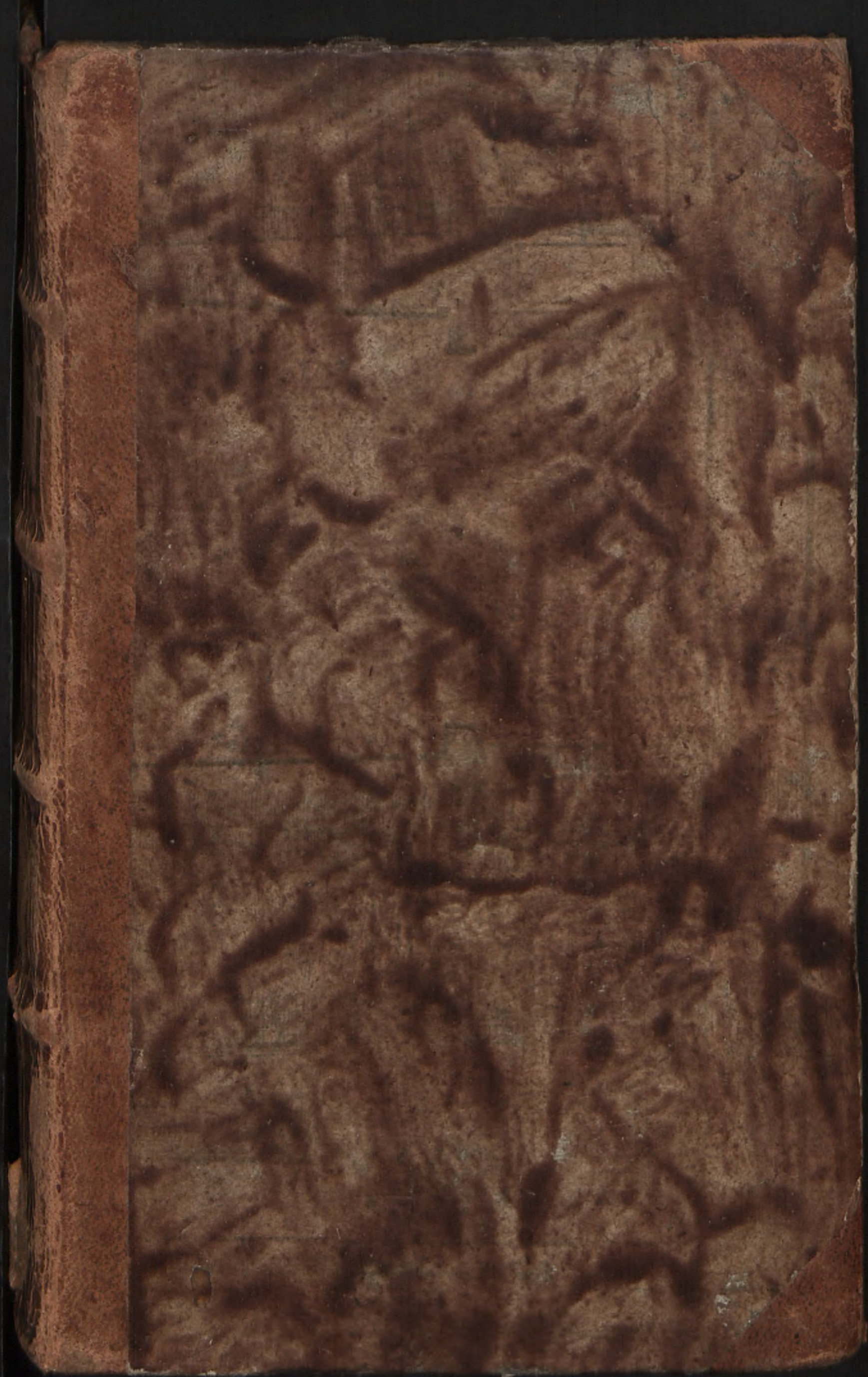

Biblioteka Jagiellońska
stdr0017997

P. v. HAVENS
M. Ph. og d. h. Ev. T.
Nye og forbedrede
EFTERRÆT-NINGER
Om
DET RUSSISKE RIGE,
Efter nöyere Kundſkab,
Som han har indſamlet
Paa hans ſidſte Reyſe.

ANDEN DEEL.

Kiöbenhavn, *Aar* 1747.
Trykt paa AUTORS egen Bekoſtning.

Imprim.

J. P. ANCHERSEN, D.

Det förſte Stykke
om
Autors Reyſe fra Taverov til Aſſov.

Fra Taverov til Nova Paulovſky.

Fra Taverov ſeylede vi den förſte May til Nova Paulovſky, en liden Bye, anlagt af PETER I, men den Tiid meget og nu aldeles forfalden og öde. Thi den beboedes ikkun i Begyndelſen af dem, ſom toge Vare paa den gamle Flode, hvilken var trukken op ad Don-Floden fra Aſſov efter ſamme Fæſtnings Overgivelſe til Tyrkerne Aar 1711, og igien Aaret for denne min Reyſe nemlig 1736 brugt ved dens Erobring tillige med de tyve nye der og i Taverov bygte Galeyer. Den ligger paa

 den

den Kant ved Ruslands yderſte Grænſer, til Lands halvfierſenſtyve Verſt fra Taverov, men til Vands fire Gange ſaa langt igiennem Don-Flodens Bugter. Skiönt Flodens Bredder beboedes her ey af noget Menniſke, ſaa var dog Reyſen i det övrige fornöyelig formedelſt Skoven, Fugle-Sangen og Viltet i Overflödighed.

Fra Nova Paulovſky til Sankt Anna.

Fra Nova Paulovſky dreev vi ſtrax videre ned i den krumme Don-Flood, indtil vi anden Dagen bekom den förſte Koſakkiſke Bye paa den höyre eller Veſtlige og ſex Dage derefter den förſte Kalmukkiſke Horde paa den venſtre eller öſtlige Bredde af Floden, ſom giör Skilsmiſſe imellem diſſe to diverſe Nationer, Donſke Koſakker og Donſke Kalmukker. Den otte og tyvende May ankom vi ved Fæſtningen Sankt Anna, efterat vi havde ſeylet dagligen hen imod halvtreſenſtyve Verſt, og ſeet under Veys to og tredive Koſakkiſke Byer og ungefær lige ſaa mange Kalmukkiſke Horder.

Fra Sankt Anna til Aſſov.

Sankt Anna, ſom er anlagt af Ruſſerne imod Tyrker og Tatare, er en nye

nye

nye regulær men liden nedrig Fæſtning af ſex Baſtioner med behörige For-Verke, og har nu i Freds-Tider til Indqvartering to Feld- og to Guarniſons-Regimenter. Herfra begav vi os længere need fire Verſt til Tſerkaſky, de Donſke Koſakkers Hoved-Stad og deres Ottamans Reſidence, bygt paa Tyrkiſk og beboet af allehaande Aſiatiſke Nationer, ſom driver anſeelig Handel i dens vitlöftige men dog ligeſom i Rusland paa eet Stæd ſamlede Boder. Skiönt en ſtor Deel af Byen ſtaaer over Vandet opföört paa Pæle i Don Floden, ſaa har den dog undertiden forfaret Ildens Magt og er for nogle faa Aar ſiden lagt paa nye i Aſke, men kand ſaavel ſom alle deslige lave Træ-Byer ſnart igien komme paa Fode. Fra denne Bye ſeylede vi igiennem den Nagaiſke örk paa den Veſtlige og det Kubaniſke Tatarie paa den öſtlige Bredde, moxen halvfierſenſtyve Verſt hen til Aſſov, en gammel Tyrkiſk Bye og Fæſtning, ſom Aaret tilforn var indtagen af Ruſſerne og i dens Erobring havde ey beholdt een Steen paa den anden.

Aſſov

Assovs Historie.

Assov har været fordum en Handels-Stad, hvor endog Venetianer og Genueser har havt deres Agent: hvilket kunde sees af et grund-muret Huus, hvorpaa det Genuesiske Vaaben stood over Porten med halv udslukt og hartad ulæselig Latinsk Overskrift udhuggen i Steen, og som var foruden en Tyrkisk Moskee den eneste Bygning, der ey var af de Russiske Prame aldeles skudt i Grunde. Tyrkerne bemægtigede sig förft denne Bye, men nödtes omsider af Kosakkerne til at forlade den Aar 1637, indtil de igien indtoog den med en stor Magt Aar 1642, og befæstigede den saaledes, at den Aar 1695 forgiæves beleyredes af PETER TSAR. Dog giorde hand sig Mester af den Aaret derefter, anlagde Fæstnings-Verkene paa den nyeste Maade, og beholdt den til Aar 1711, da hand i Kraft af den Prutiske Fred gav den tilbage tillige med Taganrok, en nye af ham anlagt Havn og Fæstning i den Mæotiske Söe tredive Verst fra Assov, hvilken blev strax efter dens Tilbagegivelse af Tyrkerne ruineert og sleiffet.

Aar 1736 indtoges Assov igien af Russerne og forbleev i deres Magt indtil Freds-Slutningen 1739, da den blev sprengt og jevnet med Jorden, saa at der nu boer intet Menniske paa det Stæd mere.

Stædet, hvor den laae.

Stædet, hvor Assov har ligget, er tredive Verst fra den Mæotiske Söe paa den östlige eller Kubanske Bredde af Don-Floden, hvilken deler sig samme Stæds i nogle Arme, hvormed den danner sine Insler ligesom Neva-Floden i Petersborg. Lige over for Assov, som laae paa det faste Land op ad et Bierg, der gik skak ned til Don-Floden, havde PETER TSAR paa den næstliggende Insel ladet en liden Fæstning opbygge, kaldet efter hans Navn Petropolis, hvilken var af Tyrkerne længe siden forladt og lagt öde. Assov selv havde en lang takket Muur ved Flodens Bredde, imod Land-Siden fem Bol-Verk, en Ravelin for hver Kurtine, derforuden paa den Nordlige Side et Kron-Verk med en Tenallie og en halv Maane for den ene Kurtine, og med en omkringvendt Tenallie for den anden. Hele Fæstnin-

ningen var omkringgiven med to Kontreskarper, imellem hvilke boede paa den Nordlige og sikkerste Side Kiöb-Mænd og Marketentere, paa den östlige Side de Persiske Regimenter i deres Baraker, paa den Sydlige Side Söe-Folket, hvoraf dog en stor Deel opholdt sig paa Pramerne og Galeyerne, som laae paa den Vestlige Side af Fæstningen ude i Don-Floden. Inde i Fæstningen boede ingen uden Kommendanten og Guarnisonen: og imellem Fæstnings-Verkene forvaredes Magasinerne. Alle Bygningerne var usle, opförte uden Kunst af Stene, Bielker, Fiæle, Jord og hvadsomhelst Matroserne og Soldaterne efter den Leylighed i Hast kunde samle.

Det andet Stykke
indeholder en
Beskrivelse over de Donske Kosakker og Kalmukker.

Paa den lange Vey fra Nova Paulovsky til Assov gik jeg alting stiltiende forbi, for her at kunde berette det merk-

merkværdigste om denne Jordens Egn, hvis gamle Indbyggere har givet berömmelige Europæiske Folk deres förste Oprindelse.

Don-Floden er breed paa mange Stæder, dog uden ofte at deles for at danne Öer nok til at beboes af Menniskene. Dens Vand, hvilket er klart og got oppe i Landet, men bliver slimagtigt og usundt ned imod dets Udfald i Söen, löber hverken synderlig hastig eller synderlig langsom: thi man driver paa den med et maadelig stort Fartöy henved otte Danske Miil i fire og tyve Timer. Floden er i det övrige riig paa de fleste Slags bekiendte Fiske, og har derforuden Skild-Pader samt de ved en anden Leylighed beskrevne Osetriner og Beluger. Beskrivelse over Don-Floden.

Dens Vestlige eller Kosakkiske Bredde bestaaer i höye og steyle Krid-Bierge, hvis överste Spidser er paa nogle Stæder forvandlede til umoen rödt Kride, og imellem hvis sieldne Klöfter de Donske Kosakker boer i deres Byer, som ligger hele Dages Reyser fra hverandre. Biergene med det övrige Land er blotte for ald Skov, Kosakkernes Land.

 saa

ſaa at Indvaanerne maae lade deres Bygnings-Timmer flyde ned til ſig langt oppe fra Landet og giöre Ild med Riis, Rör og ſaadanne Ting, hvis Brug de har lært af Nödvendigheden. Af Urter eller andre Jordens Væxter erindrer jeg ey at have fundet nogen beſynderlig undtagen overflödig Lakrids, dog paa faa Stæder.

En Lande-Plage hos de Donſke Koſakker.

Det er ellers merkeligt, at ald Jordens Gröde gemeenligen een eller to Gange i en Mands Alder forderves her aldeles af Græs-Hopper, ſom er fire Slags, og har hos Koſakkerne fire diverſe Navne, hvilke kand ey i vores Sprog udtrykkes. De kand alle flyve, kommer i en tyk Svarm ligeſom i en mörk Skye, brumlende med höy Lyyd, og, naar de endelig falder ned, da hopper nogle af dem omkring, men andre af dem löber meget haſtig, ſaa at Folkene tillukker Vindver og Döre af Frygt, ſkiulende ſig med alt, hvad de eyer. Endelig forſvinder de onde Dyyr, krybende need i Jorden, hvilken de efterlader ſig kul-ſort, opmodret, hullet og blottet fra ald dens Gröde, Korn

Korn og Græs, Frugt og Blade og alt, ſom kand kaldes Jordens Væxt eller regnes iblant grönne Urter, ret ligeſom det var fortæret ved Ilden. Herved erindrer jeg mig de Donſke Fluer og Mykker, ſom er ſtörre end de hos os, og vare os Reyſende undertiden næſten utaalelige.

Folket boer ikkun ved Floden.

Koſakkernes höye biergagtige Land har foruden Don-Floden intet merkeligt Vand, Söe eller Aae undtagen Donez, ſom falder ud i Don-Floden nogle Dages Reyſe förend man naaer dens Udlöb i Havet. Saadan Vand-Mangel driver Menniſkene hen at boe ved de to bemeldte Floder, og at lade det övrige Land öde, ingen levende uden utallige tuſende Murmel-Dyyr, kaldede paa Ruſſiſk Surok, til Nytte. Paa min Tilbage-Reyſe over Landet ſaae ieg alleveg-ne en forunderlig Mængde af diſſe Slags Ræve, hvilke af Nysgierighed idelig paa deres Bag-Been beſkuer de Reyſende, vidende dog til rette Tiid med Haſt at ſkiule ſig i deres Huler. Efterdi nu Landet er ſaa öde og beboes ikkun ved Don- og Donez-Floder-

derne, ſaa kand ingen forundre ſig over, at, naar endog alle de Donſke Koſakker gaaer i Marken, ſaa udgiör de dog ey flere end ti tuſende Mænd, enhver med to Heſte.

De Donſke Koſakkers Leve-Maade, Skikkelſe, o. ſ. v.

Imellem dette Folk og det Ruſſiſke findes ey megen merkværdig Forſkiel i Legemets Skikkelſe, naturlig Beſkaffenhed, Sprog, Religion, Bygning, Klæde-Dragt, Spiisning og övrige Leve-Maade. Angaaende Religionen viſer de ſig ivrige i at omvende deres Naboer Kalmukkerne til den Chriſtelige Græſke Kirke, tilladende de Omvendte at boe uden for Byerne i Telte: hvilken Omvendelſe-Iver bringer dem den Fordeel, at de döbte Hedninger ſom troe Vægtere varer for deres Lands-Mænds Indfald, og anviſer deres aandelige Fædre de beleyligſte Tider og Stæder til at giöre det beſte Bytte. I Klæde-Dragten ſkiller Koſakkernes Huſtruer ſig fra Ruſſernes ved baade hiemme og ude ſtedſe paa Hovedet at bære aflang-firkantede eller aflang-runde, meget höye, med ſmaa löſe raslende Stene og Koraller behengte Bonetter, ſom

ſom i Stæden for andre Aag paalegges af Mændene for i deres naturlige Munterhed at giöre dem Legemets Bevægelſer, i ſær Indgangen og Udgangen, vanſkelige: ligeſom dette Kiön kand anden Stæds, ſaaſom i China, være til anden Dragt forfört i ſamme Henſigt.

Deres Handteringer.

Koſakkerne dyrker Jorden og nærer ſig med alle Slags Qvæg ligeſom Ruſſerne, dog med mindre Fliid og Nytte. De bygger ſelv deres Huſe, forarbeyder ſelv deres Klæder af Uld og Hör, underholdende i det övrige faa eller ingen Handverks-Folk iblant ſig; ſaaſom de foruden nödvendig Huus, Klæde og Föde bruger ikkun lidet, hvilket de i deres Uſelhed tilkiöber ſig i Tſerkaſky. Og her allene er det, hvor det hele Donſke Koſakken-Lands Handel drives med Fiſk og Cavear, ſom friſk og tör forſendes og udbyttes til Ruſſerne imod nogen liden meeſt Jern- og Klæde-Kram, men til Tyrkerne imod Silke-Töy, Kaffe, Riſen-Gryyn, Tobak og Piber.

Deres Indretning.

Det Donſke Koſakken-Folk har ingen trykt Lov, giver foruden en ringe Told i Tſerkaſky ey nogen övrig-

righed Skat, underholder ingen ſtaaende Krigs-Magt, og lever ligeſom andre Tatariſke Folk i deres förſte Barndom og hartad naturlige Frihed. I enhver Koſakkiſk Bye ved Don-Floden befinder ſig en Taman eller Övrigheds Perſon, gemeenligen den fornemmeſte og rigeſte Indvaanere, ſom efter Fornuftens Lyys og gammel Vedtægt dömmer imellem ſine Med-Borgere, foreholder dem Ottamannens tilſendte Befalninger, og drager i Krigs-Tider med alle ſtærke Mænd i Marken, hvor hand under Ottamannens Commando ſaavelſom alle hans Lands-Mænd i ſlet Bonde-Dragt med en Træ-Sadle paa den ene og Proviant paa den anden Heſt, med en Sabel ved Siden og en Flint over Skuldrene jager haſtig om at plyndre, bruges ogſaa med Fordeel til at forfölge en flygtig Fiende, men tager ſelv ſtrax Flugten, ſaa ſnart ham ſkeer ordentlig Modſtand. Den ſtörre Deel af det giorte Bytte er i Krigs-Tider Tamannens Sold, ligeſom hand i Freds-Tider faaer af ſine Koſakker ingen Lön uden nogle faa Foræringer. Foruden

den denne Taman er i enhver Bye endnu en anden, ſom vexler i Regieringen hvert andet Aar om med denne, og i den Regierendes Fraværelſe, Sygdom eller Forfald forvalter alting hiemme.

Over alle Byerne og deres Tamanner regierer de to Ottamanner, ſom reſiderer i Hoved-Staden Tſerkaſky, vexel-viis med hverandre ſaaledes, ſom det nys meldtes om Tamannerne. De faaer i Freds-Tider Foræringer af Byerne og i Krigs-Tider den ſtörſte Deel af Byttet. Den Regierende giver efter Gotbefindende Befalninger til alle Donſke Koſakker, fører dem ſom deres General an i Marken, gemeenligen udgivende ſin Magt dobbelt ſaa ſtærk ſom den er, og ey tilladende de Ruſſiſke Generaler at tælle eller mynſtre Folket. Dog ſtaaer hand under det Ruſſiſke Rige ſom Vaſal, tagende i det övrige imod dets Ordrer ſom Brigadeer eller General Major ved Armeen. Den Skade, ſom hand i Krigen kand giöre Ruslands Fiender, er den Fordeel, hvilken dette Rige har af dets Over-Herſkab over hans Lande. *Deres Regiering.*

Don-

Kalmukkernes Land.

Don-Flodens östlige og Kalmukkiske Bredde er lav og slet, riig paa gode Græs-Gange. Det kand være, at der findes Skov inde i Landet; men ieg saae ey noget Træ, saa langt ieg naaede med mine öyne. Af rare Dyyr fandt vi hen ved Vandet en Fugl i en Hanes Skikkelse, som kunde baade flyve og svömme, og var vanskelig at skyde: og paa Landet iblant Kalmukkernes Qvæg en Mængde af Dromedarier eller Kameler, de störste Dyyr næst Elephanter. Flodens Fiske-Rigdom trekker dette Slags Kalmukker ey mindre hen til dens Bredde, end den Mangel, der findes paa got Vand, længere hen imod Östen.

Deres Skikkelse, o.s.v.

Det Kalmukkiske Folk har före og proportioneerte Legemer, men hesselige Ansigter, brede og tykke uden Skæg med sorte-bruun Huud, flade Næser, lave Pander og smaa dybe mörke öyne. De klæder sig i Faare-Pelse, af hvilke de vender Ulden ind om Vinteren og ud om Sommeren, gaaende gemeenligen heel nögne om Middags-Tide i de varme Dage. De boer baade Vinter og Sommer i smaa runde Telte, med hvilke de for at faae friske Græs-Gange flytter aarligen ofte om fra eet Stæd til et andet. De drikker Vand, Blood og Hoppe-Koe- og Faare-Melk, og æder raat og raadent Kiöd og vederstyggelige Fiske uden Bröôd eller anden good Spise.

Deres Handtering.

Thi de dyrker ey Jorden, men lever af Fæ-Drift Horde-viis, hver Horde beregnet omtrent til nogle hundrede imod tusende Siæle, drivende stedse om med deres Faar, Köer, Dromedarier og Heste. Intet Slags Handverk er dem bekiendt, saasom de vil ey forbedre Naturen ved Kunsten for at forskaffe sig nyttige Ting til et anstændigt, mageligt og fornöyeligt Levnet. Dette er ogsaa saavelsom Landets Situation Aarsagen, hvorfor de bruger ey nogen Handel, som er værd at melde.

Deres Indretning.

Kalmukkerne har endnu mere naturlig Frihed end Kosakkerne: thi de yder aldeles ingen Skat, erkiender ingen ret Övrighed, og adlyder foruden deres Afguds-Præsters Fabler hverken Guddommelige eller Mennīskelige skrevne Love. Dog har

har enhver Horde ſin Överſte, ſom er dens Dommere og tillige i Krigen dens Anförere, under hvilken Mændene flygter om paa deres Heſte, nogle med Bue og Pile, andre med Skyde-Gevær, men alle med lange Træ-Spyyd, ſom er med Jern beſlagne i Enden. Alle Horderne ſtaaer under een Fyrſte, ſom den Tiid kaldtes Don-Duk Ombo, og anſaaes ligeſom den Donſke Ottaman, efterdi de begge med eens Vilkaar er Vaſaller af det Ruſſiſke Rige.

Deres Sprog og Religion.

Det Kalmukkiſke Sprog er en Dialect af det Kineſiſke: og det Donſke Kalmukken-Folk har ogſaa Kineſernes Religion tillige med dets övrige Lands-Mænd og alle andre Aſiatiſke Hedninger. De opdigter mange og mange Slags Aander, troer Sielenes Forflyttelſe efter Döden, tilbeder udſkaarne Billeder, forrettende deres Afguds-Tieneſte ved Ild og med Klokker. Deres ypperſte Afguds-Præſt, Dalay Lama, en Fyrſte i Tibet hen ved de Kineſiſke Grænſer, holder de for at være udödelig: thi de Afguds-Præſter eller Lamaer, ſom holder der

der ſig op hos ham, ſkaffer ham hemmelig bort, naar han döer, ſætter en anden ung Mand, der ligner ham, ind i hans Stæd, indbildende Hedningerne, at den gamle Dalay Lama har ikkun forvandlet og fornyet ſin Skikkelſe.

Det tredie Stykke

fatter i ſig

Efterretninger om Capitein Commandör Bierings og Capitein Spangenbergs Reyſer fra Kamſkiatka.

Ved at berette min egen Reyſe iblant Koſakker og Kalmukker ſaa falder mig en langt vanſkeligere Reyſe ind, hvilken to af vores Lands-Mænd af Nörre-Jylland, Capitein Commandör Biering, föd i Horſens, og Capitein Morten Spangenberg, föd ved Varde i en Lands-Bye, kaldet Jerned, juſt i de ſamme Aar giorde anden Gang over Siberien hen til Kamſkiatka og længere imod öſten. Som nu denne Reyſe har giort Opſyyn uden ret at bekiendtgiöres i Verden;

den; ſaa vil jeg her meddele dens Beſkrivelſe fra Begyndelſen indtil Enden.

Kamſkiatka opdages.

I den Artikel om Handelen paa Siberien har jeg allerede forklaret, hvorledes dette Land fandtes under Tſar Ivan Vaſiloviz den Store, og dets ſvage Indvaanere af faa Koſakker ſaddtes Tiid efter anden i Contribution alt længere og længere hen imod Öſten. Hermed continuerede den Ruſſiſke Magt, indtil endelig Kamſkiatka opdagedes under Tſar Alexius Michaloviz, Keyſer Peter den Stores Fader. Landet er en Halv-Inſel, den öſtlige og yderſte Deel af Siberien og Tatariet hen ved det roelige Hav, hvilket ſkiller Aſia og America fra hverandre. Dets uſle Indvaanere, ſom lever i endnu ynkeligere Tilſtand end Kalmukkerne, er ſaavelſom alle de övrige Siberiſke Nationer for nogle hundrede Aar ſiden efter deres egen Beretning tvungne af de ſtærkere Sydlige Slegter til at flye over Biergene ind imod Norden.

Förſte Reyſe til Kamſkiatka.

Keyſer PETER I, ſom i hans langvarige Regiering havde indhentet Kundſkab om Kamſkiatkien, begyndte endelig, da han fik Roe for alle hans Fiender trindt omkring og fuldbragte de nödvendigſte Reformationer hiemme, at tænke paa dette Rigets Hiörne for at tilveyebringe ſig Ære ved at bekiendtgiöre dets Tilſtand. Han udſtillede derfor en Ordre, den allerſidſte, der underſkreves af ham ſelv, kort förend han döde den ottende Februar 1725, i Kraft af hvilken Capitein, ſiden Capitein-Commandör Biering og Lieutenant, derefter Capitein-Lieutenant, og nu Capitein Morten Spangenberg, to Danſke Mænd i Ruſſiſk Tienneſte, tillige med adſkillige Ruſſer og Fremmede, ſaaſom Skibs-Timmer-Mænd, Studerende og andre, maatte forföye ſig ufortövet over Siberien til Kamſkiatkien, og ſkulde allevegne forſynes med det, de behövede for at fuldföre deres Reyſe, optegne de merkværdigſte der forefundne Nyheder, og i ſær ved Havet udforſke Kamſkiatkiens Situation imod andre Lande.

Hvad for Folk der reyſte med.

Det Val, hvilket Keyſeren giorde imellem de Perſoner, ſom kunde bruges til Expeditionen i Kamſkiatkien,

var

Biering og Spangenberg.

var ey uden Grund. Og blev det ſiden Mode i Petersborg at bortſende dem, hvis Nærværelſe var ey behagelig, til at hielpe Biering i at giöre nye Opdagninger. En Kurlandſk Ædelmand, ſom ſtood ved Guarden til Heſt i Petersborg, men havde ſamt nogle andre af hans Lands-Mænd med en unyttig Nys-Gierighed udforſket og bekiendtgiort deres nye Hertugs Slægt-Regiſter, bortſkikkedes ſaaledes Aar 1738 til Kamſkiatkien for dobbelt Sold at ſtaae Officererne bi i at giöre Kort over deres Reyſer. Aar 1744 talte jeg med denne Perſon ſelv i Moſkov ſaavelſom ved andre Leyligheder med flere, hvilke ere komne fra Expeditionen tilbage.

Biering kommer til Okota.

Biering reyſte ſtrax Aar 1725 med hans Fölgeſkab fra Rusland til Tobolſky i Siberien, fra Tobolſky til Irkutſky, og fra Irkutſky med ſtore Beſværligheder til Jakutſky, en liden Siberiſk Bye ved Lena-Floden, omtrent under den ſyv og treſenstyvende Grad imod Norden. Herfra var Veyen ey endnu nokſom banet til Kam-

Kamſkiatkien, og kunde den Tiid formedelſt Mangel paa Underholdning ey befares uden af faa Menniſker i Selſkab, ſom undertiden paa Skrit-Skoe, undertiden med andre Vanſkeligheder maatte fortſætte deres Reyſe ofte med Livs-Fare. Capiteinen lood derfor en Deel af hans underhavende Commando blive tilbage i Jakutſky, begivende ſig ſelv med de nödvendigſte Perſoner og Sager need til det Stæd, hvor Floden Okota falder ud i den Bugt af det rolige Hav, hvilken ſætter Grænſer imellem Halv-Inſelen Kamſkiatkien og det faſte Land af Siberien.

Hans förſte Opdagning.

Her oppebiede han flere Nödvendigheder fra Jakutſky, beflittende ſig imidlertiid ey allene paa at forfærdige et lidet Fartöy, men ogſaa at indrette en Huusholdning, at ſaae Fröe og Korn, at beſörge andre ſaadanne Ting til Menniſkernes Underholdning, og at opbygge Boliger for Folket. Fra dette Stæd, hvilket bærer Navn af Floden og kaldes Okotſka, ſeylede han med det lidet der forfærdigede Fartöy tuſende Verſt imod

 Öſten

öſten til Kamſkiatkien, reyſede videre rundt omkring Landet, overalt nöye udforſkende dets Indbyggere, og fortſættende ſin Seylads indtil den ſyv og treſenstyvende Grad af Polens Höyde. Under denne Grad fandt han intet Land længere imod Norden, men ſkulde ſeyle igiennem et ſmalt Far-Vand igiennem Havets höyeſte Iis-Bierge, inden han kunde komme omkring den Nord-öſtlige Kap af Siberien, hvor de Nord-Öſtlige Siberianer undertiden jager og fiſker om Sommeren. Dog ſtadfæſtede alle diſſe Folk eendrægteligen, at ſaadan en Reyſe fra Samojeden-Land ved Arkangel omkring Kapen need til Kamſkiatkien var virkelig ſkeet af vildfarende Folk, iblant hvilke de fleſte paa Reyſen har miſtet deres Liv, og de overblevne deres Helbred. Biering, hvis Ordre var ved öyenſynlig Livs-Fare paa beſte Maade at frelſe ſig ſelv med Folket, ſeylede derudover herfra tilbage, og kom den ſyvende September til Havnen i Kamſkiatkien, hvor han opholdt ſig ved en Flood Vinteren over

for

for at reparere ſit Fartöy. Herfra gik han den femte Junii i det efterfölgende Aar need imod Syden til Pynten af Landet, og derfra videre Veſt-Nord-Veſt op i Bugten, indtil han endelig ankom den tre og tyvende Julii efter ſyv Ugers Reyſe i Okotſka.

Han kommer tilbage til Moſkov og ſendes igien til Kamſkiatkien.

Fra Okotſka begav han ſig tilbage til Moſkov, hvor han overleverede ſit Dag-Regiſter, forfattet efter Söe-Folks Smag, tilligemed et Kort, ſammentegnet efter det, hvilket han enten ſelv paa ſin Reyſe havde ſeet eller dog hört troværdeligen fortælles af andre. De Aarſager, ſom havde hindret ham i at giöre flere Opdagninger, udlagde han mundlig, ſaaſom Mangel paa Skibs-Timmer, dygtige Folk, i ſær forfarne Matroſer og ſaadant mere. Aarſagerne ophævedes ſaa meget ſom mueligt, ſaa at Biering gik Aar 1732 til Kamſkiatkien igien med nye Ordre og flere Hielpe-Midler.

Giör Anſtalter til nye Opdagninger.

Da begyndtes for Alvor at underſöge alle Ting i Kamſkiatkien og de Nord-Öſtligſte Lande af Siberien. I ſær anvendtes al Fliid paa at bygge

ge

ge i Okotſka og i den Havn af Kamſkiatkien, hvilken kaldes Sankt Peters og Sankte Povels. I Okotſka bygtes to Skibe, ſom under Capitein Spangenbergs Commando ſkulde gaae need i Syd-Ooſt for at ſöge efter Yeſſo og Japan. Naar man ſeyler fra Okotſka tuſende Verſt over Havets Bugt imod Öſten til Kamſkiatkien, ſaa har man endnu to hundrede Verſt over Landet til Sankte Peders og Sankte Povels Havn, hvilken ligger ved det rolige Hav lige over for Amerika. Her bygtes ogſaa to Skibe, ſom ſkulde under Capitein-Commandör Bierings Commando opſöge det Amerikanſke Land imod Öſten og Norden.

Capitein Spangenbergs Opdagning.

Capitein Spangenberg ſeylede imod Syd Ooſt forbi Yeſſo, og kom endelig med ſine to Skibe igiennem det ubekiendte Hav hen til de Nordlige Japanſke Kyſter. Han toog ſin Kuurs rundt omkring Landet, ligeſom Vindene föyede det, og kaſtede nu eet, nu et andet Stæd Anker. Tilſidſt ſaaes han af Japoneſerne, ſom da i Hobe-Tal forſamlede ſig ved Strand-

Strand-Bredden, ſkrege med höy Röſt, og udſendte adſkillige ſmaa Baade, af hvilke Folket ſoldte ham baade Proviant og Varer. Da han tilkiendegav dem, at ingen af hans Fölgeſkab havde Tilladelſe af Övrigheden at gaae nogen Stæds i Land hos Folk, ſaa roede de tilbage igien: hvorpaa en fornemme Japoneſer med andre flere kom ud paa Skibet, forſkaffede ham adſkillige Forfriſkninger og gav ham Porſellæn i Stæden for rödt Klæde. Spangenberg ſeylede ſiden tilbage til Okotſka og forferdigede et Kort over ſin Reyſe, hvilket han ey har vildet meddele mig, da jeg for kort Tiid ſiden talte med ham i Petersborg. Hans Udſigende gaaer i det övrige ud derpaa, at fra Kamſkatkien, Yeſſo og Japan ligger een Öe tæt ved den anden lige over til Amerika, og at diſſe Öer ſaavelſom Amerika ſelv har efter Folkenes eget Vidnesbyrd i mange hundrede Aar været Kineſers og Japoneſers Tilflugts-Stæder.

Commandör Bierings Opdagning.

Capitein-Commandör Biering havde en beſværligere Reyſe imod Nord-

Nord-Ooſt, og ſtrandede ved hans Tilbagekomſt paa en öe nær ved Kamſkiatkien, hvor han med en ſtor Deel af Folket döde. Seer her er den Efterretning om hans Reyſe, hvilken de overblevne indſendte til Amiralitets-Collegiet i Petersborg.

Nye ubekiendt Efterretning om hans ſidſte Reyſe

Aar 1741 i May holdtes Raad over hvad for en Kuurs man ſkulde tage, naar man löb ud af Sankte Peters og Sankte Povels Havn for at finde det Land Jan de Gamma, hvilket Profeſſoren ſagde at ligge under den ſyv og fyrretyvende Grad af Polens Höyde. Der beſluttedes at tage Kuurſen fra den Avatiſke Mund Syd-öſten til öſten indtil den ſex og fyrretyvende Grad, for i denne Paralleel at ſee, om der var endnu intet Land at finde. Var der Land, ſaa vilde man, ſaa langt ſom det ſtrakte ſig, gaae langs hen med det imellem Nord-öſten og Nord-Veſten. Men var der intet Land, ſaa vilde man tage Kuurſen öſten til Norden, paadet at vi kunde naae Sankte Peters og Sankte Povels Havn ſidſt i September.

Den

Den fierde Junius löbb Capitein Biering med hans Commando ud af den Avatiſke Mund og holdt den beſluttede Kuurs, nemlig Syd-öſten til öſten indtil den nittende Junius, da begge Paket-Baadene var endnu tilſammen. Da nu Biering efter overſtanden Storm kunde ey igien finde Capitein Tſkirikov, ſom commanderede den anden Paket-Baad, og om hvem nu erfares, at han er gaaen tilbage uden at opdage noget; ſaa beſluttede han med de andre Officerer at forfölge den foretagne Kuurs i Syd-öſten; bleev og virkelig ved med den imellem Compaſſets fierde Deel paa adſkillig Rumbe, ligeſom Vinden tillood det, indtil den fem og fyrretyvende Grad og tredive Minuter af Nordlig Brede, i Længden imod öſten fra Vauga ſexten Grader og tre og tyve Minuter, det er to hundrede Tydſke Mile. Vi fandt enddog intet Land, hvorudover Biering efter den eengang fattede Slutning toog Kuurſen imod öſten til Norden, og ſeylede med den indtil den otte og fyrretyvende Grad og otte og tredive

dive Minuter i Breden, og i Længden fra Vauga ſex og tredive Grader, uden at noget Land ved ald denne Seylads kunde opdages.

Derpaa befalede Commandören at holde mere imod Norden, og ſeylede hen i Nord-Öſten indtil den ſextende Julius, da vi ſaae Land imod Nord-Veſten. Han holdt ſtrax nærmere hen paa Landet, og kaſtede den tyvende Julius Anker ved en Öe, hvilken han kaldte Elias-Öe. Den ligger under den ni og halvtreſenstyvende Grad og fyrretyve Minuter i Breden, men i Længden fra Vauga otte og fyrretyve Grader og treſenstyve Minuter, det er i Öſten til Norden fire hundrede og atten Tydſke Mile.

Flode-Meſteren ſendtes ſtrax med Lang-Baaden i Land for at opſöge en good Anker-Grund bag ved en anden liden Öe, paadet at vi kunde der ſkiule os imod Stormen. Han fandt ogſaa ſtrax imellem Öen og det faſte Land en good Anker-Grund af tre til halv-fierde Favn, og berettede derhos, at han havde ſeet en Hytte paa Öen, ſom var huggen med en Öxe af Fiæ-

Fiæle, og hvori Folk kort tilforn maatte have boet, bringende til Beviis med ſig en Hakke, en Skovl og en Steen, hvorpaa Meſſing ſyntes at have været reven.

Adjunctus Steller foer derpaa med Jol-Baaden op paa Sankt Elias-Öen, og fandt der en Hytte i Jorden, hvori laae rögede Fiſke, ſom efter ald Anſeelſe var tilbereedte den ſamme Sommer. Han ſaae ogſaa Foodſpor af Menniſker, iligemaade et Stæd, hvor man havde havt Ild: hvoraf han ſluttede, at Folket, da det var blevet os vaer, havde retireret ſig ind i Skoven, eller og, at det havde ſine rette Boliger paa det faſte Land, og var vant ved at roe over til denne Öe for at fange Hav-Dyyr eller at fiſke. For nu at erfare dette og at lokke Folket til ſig befalede Biering at legge ind i en Hytte adſkillige ſmaa Ting, ſaaſom ſexten Alen grönt Lerred, to Knive, tyve Kineſiſke Kaniner og to Jern-Tobaks-Piber.

Vi kunde ey merke om der var Bygnings-Timmer paa Landet, efterdi Strand-Bredden var ſkiult med Snee

Snee og beſtood af höye Klipper. Derimod paa Öen var Skov nok, nemlig af Gran, Fyr, ſmaa Krat, hvoraf intet duede til at bygge eller reparere Fartöyer. Vi ſkulde for Exempel havt et Stykke Træ til Mers-Raaen, men kunde intet dertil brugeligt finde. Derudover forſynede vi os med Vand: og den anden Dag, ſom var den een og tyvende Julius, fortſatte vi vores Reyſe.

Biering vovede ey at holde ind i den aabne Söe, gik derfor imellem Syden og Veſten ligeſom Landet ſtrakte ſig for at beſee og beſkrive det. Da vi nu med adſkillige Kuurſer kom til den ſex og halvtreſenstyvende Grad og fire og halvtreſenstyve Minuter i Breden, ſaa ſaae vi den ſyv og tyvende Julius en Strand-Bredde for os, efter vores Gisning ſyv Mile imod Öſten til Norden. Vi kaſtede Lod og fandt Vand paa fem og tredive til fyrretyve Favne. Dog torde vi ey holde Landet alt for nær formedelſt de mange Sand-Bakker, det taagagtige Vær og den ubekiendte Strand-Bredde: hvilke Omſtændigheder

heder ſatte os ofte i yderſte Fare, at vi var undertiden uden ald Haab til Frelſe.

Vi holdt derfor af fra Strand-Bredden og ſeylede, ligeſom Dag-Regiſteret udviſer, med lige Kuurſer indtil den anden Auguſt, da vi uformodentlig bliver en Öe vaer nær hos os, efterdi Taagen havde adſpreedt ſig tilforn om Natten. Vi kaſtede Lod, og havde Vand paa ſexten, ſytten til atten Favne, men maatte gaae til Ankers om Natten formedelſt Taage, og det paa et Dyyb af atten Favne, kaldende Öen Tumannoi, den taagagtige.

Da Dagen brööd an, ſatte vi vores Reyſe fort, og ſaae ſtedſe det faſte Land ey langt borte fra os imod Nord-Veſten. Den fierde Auguſti bleev vi nær ved vores Kuurs fem Öer vaer: fra hvilken Tiid vi holdt beſtandig længere ud i Söen.

Vindene var os paa vores Reyſe temmelig imod. Og da vi derfor befandt os den tiende Auguſt under den tre og halvtreſenstyvende Grad og atten Minuter i Breden og fra Vauga i Læng-

Længden henved fire hundrede Tydſke Mile, havde ogſaa efter Felſkierens Rapport een og tyve Mand paa Skibet, ſyge af Skörbug; ſaa beſluttede Biering, efterat han havde raadfört ſig med Officererne, at holde Kuurſen i Parallelen af tre og halvtreſenstyve Grader. Thi efterdi vi befandt os under den fem og halvtreſenstyvende Grad, da vi ſidſte Gang ſaae Amerika, ſaa vilde vi nu ſee, om vi ikke ogſaa kunde finde Amerika under den tre og halvtreſenstyvende Grad Paralleel. Vi fuldförte vort Forſæt, hvilket dog hindredes af heftige Veſt-Vinde, ſaa at vi den ſyv og tyvende Auguſt var under den tre og halvtreſenstyvende Grad i Breden, tre hundrede Tydſke Mile borte fra Vauga.

Vi havde den Tiid ikkun ſyv og tyve Tönder friſk Vand tilbage, hvormed vi kunde ikke ſeyle til Sankte Peters og Sankte Povels Havn uden at mangle. For derfor at forſyne os med Vand, ſaa beſluttede Commandören med de andre Officerers Bifald ſamme ſyv og tyvende Auguſt

guſt at ſöge hen til Landet. Efter vores Giſning var vi ikkun treſenstyve Mile fra Landet, opdagede ogſaa den ni og tyvende Auguſt mange öer, og fandt Vandet ved dem paa ſandig Grund nærmere og nærmere at være dybt fra fem og halvtreſenstyve til femten Favne. Da vi kom nær til Landet, ſaa ſattes den liden Jol-Baad ud, med hvilken Under-Styrmanden commandeertes hen at ſöge efter Anker-Grund imellem Öerne, da vi kaſtede imidlertiid Anker paa fire og tyve Favne.

Men ſaaſom Under-Styyrmanden kom tilbage meldende, at han ingen good Anker-Grund kunde finde; ſaa ſattes Lang-Baaden ud, hvormed vi boxeerte os ind imellem Öerne i en Bugt paa fem og tyve til femten Favne Vand og kaſtede der Anker. Derpaa bragtes Styyrmanden i Land for at ſöge efter friſkt Vand, hvilket han ogſaa fandt ſtrax uden Möye.

Vi kunde ſee det faſte Land bag Öerne omtrent tolv Mile fra os: og den fölgende Nat fik vi Ild at ſee mod Nord-Nord-Oſt paa een af Öerne,

ſom laae fra os henved halvanden Miil. Meſter Kytrov ſendtes derfor den tredivde Auguſt i Land at beſee Ilden og opſöge Folkene, og fik adſkillige ſmaa Ting med ſig, for at lokke dem med Gaver. En ſtærk Storm, formedelſt hvilken vi maatte lette Anker at ſkiule os længere hen bag öen, hindrede ogſaa Kytrov at komme med den liden Jolle fra Landet tilbage; hvorudover Lang-Baaden ſendtes efter ham, med hvilken han ogſaa kom den tredie September igien til Paket-Baaden, forladende den liden Jolle paa Landet. Han berettede, at der havde været Ild, og at han havde ſeet Fyyr-Stædet, men ey fundet noget Menniſke.

Vi lættede derfor ſamme Dag Anker, og laveerte os imellem öerne ind til en anden öe, ſom laae to Mile fra den förſte mod öſten. Her kaſtede vi igien Anker paa femten Favne, og blev liggende indtil anden Dagen den fierde September. Klokken fem om Eftermiddagen hörte vi et ſtort Skriig af Menniſker, fra hvilke to paa ſmaa Baade roede hen imod vores

vores Paket-Baad, men holdt ſtille omtrent halvtreſenstyve Favne fra Landet, raabende til os paa deres Tunge-Maal.

Vores Fortolkere, hvilke vi havde taget med fra Kamſkiatka, og ſom talede Tſkukotiſk og Koraiſk, forſtood ey deres Sprog, og kunde ey heller forſtaaes af Amerikanerne, der gave ſaadant tilkiende ved at beröre deres örne, vinke med deres Hænder og pæge hen paa Landet. Den ene af dem vovede ſig noget nærmere hen til vores Paket-Baad, men torde dog ey komme til os paa Skibet. Paa Capitain Commandörens Befalning tilſendte vi ham ved Hielp af et Bret nogle Gaver, nemlig röödt Kalamank, Speyl, Kineſiſke Tobaks-Piber og noget Meſſing-Töy: hvilket altſammen han meget glad imoodtoog, og forærede os derimod to glatte Stokke, af hvilke den ene var prydet med Falke-Fedre, og den anden med Fugle-Födder. Da vi antoog det, ſaa roede Amerikanerne tilbage til Landet, og vinkte os med Hænderne, ſkrigende af alle Krefter.

Commandören lood derudover Lang-Baaden ſætte ud, og commanderede mig op paa Landet tillige med en Fortolkere fra Kamſkiatka og nogle bevæbnede Mænd, ſaa ogſaa adſkillige Gaver, hvoriblant var dobbelt Korn-Brændeviin. Da jeg kom nær hen til Amerikanerne ved Strand-Bredden, ſaa gik jeg formedelſt den ſtore Storm, mange Fald-Vinde og de under Vandet ſkiulte Klipper til Ankers ey langt fra Landet, men ſendte en Baad i Land med Fortolkeren ſamt nogle bevæbnede Mænd og ſmaa Gaver, hvilke Amerikanerne ey vilde imoodtage. Een af dem iſkienkedes en Skaal med Brændeviin: men da han havde udtömmet den, leverede han Skaalen tilbage og ſpyede Brændevinen ud af Munden.

Imidlertiid förte de vores Fortolkere ind i deres Hytte, trakterede ham med Valfiſk-Feet: og da han havde antaget det af dem og vilde derefter gaae bort, vilde de ey lade ham fare. Jeg gav derpaa, for at frelſe Manden, Ordre, at nogle Soldatere ſkulde ſkyde op i Luften: ved hvil-

hvilket Knald Amerikanerne faldte forfærdede need paa Jorden, ſaa at han imidlertiid forföyede ſig uforhindret til Baaden. Da faldt de vilde Folk med Magt Baaden an, og greeb fat paa Fal-Rebet, for at vilde trekke den op paa Landet. Men ſaaſom jeg befrygtede, at de maatte trekke os paa en blind Klippe og ſaaledes ſönderknuſe Baaden, ſaa lood jeg Ankeret kappe og Fald-Linien afſkiære, gik derpaa med Folket tilbage og raporteerte, hvad ſom var ſkeet, til Commandören. I den efterfölgende Nat havde Amerikanerne atter Ild paa Landet.

Vi ſtood imidlertiid en heftig Storm med Regn ud, ſaa at vi nödtes til at lade det ſtore Segl og Fald-Raaen falde, og i ſaadan Tilſtand oppebie Dagen. Den femte September lettede vi Anker og laverede Öen nærmere, i Forſæt at fortſette vor Reyſe. Da vi kom nær hen til Öen og kaſtede atter Anker paa ſytten Favne Vand, kom Amerikanerne fra Öen med ſyv ſmaa Baade, af hvilke to vovede ſig hen til os paa Skibet. Vi gav

gav dem en Jern-Kiedel og nogle Sye-Naadle: men de foræreede os derimod to Huer, forfærdigede af Bork, den ene behengt med et Billede af Been i menniſkelig Skikkelſe, hvilken her med denne Rapport overſendes Amiralitets Collegiet.

Alle diſſe öer var uden Skov og u-dyrkede. Man kunde ſlutte, at Amerikanerne var ikkun komne fra det faſte Land ud paa dem, for at jage efter Hav-Dyyr og at fiſke. Jeg har aftegnet, hvorledes Amerikanernes Baade var giorte af Huder; hvilken Tegning hermed indſendes.

Efterat vi havde forſynet os med friſkt Vand, traade vi vores Reyſe den fiette September an, og kaldte öen Skumagin. Vi havde i Sinde at ſeyle lige til den Kovatſkenſiſke Havn, men kunde ey komme didhen formedelſt beſtandige og heftige Storm-Vinde fra Veſten, hvilke ſatte os undertiden i yderſte Nööd og Fare. Vi gik med Reeb, og blev den fierde og tyvende September nogle öer vaer under den een og halvtreſenstyvende Grad i Nordlig Brede; og bag

bag diſſe öer kunde vi ſee Bredden paa det faſte Land af Amerika imood Veſt-Nord-Veſt. Fra denne Egn dreves vi af en Veſtlig Storm til den trettende October firſenstyvende Mile imood öſten. Aldrig kunde nogen gammel Söe-Mand erindre ſig ſaa heftig en Storm: og desforuden var nogle af vore Folk allerede döde, andre Senge-liggende af Skörbug, og de övrige hartad udygtige til Skibs-Arbeyde.

Den fem og tyvende October var vi komne under den een og halvtreſenstyvende Grad og nogle Minuter i Breden, og fik der i Nord-Veſt til Norden at ſee en Steenagtig ſlet öe uden Skov, hvilken vi kaldte Sankt Martian. Den otte og tyvende October ſaae vi en öe i Nord-Nord-Veſt, og tre Mile derfra tre ſmaa öer, alle ſlette uden Skov, hvilke vi kaldte Sankte Stefans Inſler. Den följgende Dag, ſom var den ni og tyvende October kaſtede vi Lod i Taagagtigt Væir, fandt fem og tredive Favne Vand, lagde os derfor formedelſt u-dybt Vand paa Reeb,

og fik, da Taagen adſpreedte ſig, en Öe at ſee imod Veſten, ſom vi kaldte Sancte Abrahams Inſel. Herfra fortſatte vi vor Reyſe med alle Seglene, dog regierende Paket-Baaden med ſtor Nööd, ſaaſom foruden de allerede bortdöde var fyrretyve Syge, og alle de övrige uden Kræfter. Der gik ikkun otte paa Arbeyde, og tre af dem formaaede ikkun med yderſte Nööd at klyve op i Maſten. Den ſtore Vante paa den höyre Side af Stor-Maſten var aldeles ſönderreven, ſaa at vi paa denne Maſt kunde ingen Seyl före. Vi havde ogſaa ikkun ſex Tönder friſkt Vand: og vort Proviant var, undtagen noget Mæl, Smör og Kiöd, altſammen fortæret.

I denne yderlige Nööd fik vi den fierde November Land at ſee, hvilket efter Obſervationen ſkulde ligge under den fire og halvtreſenstyvende Grad i Breden. Efter vores Udregning haabede vi at det Land, ſom vi ſaae, maatte være Kamſkiatka og vel de Skupuninefiſke Bierge: hvilken Vildfarelſe kom deraf, at vi længe hav-

havde ey ſeet Solen formedelſt Taage. Vi kunde ey undgaae Biergene, thi vi var ey i Stand til at holde Söen for at bie efter good Vind: hvorudover Capitein-Commandör Biering, efterat han havde raadfört ſig med alle Over- og Under-Officererne, den femte November befalede at gaae for Vinden ind til Öen, hvorved vi ankom Klokken fem om Eftermiddagen paa en Dybde af tolv Favne. Vi kaſtede der det daglige Anker og udlood tre fierde Deel Tou-Baad: men det gik i Stykker paa firſenstyve Favne, ſaa at vi dreev hen paa en Dybde af fem Favne. Her kaſtede vi atter Anker, hvilket ogſaa gik ſtrax i Stykker, ſaa at vi dreev hen paa et Dyyb af fire og en halv Favn. Men her kaſtede vi Plekt og gav tre fierde-Deel Tou-Baad.

Formedelſt Mangel paa Folk kunde vi knap udſette Baaden: hvilket dog endeligen ſkede, da de, ſom endnu kunde gaae, förte de Syge op paa Landet, og giorde dem Telte af Seylene. Der döde mange af de Syge, ſaaſnart de var komne op paa Lan-

 det,

det. Capitein-Commandör Biering bleev ogſaa ſyyg den ottende, og Meſter Kytrov den femtende November: hvorudover de begge förtes til Lands fra Skibet.

Saa langt gaaer denne Rapport, ſom, efterat den rigtig er overſadt af det Ruſſiſke, er af mig bragt i en nogenledes ſkikkelig Stiil, paadet at den maatte blive mere forſtaaelig. Jeg har ligeſaavel ſom en anden Læſere ventet i den baade flere Opdagninger og ſtörre Efterretning om det, ſom virkelig blev opdaget, og kand ey give mere Oplyysning om eet og andet deri uden at digte. Det ſom jeg har ladet mig mundlig berette om Slutningen af Reyſen, lyder ſaaledes ſom fölger:

Slutningen af den Kamſkiatkiſke Expedition.

Skibet, ſom laae nær ved Öen, ſloges efter kort Tiid af Bölgerne formedelſt Storm i Stykker, hvilke dreve op til Landet, hvor de opſankedes af det Folk, ſom endnu var friſkt, og ſom bemöyede ſig med at forpleye de Syge. De gik ogſaa rundt omkring Öen for at beſee ſig, forefindende intet paa den uden utallige Ræve, hvil-

hvilke de ſpiſte for at opholde Livet, indtil de fik bedre Smag paa de ſtore Söe-Köer, ſom ſteeg næſten daglig op af Havet paa Landet og lode ſig formedelſt deres beſværlige Gang let ſlaae med Stænger og fange. I ſaadan Uſelhed bortdöde de fleſte af Folket, endog deres Commandör Biering. De, ſom levede Vinteren over til Aar 1742, bygde ſig om For-Aaret af det gamle Skibs opſankede Stykker et lidet Fartöy, hvorpaa de begav ſig hiem til Sankte Peters og Sankte Povels Havn, ſom imod ald deres Formodning laae ikkun nogle og tyve Miil fra dem imod Veſten. Herfra indſendte de ſtrax til Petersborg den nys anförte Rapport: hvorefter en ſtor Deel baade af dem og Spangenbergs Folk fik Tilladelſe at komme til Rusland tilbage, men de övrige ſyv eller otte Perſoner opholder ſig endnu i den liden Siberiſke Bye Tomſk indtil videre Ordre.

Det

Det fierde Stykke
beſtaaer af en
Inddeelning og Forteg-nelſe over alle Lande, ſom hen-hörer til det Ruſſiſke Rige.

Ved at læſe deslige Ruſſiſke Reyſe-Beſkrivelſer önſker maaſkee een og anden ſig et rigtigt Begreb om alle Ruſſiſke Lande, hvilket jeg ey tydeligere kand give end i en kort Forklaring og Inddeelning over alle Landets Guvernementer. Skiönt dette korte Begreb ey indeholder i ſig en fuldſtændig Land-Beſkrivelſe, ſaa ſkal det dog befatte i ſig adſkilligt, hvilket har ey tilforn været bekiendtgiort ved Trykken.

Ruslands Grænſer.

De Ruſſiſke Landſkabers Grænſer er imod Syden de Kineſiſke Tatare, de öſtlige Kalmukker, de Uſbekiſke og andre frie Tatare, Perſien og Tyrkiet: imod Veſten Polen, Kuurland, öſt-Söen, og Svenſk Finland: imod Norden det hvide Iis-Hav: og imod Öſten det rolige Hav, hvilket i Öſten ſkiller Siberien og Amerika fra hverandre.

For

Dets Inddeelnings Grundvold.

For at faae et tydeligt Begreb om dette vitlöftige Land, ſaa bör man ey foreſtille ſig det i ſine gamle Inddeelninger udi Fyrſtendömmer og Herſkaber, til hvilke ingen Spor findes mere: ey heller i dets naturlige Dele ved Skove, Bierge og Floder, hvis Kundſkab er ey tilfulde meddeelt og Fremmede unyttig: men efter den Inddeelning, ſom bruges af övrigheden ſelv, der beſt kand vide diſſe Deelningers Grundvold. Efter denne Inddeelning findes nu omſtunder i Rusland fiorten Guvernementer, ſom er diſſe fölgende:

I. Det Moſkovitiſke.
II. Det Sankt Petersborgiſke eller Novogrodſke.
III. Det Arkangelſke.
IV. Det Niſne Novogrodſke.
V. Det Rigiſke.
VI. Det Revalſke.
VII. Det Smolenſkovſke.
VIII. Det Kiovſke.
IX. Det Bielogorodſke.

X. Det

X. Det Veronesiske.
XI. Det Kasanske.
XII. Det Astrakanske.
XIII. Det Orenborgske.
XIV. Det Siberiske.

Forklaring over Guvernement og Province.

Et Guvernement i Rusland bör ansees som hos os i Dannemark og Norge et Stift eller Stiftamtmanskab, hvilket regieres af en Guvernör, som ey allene er den höyeste Land-övrighed i Guvernementets Hovedstad og den dertil henlagde Province, men har ogsaa i nogle Tilfælder at byde over Voyvoderne i Guvernementets övrige Provincer, og er tillige Commendant og General over Guvernements-Regimenterne, som i det Guvernements Provincer er indqvarterede. Thi et hvert Guvernement deles igien i visse Provincer, eller rettere efter vores Talemaade, Amter, hvilke med deres Hoved-Byer regieres af Voivoder, hvis Embede kommer meest overeens med en Amt-Mands hos os, skiönt det tillige sigter til at holde Politie, at dömme, at besörge Rekruteringen og Kronens Re-

venuers rigtige Oppebörsel, saa at en Voivode er efter vores Indretning at ansee som Amtmand, Amts-Forvalter, Bye-Foget og Herreds-Foget. Enhver Province har igien sine Distrikter eller Land-Strekninger, hvilke atter regieres af andre, som i nogle Tilfælder staaer under Provincial-Voivoderne, ligesom Provincial-Voivoderne under Guvernörerne. Her vil jeg anföre et hvert Guvernement i sær med alle dets Byer, Amter og Land-Strekninger.

Det Moskovitiske Guvernement.

I. Det Moskovitiske Guvernement har elleve Amter, som er disse fölgende:

1) *Det Moskovitiske Amt.*
2) *Det Valadimerske.*
3) *Det Susdalitiske.*
4) *Det Jurievske.*
5) *Det Perislav-Saleske.*
6) *Det Kastromske.*
7) *Det Jaroslavske.*
8) *Det Ugleskiske.*
9) *Det Kalugiske.*
10) *Det Tuliske.*
11) *Det Perislav-Resanske.*

Alle

Alle disse Amter har jeg sagt at have igien deres Land-Strekninger efter deres adskillige Byer, af hvilke de fornemmeste, der ey regieres som slette og rette Lands-Byer af Older-Mænd, har undertiden deres egne smaa Voivoder.

1) *Den Moskovitiske Province* har foruden Guvernörens Residence og hele Rigets gamle Hoved-Stad *Moskov*, som tilforn omstændeligen er beskreven, disse fölgende Stæder:

1. Alexander Slaboda omkring Troize Kloster.
2. Dmitrov ved Jakroma-Aaen.
3. Klin ved Sester-Aaen.
4. Volok-Lamskoi ved Lama-Aaen.
5. Gshatskoi Pristan ved Gshat-Aaen.
6. Svenigorod.
7. Rusa.
8. Moshaisk, alle tre ved Mosava-Aaen.
9. Berisov.
10. Vereia.

11. Vi-

11. Viskegorod.
12. Borovska, alle fire ved Protva-Aaen.
13. Mala Jaroslavez.
14. Kremensk, begge to ved Lusha-Aaen.
15. Serpukov ved Nara-Aaen.
16. Obolensk ved Protva-Aaen.
17. Tarusa.
18. Rostislav.
19. Koskira, alle tre ved Oka-Aaen.
20. Kolumna ved Moskva-Aaen.

2) *Den Volodimerske Province* har

21. Volodimar.
22. Gorodez.
23. Viasnikovska Slaboda.
24. Gorokodez, alle ved Kliasma-Aaen.
25. Murom ved Oka-Aaen.

3) *Den Susdaliske Province* har

26. Susdal.

4) *Den Jurievske Province* har

27. Juriev Bolskoi ved Kliasma-Aaen.
28. Skuja.
29. Luk ved Tesa-Aaen.

D 5) Den

5) *Den Perislav-Saleske* har
30. Perislav Saliesкoi ved Dubna-Aaen.
31. Rostov ved Kotorov-Aaen.

6) *Den Kastromskiske Province* har
32. Kostroma ved Kostroma-Aaen.
33. Liubim ved Niegra- og Kostroma-Aaerne.
34. Sudislavl ved Viga og Unsla-Aaerne.
35. Bui ved Voshuga-Aaen.
36. Kadui ved Niegra-Aaen.

7) *Den Jaroslavske Province* har
37. *Jaroslav* ved Volga-Floden og Kotorosla-Aaen.
38. Poskekonie ved Skexna-Aaen.
39. Danilovskoi Monasteer, et Kloster med Forstad.
40. Kineskina.
41. Romanov.
42. Ribna, alle tre ved Volga-Floden.

8) *Den Uglezkiske Province* har
43. Uglez ved Volga-Floden.
44. Kaskin ved Kaskina-Aaen.
45. Kimra ved Volga-Floden.

46. Bes-

46. Beshezkverk ved Mologa-Aaen.
47. Mologa samme Stæds.

9) *Den Kolugiske Province.*
48. *Koluga* ved Oka-Aaen.
49. Koselk ved Shisdra-Aaen.
50. Meskesevsk ved Mereia-Aaen.
51. Serpensk ved Ugra-Aaen.
52. Vorotynsk ved Oka- og Vysa-Aaerne.
53. Paremysl ved Oka-Aaen.
54. Likvin ved Oka-Aaen.
55. Odojev ved Upa-Aaen.
56. Miadyn ved Miadyna-Aaen.

10) *Den Tuliske Province.*
57. *Tula* ved Upa-og Tula-Aaerne.
58. Alexin ved Oka-Aaen.
59. Kropivna ved Plava-Aaen.
60. Diedilov ved Skivoron-og Upa-Aaerne.
61. Bogorodiek ved Upomis-Aaen.
62. Jepifan ved Don-Floden.
63. Venova ved Osetr-Aaen.
64. Ivan Osero.
65. Kulikove Pole.
66. Sasiek.

 11) *Den*

11) *Den Perislav-Resanske Province.*

67. Perislav Resanskoi ved Trubes-Aaen.
68. Staroi Resan.
69. Perevesa, begge to ved Oka-Aaen.
70. Pronesk ved Pronea-Aaen.
71. Atikailov.
72. Saposhek.
73. Saraisk.
74. Gremiakzev.
75. Pekzernisi, alle fem ved Osetr-Aaen.

Heriblant findes nu ey allene de ni og tredive gamle Byer, men dernæst ogsaa de Lands-Byer, som har siden den Tiid faaet Frihed at have deres egne Boder eller at holde aarligen Market, og endelig de Stæder, hvoraf Land-Strekningerne fører deres Navne. Jeg har i dette Guvernement hosföyet Floderne og Aaerne, ved hvilke Byerne ligger, for at vise, hvad for deylige Egne, der sees over alt i dette Vand- og Skov-rige med mangfoldige Lands-Byer besaaede Land, hvilket er det meest beboede, rigeste og beste, ja Kiernen af det

det Russiske Rige, midt inde i de andre Guvernementer. Skiönt en udförlig Beskrivelse over et hvert Stæd i sær er i Moskov kommen mig udi et Manuskript til Hænde; saa kand jeg dog ey indlade mig her i deslige vitlöftige Besynderligheder, helst da jeg tör forsikre Læseren, at han maae forlade sig paa den Afrisning, som jeg tilforn har givet ham om Russiske Byer, hvilken ey ophæves derved, at den ene i Störelse overgaaer den anden. Alt det, som fattes mig i denne Inddeelning og hosföyede Register over Provincerne, er, at jeg ey har kundet med faa Tal og Bogstaver hosföye et hvert Stæds Streeg og Længde fra Moskov.

II. Det Novogrodske eller Petersborgiske Guvernement har disse ni fölgende Provincer:

Det Novogrodske Guvernement.

1) *Den Novogrodske.*
2) *Den Pleskoviske.*
3) *Den Velikoluzkiske.*
4) *Den Tverskiske.*
5) *Den Beloserskiske.*

 6) *Den*

6) *Den Olonezkiſke.*
7) *Den Ingermanlandſke.*
8) *Den Kareliſke.*
9) *Den Viborgſke.*

1) *Den Novogrodſke Province* har følgende Stæder:
1. *Novogrod veliki.*
2. Stara Ladoga.
3. Nova Ladoga.
4. Teſobo.
5. Tiffina.
6. Stolbova.
7. Viſknei Volokzok.
8. Borovizke Porogi.
9. Valdai.
10. Broniza.
11. Nova Ruſſa.

2) *Den Pleſkoviſke Province.*
12. *Pleſkov.*
13. Pekzerſkoi, et Kloſter.
14. Iſtorſk.
15. Gſov.
16. Kobyleigorod.
17. Krasnoigorod.
18. Savolaxie.
19. Luſha.
20. Oſtrovez.
21. Opokzek.

22. Vybor.
23. Dubkov.
24. Volodimerz.
25. Dvorſa.

3) *Den Velikoluzkiſke Province.*
26. *Velikiluki.*
27. Toropez.
28. Rſhevſk.
29. Stariza.
30. Krasnoikolm.
31. Rſhevſk Puſtaia.
32. Kureſkkolm.

4) *Den Tverſkiſke Province.*
33. Tver.
34. Gorodnia.
35. Torſhok.

5) *Den Bieloſerſkiſke Province.*
36. Bieloſerſk.
37. Kyrilov, et Kloſter.
38. Kadoſkoi Priſtan.
39. Uſtiuſna Skeleſnopolſka.
40. Kargopol.

6) *Den Oloneziſke Province.*
41. *Olonez.*
42. Petrovſka.
43. Konſoſerſki, Konſkie og Aſtreſki, tre Verkes Navne.

7) *Den Ingermanlandske Province.*
44. *Sankt Petersborg.*
45. Slysselborg.
46. Iskora.
47. Duderov.
48. Krasno Sielo.
49. Koporie.
50. Ivangorod.
51. Jamborg.
8) *Den Kareliske Province.*
52. *Kexholm.*
9) *Den Viborgske Province.*
53. *Viborg.*
54. Vilmanstrand.
55. Fridrichsham.
56. Nyslot.

Af disse to Provincer, som er tagne fra Sverrig af Finland, blev Aar 1743 giort et Guvernement, kaldet det Viborgske, og givet til General Fyrst Georg Repnin, hos hvem jeg havde været det sidste Aar, da jeg förste Gang opholdt mig i Rusland. Nu strekker vel Landet sig langt nok, nemlig fra Petersborg lige op i Norden paa den ene Side, og paa den anden Side langs med Kymen-Floden, som ved sidste Svenske Fred blev Græn-

Grænse-Skiellet imellem begge Riger. Men denne store Land-Strekning er efter dens Störelse ey af Vigtighed: thi foruden de fem anförte smaa Stæder er der ikkun i hele Landet fire og tredive Kirke-Sogne, nemlig sex og tyve i Karelen og otte, som kom til ved sidste Fred-Slutning. Da nu Generalen Aar 1744 döde, saa kom derudover ingen Guvernör i hans Stæd til Viborg, som imidlertiid söger af ald Magt om dens gamle Privilegier, hvilke nu ey mere kand findes. Alle Finnerne har alligevel deres frie Evangeliske Guds-Tienneste baade paa Landet og i Kiöbstæderne, saasom i Viborg, hvor der er derforuden en Tydsk og en Svensk Menighed, omendskiönt der har ogsaa samlet sig derhen en Russisk Kirke. De dömmes ogsaa efter den Svenske Lov, i Byen af Magistraten og paa Landet af en Dommere, som reyser aarlig om i alle Sognene. Deres Afgift til den Russiske Krone er desuden taalelig; thi de er ey allene frie for at give Rekryter, men betaler ogsaa ikkun tolv tusende Rubel i aarlig

lig Skat af det hele Land, og derforuden i Viborg Indqvartering for fem Regimenter og henimod tyve tusende Rubel hvert Aar i Told for udgaaende og indkommende Varer.

Det Arkangelske Guvernement.

III. Det Arkangelske Guvernement har disse ti Provincer:

1) *Den Kolmogrodske.*
2) *Kolskoi Ostrov* eller det *Russiske Lapland.*
3) *Lop-Koriela* eller *Nord-Karelen.*
4) *Den Vagiske* Province.
5) *Den Vologoske* Province.
6) *Den Galizkiske* Province.
7) *Den Ustuiskiske* Province.
8) *Den Viczegodskiske* Province.
9) *Den Mesenskiske* Province.
10) *Den Pustoserskiske* Province.

1) *Den Kolmogorodske* Province.

1. *Arkangel.*
2. Novo-Dvinska Krepost.
3. Nikolskoi Kloster.
4. *Kolmogorod.*
5. Pineskoi.
6. Kevrol.

2) *Kol-*

2) *Kolskoi Ostrov*, det er den Koliske Öe, rettere *Russisk Lapland.*

7. *Kola.*
8. Borisoglebskoi.
9. Volikovo Gorodize.
10. Peksenski Kloster.
11. Karabelna Pristanez.
12. Peskesanska Gorodez.
13. Varsuski Pogosti.
14. Unba Pogost.
15. Kakujev.
16. Kandalokska.
17. Koda.
18. Kereta.
19. Medveske Ostrov, Biörne-Öen.
20. Tri Ostrovy.

3) *Lop-Koriela*, det er, *Nord-Karelen.*

21. Somskoi Ostrog.
22. Solovezkoi Kloster.
23. Lopski Pogosti.
24. Turkzesovgorod.

4) *Den Vagiske* Province.

25. Verko Vasky.
26. Spaskoi.
27. Velika Slaboda.
28. Skenkurskoi.

5) *Den*

5) *Den Vologdaiſke* Province.

29. *Vologda.*
30. Skyſkoi.

6) *Den Galizkiſke* Province.

31. *Galiz.*
32. Solgaliſkoia.
33. Tſukloma.
34. Jurievez
35. Povolſkoi.
36. Unsha.
37. Parſeniev.
38. Kologrivov.

7) *Den Uſtiuſkiſke* Province.

39. *Uſtiug velika.*
40. Totma.
41. Bniſeneſk.
42. Velika Derevna.
43. Gorodiſkze.
44. Bobrovka.
45. Strelna.
46. Orlov.
47. Oſinoviz.
48. Soſnoviz.
49. Kikſneviſki.
50. Bereſova.
51. Koraſin.
52. Loſmenoi.
53. Spaſkoi.
54. Oliakſei.

8) *Den Vikſegodſkiſke* Province.

55. Vikſegodſkaia.
56. Jarenſkoi.
57. Staraia Perm.
58. Turiſev.
59. Ratmarov.
60. Andrejevſkoi.
61. Lalſkoi.

9) *Den Meſenſkiſke* Province.

62. Meſen.
63. Dolgoi.
64. Kusmingorodok.

10) *Den*

10) *Den Puſtoſerſke* Province.

65. Puſtoſerſk.
66. Nikolaſivſkoi.
67. Uſtſegurſkoi.
68. Viliva.

11) Samojederne, ſom er Hedninger af Kalmukkiſk Herkomſt, boer allerhöyeſt op imod Norden og lige hen til Siberien.

IV. Det Niſnegorodſke Guvernement har diſſe fölgende Provincer:

Det Niſnegorodſke Guvernement.

1) *Den Niſnegorodſke* Province.
2) *Den Arſamaſkiſke.*
3) *Den Skatſkiſke.*
4) *Den Kaſſimovſke.*
5) *Den Alatyrſke.*

1) *Den Niſnegorodſke* Province.

1. *Niſnegorod* ved Volga og Okka.
2. Balaka
3. Makarievſkoi Kloſter.
4. Liſkova.
5. Vaſilegorod.
6. Jadrina.

2) *Den Arſamaſkiſke* Province.

7. Arſamas.
8. Pavlov.
9. Jelatma.

3) *Den*

3) *Den Skatſkiſke* Province.
10. Skatſk.
11. Hadom.
12. Temnikov.
13. Kraſna Slaboda.
14. Norovzatovſkoi.
15. Lomov Niſnei.
16. Mokſkanſk.

4) *Den Kaſſimovſke.*
17. Kaſſimovgorod ved Oka.

5) *Den Alatyriſke.*
18. Alatyrgorod.
19. Surſkoi.
20. Saranſk.
21. Paramſina.
22. Rmſajevſkoi.
23. Penſa.
24. Inſara.
25. Porrovſkoi.

Til dette Guvernement henhörer ogſaa
6) *Tſeremiſſerne* og
7) *Morduinerne.*

Det Voroneſiſke Guvernement.

V. Det Voroneſiſke Guvernement har diſſe Provincer.
1) *Den Voroneſiſke.*
2) *Den Tambovſke.*

3) *Den*

3) *Den Jeleziſke.*
4) *Den Krotojazkiſke.*
5) *Det Rubinſkiſke* Slabodſke Koſakke-Regiment.

1) *Den Voroneziſke.*

1. *Voronez.*	9. Trovizkoi.
2. Tſiſkovka Slaboda.	10. Romakov.
3. *Taverov.*	11. Sokolſk.
4. Koſtenſki.	12. Dobroi.
5. Ariva	13. Bulſk.
6. Orlova.	14. Oranienburg.
7. Uma.	15. Riaſk.
8. Demſkzenſkoi.	16. Skopin.

2) *Den Tambovſke.*
17. Tambov.
18. Koſlov.
19. Lyjevyjegory.
20. Tſalnov.
21. Lomov.

3) *Den Jeleziſke.*

22. *Jelez.*	27. Novoi Donkoi.
23. Tſermavſk.	28. Lebedian.
24. Livna.	29. Bielokolozk,
25. Jefremov.	30. Semlianſk.
26. Staroi Donkoi.	

4) *Den*

4) *Den Krotojazkiſke.*
31. Krotojak.
32. Ikorik.
33. Bituk.
34. *Nova Paulovſky.*

5) *Det Rubinſkiſke* Slabodſke Koſakke-Regiment.

35. Rybna.
36. Olſkanſk.
37. Uſerd.
38. Bielinka.
39. Skulginka.
40. Novoi Aidar.
41. Sakotna.
42. Aſſinova.
43. Loſovaia.

Til dette Guvernement henhörer de tilforn beſkrevne Donſke Koſakker, ſom foruden deres Hoved-Stad Tſerkaſky, Fæſtningen Sankt Anna, og hvad dermed anförtes, har ingen rette Lands-Byer, men boer i ſmaa Byer ved Don, Donez og Lugan, hvilke Byer har fölgende Navne:

1. Donezkoi.
2. Koſanka.
3. Tiſkinka.
4. Ryſkatov.
5. Veoſky.
6. Jalan.
7. Uſtkoper.
8. Kaſarka.
9. Rubnov.
10. Onſhe.
11. Grigorievſkoi.
12. BoriſoGebſkoi Priſtan.
13. UſtMedvediza.

14. Hav-

14. Ilavla.
15. Rospopen.
16. Kletſkoi.
17. Perecopſkoi.
18. Kremenſkoi.
19. Perdunov.
20. Sirotin.
21. Kokzatin.
22. Panſkin.
23. Donſkaia Krepoſt.
24. Lugan.
25. Mitakin.
26. Gundurov.
27. Kamenſki.
28. Kalitveniz.
29. Byſtrov.
30. Kunſtrukz.
31. Bielejevſkoi.
32. Golubinſki.
33. Piatisbinſki.
34. Tſir virknei
35. Tſir niſnei.
36. Kahuti.
37. Jeſſavlov.
38. Simavſki.
39. Kurmanjar.
40. Koſkkin.
41. Ternovoi.
42. Zymli.
43. Byſtrenſki.
44. Mikailova.
45. Babſki.
46. Kargal verknei.
47. Kamyſkenkov.
48. Romanovſkoi.
49. Niſnei Kargala.
50. Mikailov verknoi.
51. Mikailov Niſnei.
52. Trailin.
53. Kagelnik.
54. Semkarakoi.
55. Rosdori.
56. Mellikov.
57. Beſſerjenov.
58. Bugai.
59. Manikz.

 VI. Det

Det Bielgorodſke Guvernement.

VI. Det Bielgorodſke Guvernement har følgende Provincer.

1) *Den Bielgorodſke.*
2) *Den Valukiſke.*
3) *Den Kurſkiſke.*
4) *Den Sevſkiſke.*
5) *Det Sumſkiſke* Regiment.
6) *Det Aktirſke* Regiment.
7) *Det Karakovſke* Regiment.
8) *Det Iſumſke* Regiment.

1) *Den Bielgorodſke* Province.

1. *Bielgorod.*	9. Neshegolſk.
2. Bolkovez.	10. Burulok.
3. Karpov.	11. Volkzenſkoi.
4. Obojan.	12. Saltov.
5. Pena.	13. Pekzenegi.
6. Luzki.	14. Staroi Oſkol.
7. Korokza.	15. Novoi Oſkol.
8. Gablinov.	

2) *Den Valukiſke.*

16. Valuki.	19. Kupezkoi.
17. Polatov.	20. Golubin Slaboda.
18. Karmiaknoi.	

3) *Den Sevſkiſke.*

21. Sevſk.	24. Svinſkoi Kloſter.
22. Trubkzevſk.	25. Korakzev.
23. Brianſk.	

26. Kro-

26. Kromii.	30. Meſenſk.
27. Orel.	31. Novaſil.
28. Bolkov.	32. Tſern.
29. Belev.	33. Tagen.

4) *Den Kurſkiſke.*

34. Kurſk.	36. Rylok.
35. Gorodezkoi.	37. Bielo Pole.
	38. Putivl.

5) *Det Sumſke* Regiment.

39. Sum.	42. Lebedin.
40. Meshiriekzi.	43. Krasnopolie.
41. Meſkna.	44. Susda.

6) *Det Aktirſkiſke* Regiment.

45. Aktirſkoi.	51. Volkoi.
46. Kolomak.	52. Kotmyſk.
47. Viſokopolie.	53. Senſe.
48. Krasnokut.	54. Rubleoſk.
49. Gorodnoi.	55. Kalantajev.
50. Bogodukov.	

7) *Det Karakovſke* Regiment.

56. *Karakov.*	63. Koſazkoi.
57. Leepiz.	64. Valki.
58. Tiſki.	65. Pereiopez.
59. Tſirkani.	66. Sokolov.
60. Danilovki.	67. Novokondolok.
61. Dergazki.	
62. Merekva.	68. Grulopolie.

 69. Ma-

69. Marixa.
70. Olſkan.
71. Preobraſenſky Kloſter.
72. Tſuguja.
73. Koroſkovſkoi Kloſter.
74. Stara Vodalage.
75. Nova Vodalage.
76. Dolſkok.
77. Bobai.
78. Bereſova.

8) *Det Iſumſke* Regiment.

79. *Iſum.*
80. Tor.
81. *Bakmut.*
82. Oſtropolie.
83. Lubezkoi.
84. Zarev - Boriſov.
85. Dourennoi.
86. Spivakovki.
87. Smiov.
88. Liman.
89. Andrejevſkoi.
90. Balakieia.
91. Saveniz.
92. Bogislav.
93. Liſſagora.
94. Kiatkovki.
95. Kupenka.
96. Jurievka.
97. Kobanie.
98. Buravenka.
99. Sviatova.
100. Luzki.
101. Grokovazki.
102. Kamenka.
103. Senkov.
104. Senika.
105. Krasnanſky.
106. Kremenoi.
107. Douluka.
108. Niſhadvenka.
109. Melavatki.
110. Maſlovka.
111. Malinovka.
112. Gniliza.
113. Roſeſtvenke.
114. Geneovka.

115. Leokovka.
116. Protopopovka.
117. Sielo veliki.
118. Studenko.
119. Svietogorſkoi Kloſter.
120. Mojakin.
121. Raigorodok.
122. Jampol.
123. Piſſarova.
124. Sukerov.
125. Krasnenſki.
126. Burovſkoi.
127. Trekibiſki.
128. Stara Aidar.

VII. Det Kiovſke Guvernement har diſſe Provincer.

Det Kiovſke Guvernement.

1) *Den Kiovſke.*
2) *Tſernigovſke.*
3) *Den Starodubſke.*
4) *Severien* eller det *Nieſhinſke Regimente.*
5) *Det Perijaſlavſke* Regimente.
6) *Det Priluzkiſke* Regimente.
7) *Det Lubinſkiſke* Regimente.
8) *Det Mirgorodſke* Regimente.
9) *Det Gadiſkiſke* Regimente.
10) *Det Pultauiſke* Regimente.
11) *Den Samariſke* Province.

1) *Den Kiovſke Province.*

1. *Kiov.*
2. Pekzerſkoi Kloſter.
3. Bielgorodka.
4. Vaſilievſka.
5. Tripolie.

6. Vytakzev Porezkoi.	8. Oſtra.
7. Staiki.	9. Koſſelez.
	10. Jvangorodka.

2) *Den Tſernigovſke.*

11. *Tſernigov.*	14. Soſniza.
12. Lubikz.	15. Moromieſk.
13. Tſernobil.	

3) *Den Starodubſke Province.*

16. *Starodub.*	19. Krikzeva.
17. Pokzep.	20. Propuſk.
18. Radogſkzk.	21. Tſukſorſk.

4) *Severien* eller det *Nieſhinſke* Regimente.

22. Nieſhin.	25. Novogorod Severſki.
23. Kanalop.	26. Ilukov.
24. Balurin.	

5) *Det Perijaſlavſke* Regimente.

27. Perijaſlav.	31. Domantov.
28. Koſazkoi.	32. Jelmaſov.
29. Dubkov.	33. Bykov.
30. Peſkzenaia.	34. Bereſan.

6) *Det Preluzkiſke* Regimente.

35. *Priluki.*	39. Glenſk.
36. Grobov.	40. Roman.
37. Suravka.	41. Medveſkei.
38. Piratin.	42. Lipovoi.

7) *Det Lubinſkiſke* Regimente.

43. Lubna.	48. Buromlia.
44. Lukomlia.	49. Mnogaia.
45. Sniatin.	50. Korenka.
46. Syntſka.	51. Rumin.
47. Lokviza.	

8) *Det Mirgorodſke* Regimente.

52. Mirgorod.	57. Potok.
53. Korol.	58. Golotva.
54. Konnitez.	59. Vlaſovka.
55. Oſtapie.	60. Kremenzuk.
56. Masdelekka.	

9. *Det Gadizkiſke* Regimente.

61. Gadiſi.	64. Lebedin.
62. Veprek.	65. Opoſkna.
63. Miropolie.	

10) *Det Pultaviſke* Regimente.

66. *Pultava.*	69. Kobyliak.
67. Perevolosna.	70. Senshar.
68. Kaliberda.	71. Rublevki.

11. *Den Samariſke* Province.

72. *Samara.*
73. Sergejevſkoi.
74. Kamenoi Saton.
75. Saporovſkaia Seicz.

76. Teraktemirov.
77. Tſugirin.
78. Tſerkaſſy.

Ved denne Province er Vand-Faldene i Dniper-Floden.

Diſſe tre Guvernementer udgiör Ukræne, ogſaa kaldet Tſerkaſſien eller rettere det lidet Rusland, item det ſydlige og hvide Rusland, ſom beboes meeſt af Koſaker, ogſaa kaldte Tſerkaſſer eller ſmaa Ruſſer, Maloroſſiſki, hvilke igien förer adſkillige Navne af Stædet, ſom de beboer, ſaaſom Saporogiſke, Maloroſſiſke, Slabodſke, Tſugujevſke, Donſke, Dalmanovſke, Jarizke, Saratovſke. Alle diſſe Folk er fra Begyndelſen af flygtige Tatare, Ruſſer og Polaker, ſom i det fiortende Seculum maatte lade ſig need her i Ukræne, og har nu Ruſſiſk Sprog, Religion og Övrighed. De Hetmanniſke Koſakker, ſom, nöyeſt at tale, kaldes egentlig Ukrænſke eller Maloroſſiſke, det talrigeſte og velhavenſte Folk iblant de andre; gaaer endnu i Rette efter den Sakſiſke Lov, og

og har andre Privilegier, ſom forundes dem af Rusland. De havde fordum deres Frihed, og regieredes af deres egen Hetman, ligeſom nu de nylig beſkrevne Donſke, item Saporogiſke og andre Koſakker. Men ſaaſom deres ſidſte Hetman Mazeppa beſkyldtes for at have indgaaet hemmelig Forſtaaelſe med Ruslands Fiende, Sverrigs Kong Karl XII. ſaa miſtede de derudover deres Hetman, og har ey ſiden kundet faae nogen egen beſynderlig frie Övrighed. Dette, ſom holdes for at være et af Keyſer Peter den Förſtes ſtörſte Meſter-Stykker i hans hele Regiering, beſtyrkede merkeligen Rusland, ſom nu underholder ved den Ukrænſke Linie imod Tyrkerne tyve regulerede Regimenter Land-Milice, indqvaterer der deres fleſte Dragoner-Regimenter, og ved dets Guvernörer og Voivoder bringer Tiid efter anden alle Provincerne paa Ruſſiſke Födder. Efter Ukræne fölger nu de Guvernementer, ſom Rusland har erobret fra Pohlen og Sverrig.

Det Smolenskovske Guvernement.

VIII. Det Smolenskovske Guvernement har disse Provincer.

1) *Den Smolenskiske.*
2) *Den Roslavske.*
3) *Den Dorogobuske.*
4) *Den Viasemske.*
5) *Den Bielskiske.*

1) *Den Smolenskiske.*
 1. *Smolensk.*
 2. Krasnoi.
2) *Den Roslavske.*
 3. Roslov.
3) *Den Dorogobuske.*
 4. Dorogobusk.
 5) Jelnorodez.
 6) Serevogorodez.
4) *Den Viasemske.*
 7. Viasma.
 8. Resnov.
 9. Tsarevo-Saimiske.
 10. Dniperskoi Kloster.
5) *Den Bielskiske.*
 11. Bielaja.

Dette Guvernement beboes af Russer og föres allene her an hos Lifland, fordi det saavelsom Lifland er fra förste af taget fra Pohlen.

IX. Det

Det Revalske Guvernement.

IX. Det Revalske Guvernement eller *Estland* har fölgende Provincer:

1) *Harrien.*
2) *Virien.*
3) *Vik.*
4) Öerne.

1) *Harrien.*
 1. *Reval.*
 2. *Rogervik.*
 3. Vittenstein.
2) *Virien.*
 4. *Narva.*
 5. Nyhuus.
 6. Vesenberg.
 7. Borgholm.
3) *Vik.*
 8. Habsal.
 9. Lode.
 10. Lehal.
 11. Fikal.
 12. Verden.
4) Öerne.
 1. *Ösel*, hvorpaa er
  1. *Arensborg.*
  2. Sonneborg.
 2. *Dagerort.*

3. *Mön.*

3. *Mön.*
4. *Ormson.*
5. *Hogland.*

Dette Guvernement er beboet af Estlænder, som har alle den Evangeliske Troe med deres ordentlige Kirker og Lærere, og som taler i Kiöb-Stæderne, i sær i Hoved-Staden Reval, baade Tydsk og Svensk foruden Landets Sprog eller Bonde-Sproget, hvilket er en nær Dialekt af det Finniske. Saasom dette Folk har været fordum under Dannemark, saa har det ey allene endnu mange gamle Danske Brug og Skikke, men gaaer ogsaa den Dag, i Dag er, i Rette efter Kong Valdemars Danske Lov: hvilket er dem saavelsom deres Religions-Frihed og andre Privilegier forundt af Keyser Peter I, og stedse bekræftet af dem, som har efterfuldt ham i Regieringen.

Det Rigiske Guvernement.

X. Det Rigiske Guvernement eller *Lifland* har disse Provincer:

1) *Den Rigiske.*
2) *Den Vendiske.*
3) *Den Pernauske.*
4) *Den Dörptiske.*

1) *Den*

1) *Den Rigiske.*

1. *Riga.*	9. Kremon.
2. Kaaber-Skandse.	10. Treiden.
	11. Segevolde.
3. *Dynamynde.*	12. Roop.
4. Kirkeholm.	13. Hokrosen.
5. Kokkehusen.	14. Sales.
6. Neymyhle.	15. Erms.
7. Lemsee.	16. Nietov.
8. Valk.	17. Yxkul.

2) *Den Vendiske.*

18. *Venden.*	24. Dunaborg.
19. Volmar.	25. Mojen.
20. *Marienborg.*	26. Rönneborg.
21. Luban.	27. Smilten.
22. Marienhausen.	28. Trekaten.
23. Kreuzborg.	29. Adsel.

3) *Den Pernauiske.*

30. *Pernau.*	33. Tarves.
31. Felin.	34. Helmet.
32. Karghaus.	35. Rujen.

4) *Den Dörptiske.*

36. *Dörpt.*	40. Odenpöe.
37. Falkenov.	41. Overpolen.
38. Stagniz.	42. Talkoven.
39. Nienhusen.	43. Lais.
	44. Kardis.

Det-

Dette Guvernement beboes af Lether, som har alle ligesom Estherne den Evangeliske Religion med deres ordentlige Kirker og Lærere, men taler foruden det Tydske og noget Svensk i Kiöbstæderne, i sær i Hovedstaden Riga, et Sprog, som har ey mindste Overeensstemmelse med det Estlændiske, men kommer derimod overeens med det Kurlændiske, Lithauiske, Polske, Russiske, Böhmiske o. s. v. som er alle Dialekter af det gamle Vendiske, og vil nu forenes i det Slavoniske. Letherne har deres Privilegier, forholder sig efter den Tydske Ræt, giver ligesom Esterne hvert Aar en taalelig accorderet Skat uden Rekryter, og har beholdt i Söe-Stæderne deres gamle Told-Tarif, efter hvilken dog Tolden i Riga, en Bye foruden Forstæderne, bestaaende af otte hundrede Huse, belöber sig med Portorium til tre hundrede tusende Alberts Daler aarlig.

Efter at jeg fra Moskov af har igiennemgaaet Guvernementerne rundt omkring, saa maae jeg nu springe tilbage over Rusland hen i Östen til

til de Tatariske Lande, hvoraf forekommer

XI. Det Kasanske Guvernemente, som har fölgende Provincer: Det Kasanske Guvernement.

1) *Den Kasanske.*
2) *Den Temskinske.*
3) *Den Sviaskiske.*
4) *Den Tsabaksarskiske.*
5) *Den Viatskiske.*
6) *Den Solikamskiske* eller Permiske.
7) *Den Simbirskiske*, kaldet Bulgariet.

1) *Den Kasanske.*

1. *Kasan.*	5. Skuba.
2. Tetusky.	6. Sarapul.
3. Laiskev.	7. Arsk.
4. Rybnoi.	

2. *Den Temskinske.*

8. Temskinsk eller Stara Skeskminsk.
9. Nova Skeskminsk.
10. Sainsk.

3) *Den Sviaskiske.*

11. Svyaskoi.	14. Urskum.
12. Syvilskoi.	15. Malmysk.
13. Jaransk.	

4) *Den*

4) *Den Tsabaksarskike.*

16. Tsabaksary.
17. Kosmodemjanskoi.
18. Kokskaia.
19. Sarev-Sanksuskoi.

5) *Den Viatske.*

20. Viatka eller Klinov.
21. Skestakov.
22. Slobodskoi.
23. Orlovez.
24. Kotelnikz.
25. Kaigorod.
26. Karino.
27. Votiaky.

6) *Den Solikamske* eller *Dermske.*

28. Solikamskaia.
29. Niret.
30. Tserdansk eller Permaveliki.
31. Permiaki.
32. Pekzenskoi Volok.
33. Nemskoi Volok.
34. Kiltma.
35. Vogulizi
36. Kosvinskoi Kamen.
37. Novo-Usolie.
38. Orel.
39. Jeguskika.
40. Tskussovskoi verknoi.
41. Tskussovskoi nisnee.
42. Kungur.

43. Verk-

43. Verk-Kungur.
44. Ivinskoi.
45. Vosnesenskoi.
46. Spaskoi.
47. Torgoviskze.

7) *Den Simbirskiske* eller *Bulgariet.*

48. Simbirsk.
49. Bielajarsk.
50. Tinsk.
51. Ilryklinsk.
52. Bolgorskoi Kloster.
53. Sergievsk.
54. Krosnojar.
55. Alexejevsk.
56. Sakamske Linie.
57. Samara.
58. Kabiagora.
59. Stavropol.
60. Devizia Bierge.
61. Sarev-Kurgan.
62. Sysran.

Dette Guvernemente, hvilket har foruden de her anförte Byer og Districter i de sidste hen imod fem hundrede Lands-Byer, beboes ey allene af Russer men ogsaa af Tatare, saasom de *Kasanske*, *Boskiriske*, *Astrokan-*

F

kanſke, *Karinſke*, *Kunguriſke*, *Tſeremisſiſke* og *Bulgariſke*, halvfrie Folk, til Deels Hedninger, til Deels Mahumedaner.

Det Orenborgſke Guvernemente.

XII. Det Orenborgſke Guvernemente har diſſe Provincer.

1) *Den Orenborgſke.*
2) *Den Ufimſke.*
3) *Den Iſetſke.*

1) *Den Orenborgſke.*

1. *Orenborg.*
2. Sakmarſk.
3. Jaiſkoigorod.
4. Tateſſeva Priſtan.
5. Ileſkaia Krepoſt.
6. Perevolaſkaia.
7. Tevkajev-Brod.
8. Sirokſenſkaia.
9. Tozkaia.
10. Buſuluſkaia.
11. Jelmanka.
12. Krasnoborſka.
13. Krasno-Samarſka.
14. Berdenſkaia.
15. Oſernaja.
16. Guberlinſka.

17. Orſk

17. Orſk.
18. Javſkoi Priſtan.
19. Bor-Uklu-Karagai.

Her omkring denne Province ligger *Kirgis*-*Koſakkerne*, to Horder *Tatare*, og endelig to Slags andre Folk, *Karakalpaker* og *Baſkkirzer*, ſom er alle tilſammen Hedninger og Mahumedaner.

2) *Den Ufimſke.*

20. Ufa.
21. Birſk.
22. Oſſa.
23. Jeldaſkaia.
24. Krasnaia.
25. Uſkoi.
26. Akſit.
27. Biſert.
28. Klenovſka.
29. Grobopolſkai.
30. Polianſkoi.
31. Koſſoi-Brod.
32. Tabunſk.
33. Ural-Tau.

Her ligger ogſaa *Ufimſke* Tatare og *Baſkirzer*.

3) *Den*

3) *Den Isetskiske Province.*

34. Kalmadskoi Brod.
35. Myaskaia.
36. Tsuluba.
37. Tsebaklinskaia.

Dette Guvernemente er af de næstliggende oprættet först for nogle Aar siden, da der anlagdes den Fæstning Orenborg tilligemed den Orenborgske Linie, og oprættedes derved tillige den Orenborgske Land-Milice for at forsvare sig imod Kirgiser, Tatare, Karakalpaker og andre saadanne frie Folk, som opholder sig paa den östlige Side af det Kaspiske Hav, og giorde de Russiske Undersaatter idelig Skade.

Det Astrakanske Guvernemente.

XIII. Det Astrakanske Guvernemente har disse Provincer.

1) *Astrakan.*
2) *Jaik.*
3) *Kalmukken - Lavd.*
4) *Nagai.*
5) *Tserkasſien.*

1) *Den Astrakanske.*

1. *Astrakan.* Hoved - Staden.

2. Krasnojar.
3. Selitrenoi.
4. Tsernojar.
5. Jenatajevska Krepost.
6. Sarizin.
7. Aktictska Ustia.
8. Pkeresarai.
9. Demitrevsk.
10. Saratov.
11. Kaskkur.
12. Petrovska.

2) *Den Jaikske.*

13. Jaik.
14. Ilezkaia.
15. Sakmarsk.
16. Juriev.
17. Jemba.

Ved denne Province findes tillige *Jaizke* eller *Jurizke* Kosakker, item *Kirgisser* og *Karakalpaker.*

3) *Kalmukken-Land*, hvilket gaaer lige fra Volga - Floden op til Don-Floden, og hvor de Vestlige eller Russiske Kalmukker paa den tilforn beskrevne Maade lever i deres Horder.

18. Mantokoi.

4) *Nagai* hvor de Aſtrakanſk - Nagaiſke Tatare boer ligeſom Kalmukkerne, og har ved Siden den Aſtrakanſke Steppe, en med Rör begroet Ud-örkning.

5) *Tſerkasſien*, hvilket beboes
Deels af de
Piatigorſke Koſakker, det er Koſakkerne, ſom opholder ſig paa de fem Bierge.
19. Terki.
20. Kislerſkoi.
Deels af de
Kabardinſke eller *Gorſke* Koſakker, det er Koſakkerne, ſom opholder ſig paa Biergene.
21. Kasſibus.
22. Iſlan.
Deels af de
Grebenſke Koſakker.
23. Skerlon.
24. Skedron.
25. Stara Glatka.
26. Kundukova.

Det Land omkring Volga-Floden hen imod og lige ned til den Kivalinſke eller Kaspiſke Söe, hvilket er deelt i disſe tre her anförte Guvernementer, erobredes af Ivan Vaſilovitz den Store, ſom udvirkede derved, at dets ſvage og vilde Indbyggere ſkulde ey mere foruroelige hans Rige, men at den Bye Kaſan forſtrækker det med de behövede Korn-Varer, og den Bye Aſtrakan er bleven en Mellem-Vey, paa hvilken Rusſerne kand have Kommunikation og Handel med Perſianerne.

XIV. Det Siberiſke Guvernemente har fire Landſkaber, ſom er Det Siberiſke Guvernemente.

I. Det Tobolſke.
II. Det Jeniſeſke.
III. Det Irkutiſke.
IV. Det Jakutiſke.

I. Det Toboliſke Landſkab har følgende Provincer.

1) *Den Toboliſke*.
2) *Den Katarinenborgſke*.
3) *Den Verkoturiſke*.
4) *Den Beroſoviſke*.
5) *Den Surgutiſke*.

6) *Den Narymiſke.*
7) *Den Tariniſke.*
8) *Den Tomſkiſke.*
9) *Den Kusnezkiſke.*

1) *Den Toboliſke.*

1. *Tobolſk.*
2. Sibir.
3. Demjarſkoi.
4. Samarovſkoi.
5. Rondinſki.
6. Tavdinſkaia.
7. Kularovſka.
8. Orlova.
9. Aboſkaia.
10. Korkina.
11. Uslaminſka.
12. Akasnoi Oſtrog.
13. Alſkiſkaia.
14. Karaulnogorodok.
15. Utiſkaia.
16. Sujerſkoi.
17. Juluſkorovſkoi.
18. Topasſkoi.
19. Tirovka.
20. Maſlenkoi.
21. Iſetſkoi.
22. Drinſkoi.

I den-

I denne Province boer de *Toboliſke Tatare.*

2) *Den Siberiſke Berg-Kreeds* eller *den Katarinenborgſke Province.*

23. *Katarinenborg.*
24. Utuſke Verk.
25. Polevſkoi.
26. Kamenſki.
27. Tretiakovvinſkoi.
28. Sinikſinſkoi.
29. Tolmakſevſkoi.
30. Alapajevſkoi.
31. Ajatſkoi.
32. Koſkev Bynginſkoi.
33. Nevianſkoi.
34. Skuratinſkoi.
35. Tetkovſkoi.
36. Tagilſkoi verknoi.
37. Tagilſkoi nisnoi.
38. Vigin Savodi.
39. Uktus.
40. Gornoia Skzit.
41. Tolianſkoi.
42. Koſſoi-Brod.
43. Grofopolſkoi.
44. Klenovſkoi.
45. Biſert.

46. Azit.

46. Azit.
47. Utkinſka.
48. Aranulſka.
49. Kamyſkenſka.
50. Belojarſka.
51. Novo Puſmenſka.
52. Kamenka.
53. Kolkzedanſkoi.
54. Kataiſkoi.
55. Bogoraſka.
56. Tamoilſka.
57. Kalikovſka.
58. Komyſklovſka.
59. Krasnojarſka.
60. Pyſkminſka.
61. Tagilſka Verknei.
62. Tagilſka Nisnei.
63. Tetkovſka.
64. Krasnopolſka.
65. Ajatſka.
66. Murſinſka.
67. Alapojevſka.
68. Tolmakzevſka.
69. Nevianſka.
70. Armaſkevſka.
71. Beloluzka.

De ſidſte tre og tredive Navne i Fortegnelſen af denne Provinces Land-

ſtrekninger, bemerker Byer for Arbeydere, Reduter og Verke.

3) *Den Verkoturiſke Province.*

72. Verkoturi.
73. Podpavdinſka Saſtava.
74. Tagilſka.
75. Fomina.
76. *Pelim.*
77. Garinſka.
78. Staborinſkaia.
79. Turinſkoigorod.
80. Blagovieſkzenſkaia.
81. Rudnaia.
82. Turinſkaia.
83. Tumen.
84. Usnidinſka.
85. Irbiſka.

I denne Provinee boer det Folk, kaldet *Vogulitſer.*

4) *Den Bereſoviſke Provinſe.*

86. Beveſov.
87. Liapinſkoi.
88. Kunovſkoi.
89. Vokarſkoi.
90. Obdorſkoi.
91. Nadymſkoi.
92. Guba Taſovſkaia.

93. Nova Semla.
94. Vaigatz.

5) *Den Surgutiſke Provinſe.*

95. Surgut.
96. Vakovſkaia.

I denne Provinſe boer det Folk, kaldet *Oſtiaker.*

6) *Den Narymſke.*

97. *Narym.*
98. Ketſkoi Oſtrog.

7) *Den Tarinſke.*

99. *Tara.*
100. Iſkimſkoi.
101. Kurdaſkoi.
102. Ajekſkaia.
103. Bergomzſka.
104. Fatmytſkaia.
105. Tſernolutſaia.
106. Omſkaia.
107. Seleſinſkaia.
108. Jamiſkevſk.
109. Dolonſkoi.
110. Semipalatnaia.
111. Udinſk.
112. Uſtkamennaia.
113. Ablaket.

114. Ja-

114. Jamiſkevſkoi Oſero, en Söe.
115. Step Irtiſkna.
116. Step Iſkimſka.
117. Barabi.
118. Tſam Oſero, en Söe.

I denne Provinſe boer det Folk, kaldet *Barabinzer.*

8) *Den Tomſkiſke Provinſe.*

119. Tomſk.
120. Sojnovſkoi.
121. Meleſkoi.
122. Berſkoi.
123 Belajarſkoi.
124. Bogorodſkoi.
125. Tſeuſkoi.
126. Uſtinſk.
127. Malyſkevſka.
128. Uſttſumyſka.
129. Kolivana.
130. Voskreſenſkoi Savode.

I denne Province boer de *Tſulomſke* Tatare, de *Tſatſke* Tatare, og et Folk, kaldet de *Gauſktinſer.*

9) *Den Kusneſiſke Provinſe.*

131. Kusnez.

132. Bry-

132. Bykatunſkaia Krepoſt.

Her boer de *Telenguter* og de *Abinziſke Tatare.*

Det Jeniſeiſke Landſkab.

II. Det Jeniſeiſke Landſkab har tre Provincer.

1) *Den Jeniſeiſke.*
2) *Den* Krasnojarſkiſke.
3) *Den Turakanſkiſke.*

1) *Den Jeniſeiſke.*

133. *Jeniſeiſk.*
134. Bielſkoi.
135. Kemſkoi.
136. Uſtkan.
137. Makovſkoi.
138. Jartſovſkoi.
139. Vorugova.
140. Rybnoi.

Her boer et Folk, kaldet de *Funguſer.*

2) *Den Krasnojarſkiſke.*

141. Krasnojarſk.
142. Kanſkoi.
143. Udinſkoi.
144. Akzinſkoi.
145. Sizinſkoi.

146. Bie-

146. Bielik.
147. Verknei Oſtrog.
148. Abakanſkoi.
149. Sajanſkoi.
150. Pegaia Horda.

Her boer *Arinſiſke* Tatare, item *Kaniſke, Kakzinſke, Jerſerſke, Akſinſke* og *Saganſke.*

3) *Den Turakanſke* eller *Magaſeiſke.*

151. Turakanſk.
152. Stara Mangaſeiſk.
153. Stara Taſovſkoi.

Her boer Samojeder.

Det Irkuriſke Landſkab.

III. Det Irkutiſke Landſkab har diſſe Provincer, ſom regieres af en Vice-Guvernör:

1) *Den Irkutiſke.*
2) *Den Ilimiſke.*
3) *Den Selinginſke.*
4) *Den Nerkzinſke.*

1) *Den Irkutiſke.*

154. *Irkutſkoi.*
155. Tunguſkoi.
156. Indinſkoi.
157. Bolatanſkoi.

158. Urik

158. Urik.
159. Olonki.
160. Novo Undinſkoi.
161. Jeravinſkoi.
162. Verkolenſkoi.
163. Utkutſkoi.
164. Mukianſkoi.
165. Kurinſkoi.
166. Kekſuiſkoi.

2) *Den Ilimiſke.*

167. Ilimſkoi.
168. Brazkoi Oſtrog.

Her boer det Folk, kaldet *Buriater* eller *Bradſker.*

3) *Den Selinginſke.*

169. *Selinginſkoi.*
170. Petro-Paulovſka Strelka.
171. Udinſkoigorod.
172. Poſolſkoi.
173. Kolesnikova.
174. Kovanſkoi.
175. Triſkova.
176. Troiskoi Kloſter.
177. Ilinſkoi.
178. Iranainſkoi.

4) *Den Nerkzinſke.*

179. Nerkzinſkoi.

180. Tſi-

180. Tſitinſkoi.
181. Argunſkoi.
182. Serebrene Savod, Sölv-Verket,

IV. Det Jakutiſke Landſkab har diſſe Provinſer: Det Jakutiſke Landſkab.

1) *Den Jakutiſke.*
2) *Den Okotſkiſke.*
3) *Kamſkiatka.*

1) *Den Jakutiſke.*

183. *Jakutſkoi.*
184. Uſtjanſkoi.
185. Verkojanſkoi.
186. Siktak.
187. Skiganka.
188. Viluiſkoi.
189. Aldanſkoi.
190. Amgunſkaia.
191. Olekminſkoi.
192. Vytimſkaia.
193. Tſeſuiſkoi.

Her boer *Jakuter*, *Sahakzer* og *Tunguſer.*

2) *Den Okotſkiſke Provinſe.*

194. *Okotſkoi Oſtrog.*
195. Udſkoi.
196. Judomſkoi Kreſt.

 197. Ta-

197. Taiſk.
198. Tſeudonſkoi.
199. Koriaſkoi.
200. Aklanſkoi.
201. Penſinſkoi.
202. Olutorſkoi.
203. Anadarſkoi.
204. Kolimſkoi.
205. Indigirſkoi.
206. Ujandinſkoi.
207. Tſelatſkoi Nos eller For-Bierg.
208. Anadirſkoi Nos eller For-Bierg.

Her boer *Lamutker*, *Jukagirer*, *Koriaker*, *Lutorer*, *Tſukſer* og *Tſelater*.

3) *Kamſkiatka.*

1. *Kamſkiatka* ſelv har
209. Verknei Oſtrog eller den overe Skandſe.
210. Niſnei Oſtrog, den nedre Skandſe.
211. Et Ild-ſpydende Bierg.
Her boer *Kamſkiadalerne.*

2. *Bolſka Rezka.*
212. Bolſkorezkoi Oſtrog.
213. Varme Bade.

3. Ku-

3. *Kurilſka* med de Kamſkiatſkiſke Inſler.
Her boer *Kurilerne.*

Hele Siberiens, det Ruſſiſke Tataries og det lidet Ruslands Grænſer gaaer alle imod Syden og beſtaaer af:

I. Det Kineſiſke Tatarie, ſom igien inddeles i det öſtlige eller *Niutiſke* og det Veſtlige eller *Mungaliſke.*

II. Det öſtlige eller Sorte Kalmukken-Land, ſom har ſin egen frie Over-Herre, kaldet i lang Tiid Kontaiſka, og ſom inddeles i det egentlige *Kalmukkie*, *Bukariet* og *Tibet* eller *Tangut.*

III. Det Usbekkiſke eller Bukariſke Tatarie, ſom igien inddeles i det *Store Bukarie*, den *Kirgis-Koſakkiſke Horde*, og *Kovareſmia*, hvilket er det ſamme ſom *Turkomannia.* Det hele Land har ſine egne frie Fyrſter.

IV. Den Nordlige Deel af det Dageſtaniſke Tatarie, hvilken tilhörer Tyrkerne.

 V. Den

V. Det lidet Tatarie, saasom det *Kubaniſke*, det *Krimmiſke*, det *Krimmiſk-Nagaiſke*, det *Okzakovſke* og det *Budziakiſke*.

Det har ſyntes mig unödvendigt at hosföye en Beſkrivelſe over de i den foregaaende hele Fortegnelſe anförte Byer, Oſtroger, Slaboder, Savoder eller Verke o. ſ. v. efterſom enhver kand giöre ſig ſelv et Begreb derom af den Forklaring, hvilken jeg har meddeelt ham i den foregaaende Tome. Maaſkee det kunde have været kuriöſt nok at underſöge de mange vilde Siberiſke og Tatariſke Folks Sprog og Sæder. Men dette Skrifts Korthed forbyder mig denne alt for ſtore Vitlöftighed: hvorudover jeg i dens Stæd vil aabenbare mine Tanker ſaavel om diſſe ſom alle andre Folks Inddeelning og Herkomſt.

Det

Det femte Stykke om Alle Nationers Inddeelning og Herkomſt.

Hvo, der har havt nokſom Leylighed til at ſeè og betragte Folkene paa Jorden, har let kundet bemerke, at de ſamtlig bör inddeles i tre Hoved-Nationer, ſom diſtingverer ſig fra hverandre ved deres Anſigters Skikkelſe, deres Sinds Gaver, deres Tilböyeligheder og Leve-Maade, Sprog, Guds-Tienneſte og Skiebne. Der ere tre Hoved-Nationer paa Jorden.

Den förſte og talrigeſte Nation har heslige Anſigter, med ſorte-bruun eller ſort Hud, tykke og brede Kind-Been, ſmaa flade Næſer, ſmaa dybe Öyne, en blot Hage med lidet eller intet Skiæg, ſorte Haar og tykke Hoveder. Den er ſnedig og forſlagen, tilböyelig til Ladhed, umaadelig Vellyſt, Tyverie og Fribytterie, forſömmende derimod ikke allene retſkafne Studeringer, Videnſkaber og Kunſter, men ogſaa Ager-Dyrkning, Handverker og Handel. Alle dette Hedenſke og vilde Folks Sprog er u- Den förſte.

 beha-

behagelige og dets Afguds-Tienneſter vederſtyggelige. Af det, hvilket hidindtil er bekiendtgiort om denne ureenlige Nations mörke Hiſtorie, ſees klarligen, at den ſtedſe hen har levet i en uſel Tilſtand. Og af det, ſom nu omſtunder udforſkes om dens nærværende Tilſtand, formodes med Grund, at den ey ſaa ſnart kand vente ſig en bedre Skiebne.

Til denne Slægt henhörer alle Kalmukker, Mongaler og Niuker, Oſtiaker og andre ſaadanne Siberianer, Samojeder og Grönlændere, Kineſer, Japoneſer og Amerikaner, Indianer og Afrikaner. Vel er det ikke at nægte, at jo diſſe Folk ſkiller ſig fra hverandre i Phyſiognomien og Farven, idet nogle af dem er ikkun ſorte-brune, andre, ſom boer under Solen, heel ſorte, nogle med tyndere Hoveder og mindre Anſigter, andre med tykkere Hoveder og ſtörre Anſigter, nogle med ſmaa dybe, andre med ſtore aabne Öyne, og ſaa videre. Men i al denne Uliighed, hvilken ogſaa findes hos Europæerne, der dog har een og den ſamme förſte Oprindelſe, ligner de dog alle

alle hverandre kiendeligen formedelſt viſſe Træk i Anſigtet og en beſynderlig proportioneret Afbildning i dets Lineamenter. Det ſamme er ogſaa at forſtaae om diſſe Folks Sinds Gaver, Tilböyeligheder og Leve-Maade.

Hvad ſom derfor med nogen Rimelighed kand indvendes imod alle diſſe Slægters Liighed og Herkomſt af een Stamme, tages fornemmelig af Kineſernes Videnſkaber og Kunſter, Agerdyrkning, Handverker og Handel. Men naar förſt Beretningerne herom reenſes fra ald Digt: dernæſt det overblevne ſande betragtes nöye ved Lyſet: og det altſammen endelig lignes med det, hvilket man med Rette kunde vente af et ſaa ſnildt, riigt og mægtigt Folk ſom Kineſerne, der i en ſaa langvarig Sikkerhed og Rolighed nyder deres velſignede Lands ypperlige Frugter; ſaa kommer der lidet eller intet ud, ſom kunde ophöye dem over deres andre Hedenſke og barbariſke Brödre.

Er da nu de her i een Klaſſe anförte Slægter alle af eet Blood; ſaa er det ey vanſkeligt at fatte, hvorledes de har

 for-

forflyttet sig fra eet Land til et andet, i sær, som jeg nylig tilforn har meldt, fra Kina over Öerne til Amerika. At de nu værende Grönlændere har deres Oprindelse enten af Amerikanerne eller Samojederne, Ostiakerne og andre deslige Siberianer: og at disse sidste er en gammel Kolonie af de Kinesiske Tatare, det kand vel ey let med nogen Grund nægtes.

Om Kalmukkerne baade de östlige frie og de Vestlige Russiske veed man af den Russiske Historie, at de kom i det trettende Seculum ind fra det Kinesiske Tatarie i det Store, hvor de, imedens dette Lands Folk var dragne i Krig til Rusland og videre ind i Europa, fordreev de overblevne svage Tatariske Slægter over de Atlaiske Bierge ind i Siberien: af hvilke fordreevne Folk er komne alle de nu værende Siberiske Tatare.

Da de Tatariske Krigs-Folk vendte om fra Europa og Rusland til deres Fædrene-Land, men fandt en stor Deel af det besadt med Kalmukker, og den övrige Deel forsvaret af deres Lands-Mænd imod disse östlige Fiender; saa gik de tilbage til det lidet Tatarie, i sær Krim, giorde reent, hvor de kom og nedlood sig allevegne. Mange af dem beblandede med Russer og Polakker flygtede længe omkring, indtil endelig nogle droog need til Ungarn, og andre toog deres Boe-Pæl i Ukræne. Dette er Oprindelsen til alle Slags overblevne Tatare og Kosakker: hvilken ikkun anföres her i Anledning af Beretningen om Kalmukkernes Herkomst og ey for at beblande dem med disse Barbariske Hedninger, med hvilke de har hverken Ligning eller Samqvem.

Den anden Hoved-Nation paa Jorden har deylige Ansigter og ypperlige Sinds-Gaver, er baade skarpsindig og dybsindig, tilkiendegiver en Tilböyelighed til Frihed og til ædele Ting, har den naturlige dog nu med megen Overtroe og Fabel fordervede Religion, har været fra Verdens Begyndelse af det berömmeligste og fornemmeste Folk iblant de andre. Jeg mener de gamle ædle Asianer, som nu bör söges fornemmelig iblant Jöder og Mahumedaner, baade Tyrker og Per- Den anden

Persianer, dog ey at udelukke Armenier, Georgianer og Melitefer, som endnu bekiender sig til Christi sande Lærdom. Denne Hoved-Nations Historie er alt for bekiendt til at den skulde her med nye Efterretninger kunde oplyses: hvilket derforuden ey henhörer til dette Skrift, og nytter saaledes intet til mit Sigte.

Den tredie

Den tredie Hoved-Nation paa Jorden bestaaer af Europæerne og Tatarerne, hvilke behöver ey efter deres almindelige Liighed at beskrives. Dog for at fuldföre mit Forsæt bör jeg atter inddele dem i tre Slags Folk, som ogsaa ved deres Ansigters Skikkelse, Sinds-Gaver, Sprog og Historie skilles fra hverandre.

Til det förste Slags henhörer Italiæner, Fransoser, Spanier og Portugiser, hvis förste Stammer er paa adskillige Tider opgroede i Grækenland, hvor Folkene var opkomne af de Asiatiske Hedninger.

Til det andet Slags henhörer vi Nordiske eller Gotiske Folk, Briterne og det Tydske, hvis förste Stammer er opvoxne omkring Don-Floden,

den, og til adskillige Tider i talrige Kolonier forflyttede og ompodede ind i Europa.

Til det tredie og sidste Slags henhörer alle Venderne, saasom Russer, Letter og Kurer, Polakker, Böhmer og Slavonier, hvis förste Stammer kunde vel med stor Rimelighed holdes for at være de ti Israelitiske, hvilke bortförtes i Fangenskab, og beblandtes med Hedningerne.

Om Esterne og Finnerne kand intet med Grund sluttes, uden at de maae saavelsom vi andre Nord-Vestlige Europæer være en Tatarisk Kolonie fra Don-Floden, hvorfra de er komne nogle hundrede Aar sildere end nogle af os andre. Endelig bliver intet bekiendt Folk paa Jorden tilbage uden det Tatariske, det eneste ældgamle Nordiske Folk i Asien, der, efterat det havde givet os Nord-Vestlige Europæer vores Oprindelse, har stedse hen nogenledes ved sine mange Slægter beholdt sine gamle Boe-Pæle og Grænser, hvilke jeg har i det foregaaende Stykke korteligen betegnet.

Det

Det siette Stykke om Den Russiske Krig med Perserne.

Det er Tiid at vende tilbage med sine Tanker til Assov for at see, om ey der kand forskaffes en Aftegning over den sidste Russiske Krig med Tyrkerne. Og for at kunde forstaae saadan Aftegning ret i sin Sammenhæng er det for alting nödigt först at giöre sig et Begreb om foregaaende Russiske Krig med Perserne. I at forfærdige saadant et Billede bör begyndes med Opröret imod Kong Hussein og endes med Kong Nadyrs hidindtil bekiendtgiorte Bedrifter.

Opröret gaaer for sig imod Kong Hussein.

Kongerne i Persien opdragedes fordum iblant Fruentimmer og Gildinger, lærende intet uden en kort Historie om Proferen Alys Bedrifter tillige med et uforsoonligt Had imod Omariterne, de Tyrkiske og Mogolske Mahomedaner. Kong Hussein var af denne Beskaffenhed, regierede derudover Riget ilde, undertrykkende endog alle dem iblant hans egne

egne Undersaatter, som var af den Omaritiske Sekte. Derudover skede Oprör imod ham af Mir Magmud, som er ogsaa bekiendt under det Navn Miriveis, og som kom fra Kandahar, over hvilken Persiske Province, ved Mogols Grænser, hans Fader var först Statholdere og blev til sidst Herre. Oprörerne bestyrkedes strax ved de mange Persiske Undersaatter af Omars Sekte, og blev de derudover inden kort Tiid Kong Hussein alt for mægtige, indtoog Ispahan, udryddende Kongens hele Familie. Dog undflyede Prinds Thamas, een af Kongens Sönner, need til Biergene, som skiller Persien fra Kina, samlende der til sig den overblevne Alyaniske Krigs-Magt: da imidlertiid adskillige Rebeller foruden Miriveis under Skin af Religion og den rene Omaritiske Lærdom husserede grusom imod alle Alyaner i de Persiske Lande.

Tyrker og Russer falder ind i Persien.

Tyrkerne, som fandt deres Regning ved dette Oprör, sögte ey allene at opblæse dets Lue ved hemmelige Intriger, men stillede sig ogsaa virkelig i Persien ind med en stor Armee,

mee, for at hielpe deres Religions-Slægtninger, de oprörïske Omariter. Keyser Peter den Förste, som den Tiid havde intet mere at befrygte i Europa, men fandt derimod vigtige Aarsager til at holde et vaaget öye med Tyrkerne, stillede sig derudover ogsaa med en Armee paa 125000 Mand ind ved Astrakan, gik derpaa strax videre, indtog Derbent, Gilan og næsten alle de Lande, som ligger ved den Kaspiske Söe paa den Vestlige Side. Aaret derefter, som var 1723, kom Keyseren med sin Gemal tilbage fra Persien til Moskov hvor han imodtoog fra den ulykkelige Prinds Thamas en Gesante ved Navn Ismael Beeg, og sluttede med ham et Venskabs Forbund, som er dateret i samme Aar den 12 September.

Nyt Oprör af Sultan Eskref.

Derefter kom i Persien en nye Oprörere op, ogsaa en Omarit, ved Navn Eskref, som sagde sig at needstamme fra Persernes berömmelige Kong Kasroes, men fandt megen Modstand af Mir Magmuds Broder, som nu efter hans Död vilde være Arving til Riget; da Prinds Thamas maatte imid-

imidlertiid krybe i Skiul og see til langt borte. Det Russiske Ministerium agtede raadeligst at holde Venskab med den Mægtigste: hvorudover Keyser Peter den anden sluttede ved General Levaskof et Forbund med Eskref, som er dateret i Riatske udi Gilan den 13 Februarii Aar 1729.

Skak Nadyrs Nöd og Opkomst.

Da opvaktes Persien til Frelse den store Helt, Nadyr Kuli, det er, den Forunderliges nemlig Guds Slave, thi Kuli er en Slave og Nadyr betyder den Forunderliges. Denne Herre er föd Aar 1688 i den Provinse Korazan, et Persisk Landskab ved de Usbekkiske Grænser, og burde efter Persisk Skik samme Stæds have succederet hans Fader, som var Guvernör i Landet. Men hans Far-Broder, der havde forvaltet Embedet i hans Mindre-Aarighed, vilde ey afstaae ham det, da han blev myndig: hvorudover han gav sig i Tienneste hos en anden Fyrste, holdt sig under ham tapper i adskillige Fegtninger imod Tatarne, og fik derfor Aar 1715 en Trop Ryttere som den överste Befalnings-Mand at kommandere. Hans kiendelige Fortien-

tiennester særdeles udi en farlig Fægtning med Usbekkerne gav imidlertiid ligesaavel som hans Hastighed og Modighed Leylighed og Aarsag til at han i Stæden for at faae efter Fyrstens Löfte en Generals-Plads hos Kong Hussein, erklæredes for en Oprörere, straffedes som en Rebelle med at trommes under Födderne, og maatte tage sin Tilflugt til sin Farbroder i Korazan.

Som han nu atter ingen Hielp kunde faae her, faldt han paa fortvivlede Midler, begivende sig Aar 1720 med to andre unge Mennisker i Marken paa Fribytterie, hvorved han kom saa vidt, at han efter en tre Aars Tiid underholdt en Bande af mere end hundrede Rövere. Det imod Kong Hussein opkomne Opröp, om hvilket nylig meldtes, favoriseerte hans Leve-Maade: og en misfornöyet Officeer, som gik over fra Kong Tamas til ham med en heel Batallion Soldatere, bestyrkede hans Bande. Han blev Tiid efter anden stærkere og stærkere, og fik til sidst under sig over 1200 Mand, settende ved sine for-

forvovne og lykkelige Foretagender alle Byerne i Naboe-Lauget udi Frygt og Fare.

Hans Hevn over hans Farbroder.

Nadyr Kulis Farbroder, til hvis Grænser han mere og mere nærmede sig, kunde læt tænke, hvem det nu snart vilde gielde, skreev ham derfor Aar 1727 et Brev til, tilbydende ham Venskab, derhos forsikrende, at han paa en fuldkommen Submissions Vilkaar vilde forskaffe ham og alt hans Folk en almindelig Pardon fra Kong Thamas. Fribytteren antoog Tilbudet, fik ogsaa snart Pardons-Brevet fra Kongen, men begav sig dog ey til Krigshæren, förend at han först havde med List bemægtiget sig sin Fædrene-Bye, slaget sin Farbroder med egen Haand ihiel og ladet holde skarp Rætter-Gang over alle hans Fiender.

Hans Fremmelse under Kong Thamas.

Derpaa begav han sig med sine 1200 Mænd til Kongen, undskyldte sine Sager og kom snart i Naade, saa at han blev næst överste General ved Armeen, hvilken bestood i alt ikkun af 20000 Mand, lidt meer eller mindre. Den överste General fik han ogsaa

saa strax styrtet, saasom en interesseret og utroe Mand, der ey havde holdt ret Huus med Pengene. Da han havde faaet höyeste Kommando ved Armeen, hialp han strax ved sine lykkelige Vaaben de forfaldne Sager paa Fode; hvorudover Kongen, der kunde ikke andet end belönne hans Tienneste, beviiste ham den störste Naade, som er brugelig i Persien, givende ham sit Navn, saa at han i Stæden for Nadyr Kuli skulde hede Thamas Kuli, Thamasis Slave, föyende dertil den Titel Kan, hvilken betyder en Herre.

Hans lykkelige Fremgang imod Rebellerne.

Thamas Kuli Kan sögte Rebellerne allevegne op, og erholdt over dem een Seyer efter den anden, indtil han endelig Aar 1730 fordreev dem aldeles af Hoved-Staden Ispahan. I den Tiid gik han good Forstaaelse og Venskab ind med Russerne, som havde imidlertiid næsten stedse ligget stille for at agte paa Tyrkerne, og dog tabt en stor Deel Folk aarlig ved Sygdom under det ubevante Klima i de indtagne Persiske Lande.

Han bliver Generalissimus.

Saasom han nu formedelst Mangel fandt sig ey i Stand til at naae sit Sigte, ud-

udvirkede han hos Kongen Frihed selv alle Stæds i Riget at oppebære Penge for at bestride Krigs-Omkostningerne, bragte ogsaa derved i kort Tiid en stor og good Armee paa Benene. Med denne greeb han Tyrkerne an og tvang dem ved to lykkelige Batallier til at forlade og indrömme de indtagne Lande. Kong Thamas erklærede ham derudover for sin Generalissimus og gav ham sin Faders yngste Syster til Ægte: hvorpaa den nye Generalissimus gik Aar 1732 med en stærk Armee til sit Fædrene-Land Korazan, for der igien at bringe alting i Orden.

Stöder Kongen af Tronen.

I hans Fraværelse sluttede Kongen Fred med Tyrkerne og Russerne. Som han nu fik Efterretning herom, begav han sig med Armeen tilbage, rykte for Ispahan, og stood haardt paa, at Krigen skulde med Iver fuldföres imod Tyrkerne. Kongen vilde ey tage sit Löfte tilbage, og vidste dog ey at finde sig strax i sin Generalissimi Opförsel: hvorudover Thamas Kuli Kan lood ham efter faa Dage fængsle og bortsende til de længstbortliggende Stæder i Riget. Derpaa spilte han en

 syn-

synderlig Komœdie, idet han efter et Par Dage lood hente eet af den affatte Konges umyndige Börn fra Vuggen i Seralliet, ophöyede det paa Tronen og befalede det at hyldes med sædvanlige Ceremonier. Det skede i August Maaned Aar 1732.

Giör sig til Konge.

Thamas Kuli Kan var bleven herved virkelig Regente, og forsikrede derfor den Russiske General Levaskof skriftligen, at han i alting vilde fornye det Forbund, hvilket Kong Thamas havde sluttet med Rusland, dateret samme Aar 1732 den 21 Januar i Riatske udi Gilan. Med Tyrkerne bandt han an, og tvang dem til at indgaae Fred paa anstændige Conditioner. Derefter kom han med Armeen tilbage for Ispahan, og lood udskrive en Rigs-Dag, paa hvilken alle de fornemmeste Persianer i tusende Tal maatte möde.

Paa Rigs-Dagen foreholdt han dem, hvorledes han havde reddet Riget af Oprörernes og de mægtige Fienders Hænder, og at der stood nu intet mere tilbage end at stoppe Oprörernes Kilde, Kandahar. Derfor, sagde han,

han, har jeg nu i Sinde at gaae med Armeen derhen for at tugte Landet. Men, naar jeg kommer tilbage, vil jeg nedlægge mit Embede for at henbringe min övrige Livs-Tiid i Rolighed. Jeg begierer derfor, at I inden tre Dage erklærer eder, hvem I vil have til eders Konge, om jeg skal kalde Thamas tilbage, eller om I vil beholde hans Sön, eller om I vil udvælge en anden. Den bestemte Tiid kom an: og da var de alle enige at tilbyde Thamas Kuli Kan selv Regieringen. Han toog imod Vallet, dog med Forsikring, at det skede ugierne, men at han agtede sig forbunden at opofre sin egen Rolighed til sit Fædrene-Lands Beste. Derpaa lood han den umyndige Prinds igien bringe hen i Seralliet, sig selv udraabe for Konge og gav sig Titel af Skak Nadyr, af Guds Naade ophöyede og ved den Himmelske Konges Velsignelse forlenede Guds Skygge, den hele Verdens Herre, en Middel-Punkt, for hvilken alle Folk böyer sig, det i den gandske Verden höystberömte Persiske Monarchies Imodtagere, Darii og Kosrei Efterfölgere, den

allermeest igiennemskinnende og allerhöyeste Skak-Nadyr, hvis Heste-Trin alle Folk maae bringe et Offer, men den allermeest igiennemskinnende Prophetes ringeste Hund.

Hans förste Lovc.

Dog, förend han vilde hyldes og antage Regieringen, foresloog han Rigs-Forsamlingen tre Poster, hvorpaa den skulde strax resolvere. Det förste var, at Regierings-Formen skulde stedse forblive Monarkisk, og Riget arveligt paa hans Familie. Det andet var, at ingen under Tab af Ære, Gods og Liv maatte giöre nogen Stempling eller paa nogen Maade understötte det forrige Kongelige Huus. Og det tredie var, at der strax skulde foretages en Forening imellem den Alyaniske og Omaritiske Sekte. De to förste Konditioner indgikkes uden Imodsigelse: men den sidste toges i Tvivl og overleveredes den ypperste Præst til Besvarelse.

Hans Had imod Præsterne.

Ved Skak Nadyrs Armee var der lige saa mange Soldatere af den ene som af den anden Mahumedanske Religion, skiönt maaskee de fleste af dem, saavel som deres Anförere, troeligen havde slet

slet ingen. Skak Nadyr havde ved alle Leyligheder udövet saa stort Fiendskab baade imod de Alyaniske og Omaritiske Præster, saa man stood overalt i den Tanke, hvorledes han ansaae de Geistlige ligesom det digtes af Homerus om Ulysses, da han steeg ned i Helvede og kom der de Afdödes Spögelser i Möde. Han betragtede de Lærde i sit Land som dem, der lokkede Folk til sig med deres Stemmer, giör en blaa Dunst for öynene ved deres lange Taler, og klinger, naar de beröres, ligesom Kaaber-Fadene, saa længe indtil de igien anfattes.

Han lader den ypperste Præst strangulere.

Dette uagtet traadde dog endelig den ypperste Præst frem, forladende sig paa Almuen, og tiltalende Kongen saaledes: Vi har Guds Lov og hans Propheters Lærdom, hvorefter vi retter os i Religionen: en Prinds har ey det mindste hermed at giöre: og hvis I giör det, saa vover I noget farligt. Skak Nadyr lood sig ey af disse Trusler skrække, men resolveerte strax at lade den ypperste Præst i det hele Folks Nærværelse strangulere.

Folket bestyrtet over deres Monarks Resolution kunde ey strax besinde sig og lood det derved forblive.

Og tager det meste geistlige Gods til sig.

Derefter trakterede Skak Nadyr de forsamlede Herrer med Pragt, bevisende sig koldsindig og vreedagtig imod de Geistlige, hvilke han endelig lood kalde for sig, spörgende dem, hvortil de brugte deres overflödige Gods og Midler. Det geistlige Gods, svarede de, brugtes til at underholde saadanne Personer, som toog den offentlige Guds-Tienneste i Agt, sörgede for Börnenes Opdragelse i Religionen; og ved deres Bönner befordrede den regierende Prindses og det hele Riges legemlige og aandelige Velfærd og Salighed. Eders Bönner, sagde han, maae ey være af nogen Virkning: thi i hvor længe I end have bedet, saa blev dog Fædrene-Landet under Rebellernes og Fiendernes Aag, indtil jeg med mine Soldatere reev det ud af deres Hænder. Ey længe derefter lood han det meste geistlige Gods seqvestrere; hvorved han ey allene formerede sin aarlige Skat, men toog ogsaa Kniven fra Barnet, vel mer-

merkende, hvorledes Præsterne, saa længe de beholdt deres store Revenyer og deri grundede Magt og Höyagtelse hos Folket, vilde de sætte sig stivt imod hans besluttede Foretagender. De Lærde maatte see stilriende paa Konfiscationen uden at kunde opröre Folket, og erfarede derforuden med störste Hiertets Bedrövelse, at Kongen havde ved deres Ulykke forhvervet sig Navn af een iblant de störste Religions Reformatorer.

Förer flere Krige.

Efterat Kong Nadyr havde sadt sig fast i Sadlen, gik han med Armeen til Kandahar en Persisk Provinse ved de Mogolske Grænser, lagde der et fuldkomment Aag paa Rebellerne, og förtes siden efter en misfornöyet Mogolsk Generals, kaldet Nizan, Anstiftelse ind i det Mogolske Rige. Hvor lykkelig han har været paa dette Toog, og hvor bestandig han er forbleven derefter i Krigen imod Tyrkerne, er Ting, som er andre ey mere bekiendte end mig. Det er ogsaa noksom meldt om denne vore Tiders forunderlige Konge, som fornyede sit Venskab med Rusland ved

et Gesantskab, hvilket jeg saae i Petersborg Aar 1736, iligemaade ved et andet Gesantskab, hvilket kom an Aar 1739 med et saare talrigt Fölgeskab og adskillige Foræringer, bestaaende meest i store og smaa Elephanter. Den fornemmeste Gesant tiltalte Keyserinden saaledes:

Stormægtigste, Allerypperligste Store Frue, Keyserinde og Selv-Holderinde over alle Russer!

Til Eders Keyserlige Majestæt, den store Frue, som ligner Soelen og Maanen i Majestæt og Lykke, til den store Keyserinde, som i ophöyet Berömmelse overgaaer mange Beherskere i Verden, og til den Monarchinde, som er prydet med en klarskinnende Krone, og hvis Regiering Gud vilde lade bestandig være lykkelig, er denne venlige Skrivelse ved os udi Gesandskab affærdigde Tiennere tilsendet fra Hans Majestæt, den store Herre, den store Kagan, den af Gud beskyggede Seyer-Herre og det Rige Irans Beherskere, den i hele Verden berömte Nadyr Skak, i Fölge af det imellem begge Rigerne underholdte nöye

nöye

nöye Venskab. Vi understaaer os ey at falde Eders Majestæt besværlige ved at igientage Skrivelsens Indhold, bedende alleneste, De vilde befale, at den maatte igiennemsees af Eders Majestæts höybetroede Ministrer, og at efter aflagt Beretning til Eders Majestæt derom os maatte derpaa meddeles en gunstig Resolution.

Aarsagen til Russernes sidste Krig med Tyrkerne.

Imedens den Persiske Krig varede, havde Tyrkerne beviist megen Fiendskab imod Russerne, særdeles ophidsende de Krimmiske Tatare til aarligen at giöre Udfald i Ukræne, der at ödelegge alting og före Menniskene bort med sig i Fængsel. Saa snart derfor Krigen kom til Ende, og Rusland nogenledes saae Udfaldet paa de Persiske Forvirrelser, saa besluttede det at före Krig med Tyrkerne og deres Vasaller de Krimmiske Tatare for at hevne den vederfarne Uræt og hindre tillige, at den ey skulde vederfares mere i Fremtiden. Krigen blev ogsaa virkelig declareret dem Aar 1736, efterat man et Par Aar havde været i Arbeyde med at stille de Polske Uroeligheder.

Det

Det ſyvende Stykke
indeholder
En Beretning om Ruſſernes ſidſte Krig med Tyrkerne.

De förſte Krigs Præparatorier.

Krigs Tilberedelſerne lööb for det förſte ud paa at forbedre og forſtærke den Flode, ſom i de forrige Krige var brugt imod Tyrkerne men efter den Prutiſke Fred trukken tilbage til Nova Paulovſky, og hvilken beſtood af tyve gamle Galeyer, ſex gamle ſmaa Prame, ni gamle ſtore Prame, enhver paa to og halvtreſenstyve tunge Kanoner, det nederſte Lag af ſex og tredive Pundiger, og det överſte Lag af fire og tyve Pundiger, endelig ogſaa af tyve nye Galeyer. Dernæſt ſatte Rusland ſig ogſaa i Krigs-Poſitur ved at ſamle ſin Land-Magt fra Perſien og Polen, og at trække med den ned ad Don-Floden hen til Fæſtningen Sankt Anna. Tyrkerne derimood forſtærkede ikkun Guarniſonen i Aſſov, og ſyntes i det övrige intet at befrygte. Derudover var Ruſſernes Forſæt i Haſt ved deres overliggende Magt at indtage Aſſov for derfra med Proviant at forſyne den ſtore Armee, ſom var beſtemt til at gaae ſamme Aar igiennem Örken at overrumple Perekov og derefter i Krim give Tatarne det Saar, hvilket de ey ſaaſnart ſkulde forvinde.

Aſſov indtages.

General-Feld-Mareſkal, Greven af Münnik, forföyede ſig til Armeen, ſamlede dens fleſte Regimenter ved Sankt Anna, og gik derfra med nogle tuſende Mand for Aſſov, prövende Lykken, om han ey ved ſligt uformodentligt Overfald kunde tvinge den til at capitulere. Men ſom han vovede ſig for nær hen til den yderſte Kontreſkarpe: og Tyrkerne giorde derpaa et vel indrættet Udfald med deres talrige Beſætning; ſaa havde han let med ſit underhavende Folk kundet indſluttes og fanges, hvis ey General Levaſkov var i det ſamme ankommen med det Perſiſke Koor at udfrie ham af Fællen. Derefter fortſattes Beleyringen ordentlig af General-Feld-Mareſkal Laſſy, ſom ogſaa endelig ved Flodens Hielp tvang Fæſtningen til Capitulation efter ſex Uger. Thi

Thi Amiral Bredal, ſom tillige med en ſtor Deel af det Kronſtadſke Söe-Folk var beordret paa den Donſke Flode, kom i Beleyringens Begyndelſe an fra Taverov, kommandeerte derpaa dagligen tre ſtore Pramer under Fæſtningens takkede Muur ved Vandet, og beſkööd af dem alle dens Gader. Een af de Danſke Kapiteiner, ved Navn Skieving, diſtingveerte ſig i Særdelished den ſidſte Dag paa een af Pramerne, hvilke ruineerte Byen aldeles i Grunde og forceerte Kommendanten derved ligeſaa meget ſom Armeen under Laſſy, der tilſidſt brööd ind i den yderſte Kontreſkarpe og ſprængede ved Bombarderingen det Aſſovſke Krut-Taarn i Luften.

Det förſte Krimmiſke Toog.

Imidlertiid havde Münnik fört den ſtore Armee med ubeſkrivelige Fatiger fem hundrede Verſt fra Sankt Anna igiennem den Nagaiſke Udörkning, opkaſtende alle Vegne ſmaa Skandſer med Poſteringer af Donſke Koſakker, ſom ſkulde vedligeholde Kommunicationen og Brev-Vexlingen med Rusland. Han overrumplede Perekov,

kov, indtoog den haſtig med ſtormende Haand, og gik derpaa ind i Krim lige til Hoved-Staden Bakſkiſarai, hvilken han fandt ſaavel ſom de övrige uforſvarte Byer og Egne blottet og forladt af de flygtige Tatare. Hans Armees Mangel tvang ham til at forlange Tilförſel fra Aſſov, ſom endnu ey var indtaget, og hvorfra intet kand bortſendes formedelſt Vandets Udybhed ved Don-Flodens Udfald i Söen uden paa ſmaa Fartöyer, hvilke var den Tiid ey der at bekomme. Derudover vendte han ſnarligen om, ſprengte nogle af de Perekovſke Fæſtnings-Verke og ſögte hiem til de anviiſte Vinter-Qvartere i Ukræne. Herhen marſerede ogſaa Dragonerne, ſom havde ſtaaet under Laſſy; da derimod Infanteriet af hans Armee fik Vinter-Qvarteer i Aſſov og Sankt Anna. I det hele Toog ſkede ey ſtor Bloods Udgydelſe; thi, naar Beleyringerne for Aſſov og Perekov undtages, ſaa fandt Ruſſerne ey andre Fiender end de flygtige Tatare, ſom endelig kom til Heſt, og foruroeligede dem paa Hiemreyſen. Dog var

Af-

Afgangen paa Mandfkabet formedelft Mangel og Fatiger faa ftærk, at der famme Aar udfkreves fyrretyve tufinde Rekryter for at completere de reguliere Tropper.

Ruffifke Tilberedelfer til næftfölgende Toog Aar 1737.

De Ruffifke Forberedelfer til næftkommende Feld-Toog fkede for det förfte deri, at foruden Floden, fom laae ved Affov, bygtes der udi Taverov fex fmaa Gallioter og fem hundrede Lotker, fmaa aabne Fartöyer, fom transporterer til halvtrefenstyve Mand med Proviant og Munition, hvilke om Foraaret 1737 fkulde gaae ned til Affov, og derfra under Bredals Kommando i den Mæotifke Söe underftötte Armeen imod Tatarne. Dernæft fordeeltes den hele Ruffifke Land-Magt under General Laffy og General Münnik; faa at Laffy fkulde falde anden Gang ind i Krim, og Münnik agere ved Nieper-Floden.

Regimenterne under General Laffy var af Infanteriet

1. Det Ingermanlandfke.
2. Det Novogrodfke.
3. Det Affovfke.
4. Det Nifnegorodfke.

5. Det

5. Det Permifke.
6. Det Vologdaifke.
7. Det Nevifke.
8. Det Uglitfke.
9. Det Kafanfke.
10. Det Kiovfke,

og 11. til det 27de de fytten Perfifke Regimenter.

Men af Cavalleriet eller Dragoner-Regimenter

1. Det Volodimerfke.
2. Det Affovfke.
3. Det Olonefifke.
4. Det Jamborgifke.
5. Det Vologdaifke.
6. Det Aftrakanfke.
7. Det Nifnegorodfke,

og 8. Det Plefkovifke, tilfammen tre og tredive Regimenter Infanterie og Dragoner, fom udgiorde fem og fyrretyve tufende Mand.

Regimenterne under General Münnik var

I. Af Infanteriet

I. I den förfte Divifion

1. Det Aftrakanfke.
2. Det Butirfke.
3. Det förfte Mofkovitifke.

I 4. Det

4. Det Sankt Petersborgſke.
5. Det Volodimarſke.
6. Det Jeroſlavſke.
7. Det Siberiſke.
8. Det Kexholmiſke.
9. Det Beloſerſke.
10. Det Narviſke.
11. Det Tobolſke.

II. I den anden Diviſion
1. Det andet Moſkovitiſke.
2. Det Troitſke.
3. Det Pleſkoviſke.
4. Det Smolenſkiſke.
5. Det Veroneſiſke.
6. Det Sernikovſke.
7. Det Susdaliſke.
8. Det Roſtovſke.
9. Det Arkangelſke.
10. Det Kaporſke.
11. Det Ladogaiſke.
12. Det Muromſke.
13. Det Velikoluſke.

III. I den tredie Diviſion
1. Det Slyſſelborgſke.
2. Det Reſanſke.
3. Det Viatſke.
4. Det Viborgſke.

II. Af

II. Af Cavalleriet
I. I den förſte Diviſion
1) Kyraſeer-Regimenterne.
1. Liv-Regimentet.
2. Det Münnikſke.
3. Det Beverſke.
2) Dragoner-Regimenterne.
1. Det Kiovſke.
2. Det Troitſke.
3. Det Ingermandlandſke.
4. Det Narviſke.
5. Det Toboliſke.
6. Det Kargapolſke.
7. Det Moſkovitiſke.
8. Det Kaſanſke.
9. Det Sankt Petersborgiſke.

II. I den anden Diviſion
1. Det Siberiſke.
2. Det Tveriſke.
3. Det Novotroitſke.
4. Det Rigiſke.
5. Det Permiſke.
6. Det Revalſke.
7. Det Novogrodſke.

III. I den tredie Diviſion
1. Det Viatſke.
2. Det Lutzke.
3. Det Arkangelſke.

I 2 4. Det

4. Det Roftovfke.
5. Det Rezanfke.
Giör tilfammen halvtrefenstyve Regimenter eller otte og trefenstyve tufendeMand,foruden de tyve RegimenterUkrænfkeLand-Milice,fom udgiorde to og tyve tufende Mand; faaledes i alt halvfemfenstyve tufende Mand. Alt det, fom kunde opbringes af de irregulære Kofakker og Kalmukker, fordeeltes ogfaa ved begge Armeerne.

For at defto bedre concertere det foreftaaende Toog kaldtes General Münnik og Amiral Bredal om Vinteren til Petersborg, hvor de begge for deres beviifte Tienniefter befkienkedes, og reyfte efter kort Tiid igien bort til deres Pofter: ved hvilken Leylighed jeg fuldte efter Amiralen, fom tilforn er meldt. Nogle Batallioner af Garden marfeerte til Ukræne under General Lieutenant Birons Kommando. Adfkillige Officerer, fom var komne uden Lands fra i Ruffifk Tienefte, reyfte ogfaa bort til Armeerne, iblant hvilke General Lövendal var den fornemmefte. Prinds Anton Ulrik traadde fin Reyfe fidft i Februarius an

an for at ftaae fom Volontær ved Armeen under Grev Münnik. Saa meget fom man bemöyede fig ved Krigs-Anftalterne at flye Tyrkerne noget at beftille paa denne Side, faa meget ville man ved den Tydfke Keyfers Hielp fkaffe dem at giöre paa den anden. Derfor negoceertes i Petersborg flittig med den Keyferlige Minifter: hvorved den Keyferlige Legations-Secretær Eichenfeld, en meget fornuftig, habil og honet Mand med ftor Fliid efterkom fine Pligter.

Tyrkifke Krigs Præparatorier til famme Toog.

Imidlertiid fadt Tyrkerne ey heller ftille, men lavede fig alvorligen til Krig allevegne. De udruftede en Flode i Kaffa, fom gik til den Mæotifke Söe, og beftood af to Krigs-Skibe, et hvert af trefenstyve Kanoner, tyve Galiafer, tyve Galeyer famt en ftor Deel fmaa Fartöyer og Baade. Nogle og tredive tufende Mand fendte de Tatarne til Hielp imod Rusland: og deres övrige befte Land-Magt famlede de imod den Rommerfke Keyfer i Ungarn. De begyndte allerede om Vinteren at giöre Indfald med henved hundrede tufende Mand af Krimmifke,

fke, Budziakifke og Nagaifke Tatare, fom vilde have holdt Huus i Ukræne, item med mange tufende af de Dageftanifke Tatare, fom igiennem Kuban fkulde have conjungeret fig med de förfte, men blev, faavelfom de, dreevne tilbage af Rufferne.

Münniks Toog 1737. General Münnik gik derpaa med den ftore Armee ud i Marken, og kom efter lange og befværlige Marfer endelig den 29 Junius an for Okziakov, en liden og ringe Tyrkifk Fæftning, fom var ikkun i flet Defenfions Stand, beplantet med henved hundrede Kanoner, i det övrige forfynet med Proviant og fecunderet af en Tyrkifk Flode. Den förfte Julius greeb den Ruffifke Armee Fæftningen an, anfört paa den höyre Flöy af Romanzov og Biron, men paa den venftre af Keit og Lövendal, fom efter tre Dages ftedfe anholdende Storm og Bombardering erobrede den den tredie Julius. De lood nedfkyde og nedfable alle, fom giorde Modværn, belöbende fig efter den Ruffifke Armees Dag-Regifter til henved fytten tufende Siæle, og toge de övrige til Fange, beftaaende af 3174 Ja-

Janitfkarer, Spahy, Bofniaker og Arnauter, 200 Under-Betientere, 200 Qvinder og Börn, 56 fornemme Tyrkifke Officerer og en Deel Græfke Chriftne famt Ruffifke Slaver. Den Tyrkifke Flode gik ud i Söen ved Fæftningens Overgivelfe, forladende Byen af Bomberne aldeles lagt i Afke. I den Ruffifke Armees Dag-Regifter, hvoraf denne Fortegnelfe paa Tyrkernes Forliis er udtagen, fkrives, at Rufferne ikkun miftede henved tufende Mand, og at to Generaler, Keit og Lövendal, tre General-Majorer, to Brigaderer, fex Oberfter, to Oberfte Lieutenanter, nitten Majorer, een og trefenstyve Over-Officerer og henved tre tufende Gemene befandtes faarede. Men Forlifen beregnedes i Rusland til at have været ftörre, fkiönt det indtagne Okziakov frivillig forlodes Aaret derefter. Dog dette Aar befattes Fæftningen ftrax efter dens Erobring med en talriig Ruffifk Garnifon under General-Major Bagmetovs Kommando: hvorpaa Münnik med den övrige Armee marfeerte hiem til Vinter-Qvartererne i Ukræne.

Laſſys Toog Aar 1737.

General Laſſy, underſtyttet af den liden Aſſovſke Flode i den Mæotiſke Söe, gik med den anden Armee igiennem örken til Krim, og lood efter General-Major Spiegels Forſlag af halvtreſenstyve ſmaa Fartöyer fra Floden forfærdige en Broe over Gniloi eller Sabakſkoi More, det ſtinkende eller hundagtige Hav, det er een af den Mæotiſke Söes Bugter, hvilken paa den Nordlige Side ſkiller Krim og den Nagaiſke örk fra hverandre. Over denne Broe lood han Food-Folket med Artilleriet gaae ind i Krim, ey behövende den for Rytteriet, ſom i Vandets ſmalle Dybde ſvömmede over paa Heſtene. Han greeb ſaa med hele Armeen Tyrkerne og Tatarne uformodentlig an, jagende dem af Marken, og bemægtigte ſig ſtrax den Perekovſke Fæſtning og Linie inden fra, hvor den hverken kunde forſvare ſig eller vente noget Angreb. Derefter forfulgte han Tatarne rundt omkring i Landet, ſögende endog efter dem i deres Hoved-Stad Bakſkiſarai: men kunde ey giöre ſig til Meſter over Kaffa, Kerz og det Tamerovſke Sund, ſom

ſom löber ud af den Mæotiſke Söe ind i det ſorte Hav, ogſaa kaldet Pontus Euxinus. Derfor vendte han ligeſom Münnik i det forrige Aar formedelſt Mangel paa Proviant ſnart om tilbage, marſerende med uhörlige Fatiger til de for Armeen beſtemte Vinter-Qvartere i Karakav, i Ukræne og de Donſke Koſakkers Stæder, ſaa ogſaa i Sankt Anna og Aſſov.

Bredals Toog Aar 1737.

Amiral Bredal lööb med den liden Flode ud fra Aſſov, holdende ſig ſtedſe omkring ved Strand-Bredden og fölgende Dag for Dag med Laſſys Armee paa Landet. Han miſtede een af ſine Gallioter, ſom var ſendt med Syge tilbage til Aſſov og commandeertes af en Franſk Capitein ved Navn Fremmerie. Denne var for et Par Aar ſiden under haard Arreſt i Kronſtad bleven actioneret, fordi han havde ladet ſig tage med en Fregatte af ſine Lands-Mænd ved Danſig, men dog ſiden benaadet af Keyſerinden. Da han nu atter forſaae ſig i ſin Kuurs og ſtödte om Morgenen tilig oppe i en Bugt an paa den Tyrkiſke Flode; ſaa lood han ſætte Folket i Land, ſprengende ſig

ſelv med Fartöyet og to drukne Under-Officerer i Luften. Der var ogſaa halvtreſenstyve ſmaa Fartöyer derforuden beordrede til Aſſov med Syge: og halvtreſenstyve brugtes, ſom nylig er meldt, til Broen over det ſtinkende Hav; ſaa at den övrige Flode under Bredal beſtood af fem Gallioter og fire hundrede Lotker. Denne Flode, ſom laae næſten ſtedſe ved Strand-Bredden, attakeertes omſider af den Tyrkiſke, ſaa at de begge kanoneerte halvanden Dag paa hverandre, dog uden ſynderlig Virkning paa nogen af Siderne. Men det er tilforladeligt, at, hvis Bredal havde commanderet den Tyrkiſke Flode, og den Tyrkiſke Capitein Baſſa den Ruſſiſke; ſaa havde der bleven ſpillet en anden Dands med den ſidſte. Den fik ogſaa mere at giöre med en anden Fiende, ſom var Storm, Lyn-Ild, Torden og Havets Bölger, hvorved den aldeles ruineertes, idet hundrede og nogle og firſenstyve Lotker forgik ved Strand-Bredden og dreev ud i Söen. Derfor forföyede Bredal ſig med den ſtörſte Deel af Officererne og Folket nogle og fyr-

fyrretyve Verſt til Laſſys Armee oppe i Landet, overdragende Commandoen over de övrige Lotker til en Danſk Capitein ved Navn Knop Hierteberg, med Ordre at forföye ſig hiem, naar den Tyrkiſke Flode gik bort af Söen, eller, naar han ey længere kunde holde ſig, at opbrænde Lotkerne, og fölge med Folket til Lands efter Armeen til Aſſov. Det förſte ſkede, thi Capiteinen kom med Lotkerne an i Aſſov ſidſt i September nogle faa Dage, efterat Bredal med det andet Söe-Folk ſamt Regimenterne af Armeen var ankommen ſamme Stæds fra Örken.

Betænkning over ſidſte Ruſſiſke Krig med Tyrkerne.

Saadant et Udfald fik det hele Toog, ſom foruden de forloorne Fartöyer, de omkomne Heſte og ſaadant mere koſtede Rusland ſaa mange Folk, at der ſtrax ſamme Aar udſkreves igien fyrretyve tuſende Rekryter til at completere de regulære Tropper. Man kunde heraf ſaavelſom af Toget Aar 1711 ved Prut nokſom ſee, at Keyſer Peter den Store havde været paa den rette Vey, da han greeb Sagen an ved den anden Ende, indtoog ey allene

lene Affov, men anlagde ogfaa Taganrok, der at opbygge en retfkaffen Flode imod Tyrkerne. For at forklare mig tydeligere heri, faa bör jeg förft underföge, hvad Ruffernes og Tyrkernes Svaghed og Styrke er, naar de förer Krig med hverandre.

Ruffernes og Tyrkernes Svaghed og Styrke i Krigen med hverandre.

De Ruffifke Lande fkilles fra de Tyrkifke, i Særdeleshed fra Krim, ved ftore Udörkninger, fom er mange Stæder begroede med höye Rör, manglende Skov og Vand, ja alt det, fom nödvendigft udfordres til at holde Mennifker og Qvæg ved Live. De haarde Tatare, hvis Hefte er vante til at gaae ude i Marken den hele Vinter, at lædfke Törften med Snee og at ftille Hungeren med det Græs, fom de fkraver op med Födderne under Sneen, kand med en liden Forraad om Vinteren, naar hele Landet er befneet, marfere med mange Tropper igiennem diffe Udörkninger for at falde ind i Ukræne og Ruslands befte Lande. Den Ruffifke Armee kand umueligen med Food-Folk eller Ryttere giöre om Vinteren faadanne Marfer uden forfætlig at opofres til Döde. Og

Og hvis de irregulære Kofakker og Kalmukker kunde endog om Vinteren giöre ligefaadanne Toog i Marken fom Tatarne; faa er de dog allene uden Hielp af den regulære Ruffifke Armee ey ftærke nok til at angribe diffe Folk i deres Land, kand ey heller hos de flygtige Tatare giöre faa ftort Bytte, at det kand opveye den Skade, hvilken diffe ved deres Indfald kand tilföye Rufferne. For derfor at hevne de Tatarifke Indfald kand Rusland til Lands ey andet end med en famlet regulær og irregulær Krigs-Hær om Sommeren marfere igiennem de ftore törre Udörkninger, for at opföge Fienden, at plyndre fra ham hans Faar, fom er hans enefte Eyedom, og at adfprede ham, hvor han er famlet. Herved mifter de formedelft Mangel og Fatiger faa mange Folk og Hefte med alt deres Töy, at, naar de endog faaer ftedfe Seyer, faa er dog deres Forliis ftörre end deres Fienders. Ja, hvad dette overgaaer, de kand med alle diffe Seyervindinger ey dödeligen faare deres Hoved-Fiender, Tyrkerne felv, fom feer til langt bor-

borte, og tager fig ey altiid Tatarne, deres Vafaller, faa nær til Hierte. Skiönt derfor en Ruffifk Krigs-Hær efter al Formodning kand ftaae fig imod en Tyrkifk-Tatarifk, fom er dobbelt faa ftor, faa fees dog let, at Tyrkerne er formedelft Landers Situation, Tatarnes Leve- og Krigs-Maade og faadant mere til Lands ftærkere end Rufferne.

Det er aabenbare af Land-Befkrivelfen, at Tyrkerne kand, i hvor ftor Söe-Magt de end vilde opbringe i det forte Hav, ey tilföye Rusland nogen Skade, i det höyefte ved Don-Floden ikkun give det faadanne Saar, fom kand læge fig felv uden Omkoftning og Smerte. Hvis derimod Rufferne fik nogen Tiid Magt med Tyrkerne i det forte Hav; faa er det lige faa aabenbare af Geographien, at de kunde gaae for Konftantinopel felv for at tvinge Fienden til at antage de forefkrevne Love. Skiönt derfor Tyrkerne har baade Havn og Flode i det forte Hav, men Rufferne derimod har ingen af Delene; faa er dog Rufferne, naar de fik dem, formedelft den anförte

förte fordeelagtige Omftændighed til Vands ftærkere end Tyrkerne.

Fornuftige Folk, fom har Forfarenhed, erkiender det i alle Tilfælder for lættere at forfvare fig end at angribe. Naar derfor nogen vil forfkaffe fig fin Ræt med Magt eller föge Vederlæggelfe for den vederfarne Uræt; faa bör han ikkun forfvare fig imod fin Fiende, hvor han er ftærkeft, men angribe ham, hvor han er fvageft. Nu viifte jeg nys, at Rufferne er til Lands fvagere men til Vands ftærkere end Tyrkerne. Og de bör derfor i Krigen til Vands angribe, men til Lands ikkun forfvare fig imod denne deres mægtige Fiende.

Slutning, fom giöres deraf.

Efter faadan Regel kunde de for det förfte ikkun have indqvarteret i Ukræne en good Armee, fom der kunde oppaffe Tatarne og tage imood dem faaledes, at de ingen Lyft fkulde beholde til at komme faafnart igien og giöre Bytte. Dernæft kunde de, ligefom fkeet er, have overrumplet Affov og havt tillige den liden Flode ftrax förfte Aar ved Haanden færdig, paa det at den kunde over Don-Flodens

Og fom videre udföres.

dens lave Vand gaae ud i Söen uden at befrygte fig for ftore Tyrkifke Skibe. Saafnart Affov var indtagen og ey för, fom det fkede Aar 1736, kunde Armeen begive fig til Krim, ledfaget og underftyttet af Floden, paadet at den, förend en Tyrkifk Flode kom i Söen, maatte blive Mefter over det Tamerovfke Sund, hvilket de derefter burde confervere af alle Kræfter. Her kunde da Rufferne formedelft Communicationen til Vands med Affov ey allene faae Tilförfel af Proviant og Ammunition for at imodftaae i deres Fæftning Fiendens Magt, og beholde ftedfe faft Food i Krim, men ogfaa af Bygnings-Timmer og alt, hvad fom behövedes for at bygge en Krigs-Flode og indrætte der en Söe-Magt, hvilken torde gaae den Tyrkifke Flode under öyne. Hertil har jeg juft udvalt det Tamerovfke Sund, efterdi förft ved Affov er Vandet ey faa dybt, at noget Fartöy, fom gaaer over fire til fem Food, kand löbe derfra udi Söen: dernæft ved Taganrok, hvor tilforn har været en brugelig Havn, er ogfaa Vandet nu ey dybt nok,

nok, faafom Tyrkerne efter den Prutifke Fred fleiffede Fæftningen og fordervede Havnen: og endelig paa alle andre Stæder i den Mæotifke Söe er enten ogfaa Vandet for lavt eller intet ferfkt Vand at finde. Keyfer Peter I. har med famme öyemeed anlagt Taganrok, begyndende der at bygge en Flode, hvoraf det förfte Skib, en Fregatte, efter den Prutifke Fred fkal have faaet Tilladelfe at gaae igiennem Pontus Euxinus og Konftantinopel til det Middel-Landfke Hav, og kommen virkelig derfra omkring hele Europa til Petersborg.

Som man nu ey fra Begyndelfen af havde været betænkt paa at oppenaae dette Sigte; faa befluttedes Aar 1737 at indrette det næftkommende Toog ligefom de to förfte. Münnik og Bredal kaldtes om Vinteren til Petersborg, og aflodes efter nogle Uger igien til deres Pofter. Det var en Ynk at fee i Affov, hvorledes brave Officerer og Krigs-Folk fkulde gaae ud med fmaa Baade imod en ordentlig Flode, felv forudfeende deres Skiebne. *Krigs-Tilberedelfe til Aar 1738.*

K Mün-

Münniks Toog 1738.

Münnik gik med Hoved-Armeen tilig ud i Marken, ſloog ſig ofte og allevegne om med Tyrkerne og Tatarne, erholdende idelig Seyer, men dog tillige miſtende ſaa meget Folk, at Forliſen beregnedes allerede i Auguſtus til henved tyve tuſende Mand, hvilke dog var ey ſaa vel blevne for Fienden ſom omkomne ved de nylig beſkrevne Beſværligheder paa Marſen, og ved en graſſerende Sygdom, der havde indſnegen ſig ey allene iblant Horn-Qvæget og Heſtene, men ogſaa hos Folket. Derudover retireerte han ſig omſider haſtig igiennem Polen, ſtedſe forfuldt af Fienderne: paa hvilken Retræte Artilleriets Anförere, General Lövendal, nödtes til at forgrave under Veys en ſtor Deel Bomber, og at lade mangfoldige Pak-Vogne i Stikken. Den Polſke Miniſter i Petersborg beſværede ſig over Ruſſernes haſtige Tilbage-Reyſe igiennem hans Konges neutrale Land, men tilfreds ſtilledes af Grev Oſterman, ſom forſikrede, at der var allerede ſendt Vexler til Polen for at gotgiöre den derved foraarſagede Skade.

Gene-

Laſſys Toog Aar 1738.

General Laſſy, trækkende ud med Krigs-Hæren af Vinter-Qvartererne, droog atter igiennem Örken, indtoog Perekov dette Aar ligeſom det forrige, overalt opſögende og bekrigende de Krimmiſke Tatare, hvor diſſe flygtige Folk kunde findes. Men ſom han kunde ey vente ſig nogen mere Hielp af Floden, nödtes han ogſaa til at gaae haſtig tilbage, ſtedſe forfulgt af de omkring ham ſværmende Tatare, dog derefter dragende ſig ned ved Bog-Floden for at giöre Tyrkerne en Diverſion, ſom kunde ſkaffe Hoved-Armeen Luft og Hvile. Han gik derpaa tilig i Vinter-Qvarteer, hvor der paſſedes vel paa Tatarne, ſom med en Krigs-Hær af hundrede tuſende Mand til Heſt truede med at vilde giöre et nyt Indfald. Don-Duk Ombo havde den halve Sommer med ſine Kalmukker holdt et gruſomt Huus i Kuban. Men, ſom han hörte, at Armeerne gik Krebs-Gang, og at den Tyrkiſke Flode ſpillede Meſter ved Aſſov, trak han ſig ogſaa ſtrax med Horderne tilbage langt ind i Landet, frygtende for, at Kubanerne maatte faae Undſætning

 fra

fra de Krimmiske Tatare og Tyrkerne.

Bredals Toog Aar 1738.

Den liden Russiske Flode, som skulde bestyrke Land-Magten under General Lassy, gik strax i For-Aaret ud fra Assov, da dog den Tyrkiske Flode allerede for nogle Uger siden havde ladet sig see i Söen. Den blev ogsaa ey længe derefter attakeret og indsluttet af den Tyrkiske, hvorfor Amiralen lood Fartöyerne opbrænde, og begav sig med Folket til Lands, sögende hiem til Assov. Imod denne Fæstning vilde den Tyrkiske Flode derpaa forsöge sin Lykke, men kunde denne Gang ey udrette noget; eftersom de store Skibe gik for dybt til at komme ned ad Don-Floden: og de smaa Fartöyer, hvilke med to til tre tusende Mand sendtes op af Söen, joges hastig tilbage af de Russiske Prame. I Assov kom i samme Aar Pest iblant Söe-Folket, indsluttende dem begge og fortærende en stor Deel af de sidste indtil Krigens Ende.

Russernes sidste Toog og Fred med Tyrkerne.

Ved Vinterens Ankomst foranstaltedes alting ved Armeen ligesom til de foregaaende Toog. Og hele Krigs-

Krigs-Folket completeredes ligesom i de forrige Aar med fyrretyve tusende Rekryter. Saasom jeg reyste Sommeren derefter förste Gang ud af Rusland, saa fik jeg ey andre Efterrætninger om det fölgende Toog end de, hvilke enhver har kundet læse i de offentlige Tidender. Af dem har vi seet, at Russerne sloog den Tyrkisk-Tatariske Hær ved Kozim: og at der sluttedes Fred strax derefter. Skiönt denne Freds Traktat hidindtil ey er kommen for Lyset; saa veed man dog under Haanden, at en Tyrkisk Gesante ved Congressen i Nemirov forundrede sig saarligen over Russernes Begiæring om en vis Land-Stræknings Afstaaelse, spörgende om dens Aarsag, men dog for Freds Skyld endelig indgaaende at Assov skulde sleiffes, Ukræne ey mere af Tatarne overfaldes, og Fangerne paa begge Sider omvexles.

Det ottende Stykke
om
Den Ruſſiſke Land-Magt.

Den Ruſſiſke Armees Tilſtand for Keyſer Peter I.

Rusland ſkrives at have fordum ſtillet i Marken en Opbuds-Armee af halvfemte hundrede tuſende Mand, fordeelte i fire Leyre.

Den förſte Leyer af	
Ruſſiſk Adel til Heſt	120000 Mand.
Ruſſiſk Infanterie -	60000.
Den anden Leyer af	
Rytterie - - -	30000.
Food-Folk - -	20000.
Den tredie Leyer af	
Rytterie - - -	25000.
Aſtrakanſke Tatare til Heſt - - -	15000.
Aſtrakanſke Tatare til Foods - -	23000.
Den fierde Leyer af	
Forbunden Milice	45000.
Koſakker, alle Slags	79000.
Kalmukker - -	24000.
Summa	441000.

Indretningen ved denne Armee tillægges Ivan Vaſiloviz II, ſom toog man-

mange fremmede Officerer i Tienneſte, Deels Svenſke, hvilke gik over fra deres Herre i Lifland, Deels Danſke, hvilke kom ind ved Hertug Magnus, Deels endelig Skotlænder, hvilke gik til Skibs fra deres Fædrene-Land til Arkangel. De efterfölgende Tſarer efterfuldte Hans Exempel heri, inddelende Krigs-Folket i Regimenter og Compagnier, men ladende dog enhver Leyer paa den gamle Food opſlaaes, marſere og ſtride i fem Koor over Kaars, tre Koor i den ene og to i den anden Linie. Den gamle General Lieutenant Delden, hvis For-Fædre var komne ind her fra Dannemark, (og hvis Far-Fader var den Johan von Delden, ſom Olearius omtaler, og ſiger at han var föød i Kiöbenhavn, vel ſtuderet, meget bereyſt, og i de fleeſte Europæiſke Tungemaal kyndig, var överſte Dolk og i ſtor Naade og Anſeelſe hos Tſar Michael Fedorovitz,) har fortalt og forklaret mig dette med mange Omſtændigheder. Og i Begyndelſen af Keyſer Peter den Förſtes Krigs-Reglement findes ſaadan regulær Indrætning, ſom var

giort af de forrige Tsarer, i sær Keyserens Fader Alexius Michaeloviz, roost af dens Nytte.

Dens Indretning af Keyser Peter I.

Skiönt den Russiske Armee kand for Keyser Peter den Förstes Tiid derudover ey ansees for at have været saa irregulær, som nu omstunder Kosakkernes eller Kalmukkernes; saa var dog ey allene en stor Deel af den en Opbuds-Armee, men ogsaa den hele Armee u-disciplineret og u-excerseret, uden lige Mondering, got Gevær, Artillerie og andet, som nödvendig behöves til rætskafne regulære Tropper. Keyser Peter den Store var saaledes den förste, som indrættede den Russiske Land-Magt paa en bestandig staaende regulær Food, gav den et fuldstændigt Krigs-Reglemente, tilstrækkelige Krigs-Artikler, bestandig Sold og Mundering, got Gevær og Artillerie, forfarne Officerer, oprættende först nogle faa men siden flere og flere. Nu er derfor den hele Russiske Land-Magt af samme Beskaffenhed som de andre Potentaters i Europa. Seer her er for det förste Listen over dens nu værende Störelse.

Den

Den Russiske Armees nu værende Störelse.

Den hele Land-Magt inddeles i den, som kand gaae i Marken, kalden Feld-Armeen, og den, som ligger til Forsvar i Gvarnison og Guvernementerne, kalden Gvarnisons og Guvernements Armeen.

Den förste bestaaer
For det förste
af
Food-Folk:

I. *Guarden.*

1) Det Preobrasenskiske Regiment, hvilket har

Grenadeer-Compagnier	2.
Musketeer-Compagnier	16.
Bombardeer-Compagniet	1.
og derved	
Oberst - - - -	1.
Oberste-Lieutenanter -	2.
Premier-Majorer - -	2.
Second-Majorer - -	2.
Capiteiner - - -	10.
Capitein-Lieutenanter -	7.
Lieutenanter - - -	19.
Adjutanter - - -	2.
Vogn-Mester - - -	1.
Qvarteer-Mester - -	1.

 Secre-

Secretær - - - - - 1.
Second-Lieutenanter - 19.
Fændriker - - - - - 17.
og tilsammen hele Regimentet med prima Plan - 3245 Mand.
derforuden ved Bombardeer-Compagniet - 107 Mand.

2) Det Simonovske Regiment, hvilket har
Grenadeer-Compagnier 2.
Musketeer-Compagnier 12.
og derved
Oberst - - - - - - 1.
Oberste-Lieutenanter - 2.
Premier-Majorer - - 2.
Second-Major - - - 1.
Capiteiner - - - - 6.
Capitein-Lieutenanter - 6.
Lieutenanter - - - 14.
Second-Lieutenanter - 14.
Fændriker - - - - 12.
Adjutanter - - - - 2.
Qvarteer-Mester - - 1.
Vogn-Mester - - - 1.
Commissarius - - - 1.
Auditör - - - - - - 1.

Fel-

Regiments-Præst - - 1.
Felskiærer - - - - 3.
Sersianter - - - - 42.
Capiteiner d' Armus - 14.
Fane-Dragere - - - 8.
Furerer - - - - 14.
Corporaler - - - 72.
og hele Regimentet med prima Plan - - - 2436 Mand.

3) Det Ismailovske Regiment, hvilket har ligesom det Simonovske med förste Plan - 2436 Mand.

Summa af Guarden til Foods - - - 8224 Mand.

II. *Feld-Regimenterne*, af hvilke et hvert har otte Compagnier og eet Grenadeer-Compagnie, og derved med förste Plan - - 1409 Mand.

1. Det Ingermanlandske.
2. Det Astrakanske.
3. Det Butirske.
4. Det förste Moskovitiske.

5. Det

5. Det andet Moskovitiske.
6. Det Troitske.
7. Det Petersborgske.
8. Det Voladimarske.
9. Det Novogrodske.
10. Det Slysselborgske.
11. Det Jeroslavske.
12. Det Siberiske.
13. Det Pleskoviske.
14. Det Smolenskiske.
15. Det Assovske.
16. Det Veronesiske.
17. Det Nisnegorodske.
18. Det Tsernigovske.
19. Det Resanske.
20. Det Susdaliske.
21. Det Rostovske.
22. Det Arkangelske.
23. Det Permiske.
24. Det Viatske.
25. Det Vologdaiske.
26. Det Neviske.
27. Det Kaporske.
28. Det Viborgske.
29. Det Uglitske.
30. Det Kexholmiske.
31. Det Beloserske.
32. Det Ladogaiske.

33. Det

33. Det Muromske.
34. Det Kasanske.
35. Det Kiovske.
36. Det Velikoluske.
37. Det Narviske.
38. Det Tobolske.
39. Det Dagestanske.
40. Det Bakinske.
41. Det Skerivanske.
42. Det Derbentske.
43. Det Abskeronske.
44. Det Stabardinske.
45. Det Naskeburgske.
46. Det Salianske.
47. Det Nisovske.
48. Det Novaginske.
49. Det Kurinske.
50. Det Tenginiske.

De tolv sidste Regimenter kaldes de Persiske, som var tilforn i Tallet sytten, af hvilke fem for nogle Aar siden er afdankede og giorte til Matroser paa den Kronstadske Flode.

Da ethvert af disse halvtresenstyve Regimenter skal bestaae i Freds-Tider af 1409 Mand, men i Krigs-Tider af 1560 Mand; saa udgiör de samtlig i Freds-Tider 70450, men i Krigs-Tider 78300 Mand.

III. *Feld-*

III. *Feld-Artilleriet*, bestaaende i tre Regimenter og eet Mineer-Compagnie med Ingeniör-Koret indberegnet.
  1) De tre Artillerie-Koor med förste Plan giör - - 4800 Mand.
  2) Mineer-Compagniet - - - - 211 Mand.

Summa 5011 Mand.

Summen af Guarden - 8224 Mand.
Summen af Feld-Regimenterne - - 78300 Mand.
Summen af Artillerie-og Ingeniör-Koret - 5011 Mand.

Summen af det hele Food-Folk, som gaaer i Marken - - - 91535 Mand.

For det andet RYTTERIET, som gaaer i Marken.

I. *Guarden.*
  1) Liv-Compagniet 300 Mand.
  2) Guarden til Hest 1443.

Summa 1743.

II. *Ky-*

II. *Kyrasseer-Regimenterne*, hvoraf ethvert har 978 Mand.
  1. Liv-Regimentet.
  2. Det Münnikske.
  3. Det Beverske.

Summa 2934 Mand.

III. *Dragoner-Regimenterne*, af hvilke ethvert har i Krigs-Tider 1231, men i Freds-Tider - - - - 1092 Mand.
  1. Det Kiovske.
  2. Det Troitske.
  3. Det Voladimerske.
  4. Det Siberiske.
  5. Det Tveriske.
  6. Det Viatske.
  7. Det Assovske.
  8. Det Ingermanlandske.
  9. Det Narviske.
  10. Det Olonesiske.
  11. Det Jamborgske.
  12. Det Toboliske.
  13. Det Novotroitske.
  14. Det Rigiske.
  15. Det Vologdaiske.
  16. Det Permiske.

17. Det

17. Det Petersborgiske.
18. Det Kargapolske.
19. Det Lutzke.
20. Det Revalske.
21. Det Resanske.
22. Det Nisnegorodske.
23. Det Pleskovske.
24. Det Arkangelske.
25. Det Novogrodske.
26. Det Rostovske.
27. Det Moskovitiske.
28. Det Astrakanske.
29. Det Kasanske.

Som nu ethvert af disse Regimenter har i Freds-Tider 1092, men i Krigs-Tider 1231 Mand; saa udgiör de samtlig i Freds-Tider 31668, men i Krigs Tider 35699 Mand.

IV. *Hussarerne.*

1. Det Stojanovske Regiment - 1150 Mand.
2. Det Kummingske 1150.
3. Det Volokiske - 1135.
4. Det Grusinske eller Georgianske Koor - - 1000.

Summa 4435.

Summen af Garden - 1743 Mand.
Summen af Kyrassererne 2934.
Summen af Dragonerne 35699.
Summen af Hussarerne 4435.

Summen af det gandske Rytterie, som gaaer i Marken - - - - 44811.
Summen af hele Food-Folket - - - - 91535.
Summen af hele Feld-Armeen - - - 136346.

Nu fölger Garnisons - og Guvernements-Armeen,

bestaaende

For det förste af Food-Folk:

I. *De Öst-Söiske Garnisons-Regimenter*, af hvilke ethvert har med förste Plan 1326 Mand.

1. Det Petersborgske.
2. Det Koporske.
3. Det Jamborgske.
4. Det Neviske.
5. Det Kronstadske.
6. Det Kronslotske.

7. Det Narviske.
8. Det Kexholmske.
9. Det Viborgske.
10. Det Kareliske.
11. Det Ivangorodske.
12. Det Revalske.
13. Det Estlandske.
14. Det Dörpatske.
15. Det Liflandske.
16. Det öselske.
17. Det Rigiske.
18. Det Peterskandsiske.
19. Det Vindenske.
20. Det Pernauske.

Som nu ethvert Regiment har 1326 Mand i Krig og Freed, saa udgiör de tilsammen - - - - 26520 Mand.

II. *Garnisons og Guvernements-Regimenter inde i Riget,* iblant hvilke det förste bestaaer af - - - - 1959 Mand, og ethvert af de övrige af - - - 1312 Mand.

1. Det Kolomenske.
2. Det Kiovske.
3. Det Tskernikovske.

4. Det

4. Det Pultaviske.
5. Det Starodubske.
6. Det Niskinske.
7. Det Belegorodske.
8. Det Glükovske.
9. Det Smolenskiske.
10. Det Dragoluske.
11. Det Paulovske.
12. Det Kaslovske.
13. Det Tanbovske.
14. Det Jelesiske.
15. Det Korotojatske.
16. Det Sviatske.
17. Det Nisnegorodske.
18. Det Pensinske.
19. Det Ufimske.
20. Det Siberiske.
21. Det Samariske.
22. Det Sarksinske.
23. Det Permiske.
24. Det Arkangelske.
25. Det Ustuske.
26. Det Toboliske.
27. Det Jeniseiske.
28. Det Jakutiske.

Som det förste af disse Regimenter har 1959, og ethvert af de övrige 1312 Mand, saa udgiör de tilsammen 36736 Mand.

III.

III. *Land-Milicen ved den Sakamske Linie.*
1) Det Alexeovske Regiment 1282.
2) Det Sergeovske. - - 1060.
Summa 2342.

IV. *Batallioner.*
1. Den Moskovitiske - 643.
2. Den Velikolutske - 652.
3. Den Bakmutske - 652.
4. Den nye oprættede - 652.
5. Den Ladogaiske - 757.
6. Den Meklenborgske 664.
Summa 4020.

V. *Garnisons Artilleriet-*og *Ingeniör-Koret.*
1) Artilleriet - - 5200.
2) Ingeniör-Koret - - 750.
5950.

Summen af de öst-Söiske Garnisons Regimenter - 26520.
Summen af Garnisons og Guvernements Regimenterne inde i Riget - - 36736.
Summen af Land-Milicen ved den Sakamske Linie - 2342.
Summen af Garnisons Batallionerne - - - - 4020.
Sum-

Summen af Garnisons-Artillerie-og Ingeniör-Korene - 5950.

Summen af hele Garnisons-Food-Folket - - - - 75568.

For det andet af Rytterie:

I. *Land-Milicens Regimenter ved den Ukrænske Linie*, iblant hvilke ethvert bestaaer af 1135 Mand.
1. Det Rylske.
2. Det Kurske.
3. Det Levske.
4. Det Belogorodske.
5. Det Brenskiske.
6. Det Staroskolske.
7. Det Livenske.
8. Det Jeletske.
9. Det Voronitske.
10. Det Orlovske.
11. Det Koslovske.
12. Det Tanbovske.
13. Det Jefremovske.
14. Det Putivitske.
15. Det Novoskolske.
16. Det Valuiske.
17. Det Raskinske.

 18. Det

18. Det Borisoslabske.
19. Det Slobodske.
20. Det Belevske.
Summen af alle Regimenterne - - 22700 Mand.

II. *Land-Milice ved den Sakamske Linie.*
1. Det Skeskminske 1060 Mand.
2. Det Bilarske - 1060.
3. Det Slabodske - 1231.
Summa 3351.

III. *Garnisons-Dragoner-Regimenterne*, af hvilke ethvert bestaaer af - - - - - 1057 Mand.
1. Det Veronesiske.
2. Det Kasanske.
3. Det Siberiske.
4. Det Astrakanske.
5. Det nye oprettede.
6. Det Orenborgske.
7. Det Ufimske.
Som nu ethvert af disse Regimenter bestaaer af 1057 Mand; saa udgiör de tilsammen - - - - 7399 Mand.

IV. *Gar-*

IV. *Garnisons Eskadroner.*
1. Den Moskovitiske 565 Mand.
2. Den Koslovske - 565.
Summa 1130.

Summen af den Ukrænske Land-Milice - - 22700.
Summen af den Sakamske Land-Milice - - - 3351.
Summen af Garnisons-Dragoner-Regimenterne - 7399.
Summen af Garnisons Dragoner-Eskadronerne - 1130.
Summen af Garnisons Rytteriet - - 34580.
Summen af Garnisons Food-Folket - - 75568.
Summen af hele Garnisons-Armeen - 110148.
Summen af hele Feld-Armeen - - 136346.
Summen af den hele regulære Armee 246494 Mand.

Nu fölger endelig den irregulære Armee, bestaaende af

I. *De Mala Russiske Regimenter*, som er ti i Tallet, ethvert paa 6000 Mand, og giör derfor -	60000 Mand.
II. *De Slabodske Regimenter*, som er fem i Tallet, ethvert paa 6000 Mand, og giör derfor -	30000 Mand.
III. *De Donske Kosakker*	10000.
IV. *Kalmukkerne* -	20000.
Summen af det irregulære Krigs-Folk	120000.

Armeens Brug. Garde-Regimenterne til Foods og til Hest fölger stedse med Hoffet til Petersborg eller Moskov, bruges i det övrige ey gierne uden naar den Regierende selv gaaer i Marken, men har dog i sidste Tyrkiske og Svenske Krig afgivet nogle Batallioner under Generalernes Commando. De övrige Regimenter af Feld-Armeen, saasom

som Food-Folk, Kyrasserer, Hussarer og Dragoner, bruges idelig, naar Landet har Krig: dog saaledes, at Dragonerne endnu aldrig har fægtet til Hest, og bör derfor at ansees som et Food-Folk, der kand hastig marsere fra eet Stæd til et andet. Hele Garnisons-Armeen bruges til at bevare Fæstningerne, at giöre paa alle behörige Stæder Vagt, og at udrette alle Slags Executioner efter Guvernörens Villie. Imidlertiid har dog den Ukrænske Land-Milice, af hvilken elleve Regimenter for nogle Aar siden aflodes hiem men nu igien oprettes, giort Tienneste i Marken imod Tyrkerne under Grev Münnik: og dens Grenadeer-Compagnier har ligeledes tient i Marken imod Sverrig under Feld-Marskalk Lassy. Saa findes ogsaa, at de tyve Regimenter, som ligger i Fæstningerne ved Öst-Söen, har givet Feld-Regimenterne Rekryter, naar de hastig behövedes, og igien i de afgangnes Stæd antaget de udskrevne uexerceerte Bönder-Karle fra Landet. Den Kosakkiske og Kalmukkiske Opbuds-Armee giör egentlig ikkun

kun Tienneste imod Tyrkerne og Tatarne, deres Naboer; da hver Mand for at forsvare Huus og Hiem gaaer i Krig. Thi imod andre Fiender, saasom Polen og Sverrig, kand neppe den tolvte Deel opbringes og nyttes af disse nylig anförte Tropper.

Overflag over det, som den hele Armee koster aarlig at underholde.

For at kunde giöre en Over-Regning, hvad den hele Armee koster at underholde, bör förft vides, hvad enhver Person i sær koster, og begyndes fra Guvernements-Regimenterne som de, der faaer mindst Sold af dem alle. Seer her en rigtig Liste over saadant et Regimente:

En Oberst har aarlig i Sold 200 Rubel, og faaer derforuden 4 frie Mænd, kaldte Densiki.

En Oberst-Lieutenant	120 R.	3 f.M.	
En Premier-Major	100	2	
En Capitein	60	1	
En Lieutenant	45	1	
En Fændrik	30	1	
En Adjutant	45	1	
En Regiments-Felskær	120	-	-
En Commissar-Skrivere	9	-	-
En Regiments-Skrivere	6 R. 30 Kop.		
En Sergeant	6	30	

En

En Regiments-Tambuur	6 R.	-	-
En Stabs-Profos	6	-	-
En Capitein d'Armes	6	-	-
En frie Corporal	5 R.	19 Kop.	
En Corporal	4	-	-
En Compagnie-Skrivere	4	-	-
En Tambuur	4	-	-
En Regiments-Pibere	4	-	-
En Compagnie-Felskær	3 R.	37½ K.	
En Profos	3	37½	-
En Densik	4	14¼	-
Enhver Grenadeer og Musketær	3	37½	-

Fra Commissar-Skriveren af indtil den gemene Mand med indsluttet, faaer enhver Person

1) i aarlig Proviant

Boghvede- eller Havre-Gryyn tre Skiepper, enhver Sæk, som har otte Skiepper, beregnet omtrent til 120 Kopek.

Rug-Mæl tre Sække eller Tönder, hver Tönde omtrent beregnet til en Rubel.

Salt 24 Pund.

2) i Mon-

2) i Mondering, Deels hver tre Aar, Deels hvert Aar, saameget, som aarlig udregnes for hele Regimentet til 2554 Rubel.

3) i Gevær, hver tolvte Aar, saameget, som udregnes aarlig for det hele Regiment til 393 Rubel 74 Kopek.

Naar nu tillægges for hvert Aar 1545 Rubel til uden-ordentlige Udgifter; saa koster ethvert Guvernements-Regiment aarlig 15000 Rubel.

Med Provianten, Monderingen og Geværet har det ved hele Armeen een og den samme Beskaffenhed: mens med Solden forholder det sig ved alle de andre Regimenter anderledes. Thi

1) faaer Officererne ved de tyve Garnisons-Regimenter, som ligger i Fæstningerne ved Öst-Söen, dobbelt saamegen Sold som Officererne ved de andre Garnisons Regimenter.

2) faaer Officererne ved alle Feld-Regimenterne tredobbelt saameget i Sold som Officererne ved et Guvernements-Regimente, saa-

saasom en Oberst faaer 600 Rubel aarlig, en Oberst-Lieutenant 360 Rubel aarlig o. s. v.

3) faaer Officererne ved Garden, Artillerie- og Ingeniör-Korene Sold efter deres Rang med Officererne ved Feld-Regimenterne, alt efter som at det kand sees af Rang-Forordningen i den förste Tome.

4) faaer enhver gemeen Mand ved Feld-Regimenterne aarlig i Sold sex Rubel.

5) faaer den gemene Mand ved Garden dobbelt Sold, aarlig tolv Rubel.

Det bliver for vitlöftigt i alle Stykker her at anföre Overslaget over alt, hvad den hele Armee aarligen koster: hvorfor ieg vil allene anföre den i Almindelighed saaledes som den omtrent giöres, naar man hellere skriver mere end mindre.

I. *Garden til Foods og Hest* - - - 300000 Rub.
II. *Artillerie og Ingeniör-Korene* - - 300000.

III. *Hele*

III. *Hele Feld-Armeen* - -	2000000 Rubel.
IV. *Hele Garnisons-Armeen* - -	1300000.
Den hele Armees aarlige Bekostning - - -	3900000 Rubel.

Naar Russiske Tropper gaaer uden Lands i fremmed Tienneste, saa faaer de efter Keyser Peter den Förstes Krigs Reglement bedre Portioner og Rationer end hiemme i Fæderne-Landets Tienneste: thi uden Lands belöber sig efter Reglementet

En daglig Portion til,
Bröód - - 2 Pund.
Kiöd - - - - 1 -
Brænde-Viin - 2 Glas.
Öl - - - - 1 Potte,
dertil Maanedlig.
Salt - - - - 2 Pund.
Gryyn - - 1½ Potte,
derforuden i Qvartererne Eddikke, Træ, Lyys og Seng, og ved Leylighed andre Nödvendigheder til Spise.

En

En daglig Ration til
Havre - - - 2 Fierding.
Höe - - - - 16 Pund.
Hakkelse - 2 Fierding.
Straa - - 1 Bund.

Med hele Armeens Rekrytering har det denne Sammenhæng: *Armeens Rekrytering.*

1) At Garden udtager de beste Karle i alle de övrige Regimenter, ja at de höyeste, anseeligste og skikkeligste Karle i den hele Armee söger stedse at recommendere sig og faae Attester fra deres Officerer for at komme ind i Garden.

2) At alle Guvernements-Regimenterne bestaaer af gamle Soldatere, som kand ey tienne længere i Marken, og, naar de da ey selv kand forhverve sig deres Föde, i Stæden for at faae Naade-Bröód, hensættes til bemeldte Guvernements-Regimenter inde i Riget.

3) At den hele Feld-Armee samt de tyve östsöiske Garnisons-Regimenter rekryteres med de i Landet udskrevne Bönder-Karle, dog saaledes, at Garnisons-Regimenterne först afgiver Feld-Regimen-

menterne saa mange Mand, som de kand undvære, og tager igien saa mange desto flere Rekryter.

4) At Land-Milicen ved Linierne rekryteres med ungt Mandskab af Selv-Eyerne, ligesom den Russiske Feld-Armee completeres med de unge Karle, som udskrives hos de Russiske u-frie Bönder.

5) Hussarerne completeres af frivillig hvervede Folk, Tydske, Georgianer, Valakker o. s. v.

Eftersom da Rekryt-Udskrivningen er den eniste Kilde, hvoraf den rætte regulære Russiske Armee har sin förste Oprindelse, saa bör den beröres omstændeligere, og kand ey forklares bedre end ved at anföre Rekryt-Forordningen af Aar 1733, efter hvilken de efterfölgende er stilede, undtagen at den af 1736 nævner tillige Siælenes Antal, nemlig 5091857. Forordningen lyder saaledes:

Rekryt-Forordning.

Vi Anna, af Guds Naade Keyserinde og Beherskerinde over hele Rusland, giörer hermed vitterligt, hvorledes vi haver befalet at stille paa nye Rekryter til at completere Vores Armee, Garnisoner, Amiralitæt, Söe-Folk, og Artillerie, ligesom derover allerede er indsendt tilbörlig Ordre til Krigs- Amiralitæts- og Kammer-Collegierne.

Det forordnes af Vores regierende Senat at tage Rekryter af alle de Undersaatter i vort hele Rige, som driver Handling, iligemaade Bönder og övrige Folk, der giver Hoved-Styyr. Dog undtages:

1) Eyendoms-Bönderne i det Veronesiske, det Kiovske, det Kasanske og det Astrakanske Guvernementer, saasom de der stiller Land-Milice.

2) Det Siberiske Guvernement, af hvilket de der værende Regimenter completeres.

3) Land-Strækningerne, som er henlagte til de Katarinenborgske Jern-Verke, at stille Folk til deres Bearbeydelse og Bevaring.

4) De Keyserlige Land-Post-Vognmænd, som allerede forrige Aar 1732 har afgivet det tilbörlige Mandskab.

Af alle övrige skal tages en Rekryt af 102 Siæle uden at afregne dem, der tilforn kand være med Magt tagne i det Moskovitiske og andre Guvernementer. Saa skal ogsaa denne Gang stilles alle de gamle udstaaende Rekryter for Aar 1726. Rekryteringen skal skee paa fölgende Maade:

1) Alle disse nye og gamle Rekryter skal imodtages af Stabs-Officererne, som i bestandige Qvarterer ligger fordeelte i Provincerne saaledes, at, saasnart de har erholdet derom den tilbörlige Befalning,

skal de uden Forhaling bemöye sig at indsamle i det seneste til Januarius næstkommende Aar fra alle Edelmændene eller deres Forvaltere de udskrevne Rekryter, og beholde de gienstridige eller forsömmelige i Arrest, indtil de stiller deres Mandskab.

2) Paa det Land-Godsenes Eyendoms-Herrer, iligemaade Forvalterne over de Keyserlige Hof-Dominial-Gods, Geistlige, Synodal, Bispkoppelige, Kloster- og Adelige Gods, skal ey have ubillig Besværlighed; saa skal de selv efter den giorte Inddeelning af 102 Siæle stille deres Rekryter. Og, hvor Siælenes Antal paa Godsene ey gaaer op i 102, skal de overblevne sammenregnes med de overblevne paa andre næstliggende Goods, saa at det Goods, paa hvilket de Overblevne belöber sig over to tredie Dele af 102, stiller Rekryten, og tager derimod af de næstliggende Goods tredive Kopek for hver Siæl, der feyler.

3) De, hvis Overblevne ey belöber sig til to tredie Dele af 102, betaler imod Qvittering de forordnede Penge til dem, hvis Overblevne belöber sig til eller over to tredie Dele af 102, og som derfor stiller en Rekryte. Har de ey Qvittering ved Rekryternes Aflevering, saa betaler de Pengene i Stabs-Officererens Huus til den, som imod Qvittering stiller Rekryten.

4) Naar

4) Naar et Goods tilhörer flere Herrer, saa at enhver har neppe tyve eller tredive Siæle, saa skal det ey indregnes til andre Land-Goods. Men den Herre, som har mere end den halve Deel af bemeldte Tal, stiller Rekryten og tager Penge af de andre. Har alle Herrerne mindre end den halve Deel af det fastsatte Tal, saa skal der loddes imellem dem: og den, som Loddet treffer, stiller da imod oft bemeldte Priis en Rekryte. De som har mindre end ti Siæle maa ey lodde, men betaler for hver Siæl de forordnede Penge.

5) Naar en Eyendoms-Herre har i een Province ved adskillige Byer adskillige smaa Land-Goods; saa skal de alle sammenregnes, og Rekryterne deraf imod en General-Qvittering paa eet Stæd stilles.

6) Hvo som af sit lidet Antal vil frivillig give en Rekryte imod Pengenes Annammelse, har Frihed dertil, men maae dog ey tage mere for hver Siæl end de forordnede Penge.

7) Ingen Stabs-Officeer maae bruge nogen Voldsomhed, eller tage Skienk og Gave, eller fordre anden Klæde-Dragt hos Rekryterne, end den ordentlige, som her foreskrives. Hvo, som giör herimod, skal straffes haardeligen, ligesom Capitein Askerinov med hans Underhavende derudöver for to Aar siden affattes, pidskedes med Knuden og med opskaarne

 Næse-

Næse-Huller fordömtes til evig Fængsel ved Skub-Karrene.

8) Rekryternes Klæder skal bestaae i en gemeen grov ulden Kiortel, en Pels, en Hue, et Par Handsker, to Skiorter, et Par uldene eller læderne Buxer, et Par Lærreds Under-Buxer, Skoe og Strömper efter Landets Maade. De maae under haard, ja under Livs-Straf ey nödes til at kiöbe mere nyt, eller betynges med anden Byrde, som kunde bevæge dem til at undflye.

9) Ingen Officeer maae navngive, hvad for Rekryter han vil have, men skal besee dem, som ham forestilles, og imodtage dem, som er dygtige efter Forordningerne. Thi det er Os berettet, at nogle Officerer skal have udnævnt de Rekryter, som de vilde imodtage, paadet at de hos deres rige Forældre kunde desto snarere tilveyebringe sig en Gave.

10) Skulde det skee, at Officererne udövede nogen Voldsomhed, toog imod Gaver eller begik nogen anden Uretfærdighed heri; saa skal de, som lider derunder, indfinde sig med deres Bede-Skrifter hos Vores Guvernörer og Voivoder, hvilke bör strax uden Undersögning indsende dem til Senatet og Kammer-Collegiet.

11) Vilde de Forurettede ey selv indgive Bede-Skrifter; saa skal dog Guvernörerne og Voivoderne give nöye Agt paa Officererne, og indsende Beretninger om deres Forhold. Men, i Fald de befindes at have hælet med dem; da agtes de lige skyldige med dem, som i nogen Maade have forbrudt imod denne Vores Forordning ved at tage Gaver eller paa anden Maade at trykke Undersaatterne.

12) Saasnart deslige Beretninger indkommer, skal Kammer-Collegiet bære Omsorrig for at Krigs-Collegiet strax dömmer de Skyldige, og at den vederfarne Skade gotgiöres de Uskyldige.

13) Hvis nogen, som tilforn har forsætligviis giort sig Skade i Flngrene eller paa andre Lemmer for ey at udskrives til Rekryt, befindes nu dygtig til Krigs-Tienneste, saa skal han dertil antages. Men skulde nu nogen giöre sig selv Skade for at undgaae Udskrivningen, saa skal han löbe Spids-Rood tre Gange igiennem 500 Mand.

Denne Forordning skal paa Sön- og Hellig-Dagene i alle Kirker offentlig forelæses i alle Byer, Lands-Byer og Land-Strekninger.

Underskreven af Hendes Keyserlige Majestæt den 24 September 1733 og trykt ved Senatet samme Aar den 4 October.

De efter Forordningerne til Krigs-Tienneste dygtige Karle bör være stærke og sunde, fra 15 til 30 Aar gamle, de fra 15 til 20 Aar i det ringeste to Arskin og tre Ver-

Verskiok, og de fra 20 til 30 Aar, i det ringeste to Arskin tre og en halv Verskiok höye.

I en anden Rekryt-Forordning finder jeg foruden dem, som udskreves efter Siælenes Antal, ogsaa fire tusende til Krigs-Tienneste dygtige Solda-ter-Börn paa eengang at være udtagne. Thi alle Russiske Soldatere tör uden Forespörsel gifte sig, faaer ogsaa af Övrigheden nogen Hielp til deres Börns Underholdning og Opdragelse, men maae derimod levere alle de dygtige iblant dem til Rekryter. Hvis det ogsaa nogen Tiid kunde forsvares i en vis Stand ved Giftermaals Forbud at indskrenke Menniskenes naturlige Frihed; saa kand det skee med större Rimelighed i Lære- end i Krigs-Standen: eftersom den sidstes Öyemerke ey hindres saameget ved Giftermaal som den förstes: den sidste derforuden i en lovlig Orden burde igien formere den Verden, som den undertiden maae formindre: da derimod den förste ved at sörge for fremmede Börns Opdragelse og Nödlidendes Underholdning kand gotgiöre den Men-

neske-Mangel, som de ved deres Eenlighed maatte foraarsage.

Liv-Garden til Hest og de tre Kyrasseer-Regimenter, som har lutter Danske Heste indförte fra Holsteen, bekommer nu omstunder Remonte-Hestene fra de Keyserlige Stuterier, hvilke i Tallet omtrent tredive med Heste skal forsyne ey allene Hof-Stalden men ogsaa de bemeldte fire Regimenter. Hussarerne kiöber og underholder selv deres Heste, hvortil de bekommer en vis anseelig Summe Penge. Dragonernes Heste udskrives derimod ligesom Rekryter: hvilket ey bedre kand forklares end ved at anföre en Forordning herom, som skal være her den af 19 October 1733. Armeens Remontering.

1) Enhver, som besidder Land-Goods, skal for hver Gang 370 Siæle paa hans Goods levere en Hest af hans eget Stuterie uden at fordre den af Bönderne eller paalægge dem derfor nogen Byrde.

2) For at undgaae besværlige Udregninger, skal enhver Herres Bönder sammenregnes, hvis de endog er adspredte i adskillige Provincer, iligemaade hans Frues og Families Goods, hvis han og hans Familie er ey endnu assondrede fra hverandre.

3) De,

3) De, som paa deres Land-Goods har ey saa mange Siæle, at de bör stille en Hest, skal sammenregnes. Og da skal den, som stiller Hesten, have for hver Siæl, ham feyler, saa mange Penge af de andre, som herefter forordnes.

4) Af Borgere og Keyserindens Bönder skal 500 Siæle stille en Hest: dog for at undgaae vitlöftige Regninger ey agtes, om der er i en Bye 30 Siæle mere eller mindre.

5) Indvaanerne i Ukræne skal stille en Hest af 500 Bönder. Men Eyendoms-Herrer i store Rusland, som har Land-Goods i Ukræne, skal stille en Hest af 250 Gaarde.

6) Eyendoms-Herrerne, Forvalterne og Fogederne, som leverer Hestene, skal tillige levere en nöye og omstændig Fortegnelse paa Hestenes Antal, og de Siæles Mængde, for hvilke de leveres.

7) Eftersom Land-Goodsenes Inddeelning er efter Siæle-Registerets Forfærdigelse ved Arve-Dele, Giftermaal og saadant mere meget forandrede; saa skal enhver paa sin Fortegnelse tillige anföre, hvorledes han er kommen til Goodset, paa det man ey for at blive frie for at stille en Hest skal inddele Goodsene forsætligviis i smaa Parter.

8) Men vil en Forvaltere foregive sig ey at vide Siælenes Antal paa hans Herres övrige Land-Goods; da stille han Hestene efter Siælenes Antal paa det Goods, hvilket

ket

ket han forvalter, og betale for de Overblevne efter Forordningen.

9) De, hvis overblevne Tal af Siæle belöber sig höyest, stiller Hesten, og tager saamange Penge af de andre, at en Hest med dens Foring, indtil den afleveres paa det forordnede Stæd, beregnes til tyve Rubel.

10) Alle de, som staaer i Keyserlig Sold, undtagen enten de som tienner uden Riget eller de Udlændere som har intet Goods i Riget, skal ogsaa af 370 Rubels Sold stille en Hest, saaledes, at de, som har mindre end 370 Rubel, sammenlægges i een Summe og stiller Hesten, ligesom det er anordnet om dem, der har mindre end 370 Siæle.

11) Sammel-Pladsene, hvor Hestene efter eget Behag kand leveres, er

1. Moskov.
2. Novogrod.
3. Smolensko.
4. Bielogorod.
5. Perislav Resansky.
6. Nisne Novogrod.
7. Kasan.
8. Simbir.
9. Veronez.
10. Vologda.
11. Viseia.
12. Viadka.

12) Guvernörerne og Voivoderne i disse Stæder samt de dem af Krigs-Collegiet tilforordnede Officerer skal strax annam-

M 5 me

me Hestene, naar de ankommer. Men i Moskov skal en General med adskillige Officerer dertil udnævnes af Krigs-Collegiet og Senats-Contoret. Saasnart de imodtagne Heste voxer til et vist Antal, saa skal de under Officerers Opsigt strax bortföres til Regimenterne, alt efter Instructioner, som derom bör udstædes af Krigs-Collegiet.

13) Hestene begynder at leveres i November, og antages ey sildere end sidst i Januarius tilkommende Aar 1734, paadet Regimenterne kand være i complet Stand sidst i Martius. Stiller ey nogen sine Heste til rette Tiid, da skal han give dobbelt saa mange som ham efter denne Forordning tilkom. Og befindes han at have given en falsk Fortegnelse over hans Land-Goods; da skal han undgielde hans Bedragerie ved at tilveyebringe fire Gange flere.

14) Hestene maae ey være vrinske, men enten Vallakker eller Hopper, friske og til Krigs-Tienneste dygtige, under 9 Aar, og to Arskin höye eller derover, efter Maal, som lovligen med Segel er betegnede.

15) Paa Sammel-Pladsene skal Krigs-Collegiet foranstalte hos Commissarierne, Guvernörerne og Voivoderne, at de tager Penge af Hoved-Styyrs-Kassen, indkiöber derfor Foering og besörger Hestenes Underholdning, indtil de afleveres ved Regimenterne. 16) De,

16) De, som afleverer Hestene, faaer strax samme Dag eller i det höyeste inden tre Dage fuldkommen og omstændelig Qvittering efter deres angivne Fortegnelse.

17) Tager nogen ved Hestenes Annammelse imod Penge eller anden Gave; da straffes han paa Livet: og alt hans bevægelige og ubevægelige Goods confisceres.

18) Denne Forordning skal publiceres paa alle behörige Stæder.

19) Der skal strax i Senats-Canceliet forfærdiges et Register efter Alphabetet over alle Land-Goods, og idelig confereres med Rapporterne, som af Guvernörer og Voivoder Maanedlig skal indsendes over de ankomne Heste. Trykt Moskov den 19 Octobr. 1733.

Officerer ved Armeen.

Officererne ved den hele Russiske Armee siges at skulde efter Keyser Peter I. Villie bestaae af to tredie Dele Russer og een tredie Deel Udlænder, som har standne först i fremmed Tienneste. De avancerer alle i Armeen, idet at de ved Krigs-Collegiet eller hos den commanderende General nærværende Officerer ved hver Vacance voterer med Stene, da derefter loddes. Russiske Undersaatter baade Liflænder og indfödte Russer tienner enten nogle Aar, förend de bliver Officerer, som

som Volontærer eller og Over-complete Under-Officerer ved Garden: eller og de anföres fra Barns-Been i det Petersborgske Kadetten-Koor, som er af General Münnik paa Preussisk Maade indrettet Aar 1732 under Keyserinde Anna, og bestaaer af 300 Kadetter, som faaer frie Underholdning og Underviisning i alle dem nödige Ting, Sprog og Videnskaber. Skiönt nu de fleste Officerer ved denne Leylighed lærer fremmede Sprog; saa exerceres og commanderes dog altiid og allevegne paa Russisk: saa skrives ogsaa alle Ordrer og Rapporter i dette deres eget Sprog: alt efter Keyser Peter I. Villie, som befalede enhver fremmed Officeer at cafferes, der ey inden Aar og Dag lærte saameget Russisk, at han færdig kunde exercere og commandere Folket.

Armeens Mundering.

Armeens Uniform bestaaer for Food-Folket i grönne Kiorteler med röde Opslag, rödt Underfoer, röde Veste og Buxer: men for Rytteriet i blaa Kiorteler med lyse-gule Opslag, Foer, Veste og Buxer. Infanteriet har ikke allene Skoe med hvide Stövletter, men ogsaa om Vinteren Stövle. Baade Infanteriet og Cavalleriet har hvide Snore og Kokarder paa Hatten, item Kapper og om Vinteren lange Faare-Pelse. Kyrassererne gaaer altiid paa Vagt med Kyras og Köllert.

Armeens Amunition.

Med alle Slags Gevær forsynes Armeen af Gevær-Fabrikerne i Systerbek og Tula. Kanoner og Mörsere faaer den fra Jern-Verkene i Landet og fra Gæt-Husene i Petersborg og Moskov. Det Krut, som uddeles til den, forfærdiges ogsaa for got Kiöb i Riget. Og er endelig angaaende Feld-Artilleriet at merke, at enhver Batallion har ey allene to sexpundige Kanoner, men ogsaa paa Lavetten ved Siderne af Kanonen to smaa Mörsere, og bag Batallionen for sig selv een större.

Og Indqvartering.

Regimenterne ligger indqvarterede ved Byerne i deres Baraker, ligesom Söe-Folket hos os i de nye Boder. Garnisons-Armeen beholder stedse hen de samme Qvarterer. Men Feld-Armeen, som holdes altiid færdig til at marsere, trækker ogsaa idelig

lig om fra eet Land til et andet: dog saaledes, at i Freds-Tider faaer de fleste Dragoner-Regimenter Qvarteer i Ukræne, hvor Höe og Havre er let at bekomme, og de fleste Infanterie-Regimenter i Moskov, Petersborg, Fin- Est- og Lif-Land.

Armeens Krigs-övelser.

I hvor de end begge har deres Qvarterer, saa maae de om Sommeren campere uden for Byen i fire Maaneder: i hvilken Tiid de daglig öves i at bruge deres Vaaben, i sær i at skyde. Exercitierne bestood under Keyser Peter I. af dem, som han havde funden for de beste i andre fremmede Riger, og derfor udvalt mange Stæds i een Samling. Under Keyserinde Anna indförte General-Feld-Marskalk Münnik de Preussiske Krigs-övelser. Men under den nu regierende Keyserinde antoges igien de under Hendes Herr Fader brugelige Exercitier, i hvilke dog nylig er skeet en liden Forandring, som strax i efterfölgende Artikel skal meldes. Her bör först anföres en Liste paa Garnisons- og Guvernements-Armeens bestandige Qvarterer, som er alle det Russiske Riges Fæstninger.

De Russiske Fæstninger.

I. *De Öst-Söiske*, i hvilke de tyve Öst-Söiske Garnisons-Regimenter er indqvarterede:

1. Sankt Petersborg.
2. Slysselborg.
3. Koporien.
4. Kronstad.
5. Den Garivaldaiske Skandse med Batterier.
6. Viborg.
7. Vexa.
8. Kexholm.
9. Narva og Ivanogorod.
10. Narvamynde.
11. Jamborg.
12. Pleskov.
13. Reval.
14. Rogervik.
15. Kasparvik.
16. Habstal.
17. Riga.
18. Peter-Skandse, Kastellet ved Riga.
19. Dynamynde.
20. Pernau.
21. Arensborg.
22. Dörpt.
23. Kokenhusen.
24. Opotsko.

II. *Pol-*

II. *Polniske, Krimmiske og Tyrkiske Grendse-Fæstninger.*
1. Smolensko med Citadelle.
2. Velikoluki.
3. Kiov.
4. Brenska.
5. Staradub.
6. Tsernikov.
7. Neskin.
8. Periaslov.
9. Perevolotke.
10. Pultava.
11. Nye Fæstning imellem Donez og Orel.
12. Syv irregulære Fæstninger.
13. Paulov.
14. Kopor.
15. Isum.
16. Aidar.
17. Taverov.
18. Sankt Anna.
19. Donezmynde.
20. Bakmut.

Derforuden elleve irregulære Fæstninger og den Ukrænske Linie imod Tyrker og Tatare, hvilken forsvares af de tyve Regimenter Ukrænske Land-Milice.

III. Si-

III. *Siberiske og Nordlige Fæstninger.*
1. Orenborg med dens Linie.
2. Tobolsk.
3. Kongur.
4. Katarinenborg.
5. Oma.
6. Jamuskev.
7. Semipalati.
8. Tomsk.
9. Irkutsky.
10. Kiesnez.
11. Selinga.
12. Nertskin.
13. Arkangel.
14. Nova Dvinka.
15. Kola.

IV. *Fæstningerne ved Volga-Floden.*
1. Kasan.
2. Ufa.
3. Samara.
4. Astrakan.
5. Gunev-Nagaik.
6. Jeik.
7. Aktoba.
8. Tsarizin.
9. Tsariziske Linie med ti Reduter.
10. Demetri Nakamuskinsky.

V. Mo-

V. *Moskov, Rigets Hoved-Stad.*

VI. *Er ogsaa Guvernements-Krigs-Folk indqvarterede hos de andre Guvernörer, saasom i Veronez, Bielgorod og Nisne-Novogorod.*

Endelig har ogsaa Rusland i den Persiske Krig havt endnu flere Fæstninger, kaldte de Persiske, hvilke deDeels ved Freden gav tilbage, Deels forlood. De var

1. Sveta Kresta.
2. Derbent.
3. Bakka.
4. Tagan, ogsaa Kabrun.
5. En Fæstning ved Floden Kur.
6. Sensilie.
7. Keskar.
8. Askara.
9. Riatske.
10. Otte regulære Fæstninger fra Taski til Nova Krepost.
11. Otte irregulære Fæstninger fra Misandron til Skumandron.

Om Feld-Armeens nu værende Tilstand.

Det, som jeg tilsidst vil meddele om den Russiske Land-Magt, er et Udtoog af en Forordning om dens sidste Bevægelser, i hvilken forekommer nu værende Tilstand. Udtoget er dette:

1) De Regimenter iblant de til Kurland, Lifland og Estland beordrede tredive, hvilke ey endnu er udmarserede, skal marsere som snarest. Og alle tredive, complette med Folk og Heste, saa og forsynede med behörig Feld-Artillerie, bör indqvarteres saa nær ved Grendserne som mueligt, paadet de kand gaae ud strax efter förste Ordre. Det tunge Artillerie skal være i Bereedskab, at det kand fölge, saasnart befales.

2) Alle övrige Regimenter i Rusland, item de ni Regimenter af den Ukrænske Land-Milice, bör holde sig færdig at marsere, og derfor holdes i fuldkommen complet Stand, forsynede med Folk og Heste og alt, som er nödigt til Marsen. De övrige elleve Regimenter af den Ukrænske Land-Milice, hvilke har været afladte hiem, skal strax igien oprettes, complette og færdige til at marsere: hvorudover General Major og Major af Garden Kosakov er sendt didhen med Fuld Magt fra Hendes Keyserlige Majestæt, og skal af Senatet understöttes i alt, hvad han dertil behöver. Til at completere den hele Armee har Hendes Keyserlige Majestæt allerede befalet at udskrive Folk og Heste i det hele Rige.

 3) Re-

3) Regimenterne af General Levaskovs Division i og omkring Moskov skal strax med Vinter-Veyen begive sig herhid til Petersborg i deres Stæd, som gaaer til Kur-Lif- og Est-Land.

4) Alle Stabs-Over- og Under-Officerer skal strax indfinde sig ved deres Regimenter og maae ikke aflades mere. Og saasom de paa Revision udsendte Officerer af de til Kur-Lif- og Estland beordrede Regimenter kaldtes tilbage ved en Forordning af 21 November 1745: og deres Stæder igien besadtes med Officererne af de elleve afdankede Regimenter Ukrænsk Land-Milice; saa skal nu disse sidste igien strax komme tilbage, og besörges af Krigs-Collegiet, at andre i deres Stæd bortskikkes til Revisionen at forfærdige det nye Siæle-Regifter.

5) Armeen forlegges saaledes: Dragoner-Regimenterne i Ukræne af General Romanzovs Division og tillige med dem de tyve Grenadeer-Compagnier af de tyve Regimenter Ukrænsk Land-Milice skal udmarsere af deres Qvarterer midt i April, og campere paa de Polske Grendser imellem Starodub og Smolensko. Saasnart de tyve Grenadeer-Compagnier af Land-Milicen gaaer ud af deres Qvarterer, skal de have Sold med Feld-Armeen. I deres Stæd skal de tre Dragoner-Regimenter af General Buterlins Division

vision marsere ind i Ukræne. De i Ukræne tilbageblivende Regimenter er de tyve Regimenter Land-Milice, undtagen deres tyve Grenadeer-Compagnier, dernæst alle Ukrænske Garnisons-Regimenter, og endelig de övrige i Ukræne staaende Feld-Regimenter, hvilke efter de der commanderende Generalers Gotbefindende skal forlegges ved Donez- og Nieper-Floderne saa nær ved Grendserne som mueligt, der at campere den hele Sommer.

Alle Male-Russiske og Slabodske Regimenter af Kosakkerne skal være færdige at marsere og efter de commanderende Generalers Gotbefindende forlegges paa For-Posteringerne ved bemeldte Grendser.

De övrige Regimenter af Feld-Armeen, som er i Fæstningen Sankt Anna, iligemaadede i Siberien under General-Major Kindermans Commando, saa og de, som er i det Orenborgske Guvernement, item de, som er i Astrakan, og de Dragoner-Regimenter, som bliver tilbage af General Buterlins Division, skal blive paa deres hidindtil bestemte Stæder.

6) Exercitierne med Flinten skal blive i Armeen ved Infanterie-Regimenterne, ligesom de hidindtil har været. Men Dragonerne skal exercere til Hest ligesom Kyrasfererne, og til Foods ligesom Infanterie-Regimenterne. Naar Infanterie-Re-

 gimen-

gimenterne formerer sig, saa maae de staae i fire Leed: men Dragoner-Regimenterne til Hest og til Foods altiid i tre Leed. Dog kand Infanterie-Regimenterne ogsaa undertiden opstilles i tre Leed: og Compagnierne kand efter Leyligheden inddeles i fire, sex og otte Plutons. Men er Compagnierne alt for smaa, saa skal to eller tre Compagnier træde frem tillige, paadet at Plutonerne bliver ey alt for smaa: hvorved Officererne maae bære foruden deres Spandon ogsaa deres Flint med opsadt Bajonette.

Krigs-Collegiet finder det nödigt at hosföye fölgende Erindringer:

1) General-Feld-Marskalk Lassy og General Uskakov skal sætte alt dette i Execution.

2) General-Lieutenant de Brigne skal see til, at General-Major Kosakov sætter alting i Stand med den Ukrænske Land-Milice.

3) De fra Moskov til Petersborg beordrede Regimenter af General Levalkovs Division er

1. Det Moskovitiske.
2. Det Butirske.
3. Det Volodimarske.
4. Det Jeroslavske.
5. Det Smolenskiske.
6. Det Veronesiske.
7. Det Viborgske.

8. Det Novogrodske.
9. Det Velikolutske.

Alle ni Infanterie-Regimenter.

De skal staae under General-Majorens den Grusinske Tsarevizes Commando, finde Proviant for sig under Veys, og betienne sig af de Heste paa Marsen, som staaer færdige i Moskov at oversendes til de tredive Regimenter i Kuur-Lif-og Est-Land.

4) Officerernes Tilbage-Kaldelse efter den fierde Artikel betroes Executor Panov: de udeblivende Officerers Straf dicteres: Officererne af de i Rusland overblivende Regimenter befales at besætte de Tilbagekaldtes Stæd: og endelig vises, hvorledes de Officerer bör forholde sig, som ingenlunde kand komme.

5) De tre Dragoner-Regimenter af General Buterlins Division skal være

1. fra Stambov det Siberiske.
2. fra Skaska det Nisnegorodske.
3. fra Salatora det Pleskovske.

Garnisons-Regimenterne i Ukræne er syv tilsammen.

General-Proviant-Mester Skeremetov skal besörge Proviant og Furase for det Koor, som bör campere paa de Polske og Tyrkiske Grendser.

6) Der ſkal ſtrax begyndes med Exerciti-erne, paadet at Regimenterne kand myn-ſtres i Begyndelſen af Campementet.
den 5 Januarius 1746.

Det niende Stykke
om
Ruslands Söe-Magt.

Den Ruſſiſke Söe-Magts förſte Opkomſt.

For Keyſer Peter den Förſtes Tiid vidſte man i Rusland ey af andre egne Fartöyer end de tilforn beſkrevne Barker og Lotker, hvilke ſidſte jeg læſer allerede under Tſar Ivan Vaſiloviz II. i Mængde at være brugte paa Volga- og Don-Floderne. Men Keyſer Peter, ſom havde faaet Lyſt til Söe-Væſenet, lærte ſelv paa hans förſte Udenlands-Reyſe Skibs-Bygnings-Kunſten, og förte adſkillige Söe-Officerer og Skibs-Byggere med ſig tilbage, iblant hvilke en Normand ved Navn Kreuz, en Eqvipage-Meſter i Hollandſk Tienneſte, var den fornemmeſte. Denne Mand anlagde ſtrax en Skibs-Bygnings-Plads ved Don-Floden, ey langt fra den Bye Veronez, og bygde der ved de indkomne

ne fremmede Meſteres og tilgivne Ruſſiſke Timmer-Mænds Hielp en Flode, ſom, efterat den ſaa got, ſom mueligt, var eqviperet, gik ned ad Don-Floden og brugtes imod Tyrkerne. Han blev ſiden överſte Amiral, og har i dette Embede under Keyſer Peter I. indrettet Tiid efter anden den hele Ruſſiſke Söe-Magt, i ſær med dens Eqvipering, hvori han havde ſin egentlige Styrke. Foruden ham toog Keyſeren fra Dannemark ey allene ſine fleſte Amiraler, ſaaſom Sievers, Vilſter og Bredal, men ogſaa ſine fleſte Söe-Officerer, af hvilke endnu nogle er tilbage. Hvorudover Ruſſernes Underviisning i Söe-Væſenet kand ey uden Aarſag fornemmelig tilſkrives de Danſke.

De Ruſſiſke Söe-Havne.

Saaſom de gamle Ruſſiſke Havne i Arkangel, Kola og Puſtoſero ved det hvide Iis-Hav kand formedelſt Situationen ey bruges til der at holde en Krigs-Flode for at forſvare Riget imod nogen af dets Fiender; ſaa ſögte Keyſer Peter i hans Regierings Begyndelſe efter Aſſovs Erobring at befæſtige en Havn i den Mæotiſke Söe

 imod

imod Tyrkerne: hvorom kort tilforn er berettet mere. Men da han siden i den förste Krig med Sverrig fik omkring Neva-Floden i Ingermanland fast Food ved Öst-Söen; saa anlagde han strax Kronstad, og tet uden for Petersborg en Galey-Havn, besluttende der at mæntinere sig af alle Kræfter. Efter Krigens Ende vendte han sit Sind til Rogervik, et Stæd syv Miil paa den Vestlige Side af Reval, der at bygge en Krigs-Havn for bedre at conservere Skibene og tiligere at kunde löbe ud med Floden: hvilket Arbeyde kom ey til Fuldkommenhed, men er nu igien begyndt at fortsættes for Alvor. I det Persiske Toog Aar 1722 lood han en Deel af Söe-Folket reyse fra Kronstad til Astrakan for derfra med en liden Flode i den Kaspiske Söe at understötte Armeen paa Landet. Og endelig gav han kort for hans Dööd Ordre at opsöge og anlegge de Havne i Kamskiatka, hvorom jeg har allerede givet Efterretning i et besynderligt Stykke.

De Russiske Verfte. *Den förste* Skibs-Bygnings-Plads, som Keyseren lood anlegge, var Taverov

verov ved Don-Floden syv Verste fra Veronez, hvor der foruden den förste Flode er bygt Aar 1724 de femten Galeyer, ni store og sex smaa Prame, hvilke jeg i den Tyrkiske Krigs Historie kaldte de gamle, og endelig, fra Aar 1733 af, den i samme Historie beskrevne nye Flode, der nu saavelsom den gamle efter alt Söe-Folkets Tilbage-Reyse til Kronstad er i sin Forfald ey mere at bruge. *Den anden* af Keyseren anlagde Verft er Amiralitætet i Petersborg, hvor henved tre tusende overalt i det hele Land ligesom Rekryter udskrevne og med en ringe Dag-Lön betalte Timmermænd og andre Arbeydere i Begyndelsen meest under Engelske, men nu meest under Russiske Mestere aarlig har af Kasansk Ege-Træ bygget store og smaa Krigs-Skibe til at vedligeholde den Öst-Söiske Flode. *Den tredie* Skibs-Bygnings-Plads er ogsaa i og ved Petersborg, der at bygge Galeyer item andre endnu smæere armeerte Transport-Skibe, hvilke i Mangel af egen Söe-Fart og egne Kiöbmands-Fartöyer er Rusland nyttige ved Ky-

ster-

ſterne af Lif- og Fin-Land. *Den fierde* Skibs-Bygnings-Plads er i Arkangel, hvor Keyſeren lood af Fyr-Træ bygge alle Slags Krigs-Skibe til den Kronſtadſke Flode, og hvor ſiden Aar 1735, da Skibs-Bygningen havde adſkillige Aar ſamme Stæds ligget ſtille, begyndtes igien af Arkangelſk Ege-Træ at bygge Skibe: hvormed endnu aarlig continueres. *Den femte* Skibs-Bygnings-Plads ved Aſtrakan ſaavelſom *den ſiette* og *ſyvende* ved Okotſka og Petri Pauli Havn i Kamſkiatka kommer nu ey mere i Betænkning, da de har ſamme Skiebne ſom *den förſte* eller Taverovſke. Dog der er endnu *för det ottende* en Verft ved Ladoga-Söen, ſom tilhörer private Perſoner, hvilke lader der af Fyr-Træ bygge aarligen ſtore og ſmaa Kiöbmands-Skibe, der ſælges i Petersborg til fremmede Nationer.

Ruſſiſk SkibsBygning.

Ved de tre Kronens Verfte, de to i Petersborg og det tredie i Arkangel, er idelig nok at beſtille med at bygge og udtakle Skibe; efterdi de gemeenligen ey varer længere end tolv til femten Aar i det höyeſte. Aarſagen

gen hertil er *förſt* den Kronſtadſke Havn, hvor ey allene det ſöde Vand giör Timmeret möört, men ogſaa Iſen og Sneen om Vinteren forfremmer dets Forraadnelſe og Sönderknuſelſe. *Den anden* Aarſag er i det Arkangelſke og Kaſanſke Ege-Træ, ſom er Skibs-Timmeret, ſelv at ſöge. Thi det ſeer i ſine Aarer vel ligeſaadanne ud ſom andet Ege-Træ, men det har dog aabnere Porer, er lettere i Vægten og tillige af mindre Styrke. *Den tredie* Aarſag ſiges endelig at ſkulde findes i Bygningen; ſaaſom den almindelige Skiödeslöshed i alle Haandverker ſkal ogſaa paſſe ſig paa Skibs-Timmer-Mændene, der endog under gode Meſtere ey med tilbörlig Fliid og Troſkab forarbeyder ethvert Stykke.

Skibene i Floden.

De til den hele Söe-Magt henhörende Skibe var om Sommeren Aar 1746 diſſe efterfölgende:

For det förſte
om
Den Kronstadske Krigs-Flode.

I. Skibene af Linie.

1. *Keyſerinde Anna*, ſom er bygget i Sanct

Kanoner.

Sanct Petersborg Aar 1736, det störste Skib, som er bekiendt, har 114.
2. *Sanct Povel*, bygget i Petersborg Aar 1743, har 90.
3. *Sanct Alexander*, bygget af Keyser Peter I, men siden to Gange fortimret, har - - - - - 76.
4. *Reval*, bygt i Petersborg Aar 1732 - - 66.
5. *Slavonne Blagopolusne*, det er, lykkelig Velstand, bygt i Petersborg 1733 - - - 66.
6. *Ingermanland*, bygt i Petersborg 1734 - 66.
7. *Severne Orel*, det er, Nord-Örnen, bygt i Petersborg 1734 - 66.
8. *Sanct Katarina*, bygt i Arkangel 1743 - - 66.
9. *Le Ferme*, bygt i Arkangel 1742 - - - 66.
10. *Tskiasti*, det er, good Lykke, bygt i Arkangel 1741 - - - 66.

11. *Sanct*

Kanoner.

11. *Sanct Pontelemon*, bygt 1743 - - - - - 60.
12. *Lesnoi*, det er, Lyst-Skov, bygt i Arkangel 1743 - - - 60.
13. *Blogopolusne*, det er, Velstand, bygt i Arkangel 1741 - - 60.
14. *Sanct Peter*, bygt i Petersborg 1742 - - 60.
15. *Sanct Isaak*, bygt i Arkangel 1742 - - 60.
16. *Pultava*, bygt i Arkangel 1742 - - 60.
17. *Sanct Andreas*, bygt i Arkangel 1738 - - 54.
18. *Neptunus*, bygt i Arkangel 1738 - - 54.
19. *Severne Svest*, det er, Nord-Stiernen, bygt i Arkangel 1737 - - 54.
20. *Assov*, bygt i Petersborg 1736 - - - 54.
21. *Astrakan*, bygt i Petersborg 1736 - - 54.
22. *Kronstad*, bygt i Arkangel 1739 - - 54.

23. *Ar-*

Kanoner.

23. *Arkangel*, bygt i Arkangel 1735 - - 54.
24. *Sanct Barbara*, bygt i Petersborg 1745 - 66.

II. Fregatter.

1. *Rusland*, bygt i Petersborg 1731 - - - 38.
2. *Voin*, det er, Krigen, bygt i Arkangel 1738 34.
3. *Princesse Anna*, bygt i Petersborg 1729 - 24.
4. *Ulriksdal*, tagen fra de Svenske 1742 - - 24.
5. *Apollon*, bygt i Arkangel 1742 - - - 34.
6. *Kavalleer*, bygt 1739 - 34.
7. *Vagtmester*, fortimret 1744 - - - - 44.

III. Bombarderer, af hvilke enhver har to Mörsere, kastende fem Pud, og to Haubizer, kastende tre Pud.

1. *Jupiter*, bygt i Petersborg 1743 - - - 12.

2. Sam-

Kanoner.

2. *Tordenen*, bygt i Petersborg 1742 - - 12.
3. *Samson*, bygt i Petersborg 1740 - - 12.

IV. Pramer.

1. *Elephanten*, bygt i Petersborg 1740 - - 40.
2. *Den vilde Oxe*, bygt i Petersborg 1740 - 40.

V. Fire Paket - Baade, hver med tolv Kanoner - - - - 48.

Den hele Flode var Aar 1746 ude at öves i Söen, nemlig de to förste Skibe Anna og Povel fra Kronstad til Reval og igien tilbage, og de övrige to og tyve med fire Fregatter fra Reval endnu længere imod Vesten forbi Dagerort og igien tilbage: ligesom det hvert Aar pleyer at skee med ti til tolv Skibe. Om Vinteren ligger gemeenligen en Eskadre af Floden i Reval: og de övrige Skibe bliver alle tilbage i Kronstad.

O For

For det andet
om
Galey-Floden i Petersborg.

Den Petersborgſke Galey-Flode.

Den var Aar 1724 ſaa ſtærk, ſom den nogen Tiid för eller ſiden har været, beſtaaende af 160 nye og gamle Galeyer foruden de dertil henhörende ſmaa Fartöyer. Men Aar 1733 var den formindret til 102, ſom var inddeelte i fölgende Klaſſer:

1.	Een med	25 Bænke.
2.	Tre	23.
3.	Syv	22.
4.	Tolv	21.
5.	Sex	20.
6.	Ni og tyve	19.
7.	Sex	18.
8.	To	17.
9.	Nitten	16.
10.	Sex og tyve	15.

Tilſammen hundrede og to Galeyer og i dem 2002 Bænke: hvilket er ogſaa omtrent Antallet af Bænkene paa den nu værende Galey-Flode.

Enhver Galey er ungefær halvtreſenstyve Alen lang og ti Alen breed, med ſex to-pundige Svinge-Baſſer paa

paa begge Siderne og to fire og tyvepundige Kanoner forud. Den commanderes af en Officeer, en Baads-Mand og henved tolv Matroſer, ſom ſtyrer Roeret og regierer Seglene paa Maſten, og beſættes i det övrige af Soldatere, fem Mand ved hver Aare og to Aarer paa hver Bænke, hvor de vexler om i at roe med hverandre. Galeyernes egentlige Brug er at transportere en Armee omkring ved Strand-Bredden, hvor de gaaer meget langſomt og farligt, ey vovende at gaae ud i Söen, kand ey heller i Söen forſvare ſig imod et ſtort Krigs-Skib og endnu mindre attakere det, uden i meget ſtille Taage-Væir ey langt fra Landet at overrumple og omringe det med deres Mængde. Dog har Galey-Floden viiſt ſin Nytte ved de Finniſke Klipper og andre Stæder i den Finniſke Bugt udi den förſte Krig med Sverrig. Söe-Folket, ſom ſtyrer den i Söen, er inddeelt i otte Compagnier, hvert Compagnie til 150 Mand, og ligger for ſig ſelv ved Galey-Havnen i Petersborg indqvarteret, ingen Samqvem haven-

de med det Kronstadske Söe-Folk paa Krigs-Floden, men dog agtet det i alting liigt, saasom i Rekrytering, Mundering, Underholdning, Rang og Gage.

Folkets Antal paa de Russiske Krigs-Skibe.

For at före den Kronstadske Krigs-Flode, har Keyser Peter I. bestemt Bestillingerne og Antallet af de Personer, som bör være paa hvert et Skib i Floden, ved denne efterfölgende Anordning.

Personernes Bestillinger.	Skibenes Rang. Tredekkere af Kanoner.			Todekkere af Kanoner.					
	90.	80.	76.	76.	66.	50.	32.	16.	14.
1. Capitainer	1.	1.	1.	1.	1.	1.	-	-	-
2. CapiteinLieutenanter	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	-	-
3. Lieutenanter	3.	3.	3.	2.	2.	2.	1.	1.	1.
4. Artill.-Lieutenanter	1.	1.	-	-	-	-	-	-	-
5. Skibs-Secretærer	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
6. Under-Lieutenanter	3.	3.	3.	2.	2.	2.	1.	1.	1.
7. Under-Lieut. af Artilleriet.	-	-	1.	1.	-	-	-	-	-
8. Skibs-Commissarier	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
9. Præste	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
10. Mestere	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
11. Under-Mestere	2.	2.	1.	1.	1.	-	-	-	-
12. Mest. Drenge	2.	2.	2.	2.	2.	2.	1.	1.	1.
13. Styyr-Mænd	2.	2.	2.	2.	2.	2.	1.	1.	1.
14. Skippere	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
15. Konstabler	-	-	-	-	1.	1.	1.	1.	1.
16. Mitskmænd	4.	4.	4.	3.	3.	2.	2.	1.	1.
17. Baads-Mænd	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
18. Under-Skippere	1.	1.	1.	1.	1.	1.	-	-	-
19. Under-Styyr-Mænd	2.	2.	2.	2.	2.	2.	2.	1.	1.
20. Baadsmands-Mat	6.	6.	5.	4.	4.	3.	2.	1.	1.
21. Skie-Mænd	2.	2.	2.	2.	2.	1.	1.	1.	1.
22. Skie-Mænds Mat	3.	3.	2.	2.	2.	2.	2.	1.	1.
23. Qvarteer-Mestere	10.	9.	8.	8.	7.	6.	4.	2.	2.
24. Skrivere	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
25. Kanoneer-Sergeant	1.	1.	1.	1.	1.	1.	-	-	-
26. Konstabels Mat	3.	3.	2.	2.	2.	2.	1.	1.	1.

27. Kanoneer-Korporal -	2.	2.	2. -	2.	2.	I.	I.	I.	I.
28. Kanonerere - -	60.	50.	40.-	40.	35.	30.	20.	12.	8.
29. Matroſer	410.	323.	272. -	241.	228.	160.	79.	20.	8.
30. Soldatere	206.	160.	136. -	121.	114.	80.	40.	9.	5
31. Kahyt- og Dekke-Drenge	18.	16.	14. -	14.	12.	10.	6.	2.	2.
32. Skild-Vagtere - -	26.	24.	20. -	20.	18.	16.	13.	8.	8.
33. Trompetere	2.	2.	2. -	2.	2.	2.	I.	:	:
34. Timmerm. Meſtere -	I.	I.	I. -	I.	I.	:	:	:	:
35. Timmerm. Svenne -	:	:	: -	:	I.	I.	:	:	:
36. Timmerm.	6.	4.	3. -	3.	2.	2.	2.	2.	2.
37. Kypere -	I.	I.	I. -	I.	I.	I.	:	:	:
38. Under-Kypere - -	2.	2.	I. -	I.	I.	I.	I.	I.	I.
39. Kalafatere	4.	4.	4. -	4.	4.	3.	2.	2.	2
40. Seylmager-Drenge -	2.	2.	2. -	2.	2.	2.	2.	I.	I.
41. Laaſe-Magere - -	2.	2.	I. -	I.	I.	I.	I.	:	:
42. Kokke -	3.	3.	2. -	2.	2.	2.	2.	I.	I.
43. Profoſer	I.	I.	I. -	I.	I.	I.	I.	I.	I.
Summen af Folket paa hvert Skib	800.	650.	550.	500.	407.	350.	200.	80.	60.

Key-

Folkets Antal paa den hele Flode.

Keyſeren forſkaffede ſig ſaa meget Söe-Folk, ſom der brugtes til at beſætte hans hele Flode, og forordnede det at blive efter denne Liſte fordeelt ved Skibene uden at ville inddele det paa nogen anden Maade i Diviſioner og Regimenter. Men Aar 1733 forfærdigtes en nye Stat over Floden, hvorefter dette gamle Reglemente aldeles forandredes, i det Söe-Folket inddeeltes i Diviſioner, Soldaterne og Artilleriſterne i Regimenter og Compagnier, Officerernes Rang og Gage forhöyedes, nogle Beſtillinger afſkaffedes, og andre igien indförtes. Den nu regierende Keyſerinde har for at fölge i Hendes Herr Faders Foodſpor igien ophævet den nye Stat angaaende Inddeelningen i Diviſioner og Regimenter og ſaadanne Ting flere. Her er Liſten paa det hele Ruſſiſke Söe-Folk, förſt efter det gamle Reglement, ſom nu igien er antaget, dernæſt efter det nye Reglement, ſom nu igien er afſkaffet.

 Beſtil-

Bestillingerne.	*Den gamle nu igien antagne Stat.*	*Den nye nu igien afskaff. Stat.*
1. General-Amiral	1.	1.
2. Amiraler	3.	2.
3. Vice-Amiraler	3.	2.
4. Contre-Amiraler	3.	2.
5. Commandör-Capiteiner	3.	,
6. Capiteiner	28.	36.
7. Capitein-Lieutenanter	28.	,
8. Lieutenanter	75.	155.
9. Secretærer	39.	,
10. Second-Lieutenanter	82.	,
11. Mastere	;	27.
12. Mitskmænd	101.	117.
13. Skippere	62.	58.
14. Commissarier	39.	38.
15. Skibs-Præste	39.	38.
16. Felskiærere	39.	38.
17. Gamle Skibs-Skrivere	;	38.
18. Styyr-Mænd	78.	89.
19. Under-Styyr-Mænd	71.	70.

20. Under-Felskiærere	28.	29.
21. Skrivere	73.	71.
22. Under-Skippere	27.	27.
23. Timmermænds-Mestere	20.	20.
24. Baads-Mænd	51.	51.
25. Baads-Mænds-Mat	159.	273.
26. Skiemænd	60.	,
27. Skiemænds-Mat	79.	,
28. Styyr-Mands-Drenge	100.	,
29. Felskiær-Drenge	66.	67.
30. Qvarteer-Mestere	256.	262.
31. Matroser af förste Stat	2434.	2567.
32. Matroser af anden Stat	4871.	5134.
33. KahytDrenge	398.	569.
34. Timmerm. Svenne	21.	28.
35. Timmermænd	142.	125.
36. Kalefatere	144.	138.

37. Seyl-Mager-Drenge	72.	71.
38. Kypere og Bötkere	27.	27.
39. Under-Kypere	46.	40.
40. Laase-Smede	40.	39.
41. Butellerere	39.	35.
42. Under-Butellerere	62.	58.
43. Udenlandske Musikantere	12.	4.
44. Russiske Musikantere	66.	66.
45. Paukere	2.	2.
46. Kokke	79.	77.
47. Profoser	39.	38.

Til at handhæve Retfærdighed og Orden.

48. Intendent.	I.	•
49. Under-Intendent	I.	•
50. General-Auditör Lieutenant	•	I.
51. Ober-Auditör	I.	•
52. Ober-Fiskal	I.	I.
53. Fiskaler	3.	•

Ved

Ved Hospitalet.

54. Doctor	I.	I.
55. Stabs-Felskiær	I.	I.

Ved Geistligheden.

56. Provst	I.	I.

Hos Flag-Mændene.

57. General-Adjutant af Oberste-Lieutenants Rang	•	I.
58. General-Adjutant af Majors Rang	•	2.
59. Flöyel-Adjutanter med Capiteins Rang	•	4.
60. Adjutanter af samme Rang	•	2.
61. Flöyel Adjutanter af Second Lieutenanters Rang	•	2.
62. Secretær	•	I.
63. Translatör	•	I.
64. Cancelister	•	6.
65. Skrivere	•	16.
Summa	10097.	10570.

Her-

Folkets nu værende Tilstand.

Hertil kommer Soldaterne med deres Officerer, hvilke efter den forrige saa kaldte nye Stat, ey fordeelte ved Skibene, men inddeelte i Regimenter, belööb sig ligesom Matroserne til to Regimenter, hvert Regiment af atten Compagnier. Der er nu ved Floden *först* een Amiral, ved Navn Galizin, som er Gesanter i Persien og ved hans Tilbagekomst skal præsidere i Amiralitæts-Collegiet. *Dernæst* er der to Vice-Amiraler, den ældste Bredal, en Normand, den yngste Mysikov, en Russe. *Videre* er der to Contre-Amiraler, den ældste Villebois en Fransk, som i sin Barndom er fört ind af Keyser Peter fra Engeland, og har den berömte Provst Lykkes Daatter til Ægte: den yngste, Bars, hvis Fader er kommen ind udenlands fra og har antagen den Grækiske Religion, hvorfor Sönnen ogsaa bekiender sig til den Grækiske Kirke. *Fremdeles* er der een General-Eqvipase-Mester, Knees af Beloserskу, som regnes i det övrige til Amiralitætet og ey til Floden. *Endnu videre* er der een Capitein-Commandör, ved Navn Korsikov,

kov, en Russe, som har været sendt ud af Peter, at opdrages i Frankerig. *Endelig* er der af Capiteiner: DANSKE, *Leman*, *Spangenberg*, *Knop Hierteberg*, *Fasting* og *Reisner*: ENGELSKE, *Louise*, som er den ældste Capitein og commanderer i Kronstad, *Kennedi*, som fölger næst ham og commanderer Skibet Anna, *Niklas*, som fölger næst ham og commanderer Skibet Povel, og *Padon*, som har nogle af de Danske imellem sig og Niklas: og tilsidst endnu TI ANDRE, SOM ER INDFÖDDE RUSSER. Alt det övrige Folk fra Capiteinerne af indtil den ringeste er gandske complet bestaaende af lutter indfödte Russer, undtagen een Capitein-Leutenant ved Navn Nanning, en anden ved Navn Johan Jörgen von Kruse, en indföd Dansk, og endelig en tredie, som er en Engellænder, hvis Navn jeg nu ey kand erindre. Men Aarsagen, hvorfor der er ey nu saa mange Flag-Mænd og Capiteiner, som Reglementet udfordrer, er den forehavende Forandring med at indrette igien alting efter det gamle Reglemente, og derudover at bie

bie med Avancementerne indtil beqvemmeste Leylighed.

Dets Rekrytering og övelser.

Naar Officererne avancerer, saa besættes de nederste Pladse af Söe-Kadetterne, som undervises i Pedersborg, og öves i Söe-Væsenet paa Floden. Matroserne rekryteres ligesom Soldaterne *Deels* af de gamle Matrosers i Kronstad opdragne Börn, *Deels* af udskrevne Bönder-Karle, hvilke alle foruden Söe-Farten lærer Krigs-Exercitierne med Kaarde, Bajonet og Flinte. Den Leylighed, hvilken de har til at faae Kundskab om at fare til Söes, bestaaer *een Deel* deri, at de Arkangelske Skibe föres hver Sommer omkring i Nord- og Öst-Söen til Kronstad; *een Deel* at der gaaer aarlig to Paket-Baade to gange imellem Kronstad, Danzig og Lybek; *een Deel endelig*, at der hvert Aar gaaer en Flode af ti eller tolv Skibe ud fra Kronstad i Söen og krydser nogle Maaneder fra eet Stæd til det andet.

Dets Indqvartering.

Flag-Mændene opholder sig ved deres Commando, gemeenligen een i Kronstad, en anden i Reval, eller Ar-

Arkangel, eller Astrakan, eller Taverov, eller Assov, eller hvor der ellers maatte forefalde noget at forrætte for dem: og de övrige anvises til deres Functioner ved Amiralitæts Kollegiet i Petersborg. Alt det övrige Söe-Folk med dets Officerer opholder sig ved Skibene meest og fornemmelig i Kronstad, skiönt det ogsaa ofte fordeles og forsendes anden Stæds hen, saasom i den Persiske Krig til Astrakan, i den Tyrkiske til Assov eller hvorsomhelst det giöres nödigt.

Dets Mundering.

Söe-Soldaternes Mundering er ligesom Land-Soldaternes grön og rööd: men Matrosernes er af Seyl-Dug ligesom andre Söe-Folks. Officererne ved Floden har havt tilforn grönne Kiorteler med röde Under-Klæder, begge stærk galonerede. Men nu har de faaet hvide Kiorteler med grönne Under-Klæder, ogsaa stærk besadte med Galoner. At jeg kalder Söe-Officerernes Mundering stærk galoneret, skeer ikkun i Sammenligning med Officererne ved Ameen, som har intet Guld eller Sölv paa deres Klæder.

Den

Dets Underholdning.

Den Föde, ſom gives Folket paa Floden, naar den er ude i Söen, er denne for enhver Mand:

Sônd.	*Mand.*	*Tiisd.*	*Onsd.*	*Torsd.*	*Fred.*	*Lôverd.*
Kiöd og Grööd.	Gröö og Erter.	Kiöd og Grööd.	Gröö og Erter.	Kiöd og Grööd.	Fiſk og Gröö.	Kiöd og Grööd.

Skibs-Kavring. 1 Pd. 28$\frac{2}{7}$ Sol. hver Dag giör den hele Uge 11$\frac{1}{4}$ Pd.

Öl, to Potter daglig. ; ; ; ; ;

Kiöd 60 Sol. ; 60 Sol. ; 60 Sol. ; 60 Sol.

Fiſk - ; - ; - ; - ; - ; - 1 Pd. ; -

Havre-Gryyn $\frac{1}{2}$ Pd. ; $\frac{1}{2}$ Pd. ; $\frac{1}{2}$ Pd. - ; - $\frac{1}{2}$ Pd.

Boghvede-Gryyn ; 60 Sol. ; 60 Sol. ; ; ;

Erter - 1 Pd. 24 Sol. ; 1 Pd. 24 Sol. ; ;

Smör daglig 20$\frac{4}{7}$ Solotnik, giör ugentlig 1$\frac{1}{2}$ Pd.

Brændeviin 1 Glas ; ; 1 Gl. ; 1 Gl. 1 Gl.

Salt Ugentlig - 36 Solotnik.

Eddike Ugentlig $\frac{1}{8}$ Kande.

Officererne har Portioner.

Capitein - Commandör - 6.
Capitein - - - 4.
Capitein-Lieutenant - 2.
Lieutenant - - - 2.
Secretær - - - 2.
Second-Lieutenant - - 2.
Commiſſarius - - 2.
Felſkiær - - - 2.
Mitſkmand - - - 2.

Præſt

Præſt - - - 2.
Skipper - - - 1$\frac{1}{2}$.
Styyr-Mand - - 1$\frac{1}{2}$.
Baads-Mand - - 1$\frac{1}{2}$.
Konſtabel - - - 1$\frac{1}{2}$.
Skieman - - - 1$\frac{1}{2}$.
Sergeant - - - 1$\frac{1}{2}$.

De ni förſte faaer nu Penge for deres Portioner. Der gives til Madens Tillavelſe paa Skibet en Kiedel for to Over-Officerer, eller fire Mitſkmænd eller ſex Söe-Cadetter. Er Præſten en Monk, ſaa beholder han ſtedſe en Kiedel for ſig allene: men, hvis ey, ſaa regnes han iblant Officererne. Alle andre paa Skibet faaer deres Portioner i Natura, da de indbyrdes maae forene ſig og tillave Maden i Skibs-Kiedlene ſom de lyſter.

Naar Söe-Folket er hiemme; ſaa bekommer det Proviant ligeſom Soldaterne ved Armeen, men Sold baade ude og hiemme ſaaledes, at Matroſerne af förſte Stat faaer mere end de af anden Stat, og begge noget mere end Soldaterne.

Efterdi alle Betientere beſoldes i Rusland efter deres Embedes Rang;

 ſaa

ſaa har *en Stor-Amiral* General-Feld-Marſkalks Sold, det er aarlig 7000 Rubel: *en Amiral* en Generals aarlige Sold, det er 3600 Rubel: *en Vice-Amiral* en General-Lieutenants aarlige Sold, det er 2400 Rubel: *Contre-Amiral* en General-Majors aarlige Sold, det er 1800 Rubel: *en Capitein* en Oberſtes aarlige Sold, det er 600 Rubel: *en Capitein-Lieutenant* en Oberſte-Lieutenants aarlige Sold, det er 360 Rubel: *en Lieutenant* en Majors aarlige Sold, det er 300 Rubel, og ſaa fremdeles med de andre.

Officererne har ogſaa deres Denſiki, eller Tiennere, hvilke leveres dem iblant Rekryterne, og underholdes af Kronen ligeſom Soldatere. Deres Antal er for en

General-Amiral - -	15.
Amiral - - - -	11.
Vice-Amiral - - -	9.
Contre-Amiral - - -	7.
Capitein-Commandör - -	5.
Ældſte Capitein - - -	4.
Capitein - - - -	3.
Capitein-Lieutenant - -	2.
Premier-Lieutenant - -	1.
Second-Lieutenant - -	1.
Præſt - - - -	1.
Secretære - - -	1.
Felſkiær - - - -	1.

Söe-Officererne faaer til Priis-Penge for

Det förſte Amir.-Flagge	10000 Rub.
Det andet - - -	9000.
Det tredie - - -	8000.
En Vice-Amirals Flagge	7000.
En Contre-Amir. Flagge	6000.
En tredive-pundig Kanone	300.
En fire og tyve-pundig -	250.
En atten-pundig - -	210.
En tolv-pundig - -	170.
En otte-pundig - -	130.
En ſex-pundig - -	90.
En fire-eller tre-pundig -	50.
En to-pundig Falkonet -	15.

Efter Keyſer Peter den Förſtes Fundation ſaa koſter den hele Ruſſiſke Söe-Magt med Skibenes Bygning og Udruſtning, iligemaade Folkets Sold og Underholdning, tilſammen aarlig tolv hundrede tuſende Rubel. Hvad Floden aarlig koſter.

Det

Det tiende Stykke
om
Ruslands aarlige Revenyer.

De gamle Tsarers Indkomster.

De gamle Russiske Tsarer og Fyrster, som omtrent tre hundrede Aar var Tatarerne skat-skyldige, har som Eyedoms-Herrer af det meste Land-Goods, de fornemmeste rigeste Handels-Mænd og tillige regierende Fyrster oppebaaret i deres Provincer: *först* Böndernes sædvanlige Afgift i Arbeyde, Proviant og Penge: *dernæst* Fordelen af alle nye indförte Varer, saasom Öl, Mööd, Brændeviin, Tobak, Salt, Huusblas og Tiære: *og endelig* udskrevne Told til deres Arbeyde og Forsvar, Folk af alle udgaaende og indkommende Varer tilligemed Mynte-Rettigheden, saa og iligemaade Skat og Proviant af alle deres Undersaatter. Da Rigets Kræfter ved Fyrstendömmernes Samling begyndte at forenes, og det Tatariske Aag tillige derved at afkastes; saa toog Tsaren alle disse Indkomster af Lands-Hövdingerne, hvilke, ligesom tilforn Fyrsterne

sterne i deres eget, nu i hans Navn inddreev i deres Provincer.

Tsar Ivan Vasiloviz den II. formerede sin og Rigets Rigdom *först* ved at undertvinge sig Kasan og Astrakan: *dernæst* ved at finde Siberien og tillige forōge sine Monopolier ved Handelen med alle Slags Siberiske Varer: *fremdeles* ved at giöre sig Novogrod underdanig, som havde hidindtil beriget sig med Fordelen og Tolden af de fremmede Europæiske Kiöbmænds Russiske Negoce: *og endelig* ved at bevillige og befordre den Arkangelske Handel, for der at tage aarlig Told af alle Rigets udgaaende og indkommende Varer.

Da Riget efter de ved hans Död opvakte Tumulter kom omsider igien i Roelighed; saa toog det idelig til i Rigdom og dets Herrer i Magt, i sær da Kosakkerne, et flygtigt af Russer, Polaker og Tatare beblandet Folk, som havde prövet *först* det Polske og *derefter* det Tyrkiske Over-Herskab, *tilsidst* med deres Anförere *Dorosenko* underkastede sig frivillig Keyser *Peter I.* Fader Tsar *Alexius Michaëloviz*

 paa

paa disse Vilkaar: *först* at beskyttes af Tsaren og dog blive frie for alle Skatter og Paalæg, item beholde deres Frihed i Handelen, uden ved Told eller Monopolier deri at hindres: *for det andet* at have stedse hen deres egen frie Övrighed og af den at dömmes efter deres een Gang antagne Magdeborgske Love: og derimod *for det tredie* at stille tresenstyve tusende Mand til Tsarens Tienneste, naar det paaeskedes.

I denne Rigets blomstrende Tilstand, da dets mangfoldige Indbyggere ved den voxende Handel mere og mere berigedes, og dets mægtige Enevolds-Herrer i de gode Tider havde samlet store Liggendefæ, kom *Peter I.* til Regieringen og forbedrede sine Revenyer *först* ved at bruge sine Forfædres Liggendefæ viseligen: *dernæst* ved at afknappe alle hans unyttige Udgifter, tillige besörgende en ordentligere og rigtigere Administration af hans Indkomster: *for det tredie* ved at anlegge Berg-Verke og Fabriker, ved at forfremme Handelen paa alle Kanter, besynderligen at giöre

re den Europæiske beleyligere ved dens Forflyttelse og Samling fra Iis-Havet til Öst-Söen: *og endelig* ved at forhverve sig hele nye fordeelagtige Provinser. Naar man forud erindrer sig dette almindelige Begreb om Rigets Tilvæxt, saa kand man lettere forstaae den Forklaring, hvilken jeg nu Stykke-Viis vil give om dets Revenyer. De bestaaer

For det förste

af

Den nu værende Indkomst af Folk.

Personer, som er *enten* de irregulære Kosakker, Kalmukker, Siberiske, Kasanske og Astrakanske Tatare, hvilke *Deels* tienner frivillig i Krig, *Deels* ogsaa undertiden bruges til Arbeyde: *eller* og de Russiske Rekryter, hvilke udskreves tilforn, een af halvtresenstyve, fyrretyve og undertiden tyve Bönder-Gaarde, saa og een af fire eller fem Edel-Mænds-Tiennere, men nu beregnes efter Rekryt-Forordningerne til een af hundrede eller flere Siæle, og bruges til at completere Armeen og Marinen, item til Hand-Verks-Mænd, Hand-Verks-Svenne og Handlangere ved Amiralitætet og alle

 Slags

Slags Kronens Skibs-Huse- og Fæstnings-Bygninger.

Proviant.

For det andet
af

Proviant, hvormed det har denne Beskaffenhed. I forrige Tider leverede Land-Strækningerne den behörige Proviant til Byerne, hvor den brugtes. Da nu Petersborg i den Svenske Krig anlagdes: og Provianten til Folkets Besværing maatte saa langt did henföres af hele Riget; saa blev i Stæden for Provianten lagt en Penge-Skat paa Bonden: og Proviant-Leveringen overdragen dem, som derom contraherede. Derpaa befandtes adskillige Fornemme med Underfundighed at have ladet sig Leveringen tilslaae under fremmede Navne: hvorudover en Inqvisition anstilledes Aar 1715 under General-Feld-Marskalk *Basilius Dolgorukys* Direction. De Beskyldte var Fyrst *Mensikov*, General-Amiral *Apraxin*, Rigs-Canceleren *Golofkin*, den Petersborgske Vice-Guvernör *Korsakov*, Over-Amiralitæts-Herre *Kikin*, Over-Amiralitæts-Commissarius *Sinavin*, General-Feld-Töy-Mester

ster *Bryse*, Senatörerne Knæs af *Volkonsky* og *Apuktin*, og mangfoldige Betientere af anden og tredie Rang. *Mensikov*, *Apraxin*, *Golofkin* og *Bryse* forevendte deres Fraværelse, givende deres Betientere Skyld: hvilken Undskyldning antoges, efterat de havde betalt en stor Summe Penge. *Apuktin* og *Volkonsky* bleev brændte med gloende Jern paa Tungen: *Korsakov* pidsket med Knuden: *andre* med Batogger: og *alle endelig* bortsendte i Landflygtighed. Efter Inqvisitionens Slutning foranstaltedes det, at de, som boede nærmest ved Magasinerne, skulde levere Provianten i Natura, men de andre betale den med Penge, hvilke visse Commissarier til det övriges Indkiöb fik med stor Indskrænkning imellem Hænderne. Korn-Skatten var i det næstpaafölgende Aar 1716 paalagt saaledes, at enhver Bonde-Gaard ydede en halv Sketverik Rug og ligesaameget Havre. Af hele Riget var efter Staten forordnet aarlig at leveres:

Stæderne, hvor Provianten leveres.	Rug-Mæl.		Gryyn.
Kaſan	14000 Sketverik,		875 Sk. det er, Tönder.
Ufa	5000.	- -	312.
Aſtrakan	15000.	- -	937.
Tſarizin	15000.	- -	937.
Bielogorod	10000.	- -	625.
Smolenſko	20000.	- -	1250.
Iſum	20000.	- -	1250.
Kiov	40000.	- -	2500.
Paulovſky	30000.	- -	1875.
Taverov	30000.	- -	1875.
Sanct Anna	20000.	- -	1250.
Summa	219000.	- -	13686.

Al den anden Proviant, ſom behöves, indkiöbes efter Accord af Commiſſarierne og leveres til beſtemt Tiid af Contrahenterne i de övrige Rigets Magaſiner. Saaledes var for Exempel Aar 1737 accorderet at leveres:

I	Rug-Mæl		Gryyn.
Petersborg, Kronſtad og Slyſſelborg	66901 Sketverik.		3822 Sk.

I Pe-

I	Rug-Mæl		Gryyn.	
Petersborg til Bygnings-Canceliet	5070 Sk.	4 S.	257 Sk.	5½ S.
Viborg	30467.	:	2007.	:
Narva	11446.	:	257.	:
Kexholm	4431.	:	308.	:
Reval	37980.	:	1707.	:
Novogrod	2250.	:	221.	4.
Pleſkov	2000.	:	125.	:
Moſkov	4771.	:	271.	:
Arkangel	8000.	:	500.	:
Kaſan	9347.	:	649.	3.
Ufa	6964.	:	126.	:
Aſtrakan	19514.	2.	1600.	3.
Tſarizin	30423.	:	702.	:
Bielogorod	5576.	:	185.	:
Smolenſko	11642.	5.	995.	7.
Iſum	847.	:	72.	:
Kiov	17528.	:	156.	:
Paulovſky	25344.	:	3665.	:
Taverov	44410.	:	2581.	:
Sanct Anna	:	:	:	:
Summen	344912.	3 Skiepp.	20208.	6½.

Hertil bör endnu beregnes den ubekiendte Summe af det, ſom leveredes i Sanct Anna, Aſſov og anden Stæds

til

til Armeen og Floderne imod Tyrken, förend man nöye veed Summen af al den Proviant, hvilken aarlig behöves i Rusland til Floden, Armeen og alle Krigs- og Civile-Betientere, som faaer Proviant foruden deres Gage. Naar man vil omtrent giöre Overslag derover, saa belöber den behörige Proviant til fornævnte Brug i alt sig til 900000 Tönder Rug-Mæl: da den övrige Proviant af Gryyn er efter Proportion at finde.

Og Penge.

For det tredie

af

Penge, hvilke indkommer

Först ved Skatten af Geistligheden, Bonden og Borgeren.

Det geistlige Goods toges Aar 1708 fra Bispene og Klosterne, men gaves dem igien Aar 1711 saaledes, at, efterat man havde lært at kiende deres Revenyer, fordredes hvert tredie eller fierde Aar af et hvert Stift efter dets Störelse *tyve til tredive tusende Rubel* som en frivillig Gave. Derefter kom alt Godset igien i verdslig Forvaltning paa den Maade, at de Geistlige fik deraf til deres Personers

ners og Bygningers Underholdning saameget, som behövedes, men Overskudet, belöbende sig aarlig til *sex imod syv hundrede tusende Rubel*, flööd ind i Regieringens Kasse. Den nu regierende Keyserinde har Aar 1744 ophævet denne Forvaltning, tilbagegivende alt Goodset til Bisperne og Klosterne at bruge det efter Gotbefindende: hvorved de er komne i Stand til aarlig at kiöbe sig mere Goods, giöre nye Stiftelser og bygge flere Klostere. Deres Bönder staaer vel for samme Paalæg som alle andre Bönder i Riget: Men selv for deres Personer giver de ey mere nogen Skat, uden at enhver verdslig Præst maae betale aarlig sex Kopek for hvert Huus i Sognet.

Under *Keyser Peter* I. indtil Aar 1725 toges af Borger- og Bönder-Gaardene efter et Register, hvilket var forfærdiget Aar 1679 under Tsar *Foedor Alexoviz*, men siden efterseet og forbedret Aar 1710 og atter Aar 1715, dog uden at komme videre end med det Kiovske Guvernement til

Rig-

Rigtighed. Efter dette Regiſter toges af enhver Gaard aarlig Skat,

Beſtandig.

Til Krigs-Canceliet - -	25 Kopek
Til Tegel-Brænderie - -	3.
Til Kalk-Brænderie - -	3.
Til Materialier ved Fæſtnings-Bygningen i Petersborg - - -	4.
Til Poſt-Væſenet - -	5.
Til Canceliernes Underholdning - - -	1.
Til udenordentlige Udgifter	½.
Til Amiralitætet - -	10¼.
Rekryt-Penge - - -	6.
Skud-Penge til de i Guvernementerne udſadte Heſte	11.

Ubeſtandig var Aar 1716 ſaaledes:

Til at proviantere Petersborg og Riga - -	57.
Til at anſkaffe de ved det Revalſke Admiralitæt udfordrede Materialier	24¾.
Af hundrede Gaarde een Arbeydere, og af hver Gaard Tilſkud - -	3.

Af

Af fem hundrede Gaarde een Timmermand, og af hver Gaard Tilſkud	1.
Til Land-Raadenes, Dommernes og Cancelie-Betienteres Beſoldning i Kraft af Forordningen Aar 1715. den 28 Januarius, af hver Gaard -	10.
Summa	164¼ Kopek.

Liflænder og *Finner* havde accorderet for hele Provinſer ſaaledes i aarlig Skat:

Den Dörptiſke Province	25000 Rub.
Den Rigiſke - - -	600.
Den öſelſke - - -	9000.
Den Revalſke - -	15000.
Den Kareliſke - -	12000.
	61600.

Borgeren maatte derforuden give *Grund-Skat* og *Formue-Skat*: til *Grund-Skat* fem Kopek aarlig af hver Favn ſort Grund, det er Grund, ſom fra förſte Tiid af har ey været beboet af Edel-Mænd eller indqvarteerte Soldatere: og til *Formue-Skat* efter en beſynderlig Udregning ſaaledes at de var alle

alle inddeelte i Klasser fra en halv Kopek af, og den, som stood for tre Kopek, kunde betale aarlig tyve til tredive Rubel, og den, som stood i den höyeste Klasse, maatte betale fem til sex hundrede Rubel.

Enhver Borger og Præst betaler aarlig i Skat af sin *Bad-Stue* een Rubel: men en fornemme Borger giver deraf saa vel som en Edel-Mand tre Rubel.

De offentlige Bad-Stuer er bortforpagtede: og den hele *Badstue-Skat* kunde derfor bedre beregnes iblant Monopolierne. Der har været nogle, som har meent sig at kunde udregne Revenyerne af ethvert Guvernement i den Tiid, om hvilken her skrives, nemlig indtil Siæle Registerets Forfærdigelse. Deres Regning er denne:

Af	Revenyer
Det Moskovitiske Guvernement -	1139687 Rubel.
Det Nisne-Novogrodske - -	259581.
Det Arkangelske -	374276.
Det Petersborgske -	408627.
Det Liflandske, Estlændiske og Smolenskiske - - - - -	83039.
Det Kiovske - -	114857.
Det Veronesiske og Belogorodske -	154933.
Det Kasanske og Astrakanske - - -	344064.
Det Siberiske -	222080.
Summa	3111144 Rubel.

Skatten af Gaarderne havde adskillige Vanskeligheder, i det der *först* efter det gamle Register betaledes Skat i een Land-Strækning for Gaarde, som aldrig var til mere, og i en anden betaledes intet af mange, som siden Registerets Forfærdigelse var opbygte: *videre*, at alle Gaarde betalede lige meget, da dog deres Beboere var af ulige Formue, ja nogle af de længst bortliggende sielden fik Penge at see. Gaard-Skattens Vanskelighed.

Skiönt nu *Hoved-Skatten* at betale efter et vist Mand-Tal, som bör fornyes hvert femtende Aar, har alle de samme Vanskeligheder; saa har den dem dog ey i saa stor Grad, og udvaldtes derfor af Keyser *Peter den Förste*, som fra Aar 1720 af lood forfær- Hoved-Skatten.

Q

færdige et Regifter over alle Mands Siæle i hele Rusland, fra Barnet i Vuggen indtil den ældfte Mand paa Gravfens Bredde, og bööd at betale for hver Perfon af Bönderne halvfierfenstyve Kopek, men for hver Perfon af Borgere, Eyedoms-Bönder og Kronens Bönder hundrede og tyve Kopek. Denne, efter det ny forfærdigede Mand-Tal paalagde almindelige Skat indbragte Regieringen langt mere, end den forrige af Gaardene (oppebæres derfor fiden den Tiid endnu aarlig) og belöber fig (fkiönt mange Fattige ey betaler) til *halvfemte Million Rubel.*

Kron-Godfet, hvis Revenye er ulige, efter fom det enten formeres ved Confifcationer eller formindres ved Foræringer, beftaaer dog nu omtrent af halvfierde hundrede tufende Siæle, og holdes for at indbringe (foruden Hoved-Skatten) ungefær *en halv Million Rubel,* giör faaledes, med det hele Riges Hoved-Skat, *de fem Millioner fulde.*

Siden Aar 1740 har der ftedfe og overalt været Officerer ude paa Revifion at fammenfkrive et nyt Mand-Tal, hvilket dog ey endnu er færdigt.

Den

Den nu regierende Keyferinde har imidlertiid fidft i forrige Aar paabudet en Forögelfe af Hoved-Skatten ved en Forordning, fom lyder faaledes:

Af Guds Naade Vi Elifabet den Förfte, Keyferinde og Selvholderinde over hele Rusland giörer vitterligt til alles Efterretning, hvorledes Vi haver befalet at tage i Vores hele Rige efter den gamle Revifion af alle, fom betaler Hoved-Skat, over den fædvanlige Skat endnu een Griven af hver iblant dem, fom ftaaer for fyv Griven, og fem Altin af enhver iblant dem, fom ftaaer for fyrretyve Altin, nemlig Kiöbmænd, Eyedoms-Bönder, Kron Bönder og faadanne flere. Dette Paalæg fkal tillige med den fædvanlige Hoved-Skat erlægges i den förfte halve Deel af næftkommende Aar 1746. Og paadet ingen fkal undfkylde fig med ey at have vidft denne Vores Befalning, faa byde Vi at oplæfe den förfte Sön- eller Hellig-Dag efter dens Anammelfe i alle Byer, Kirker, Torve og Markeder.

Forordning om Hoved-Skattens Forögelfe.

Sandfærdigen med Hendes Keyferlige Majeftæts egenhændige Underfkrift den 30 Februarius Aar 1745. Trykt ved Senatet i Petersborg den 31 December 1745.

Det Overfkud, fom ved denne Forordning paabydes over den fædvanlige Hoved-Skat, belöber fig omtrent

Overfkuds-Skat.

trent til *ſyv hundrede og halvtreſenstyve tuſende Rubel*, og regnes her ey iblant de aarlige Revenyer, efterſom der ey ſees andet af Forordningen, end at den er ikkun for dette Aar allene.

Dernæſt indkommer Penge-Revenyerne ved Regieringens *Monopolier*, iblant hvilke er

Förſt at holde og bortforpagte alle Kroerne i det hele Rige. Efterdi nu de ſmaa Stæder yder gemeenlig i Pagt aarlig nogle hundrede til eet og to tuſende Rubel: de ſtore ti til fyrretyve tuſende Rubel: og endelig Petersborg og Moſkov, hver over hundrede tuſende Rubel; ſaa beregnes denne Revenye aarligen til *en Million Rubel.*

For det andet Salt-Handelen, i hvilken Regieringen imodtager hvert Pud Salt af de Stroganovſke Salt-Verke for halvanden Kopek, og ſælger det i hele Landet med ſaadan Fordeel, at den derved vinder aarlig *fire hundrede tuſende Rubel.*

For det tredie Handelen med *Tobak, Pot-Aſke, Vid-Aſke, Fiſke-Liim, Tiære* og alle *Siberiſke* og *Kineſiſke Varer*, ſom

ſom kommer med Karavanen over Lands til Moſkov: hvilken Handel indbringer af og til over *tre hundrede tuſende Rubel.*

Aar 1716 var ogſaa giort et Monopolium af Juft-Handelen, at levere hvert Pud for fire Rubel, men det blev ſtrax igien ophævet, efterſom der behövedes ey flere Penge til Keyſerens Udenlands Reyſe.

Endelig indkommer Penge-Revenyerne *af Toldene*, ſom er:

I

Petersborg	- - -	350000 Rub.
Riga	- - - -	300000.
Arkangel	- - -	30000.
Reval	- - - -	30000.
Narva	- - - -	20000.
Viborg	- - - -	20000.
Land-Tolden i Riget	-	400000.
Fordelen i Myntenf, hvor det i Tolden indkomne Sölv, og af Berg-Verkene forhvervede Kaaber udmyntes, beregnes aarlig til omtrent		200000.

 Giör

Giör den Summe *tretten hundrede tusende Rubel*, som, naar den sammenlegges med de forrige Summer, opfylder just OTTE MILLIONER, hvilke er ogsaa omtrent den Russiske Regierings aarlige Indkomster.

Af disse Revenyer har Keyser Peter I. destineret Kron-Godset og nogle af Monopolierne til Hoffets Huusholdning, Hoved-Skatten til Krigs-Collegiet, deraf at underholde hele Land-Magten, Kroernes Revenye samt noget af Hoved-Skatten Deels til Garden, Deels til Amiralitætet, deraf at vedligeholde den hele Söe-Magt, Tolden til Rigs-Collegiet dermed at forsörge dets Dependenter, og saa videre, som er ey bekiendt paa det nöyeste og tilfulde, saavelsom de fleste andre Ting i dette Stykke. Efterdi nu ethvert Collegie har sin Grund af Revenyerne; saa kand det undertiden skee, at det ene kand mangle, naar det andet har tilovers: hvilket afhielpes dog ved den Communication, som de formedelst Senatet efter den Regierendes Villie har med hverandre.

Det

Det ellevte Stykke om Land- og Hof-Regieringen.

Regieringen befatter i sig de Personer og Midler, ved hvilke den höyeste Magt til at handhæve Fred i og uden Riget paa den ene Side indsamler Revenyerne, og paa den anden dömmer Folkene i Landet. Betragtes disse Personer i denne dobbelte Hensigt; saa er de enten *Kammerets* eller *Rettens* Betientere. Og seer man paa deres Forretning, enten den strekker sig til hele Riget eller til visse Provincer, saa er den enten *Hof*- eller *Land*-Regieringen.

Kammer-Betienterne i Landet.

De Folk, som i Rusland indsamler Revenyerne, er Kron-Godsets Forvaltere, Magistraten i Byerne, Guvernörerne og Voivoderne paa Landet, og endelig Told-Betienterne i det hele Rige. *Kron-Godsets Forvaltere* oppebærer alle Godsenes Revenyer og giör Regnskab for dem til Hof-Canceliet i Petersborg eller Moskov, hvor Hoffet holdes. *Magistraten i Byerne* maa ey alle-

allene see til, at ingen uvederhæftig Borgere ved Forpagtning af Monopolierne eller Levering eller nogen anden Contract fornærmer Kammeret og vedkommende Collegier, men maae ogsaa oppebære og være ansvarlige for Borgernes Paalæg og Skatter. *Guvernörerne og Voivoderne* maae efter Krigs-Collegiets Ordrer inddrive og imodtage Rekryterne, Provianten og Hoved-Skatten af Proprietærerne eller deres Forvaltere, hvilke samler disse Revenyer af Lands-Byernes Oldermænd, som har sammenbragt dem hos Bönderne. *Told-Betienterne*, som oppebærer Toldene, leverer alle indkommende Specie-Rixdaler samt myntet Sölv i Mynten, hvor det myntes og indsendes videre i Staats-Cantorerne. Og til alle Revenyernes desto ordentligere og rigtigere Samling findes derforuden *Over-Rente-Mestere* i Residencerne og Guvernementerne og *Land-Rente-Mestere* i Provincerne, *Over-Directörer* ved Tolden og Accisen i Residencerne, *Directörer* ved Licenten i Portene, *Over-Proviant-Mester* i Residencerne, *Over-Com-*

missarier i Guvernementerne, *Land-Commissarier*, og endelig *Kæmmerer* i Guvernementerne og Provincerne. Disse Embeder er saavelsom Magistraten i Byerne ey bestandige Leve-Brööd, men betiennes uden Belönning det ene Aar af nogle, det andet Aar af andre og s. v. af de vederhæftigste Mænd i Landet; begiæres derfor ingenlunde, men ansees meget mere som tunge Byrder formedelst det dermed forbundne Arbeyde og Ansvar. Til Land-Kammer-Betienterne bör endelig ogsaa henregnes ved Berg-Verkene og Myntene, *Over-Berg-Mestere*, *Over-Vardee-Mestere*, *Over-Mynt-Mesteren*, *Skat-Mesteren ved Mynten*, *Berg-Mestere*, *Over-Berg-Proberere*, *Hytte-Forvaltere* og *Mark-Skillere*, og ved Skovene deres *Inspectörer* og *Forst-Mestere*.

Alle Böndernes-Eyedoms-og Bröde-Sager, som ey kand slettes af deres Oldermænd, föres videre for Godsenes Proprietærere og Forvaltere, hvilke har, i Kraft af Rigets Lov, Magt til at give endelig Dom i de Dommerne i Landet.

Q 5 fleste.

flefte. Tretter derimod Proprietærer med hverandre: eller deres Bönders Sager er efter Loven af den Beskaffenhed, at de selv kand ey deri fælde den endelige Dom; saa stevner Anklageren til Provincial-Retten, som hos Voivoden og bestaaer af een Land-Dommere og nogle faa Assessorer. Er de stridige Partier ey tilfreds med den Dom, hvilken de faaer i denne Ret; saa gaaer de derfra til Hof-Retten, som holdes hos Guvernören, og bestaaer af een Præsident, een Vice-Præsident, een Procurör, nogle Assessorer, een Secretær og adskillige Skrivere. Kand Sagen ey heller her afgiöres, saa föres den for Hof-Regieringen til eet af Collegierne, ligesom dens Beskaffenhed er, en Bröde-Sag til Justice-Collegiet, en Land-Goods-Sag til Revisions-Collegiet, en Penge-Sag til Commerce-Collegiet, og fra disse Collegier, hvis een af Parterne paastaaer det, til Senatet, men fra Senatet, hvis Sagens Vigtighed udfordrer det, forestilles den i Kabinettet den regierende Person til endelig Resolution og Underskrift.

Alle

Alle Borgernes Processer, som ey kand slettes af Magistraten, gaaer samme Vey til Lands-Tinget, fra Lands-Tinget til Hof-Retten, fra Hof-Retten efter Sagernes Beskaffenhed til Collegierne i Petersborg, fra Collegierne til Senatet, og fra Senatet i Kabinettet.

Med alle Krigs-Folks Sager ved Armeen og Floden forholdes der efter Krigs-Artiklerne i Krigs-Retten: og derfra gaaer de efter deres Beskaffenhed til Krigs- og Amiralitæts Collegierne, men herfra til Senatet og Kabinettet ligesom de andre.

Berg-Sager, som ey kand afgiöres ved Berg-Retten, gaaer til Berg-Collegiet og derfra efter deres Beskaffenhed samme Vey som de forrige.

Geistlige og Matrimonial-Sager har ikkun to Instancer, den förste hos Bispen i Stiftet, den anden og sidste til endelig Dom hos Synodet, som holdes stedse, hvor Hoffet er, over alle Stifterne.

Naar en Herre ved Hove falder, saa sættes der over ham en Commission af de höyeste Embeds-Mænd, som snart

Den hemmelige Inqvisition.

ſnart giör Sagen til Ende. Derforuden er der endnu endelig en beſtandig hemmelig Inqviſition i den Petersborgſke Fæſtning og det hemmelige Cancelie ved Moſkov, hvor alle de Perſoner, ſom miſtænkes for at have talt eller mediteert paa noget imood Regieringen, haſtig og uformerkt opſnappede indſendes, nödes ved Tortur til ſandfærdig Bekiendelſe, og efter Sagens Beſkaffenhed dömmes, frikiendes, eller ſendes ud af Landet, eller ſkikkes bort til Siberien i Landflygtighed, eller henrættes, uden at bekiendtgiöres iblant Folket.

Præſidenterne, Vice-Præſidenterne og Aſſeſſorerne ved Hof-Rætten, item Lands-Dommerne og deres Aſſeſſorer er ligeſom de i den forrige Articul bemeldte Kammer-Betientere ey Folk, ſom for aarlig Lön beſtandig forrætter deres Embeder, men tages ud af de anſeeligſte Mænd i Provincerne foruden Betalning vexelviis at bære diſſe Byrder.

Landets Love.

For Tſar *Alexius Michaëloviz* havde Ruſſerne ingen anden Lov end de regierende Fyrſters ſkrevne Forordninger, hvilke forvaredes hos Land-Övrigheden, afterat de var forelæſte for Folket. Men denne Tſar lood dem alle indſamle, forfærdigende af de beſte en ordentlig Lov-Bog, hvilken han lood trykke og publicere til Alles Efterretning, ligeſom den endnu er Landets förſte Grund-Lov. Hans Sön Keyſer *Peter I.* forögede denne Lov ey allene ved fuldſtændige Krigs-Artikler for Krigs-Folket til Lands og Vands, ved fornuftige gode Reglementer og tydelige Inſtructioner for alle Stænderne, Kollegierne og Embeds-Mændene, men ogſaa med mangfoldige höyſtpriſelige Forordninger til hele Landets Beſte: hvilke Hans Anordninger ſamtlig bör anſees ſom Landets anden Grund-Lov, hvorpaa de efterfölgende regierende Perſoner ſtedſe beraaber ſig i alt det, de befaler og anordner. Kirken har dens beſynderlige Kanoniſke Ræt ſamlet og ſammenſadt af de ældſte Kirke-Fædres Lærdom og Regler.

Retter-Gangen i Landet.

Naar nogen vil gaae i Rette efter Loven hos Dommerne, ſaa procederer han paa denne Maade: *Förſt* giver han

han ſit ſkriftlige Klagemaal ind imod den, af hvilken han meener ſig at være forurettet: hvorpaa den Anklagte ved Rettens Betientere ſtævnes og indkaldes for Dommeren, afhentes, fængſles eller ſtiller Caution, alt efter Sagens Beſkaffenhed. Den Anklagte kommer *dernæſt* ogſaa ind med ſit ſkriftlige Svar: hvorpaa Vidnerne afhöres for Rætten. *Videre* continuerer de ſtridende Partier med at indgive til Dommeren deres ſkriftlige Memorialer imood hverandre, indtil han *endelig* finder det for got at dömme.

Saalænge Retter-Gangen varer, ſaa ſtaaer ſtedſe paa Bordet en Tre-Kant af Papiir, beſkreven paa alle tre Siderne med Forklaringer over en Dommeres Skyldighed og Motiver til at efterkomme den; hvilken trekantede Tavle efter Keyſer Peter den Förſtes Anordning fremſættes i alle Retter, i Kollegier og anden Stæds, hvor nogen deſlige vigtig Sag er at forrætte, for derved ſtedſe at ſtille Embeds-Mændene deres Pligter for öyne.

De ſtridende Parter tör ey mundlig forſvare ſig ſelv eller beſkylde en anden for nogen Ret, men indgiver ſtedſe deres Klagemaal og Forſvar ſkriftlig ved Edel-Mændenes Fuldmægtiger, ſom er Procuratorerne i Landet, der ey allene förer deres Herrers, men ogſaa for Betalning paatager ſig de andre Folks Sager.

Executioner, Tortuur og Fængſel.

Nam og civile Executioner ſkal ſkee ved Rættens Betientere i en ordentlig Forrætning. Af criminelle Executioner forekommer foruden de hos os brugelige endnu andre her ubekiendte, ſaaſom at ſlaae med Batoggerne, at pidſke med Knuden, at afſkiære eller brænde Tungen, at opſkiære Næſe-Borene, at hænge op ved Ribbene, at begrave levende og at ſpyde paa en Steyle. Naar nogen ſkal *ſlaaes med Batogger*, ſaa lægges han med blottet Ryg need paa Bugen og holdes ſaaledes faſt paa Jorden af to Karle, ſom efter Befalning pidſker ham paa hans blottede Ryg med Batogger, det er ſmaa Spids-Rödder. Hvilken Straf er egentlig ikkun en Huus-Straf, ſom enhver Herre kand lade exſeqvere paa ſine Tiennere, Naar nogen ſkal *pidſkes med Knuden*, ſaa

saa holdes enten hans blottede Krop paa en andens Ryg, eller den fastbindes til en Pæl: hvorpaa Bödelen pladskende og springende ved hvert Slag legger ham een Strime need paa Ryggen tæt ved den anden: en haard Straf, i det Bödelen, naar han vil kand med Pidsken hugge igiennem Ryggen og tage den Skyldige af Dage. *De andre Executioner* kand læt forestilles uden at beskrives. *Torturen* skeer meest ved Pine-Knuden, som differerer fra Straf-Knuden deri, at der bindes en Bielke ved den Mistænktes Födder, og hans blottede Krop hidses op ved Armene, som dreyes först omkring bag paa Ryggen, og trækkes derfor i Ophidsningen rundt om af lede. *Fængselet* er formedelst mange Aarsager der i Landet meget smertelig, i sær eftersom den Anklagte faaer af Anklageren ingen Underholdning, men maae enten tigge den hos Barmhiertige eller söge den hos sine Venner.

Retter-Gangen i Ruslands tilforenede Provincer.

Det er ey alle Provincer af det Russiske Rige, men ikkun de Russiske, i hvilke Dommer-Embedet forval-

valtes paa den her beskrevne Maade. Thi *for det förste* har Kalmukkerne og andre saadanne Barbariske Hedninger ingen ordentlig Rætter-Gang, men lever hartad endnu i deres naturlige Tilstand. *Dernæst* har de Ukrænske Kosakker de Magdeborgske Love og deres egen Rætter-Gang, gaaende ikkun sielden derfra til Petersborg, for at höre endelig Dom af Senatet. *For det tredie* har Finnerne endnu den Svenske Lov, efter hvilken Magistraten i Kiöbstæderne og en Lands-Dommere paa Landet dömmer Folket. *For det fierde* har Estlænderne Kong Valdemars Danske Lov, efter hvilken Stænderne paa Land-Dagen i Reval og Magistraten i Kiöbstæderne skaffer Ræt i Landet, dog saaledes, at deres Domme kand stævnes ind for det Tydske Justice-Collegie i Petersborg, og derfra til Senatet og Kabinettet. *Endelig for det femte* gielder i Lifland den Rommerske Ret, hvorefter dömmes med samme Vilkaar, som i Estland efter den Danske, med hvilken den og der i to Stykker har faaet Overeensstemmelse formedelst Gothard

R Ket-

Ketlers og Adelens Capitulation med Kong Sigismund August i Polen, angaaende Lifland og Kurland, dateret i Vilna den 28 November 1561. *Förſt* ſtaaer i den tiende Artikel ſaaledes: at Han af Kongelig Naade ſkal forunde os den Frihed, hvilken Underſaatterne i de Fyrſtendömmer, Eſtland, Harrien, Virien og det Rigiſke Stift har af de Danſkes Konger faaet og beholdt indtil denne Dag, angaaende Lenenes Succeſſion, at vi ligeledes af Eders Kongelige Majeſtæt erholder dette Privilegium og har Magt til at ſuccedere ey allene i den nedſtigende Linie, men ogſaa i Side-Linien, og det i begge Kiön. *Det andet* findes i ſamme Capitulations ſiette og tyvende Artikel med diſſe Ord: Det har hændt ſig ofte i Lifland, at nogle Adelige er hemmeligen ihielſlagne af deres Bönder. Paadet at de nu herefter maae afſkrækkes fra ſaadanne Misgierninger, ſaa beder de Adelige i Lifland, at dem af beſynderlig Kongelig Naade maatte til deres Herre-Gaarde tillegges og bevilliges Magt at dömme deres Bönder paa Livet, Hals og Haand, ligeſom de Adelige i Eſtland har fordum erholdt den af de Danſkes Konger og beholdt den indtil denne Dag.

Guvernörer og Voivoder.

Ved den Ruſſiſke Land-Regiering bör man foruden de egentlige Kammer-

mer-Betienninger og Dommer-Embeder tilſidſt ogſaa give Agt paa Guvernörerne med deres RegieringsRaader i hele Riget, og derforuden Voivoderne i Rusland, ſom ſeer overalt til, at alle Övrighedens Anordninger efterleves i alle Maader. Dette er ogſaa deres egentlige Hoved-Forretning, ſkiönt de, ſom för er meldt, maae ogſaa række Kammer-Betienterne og Dommerne behielpelige Hænder til at fuldföre deres Embede og udföre deres Executioner.

Hof-Regieringen.

Paa Land-Regieringen fölger *Hof-Regieringen*, hvilken i Begyndelſen beſt forklares ved at igiennemlæſe i det ringeſte et Udtoog af Keyſer Peter den Förſtes General-Reglement, hvoreſter Collegierne ſaa og de ſamtlige Betientere i de dertil henhörende Cancelier og Contorer ey allene i den indvortes og udvortes Orden, men ogſaa i deres Embeds-Forretninger allerunderdanigſt haver ſig at forholde, Det lyder ſaaledes:

Reglemen for Collegierne.

Til Vores Rigs-Affærers ordentlige Adminiſtration, til Vores Revenyers rigtige Diſpoſition og Beregning, til den nyt-

tige

tige Justices og Polities Forbedring, til Vores troe Undersaatters mueligste Conservation, til at holde Vores Krigs-Magt til Lands og Vands paa Fode, til Handelens, Kunsternes og Manufacturernes Befordring, til Söe- og Land-Toldenes gode Indretning, og til Bierg-Verkenes og andre Rigs-Anliggenders Opkomst haver Hans Keyserlige Majestæt, Vores Allernaadigste Herre, efter andre Christelige Puissancers Exempel resolveret i Naade at oprette fölgende hertil tienlige og nödige Rigs-Collegier, at besætte dem meest af deres egne Vasaller og Undersaatter med Præsidenter, Vice-Præsidenter og andre behörige Lemmer, Cancelie- og Contor-Betientere, og at regulere derved de udforderlige Cancelier og Contorer. Rigs-Collegierne ere disse:

I. Cancelie-Collegiet.
II. Kammer-Collegiet.
III. Justice-Collegiet.
IV. Revisions-Collegiet.
V. Krigs-Collegiet.
VI. Amiralitæts-Collegiet.
VII. Commerce-Collegiet.
VIII. Stats-Contor-Collegiet.
IX. Bierg- og Manufactur-Collegiet.

Hans Keyserlige Majestæt eragter det for nödigt ved dette General-Reglement til foregaaende Efterretning og Anstalt at bekiendtgiöre alle sig i bemeldte Rigs-Collegier befindende höye og lave Betientere i Al-

i Almindelighed og enhver i Besynderlighed sin allernaadigste Villie i efterfölgende Puncter:

Den förste Punct forklarer, hvor-" ledes Eeden af alle Betienterne skal" aflegges: *den anden*, hvad Collegier-" nes Prærogativ er: *den tredie*, hvad" for Dage og Timer Sessionerne skal" holdes: *den fierde*, hvorledes Ordrer-" ne skal efterleves: *den femte*, hvorle-" des Fordraget skal skee i Collegierne:" *den siette*, hvorledes det samme Stæds" bör gaae til med Voteringen: *den syvende*, hvorledes Collegiet bör for-" holde sig i nogle af Lemmernes Fra-" værelse: *den ottende*, hvorledes Ar-" beydet bör fordeles: *den niende*, naar" Collegierne har Ferier: *den tiende*," hvorledes Collegiets Lemmer faaer" Tilladelse at reyse: *den ellevte*, hvor-" ledes Vacanser besættes i Collegier-" ne ved at votere og derefter at lod-" de: *den tolvte*, hvad for Tiid der er" fastsadt til Arbeyde: *den trettende*," hvorledes forholdes med Seglet:" *den fiortende*, hvorledes Collegierne" correspondérer: *den femtende*, hvor-" ledes de har Post-Frihed: *den sex-"*

 ten-"

"*tende*, hvorledes Brevene afregnes: "*den syttende* om Secretæren og et a- "parte Kammer for Præsidenten: *den* "*attende*, at ingen maae gaae efter "Collegie-Betienterne hiem i Huse- "ne: *den nittende*, hvorledes Angive- "re skal overgive og bevise deres An- "givelser for Præsidenterne og Colle- "giets övrige Lemmer: *den tyvende* "om Audiencen i Husene: *den een og* "*tyvende*, hvorledes man indtræder og "discurerer i Collegierne: *den to og ty-* "*vende*, hvorledes Supplicanterne ind- "lades i Collegiet: *den tre og tyvende* "om Audience-Kammeret: *den fire* "*og tyvende* om Complimenten for "Præsidenten: *den fem og tyvende*, "hvorledes der bör haves Opsyyn "med Betienterne: *den sex og tyven-* "*de*, hvorledes man bör have Respect "for Præsidenten: *den syv og tyvende*, "hvad Forskiel der er imellem Pro- "vincerne: *den otte og tyvende* om "Cancelierne: *den ni og tyvende* om "Secretærens Embede: *den tredivte* "om Notarii Embede: *den een og tre-* "*divte* om Translatörens Embede: "*den to og tredivte* om Actuarii Embe- de:

de: *den tre og tredivte* om Registrato-" ris Embede: *den fire og tredivte* om" Cancelisterne: *den fem og tredivte* om" Copiisterne: *den sex og tredivte* om" dem, som læres til ved Collegierne:" *den syv og tredivte*, at Affærerne i Col-" legierne bör holdes geheime og med" Tausked fordölges: *den otte og tre-*" *divte* om det, som i Collegierne de-" poneres: *den ni og tredivte* om Acci-" dentierne: *den fyrretyvende* om Con-" torerne: *den een og fyrretyvende* om" Kæmmerens Opsyyn over Contro-" rerne: *den to og fyrretyvende* om" Contor-Bögerne: *den tre og fyrrety-*" *vende* om Arkiverne: *den fire og fyr-*" *retyvende* om Fiskalen i Collegiet:" *den fem og fyrretyvende* om Vagt-Me-" steren og Collegie-Tiennerne: *den*" *sex og fyrretyvende* om For-Gema-" ket: *den otte og fyrretyvende* om Pen-" gene, som udfordres til Collegiernes" smaa Udgifter: *den ni og fyretyvende*" om Betienternes Straf og Belön-" ning: *den halvtresenstyvende*, hvorle-" des Collegie-Betientere stevnes: *den*" *een og halvtresenstyvende* om dem," som ey kand betale Bröden: *den to*"

 og"

"*og halvtresenstyvende* om dem, som
"giöres til Skielmere eller straffes of-
"fentlig paa Legemet, hvorledes de ey
"mere kand komme til noget Embe-
"de, og kand ey omgaaes med ærlige
"Folk: *den tre og halvtresenstyvende*
"om Over-Betienternes Opförsel
"imod Under-Betienterne og Under-
"Betienternes imod Over-Betienter-
"ne: *den fire og halvtresenstyvende* om
"dem, der taler spodsk om Collegier-
"ne; *den fem og halvtresenstyvende*,
"hvorledes der herefter kand skee Til-
"læg til dette Reglemente.

Collegi-erne.

I. Cancelie-Collegiet under Rigs-Cancelerens Direction har to Afdeelninger: 1) *de udenlandske Affærers Rigs-Collegie*, som vedligeholder Correspondencen med alle Rigets Gesandtere ved fremmede Hoffer og confererer med alle fremmede Gesandtere i Riget, hvilke i alle Tilfælder holder sig til dette Collegie allene: 2) *de indenlandske Affærers Rigs-Collegie*, hvor alle Cancelie-Affærer med civile Bestallinger, Pas o.s.v. expederes for Vasallerne og Undersaatterne i Riget.

II. Kammer-Collegiet, som disponerer og beregner alle Rigets aarlige Revenyer, besörger i Særdeleshed Monopoliernes og iblant dem fornemmelig Kroe-Forpagtningens rigtige Administration, dömmer i alle Kammer-Sager, og controlerer med alle Collegier og Personer, som faaer Rigets Revenyer imellem Hænderne.

III. Justice-Collegiet, som har to Afdeelninger: 1) *det Russiske*, hvilket er Rigets höyeste Ret: og 2) *det Tydske*, eller rettere det Lif- og Estlændiske, som er den höyeste Ret for Lif- og Estland, dömmer ogsaa i alle Geistlige og Matrimonial-Sager, som indkommer fra Udlænderne i Rusland, og har derudover to Evangeliske Præste i Petersborg til Assessorer.

IV. Revisions-Collegiet, som holder Mand-Tal og Bog over alle Land-Godsene i Riget, dömmer i alle Sager om Land-Goods, söger muеligst at conservere Un-

dersaatterne, og at hielpe Familierne i deres Land-Godses rigtige Forvaltning.

V. Krigs-Collegiet, som besörger alle Cancelie- og Commissariat-Sager ved den hele Land-Magt, dömmer i alle Stridigheder, som kommer ind fra dens Krigs-Retter, og udstiller alle Ordrer til Generalerne, Artilleriet og Commendanterne.

VI. Amiralitæts-Collegiet, som besörger alle Cancelie- og Commissariat-Sager ved den hele Söe-Magt, dömmer i alle Stridigheder, som kommer ind fra dens Krigs-Retter, og udstiller alle Ordrer til Amiralerne, Commandörerne og Capiteinerne.

VII. Commerce-Collegiet, som stræber muligst at forfremme Handelen og Manufacturerne ved alle Slags Anordninger, og dömmer i alle Stridigheder, som opkommer i den indenlandske og udenlandske Negoce.

VIII. Stats-

VIII. Stats- og Contor-Collegiet, som har at giöre med at indrette, forbedre og indcassere alle Söe- og Land-Toldene til Statens, item Ministrernes og alle andre Stats-Betienteres Underholdning, saa og at dömme i de Sager, som angaaer Toldene.

IX. Bierg- og Manufactur-Collegiet, som dirigerer Rigets Bierg-Verke, söger at forfremme deres Tilvæxt og befordre deres Fabriker, dömmer ogsaa i alle Bierg-Sager.

Disse ni Collegier fölger stedse med Hoffet, og har derforuden deres Contorer i Moskov, naar Hoffet er i Petersborg, men i Petersborg, naar det er i Moskov.

Til Hof-Regieringen henregnes dernæst fölgende Cancelier: Aparte Cancelier.

I. General-Politie-Mesterens Cancelie, hvilket ligesom Collegierne fölger stedse med Hoffet, efterladende sig et Contor enten i Petersborg eller Moskov, og

og dirigerende ved Politie-Forordninger, stedse hen patrullerende Krigs-Folk, bestandig staaende Vægtere og alle andre Slags Krigs-Betientere Politien ey allene i de to bemeldte Hoved-Stæder, men ogsaa i alle andre Byer udi det hele Rige.

II. Præsidenten i Magistraten, der ligesom General-Politie-Mesteren fölger til Petersborg og Moskov med Hoffet, præsiderer i Hoved-Stadens Magistrat, hvor han opholder sig, og seer til, at Magistraterne besættes stedse med vederhæftige Mænd ey allene i Petersborg og Moskov, men ogsaa over det hele Land i alle Stæderne.

III. Arkiateren i det Medicinske Cancelie, som fölger ogsaa med Hoffet ligesom de forrige har Directionen over alle Hospitaler, Apotheker, Doctorer og Chirurger ved den hele Land- og Söe-Magt og i det hele Rige.

IV. Myn-

IV. Mynte-Canceliet, hvorom er given en fuldstændig Efterretning i dette Skrifts förste Deel udi det Capitel om Mynten.

V. Det Siberiske Cancelie, som forbliver stedse i Moskov, og har idelig nok at giöre ey allene med at imodtage og affærdige den aarlige Siberiske Karavane, men ogsaa med at holde hver Uge offentlig Auction paa alle Karavanens Kinesiske og Siberiske Varer. Det har dermed denne Beskaffenhed, at Varerne holdes visse Dage og Timer om Ugen fald, da enhver, som vil kiöbe noget deraf, maae först lade det opbyde i Canceliet og derefter ligesom paa en Auction sig det offentlig tilslaae ved Retten.

VI. Salt-Contoret, hvor al Fordelen af Salt-Monopoliet fra det hele Rige indflyder i Hoffets Kasse.

VII. Herold-Mesterens Cancelie, som har at bestille med at gi-

ve

ve de Adelige Familier Vaaben og Signet.

VIII. Post-Canceliet er forbundet med det udenlandske Rigs-Cancelie,

IX. Academiets Cancelie er meldt i det Stykke om Academiet.

Senatet.

Over alle Collegier og Cancelier, Stats-Betientere, Krigs-Betientere ved Armeen og Floden, i Hof- og Land-Regieringen er det regierende Senat, som fölger stedse med Hoffet, holdes af de fornemmeste Generaler, Ministrer og Præsidenter i Collegierne, og har derforuden tilforordnede Betientere, een General-Procurör, een Over-Procurör, een Over-Secretær, een Executör, adskillige Secretærer, Translatörer, Cancelister og Copiister. Her indkommer alle de vigtigste Ting af Collegierne og Provincerne, förend de enten indsendes til Kabinets-Secretæren i Kabinettet, eller af Herrerne forestilles den regierende Person selv, og saalédes endelig afgiöres. Thi Senatet er det

det egentlige Geheime Raad, hvor den regierende Persons sidste Villie besluttes og hvorfra den först bekiendtgiöres. Dog i de allermeest magtpaaliggende Tilfælder separeres endnu fra Senatet et Conseil i Kabinettet. Og de fornemmeste Ministrer kand i Rigets Affærer giöre selv den regierende Person Forestillinger, ey brugende at gaae först igiennem Senatet.

Synodet, som under den regierende Persons Præsidium umiddelbar regierer alle Kirkens Sager, skal paa et andet Stæd fuldkommen forklares.

Det tolvte Stykke
om
Den regierende Person
og dens Hof-Stat.

Den Person, som har den höyeste Magt i det Russiske Rige, kaldes fra ældste Tiid af Povelitel: hvilket Ord kand ey anderledes oversættes, end Beherskere, paa Latiin endnu nærmere Imperator. Da derudover Key-

Den Russiske Majestæt er Keyserlig.

Keyſer Maximilianus forlangte Tſar Baſilii Venſkab, ſaa kaldte han ham Imperator i det Latinſke Brev, hvilket han havde medgivet ſine Geſandtere, dateret i Brundenau den 4 Auguſt Aar 1514. Som nu de regierende Perſoner i Rusland er i dette Seculum komne i nærmere og nærmere Connexion med de andre Europæiſke Magter; ſaa har een af dem efter den anden paaſtaaet, at dem bör efter den Rommerſke Keyſer Maximiliani Exempel tillægges den Titel Imperator eller KEYSER: hvilket Navn ogſaa nu gives dem faſt af alle Potentater, dog uden derved at tilſtaae dem eller deres Geſandtere noget Fortrin og Prærogative udi Rangen.

Og Monarkiſk.

Den Ruſſiſk-Keyſerlige Majeſtæt er ſouveræn, över ſig dog ey ſynderligen i Kirkens Sager, og forunder endnu nogle Provincer de Privilegier, ſom er dem accorderede den Tiid, da de indlemmedes i Riget. Vel ſynes det rimeligt af Hiſtorien, ligeſom Boyarerne har efter Demetriernes ſtore Tumulter udvirket ſig nogen Frihed af Tſar *Michael Fædroviz*, og

og beholdt den nogenledes, indtil den ſtrax i Begyndelſen af Keyſer Peter den Förſtes Regiering kom aldeles i Glemme. Men hvis dette ogſaa har ſin Rigtighed, ſaa er det tillige aabenbare, at de formedelſt de regierende Herrers fornuftige Opförſel har ey engang længe fört Frihedsnavn, og har aldrig oppenaaet dens merkelige Brug: hvilket og har været dem og Riget tienligſt.

Og arvelig.

DenRuſſiſk-KeyſerligeMajeſtæt er og fra Rurik af ARVELIG fra Forældre paa Börn, ja ogſaa baade i Side-Linien og i den nedſtigende Linie, eet Leed efter det andet. *Keyſer Peter I.* forandrede Arve-Rettigheden, uden at ophæve den, ſaaledes, at ey den ſkulde ſuccedere i Riget, ſom var den regierende Herre nærmeſt i Blodet, men den, ſom af ham meeſt elſktes og derfor udvaldtes ved et Teſtamente. Seer her er hans Forordning derom, hvilken er den Ruſſiſke Succeſſions Grund-Lov.

Den Ruſſiſke Succeſſions Grund-Lov.

Vi Peter den Förſte, Keyſer og Beherſkere over hele Rusland. Det er for alle vitterligt, af hvor ſtor Ondſkab den Abſalon, Vores Sön ALEXIUS, har været betagen, og

og at hans onde Forfæt er ey afvendt ved den Fortrydelfe, han burde have beviift, men alleneste ved Guds Naade imod Vores Fædreneland: ligesom det kand fees vidtlöftigen i det Manifest, hvilket er herom publiceret. Det er ey kommet op hos ham af anden Kilde, end af den gamle Sædvane, efter hvilken den ældste Sön burde altiid succedere. Da han derforuden var den Tiid den eneste Arving af Vores Familie, saa vilde han ey række örne til nogen Faderlig Straf og Formaning.

Jeg begriber ey, hvorledes denne onde Sædvane har kundet slaae saa dybe Rödder, efterdi der er ey allene skeet Forandringer heri iblant particuliere Perfoner, efter kloge og vise Forældres Got-Befindende, men Vi seer det ogsaa i den hellige Skrift, at Isaaks Hustru i hendes Mands höye Alderdom forskaffede hendes yngste Sön Arve-Rettigheden. Det samme seer Vi ogsaa hos Vores Forfædre, saasom Stor-Fyrsten IVAN VASILOVIZ af höylovlig og evig Ihukommelse, som var ey allene stor i Navnet, men ogsaa i Gierning, idet Han samlede og forsikrede sig Vores Fædrene-Land, hvilket var adspreedt formedelst en Deelning imellem Valadimars Sönner. Det, hvad Han giorde, skede ey efter Förste-Födsels-Rettigheden, men efter Hans eget Got Befindende, da Han forandrede sit Forsæt to Gange med det öyemeed at vælge en vær-

værdig Arving, som ey vilde lade det forenede og bekræftede Fædrene-Land falde i en nye Deelning tilbage. Den förste Gang sadte Han sin Sönne-Sön ind til Arving og Tronfölgere, udelukkende sine egne Sönner: men siden sadte Han ham igien af, skiönt han allerede var kronet, overgivende Hans egen Sön Riget.

Man kand ogsaa see dette videre af Vores Forfædres Historie, hvor man finder, at Stor-Fyrsten IVAN VASILOVIZ den 4 Februar Aar 7006 giorde Prinds Demetrius sin Sönne-Sön til Arving, og lood ham krone af Simon Metropolit i Stor-Fyrsternes Sal i Moskov med den Stor-Fyrstelige Krone. Men den 11 April Aar 7010 blev bemeldte Stor-Fyrste IVAN VASILOVIZ vreed paa Demetrius, og forbööd, længere i Kirken at bede for ham som for Stor-Fyrste. Ja Han lood ham fængsle, og udnævnte den 14 i samme Maaned sin Sön BASILIUS IVANNOVIZ til sin Arving, og lood ham ogsaa af samme Metropolit Simon krone. Det er let at finde andre flere saadanne Exempler, som forbigaaes nu med Taushed, men skal herefter for sig selv publiceres.

Det var med samme öyemeed af Faderlig Omsorrig for Vores Undersaatter, for at forhindre, at particuliere Folks Huse skulde ey ruineres ved uværdige Arvinger, at Vi Aar 1714 lood publicere en Lov, i Kraft af hvilken det var vel tilladt at lade

 sine

ſine ubevægelige Goods efter ſig til een Sön, men ſtood dog alligevel i Forældrenes Diſpoſition at give dem til hvilken af deres Sönner, de vilde, endog til den yngſte med de Ældres Excluſion, eller til hvem, ſom de holdt for at være meeſt værdig og dygtig til at conſervere Succeſſionen, at den ey maatte adſpredes. Hvor meget mere er Vi ikke da forbundne til at have Omſorrig heri for Vores Rige, hvilket, ſom enhver veed, er nu meget mere udſtrakt ved Guds Naade. Vi har derfor funden for Got at giöre denne Lov og Diſpoſition, i Kraft af hvilken *det ſkal dependere altiid af den regierende Monarks Villie, at give Succeſſionen til hvem, Han vil: ſaa og at afſætte den, ſom Han een Gang har udnævnt, hvis Han finder ham udygtig derefter:* paa det at Börnene og Arvingerne, derved holdte i Ave, ſkal ey overgive ſig til ſaadan en Ondſkab, ſom den, om hvilken för blev meldet.

Herudover befaler Vi, at alle Vores troe Underſaatter ſaavel Geiſtlige ſom Verdslige uden nogen Exception; ſkal ved Eed bekræfte denne Lov for Gud og hans hellige Evangelium: og det ſaaledes, at de, ſom vil ſætte ſig derimod eller forklare den anderledes, ſkal agtes for Forrædere, undergivne Döds-Straf og Kirkens Band. Givet paa Vort Slot Preobraſenſky ved

ved Moſkov den 5 Februarii Aar 1722.

Peter.

Keyſerinde Katarina, Keyſer Peter den Förſtes anden Gemal, ſom ſuccederede ham i Regieringen, giorde i Kraft af denne Grund-Lov dette fölgende Teſtamente:

Stor-Fyrſten, Peter Alexoviz, den ſalig Keyſers, min Gemals Sönne-Sön ſkal ſuccedere mig, og regiere med ſamme Suverænite og uomſkrænkte Myndighed, med hvilken jeg har regieret Rusland: og Ham ſkal Hans Ægte-Börn fölge paa Tronen. *Keyſerinde Katarinæ Teſtamente.*

Döer Han uden at efterlade ſig Börn, ſaa ſkal min ældſte Datter arve den Ruſſiſke Krone, og efter Hende Hendes Börn. I Fald at Hun döer uden Börn, ſaa ſkal den Ruſſiſke Trone tilhöre min Datter Eliſabet Petrovna og Hendes Arvinger efter Hende. Og behager det Himmelen at tage min Datter Eliſabet fra denne Verden uden at efterlade Hende Deſcendenter, ſaa ſkal Tronen falde til Princeſſe Natalia Alexeovna, den Salig Keyſers, min Gemals Sönne-Datter og Hendes Deſcendenter. Vel at forſtaae, at de Perſoner, ſom nævnes i dette mit Teſtament, eller deres Deſcendenter, ſom er deſtinerede til at bære den Ruſſiſk-Keyſerlige Krone, kand ey komme dertil, hvis de anden Stæds bærer en Krone: foruden at de bör bekiende ſig til den Græſke Kirke.

Det övrige af Teftamentet findes allerede trykt i andre Böger, og handler ey om Succeffionen.

Da nu Keyfer Peter II. döde uden Arvinger og Teftamente; faa kom *Anna*, Enke-Hertuginden af Kurland, *Keyfer Peter den Förftes* Broder-Datter, paa Tronen. Et Aars Tiid efter hendes Afgang blev Princeffe Elifabet indfadt til Keyferinde: og hendes Syfter-Sön til Stor-Fyrfte og Arving. Her er det Manifeft, hvilket Keyferinden gav ud ftrax, efterat hun var ankommen til Regieringen.

Keyferinde Elifabets Manifeft ved hendes Ankomft til Regieringen.

Vi Elifabet den Förfte, Keyferinde og Selvholderinde over alle Ruffer, giörer hermed vitterligt for enhver og alle.

I den Allerdurklauktigfte, Stormægtigfte Store Frues, Keyferindens og Selvholderindens over alle Ruffer af höyfalige og glorværdigfte Ihukommelfe, Vores Frue Moders Katarina Alexeovna, Hendes Teftamente af fyvende May Aar 1727, paa hvilket alle Vores troe Underfaatter af den Geiftlige, faavel fom den Verdflige Stand, har aflagt deres Trofkabs Eed, angaaende den Ruffifk-Keyferlige Trones Succeffion, blev udi den förfte Artikel Keyfer Peter II. forordnet til Arve-Fölgere. Men angaaende den Ruffifk-Keyferlige Succeffion efter Hans dödelige Afgang findes efterfölgende Ord udtrykte:

Skulde Stor-Fyrften afgaae med Döde uden Arving, faa fkal den Keyferlige Princeffe Anna og Hendes Defcendenter, og efter Hende den Keyferlige Princeffe Elifabet og Hendes Defcendenter, men derefter Stor-Fyrftinden og Hendes Defcendenter fuccedere, dog at den Mandlige Arving har altiid Fortrinnet for den Qvindlige. Ingen kand befidde den Ruffifk-Keyferlige Trone, fom ey er af den Grækifke Religion, eller fom har allerede anden Stæds en Krone i Hænderne.

Vi har derfor i Kraft af faadant Hendes Keyferlige Majeftæts, Vores Frue Moders, Teftamente allerede været lovlig Arve-Fölgerinde paa Vores Fædrene Ruffifk-Keyferlige Trone, den Tiid, da Keyfer Peter II. efter den Allerhöyeftes Raad-Slutning omvexlede dette timelige med det evige. Men ved Hans Keyferlige Majeftæts da værende Over-Hof-Mefter Grev OSTERMANS onde Sindelav og malitiöfe Intriger imod Os er det ovenbemeldte Hendes Keyferlige Majeftæts, Vores Frue Moders, Teftamente blevet undertrykt; faafom han, Ofterman, i höyftbemeldte Hans Keyferlige Majeftæts Peter den Andens levende Live havde alle deslige Vigtigheder angaaende Rigets Affærer

færer imellem Hænderne. Ved famme OSTERMANS Intriger udvaldtes Keyferinde Anna höylovlig Ihukommelfe, paadet at Vi, fom ret vel kiendte hans mangfoldige fkalkagtige og Vores Rige höyftfkadelige Forhold, fkulde ey komme paa den Ruffifke Trone, til hvilken Vi dog efter den hele Verdens Vidnesbyrd er den rette lovlige Arving. Da ogfaa nysbemeldte Hendes Majeftæt forrige Aar 1740 i October Maaned faldt i en dödelig Sygdom; faa har han, Græv Ofterman, angaaende Hendes Majeftæts Succeffion opfadt en Forordning, fom kom ud i Trykken og publiceertes den fiette Dag i famme Maaned. Her fætter Hendes Majeftæt Prinds ANTON ULRIKS af Brunfvig-Lyneborg med den Durklauktigfte Princeffe ANNA af Meklenborg avlede Sön JOHAN, fom ey havde mindfte Ret til den Ruffifke Trone, et Barn paa to Maaneder, efter Hendes Dööd ind til Hendes Succesfor, kaldende ham i famme Forordning en Stor-Fyrfte. Ja Græv Ofterman har ikke været tilfreds hermed, men har til Vores yderfte Fornærmelfe, for at fkille Os aabenbare ved Vores lovlige Arve-Trone, ogfaa ladet dette i meerbemeldte Forordning indflyde, at efter Prinds JOHANS Dööd fkulde Hans Sön fuccedere, og efter Hans Dööd Hans Sönne-Sön, og, hvis ogfaa Han afgik med Döde, da en anden af de Brunfvig-Lyneborgfke Prindfer med Princeffen af Meklenborg, fkiönt diffe Forældre har felv ey mindfte Ret til den Ruffifke Trone. Denne Forordning behagede ogfaa Hendes Majeftæt endelig den femte October at underfkrive, da Hun laae i Hendes yderfte Svaghed: hvorpaa Prinds JOHAN ved OSTERMANS og den forrige Feld-Marfkalks, Græven af MYNNIKS, Bemöyelfer efter Hendes Majeftæts Dööd den 17 October bekræftigtes til at være Keyfer over hele Rusland. Thi faafom Vores Garde faavelfom ogfaa Feld-Regimenterne ftood den Tiid under Grævens af MYNNIK og Prinds JOHANS Faders, nemlig Prinds ANTON ULRIKS af Brunfvig-Lyneborg Commando: og faaledes, fom enhver fornuftig kand dömme af fig felv, den hele Magt var i deres Hænder: fölgelig ogfaa alle Vores velmenende Underfaatter befandt fig derved i den yderfte Frygt og Trængfel; faa er de blevne tvungne til at aflægge Hyldings-Eden til Prinds JOHAN, fom derved indfadte Keyfer, ey allene efter den för bemeldte Forordning, men ogfaa efter en anden, angaaende den Interims Regiering, der fkulde föres i Hans Minderaarighed. Hvilken Forordning förft bekiendtgiortes efter Hendes Majeftæts Dööd, efterat Græv Ofterman havde bragt den adfkillige Gange til Hendes Majeftæt til Underfkrift, og omfider formaaet Hende den virkelig at underfkrive. Ja Prinds ANTON ULRIK og Hans Gemal har

ſelv beforet og underſkrevet diſſe to bemeldte Forordninger, ſmigrende ſig derved at beſæſtige ſig paa den Ruſſiſke Trone, men brööd dog ſiden igien ved oftbemeldte OSTERMANS og MYNNIKS og Græv MICHAEL GOLOVKINS Hielp deres een Gang paa Forordningen aflagde Eed, rivende Vores Riges Regiering til ſig med Vold, under den Meklenborgſke Princeſſes Prindſen af Brunſvig-Lyneborgs Gemals Navn, ſom gav ſig Titel af en Stor-Fyrſtinde over hele Rusland, en Titel, der aldeles ey tilkom Hende. Heraf kom da, ſom det er enhver nokſom vitterligt, ey allene i Vores Rige mange Uordentligheder og ſær haarde Undertrykkelſer og Byrder paa Vores troe Underſaatter: men der foreſloges og opſattes ogſaa til Vores egen Perſons endnu ſtörre Indſkrænkning og Fare af OSTERMAN og GOLOVKIN i Prinds ANTON ULRIKS og Hans Gemals Princeſſe ANNÆ Nærværelſe en meget beſynderlig Forordning, angaaende Vores Riges Regiering. Ved denne vilde de aldeles udelukke Os fra Vores Arve-Fölge til den Ruſſiſke Trone, ſom dog tilkommer Os efter alle Guddommelige og Menniſkelige Love og efter Vores Födſel, og derimod giöre Princeſſe ANNA ſelv til Keyſerinde, ja endog i Hendes Söns Prinds JOHANS levende Live ophöye Hende paa Tronen.

Da

Da Vi nu havde ſeet ſaadanne Forvirrelſer, ſom i et ſaa ſpæd, förſt ikkun fiorten Maaneder gammelt, Barns Tiid gik for ſig til Vores Riges yderſte Fordervelſe, ſaa og Vores troe Underſaatters mangfoldige Undertrykkelſe: dernæſt betragtede de farlige Fölger, ſom deraf kunde beſörges i og uden Riget: og endelig ſtood i den ſtörſte Forlegenhed formedelſt Vores egen Keyſerlige Perſons Sikkerhed; ſaa har Vi den 25 i denne Maaned, paa hvilken Dag ogſaa herom et Manifeſt allerede er udkommet, allernaadigſt vilde beſtige Vores Fædrene-Trone til at foreböye og afhielpe alt dette, og det efter alle Vores troe Underſaatters underdanigſte Bön og Graad, i Særdeleshed Vores ſamtlige Liv-Gardes. Skiönt nu Princeſſe ANNA, og Hendes Sön JOHANNES, ſaa og Hendes Datter Princeſſe KATARINA har ey og kand ey have af een eneſte Grund den ringeſte Prætention til Succeſſionen paa den Ruſſiſke Trone, ligeſom det her nys er nokſom beviiſt; ſaa har Vi dog i Henſeende til Hendes, Princeſſens, og Hans, Prindſens ANTON ULRIKS Slægtſkab med Keyſer Peter II. paa Möderne Side, ſaa og af beſynderlig Keyſerlig Naade, ſom Vi har imod dem, ey vildet tilföye Dem nogen Bedrövelſe, men har derimod allernaadigſt befalet at affærdige Dem til Deres Fædrene-Land med den Dem tilbörlige Ære og en convenabel Tilfredsſtillelſd, og vil forglemme alle

de

de imod Os viiſte Demarſer, om hvilke her er meldet. Originalen underſkreven med Hendes Keyſerlige Majeſtæts egen Haand den 28 November Aar 1741.

Af diſſe Brevſkaber ſees den Ruſſiſk-Keyſerlige Majeſtæts Arve-Rettighed uden at behöve nogen videre Forklaring. Her ſkal derfor ikkun hosföyes et kort Begreb om dens Hof-Stat: efterat jeg förſt har opregnet Ridder-Ordene, ſom er de merkeligſte udvortes Kiende-Tegn, ved hvilke den diſtingverer dem, ſom den anſeer med en beſynderlig Naade.

Ridder-Ordener i Rusland.

Den ældſte Ruſſiſke Orden er ANDREAS-ORDENEN, ſom bæres i et blaat Baand, og er indſtiftet af Keyſer Peter I. ved hans Hiemkomſt fra hans förſte Udenlands-Reyſe, gaves ogſaa i Begyndelſen ikkun til faa Perſoner, ſaaſom Rigs-Canceleren *Golovkin*, Feld-Marſkalk *Skeremetov*, og Hetman *Maſeppa*, og gives endnu ſædvanligen ey til flere end omtrent fire og tyve Perſoner i Riget. Da man Aar 1714 celebrerede denne Andreas-Ordens Feſt, da indſtiftede Keyſerinde *Catarina* CATARINA-ORDENEN, ſom bæres

res i et rödt Baand med den Deviſe: *ved Kiærlighed og Troſkab imod Fædrene-Landet:* og gives gemeenligen ikkun til fem eller ſex Fyrſtelige Perſoner. Aar 1725 ſtrax efter Keyſer Peter den Förſtes Dööd indſtiftede Keyſerinde *Catarina* SANCT ALEXANDER NEVSKY ORDENEN, ſom bæres i et rödt Baand, og fölger i Anſeelſe næſt efter Andre-Ordenen. Der er endelig indkommen med Stor-Fyrſten ANNA-ORDENEN, ſom er ſtiftet af hans Frue Moder Keyſerindens ældſte Syſter, bæres i et rödt Baand med gule Kanter, fölger i Anſeelſe næſt efter Alexander Nevſky Ordenen, og gives til dem, ſom har Rang med General-Majorer.

De fornemmeſte Hof-Embeder.

For at giöre ſig et tydeligt Begreb om Hof-Staten, ſaa maa man förſt bemerke de höyeſte Hof-Embeder, ſom er Over-Hof-Marſkalkens, Over-Stal-Meſterens, Over-Hof-Meſterens, Over-Kammer-Herrens, Over-Jæger-Meſterens og Over-Ceremonie-Meſterens.

Over-Hof-Marſkalken.

Over-Hof-Marſkalken har ſit eget beſynderlige Cancelie, og er tillige

lige med Hof-Marskalken idelig occuperet med at indrette og före den hele Huusholdning ved Hove. Under ham staaer: 1) *Capel-Mesteren*, som tillige med de Italiænske Virtuosis efter hans Ordre fra Majestæten spiller ved store Festins Opera, undertiden ogsaa Intermezo, og giör fast daglig Musike ved Hove: 2) *de Franske Comœdiantere*, som spiller ugentlig Comœdie i Opera-Huset: 3) *Pasernes Hof-Mester* med sex og tredive Paser og sex Kammer-Paser: 4) *Furererne* med fire Löbere, tolv Heydukker og to og halvfiersenstyve Lakeier: 5) *Over-Kykken-Mesteren* med tolv Mund-Kokke og deres Betientere samt det hele Kökken: 6) *Mund-Skienken* med alle Keller-Betientere og hele Kelleren: 7) *Kaffe-Skienken* med alle hans Med-Betientere: 8) *Tafel-Dekkerne* med tre Sölv-Tiennere og deres Betientere: 9) *Sukker-Bagerne* med deres Betientere: og endelig 10) alle övrige ringere Betientere, saasom Fyyr-Bödere, Gaards-Karle og saa videre. Det daglige Liberie bestaaer ligesom Infanteriets Monduur af grönne Kiorteler

teler med röde Under-Klæder, uden Galoner, og ikkun en Guld-Galone omkring Hatten. Men Stats-Liberiet, som er af samme Farver, er besadt med Guld-Galoner rundt om i Sömmene.

Over-Stald-Mesteren dirigerer det hele Stald-Væsen med Ride-Banen ved Over-Hof-Stald-Mesteren og Stald-Mesteren. Han har ogsaa for sig selv et Stald-Cancelie, disponerende efter Got-Befindende over Stuterierne, som er omtrent tredive af alle Slags anlagte ved Moskov og andenstæds i Landet, af hvilke Hof-Stalden idelig forsynes med Heste. Over-Stald-Mesteren.

Over-Hof-Mesteren pleyer foruden hans Hof-Embede at have to Cancelier: *det ene* kalder Hof-Canceliet, hvor der föres Regnskab over det hele Kron-Goods: *det andet*, Bygnings-Canceliet, hvor Hoffets hele Bygning beförges og forvaltes. Over-Hof-Mesteren.

Herved kand tillige Over-Hof-Mesterinden erindres samt de tolv Stats-Damer og adskillige Hof-Jomfruer, Over-Hof-Mesterinden.

fruer, ſom er de fornemmeſte Fruer og Frökener i Riget.

Over-Kammer-Herren.

Over-Kammer-Herren med tolv virkelige og adſkillige titulære Kammer-Herrer, item Kammer- og Hof-Junkerne er ved det Ruſſiſke Hof ligeſom ved andre Europæiſke Hoffer i ſtor Agt og Ære.

Over-Jæger-Meſteren.

Over-Jæger-Meſteren med Hof-Jæger-Meſteren regierer ligeſom anden Stæds Jagten med alle dens Betientere i Riget.

Over-Ceremonie-Meſteren.

Over-Ceremonie-Meſteren anföres i Rang-Forordningen iblant Stats-Betienterne og ſkilles der fra Hof-Ceremonie-Meſteren. Men han ſaavelſom Ceremonie-Meſterne kand ogſaa hosföyes Hof-Betienterne, efterſom deres Forretninger forefalder ved Hove. De maae anvende Fliid paa Ceremoniellet, idet de har undertiden ey allene med Europæer, men ogſaa med Aſianer at beſtille, ſaaſom med Tyrker, Perſianer, Kineſer og Kalmukker. De ſidſte finder jeg at have tagne Audience indkrybende paa Hænder og Födder for Tronen.

Der

Cabinets-Secretæren.

Der er ogſaa hos den regierende Perſon en *Cabinets-Secretær*, ſom expederer Brevſkaberne og Ordrerne af Cabinettet, og har at befale over Cabinets-Curereren.

Archiateren og Skrifte-Faderen.

Archiateren, ſom förſte Liv-Medicus, en Liv-Medicus, en Hof-Medicus, en Hof-Felſkær, en Hof-Apotheker og en Hof-Barbeer har paa den ene Side Omhu for de Keyſerlige Perſoners og alle deres Betienteres legemlige Sundhed: ligeſom Skrifte-Fædrene, Præſterne og Kirke-Tiennere med mangfoldige ſtore og ſmaa Syngere paa den anden Side ſörger for deres Siæles Salighed.

Den Ruſſiſke Hof-Stats Hiſtorie.

De Ruſſiſke Tſarer, ſom fra *Ivan Vaſiloviz I.* af begyndte at blive rige, förte efter den Aſiatiſke Mode en vitlöftig og höytravende Hof-Stat, og lood ſig ſielden for Folket til Syne, ey tilladende nogen at komme ſig nær uden i viſſe Claſſer og i Claſſernes ved Hove foreſkrevne Grændſer: ligeſom det berettes af de Gamle. Men Keyſer *Peter I.*, ſom blev alt ſtörre og ſtörre, jo mere man lærte at kiende ham, toog ſig ſtrax i ſin Ung-

T dom

dom for at communicere ſig til andre, förte ikkun en liden Stat ved Hove, klædte ſig i ſlette Klæder og nöyede ſig med ringe Spiſe og Drikke, ſögende ſin ſtörſte og meſte Lyſtighed hver Dag fra Morgenen tilig allevegne at kiöre omkring om Sommeren i en Kariol og om Vinteren i en Kane uden Garde eller anden Fölgeſkab ikkun med een eller to Betientere: nu i Collegierne og Cancelierne at efterſee og dömme om deres Affærer: nu hos Miniſtrerne, ankomne Fremmede, Kiöbmænd, Kunſtlere og Folk af lavere Stand for at beſöge dem uden Ceremonie, at tale og omgaaes med dem paa det fortroligſte. Keyſerens Öyemeed hermed var *for det förſte* at giöre ſig ſelv fornöyet uden Hof-Tvang og at kunde glæde ſig over den Fornöyelſe, ſom andre fandt i hans Nærværelſe: *dernæſt* at ſammenſpare af Hof-Omkoſtningerne ſaameget, ſom han brugte til at bygge ſine Skibe, Huſe, Fæſtninger og Stæder: *videre* at faae mere og mere Kundſkab om hans Land og Underſaatter, og at oplede Menniſker; hvilket ſidſte var hans ſtör-

ſte Viisdom og Styrke i hans hele Regiering: *fremdeles* at viſe, hvorledes hans Kloghed og Troſkab i Regieringen var tilſtrækkelig nok til at tilveyebringe ham den Höyagtelſe og Lydighed, ſom andre Enevolds-Herrer ſöger ved Hof-Pragt at forhverve ſig: og *endelig* at overtyde den hele poleerte Verden, hvorledes hans Folk, hvilket han med ſtor Fornuft elſkte, var dog ey ſaa umyndig og barbariſk, ſom det den Tiid beſkreves, idet det ey behövede ved Hof-Statens Glands at forblindes til Lydighed, men kunde allerede ſkiönne paa en Herre, ſom regierte med Fornuft og Dyd, og var ſendt af Gud til at regiere.

Dog i al Keyſerens ſparſommelige og Borgerlige Leve-Maade grundede og indrettede han de nys bemeldte Hof-Betienninger, og böd Folket at bruge Franſk Dragt og Franſke Sæder, for i förſte Begyndelſe at indklæde dets Aſiatiſke Hierter i den meeſt brugelige Europæiſke Opförſel, og ſaaledes at faae mere Samqvem med Fremmede, hvilke pleyer ſtrax at kaſte Öynene paa Hoffet ſom paa Rigets An- Under Keyſer Peter I.

Ansigt og dets Hoveds Prydelse, men kunde snart miste deres Lyst dertil, naar de fik der ey andre at see end lutter Mands-Personer med tykke Skæg, store Huer, brede Sabler og lange Kiorteler. Han forordnede ogsaa Selskaber, Assembleer og Balle, paadet de der maatte lære den Kunst at behage hverandre: og selv anstlllede han undertiden *Deels* de anden Stæds forekommende Lystigheder, *Deels* besynderlig latterlige Giestebud og Maskerader, nu for at udsprede nye Tanker og Discurser, nu for at forestille de forrige Orientalske Pedanteriers Urimeligheder. Ved Hove underholdt han ogsaa adskillige Narrer, som var ey lystige Raad, men Folk, der havde begaaet een eller anden Forstandens Svaghed, og derfor faaet denne Betienning til Straf at narre og lade sig narre, andre kloge Folk til et Exempel i deres vigtige Embeds-Forretninger at tage sig vare for urigtige Fornuft-Slutninger.

Under de fölgende Regieringer.

Efterdi de fölgende Regieringer behövede ey saamange Penge som Keyser Peter I. til at bygge og stifte; saa

saa anvendres de, i sær under Keyserinde *Anna Ivannovna*, paa ey allene at före Hof-Staten efter Keyser *Peter I.* Grund-Ridsning op paa Franske Födder, men ogsaa at forőge den paa den ene Side med nye Anstalter og paa den anden Side med den gamle Overflödighed af Fortæring og Betientere. Den giver derfor ogsaa nu, ligesom tilforn under Keyserinde *Anna*, ingen anden Europæisk i Störelse efter, og fremviser sig fornemmelig ved de store Festins, saasom Kronings-Festen Aar 1742, Fredens-Festen Aar 1744, Stor-Fyrstens Formæling Aar 1745, og andre aarlige store Höytiids-Dage: da der opföres et ypperligt Italiænskt Opera, Franske Comœdier, Hof-Musike, Vand-Kunster, store Illuminationer og Fyr-Verke, saa og Spil, Tractamenter og Balle i og uden Maske. Om Vinteren giör de Fornemmeste ved Hove en besynderlig, kostbar og i andre Riger ubekiendt Stat med deres dyre Pelse, Stykket til tusende og undertiden nogle tusende Rubel, *Deels* vel for at forsvare sig imod Kulden, men *Deels* ogsaa efter

 en

en gammel Orientalſk Skik, ſom er endnu brugelig i Kina, Perſien, Tyrkiet og alle andre Aſiatiſke Lande.

Uden Tvivl har Læſeren allerede længe ſiden forundret ſig over min Skrive-Maade, da jeg afhandler eet Stykke om Ruslands nu værende Tilſtand efter det andet uden at melde om mig ſelv og min Reyſe der i Landet, ſom dog ſkulde blive Hoved-Indholden af hele Skriftet. Naar man derimod vil erindre ſig det, ſom jeg ſtrax i Skriftets Begyndelſe meldte om dets Öye-Meed; ſaa kand man lettere tilgive mig baade den Orden, hvilken jeg hidindtil har udvalt, ſaa og det Spring, ſom jeg nu giör fra alle diſſe hidindtil forklarede Ting til en Tidende, der juſt Aar 1737, da jeg endnu opholdt mig i Aſſov, ankom om Over-Kammer-Herre Birons Val til Hertog over Kurland og Semgallen. Denne Tidende giver mig Anledning her at anföre det fölgende Stykke.

Det

Det trettende Stykke om Hertogen af Kurland.

Ernſt Johan af *Biron* er en Kurlandſk Edel-Mand, ſom kom i Tienneſte hos Keyſerinde *Anna Ivannovna*, imedens hun endnu var Enke-Hertoginde af Kurland, men blev, efter hendes Ophöyelſe paa den Ruſſiſke Trone, Over-Kammer-Herre, Ridder af Andre-Ordenen og Tydſk Rigs-Græve. Med hans Udvælgelſe til Hertog af Kurland har det denne Sammenhæng og Beſkaffenhed.

Birons förſte Opkomſt.

Da Kaars-Ordens-Ridderne i det ſextende Seculum betrængtes af Ruſſerne, ſögte forgiæves Hielp hos den Rommerſke Keyſer, og var ey fornöyede med de Svenſkes Forſvar; ſaa giorde den da værende Land- og Herre-Meſter *Gothard von Ketler* Accord med Kong *Sigismund Auguſt* i Polen, overladende ham alle Ordenens Prætenſioner paa Lifland, men tagende derimod Kurland og Semgallen til et arveligt Leen af Polen. Ham ſuccederte hans Sön *Friderik*, ham igien

Om de forrige Hertoger af Kurland.

 hans

hans Broder *Vilhelm*, ham hans Sön *Jakob*, ham hans Sön *Friderik Kasimir*, og ham hans Sön *Friderik Vilhelm*, som efter det Pultaviske Slag vendte sig til det Russiske Partie, og fik den Russiske Princesse *Anna Ivannovna*, Keyser Peter den Förstes Broder-Datter, til Ægte. Han döde faa Uger efter Bilageret Aar 1711 den ellevte Januar, og skulde succederes af hans Broder *Ferdinand*, som dog formedelst Russernes Fordring paa fyrretyve tusende Rubel i aarlig Pension for Enke-Hertoginden kunde ey fuldkommen reussere, förend hun Aar 1730 kom paa den Russiske Trone. Da Ferdinand fik Possession af Kurland og Semgallen, giftede han sig i hans fem og halvfiersenstyvende Aar med Hertogens af Saxen-Veissenfels Princesse, levede siden i Dansig, og döde endelig der om Foraaret Aar 1737, efterladende sig store Penge.

Birons Val til Hertog. Efter hans Dööd begyndte Adskillige at giöre Prætension paa Hertogdömmerne. Polen holdende dem for Mand-Leen vilde, at de skulde falde tilbage til det Polske Rige nu, da Mand-

Mand-Stammen var uddöd af den Kezleriske Familie. Nogle holdt for, at Successionen tilkom Prindsen af Hessen Homborg, saasom han nedstammede fra Kezler paa Möderne Side. Chur-Fyrsten af Cöln, som Höy- og Tydsk-Mester, communiceerte paa Rigs-Dagen i Regensborg en Memorial, angaaende det Rommerske Riges Fordringer paa Kurland og Semgallen, forlangende i denne Sag en Deputation til Rusland. Men som Keyserinden af Rusland forlangte ogsaa, at hendes Prætensioner skulde være gyldige: og Stænderne i Kurland stood paa et frit Val; saa sendtes den Russiske Minister *Baron von Keyserling* til Mitov, hvor han ankom den fiortende May, forsikrende de Kurlændske Stænder, at de i deres frie Val skulde beskyttes af Keyserinden. Stemmerne faldt saaledes uformodentlig paa *Biron*: og Vallet billigtes strax derefter af de andre Riger. Der var vel nogle Stridigheder ved det Polske Ministerium om Maaden, paa hvilken Lenet skulde tages;

 men

men de kom til deres Rigtighed i det fölgende Aar 1738.

Birons Fald.

Biron, som Forsynet giorde herved lige saa lykkelig, som det havde giort ham smuk, höy og anseelig, spillede siden i Rusland en stor Rulle, ider han efter Keyserindens Dööd antoog Regieringen offentlig i den umyndige *Ivans* Navn, formodentlig med det Forsæt at bestille sit eget Huus got og siden at retirere sig til Mitov. Men förend det kom saa vidt, havde Lykken allerede vendt sig for ham, saa at han paa een Gang mistede alting uden Livet og Haabet, fangen af General-Feld-Marskalk *Mynnik*, og bortsendt af Princesse *Anna* i Landflygtigheds-Fængsel til Siberien. Den hele Historie kand ey bedre forstaaes end af hans egen Bekiendelse, aflagt skriftlig ved den nu regierende Keyserindes Ankomst til Regieringen, indeholdende adskillige Efterretninger om andre Ting, og saaledes lydende:

Da Prinds EMANUEL af Portugal kom Aar 1730 til Moskov for at udforske om Keyserinde ANNA ey vilde resolvere til at gifte

gifte sig: men disse Tanker betoges ham, uden at han udlood sig tilfulde; saa forandrede han sit Forsæt, og vilde frie til Princessen af Meklenborg, men blev ogsaa afraadt herfra under Haanden. Heraf toog Vice-Canceleren Græv OSTERMAN og Over-Stald-Mesteren Græv LÖVENVOLDE adskillige Gange Leylighed at tale med Hendes Majestæt om Successionen, holdende det höyst nödigt deri at tage sine Messyrer. Endelig befalede den Salig Keyserinde, at de skulde træde tilsammen for at aabenbare Hende deres Tanker derom: hvilket ogsaa efter nogle Dage skede i fölgende Punkter:

1. Efterdi Hendes Majestæt ey selv vilde gifte sig; saa maatte Princesse Anna giftes med en Udenlandsk Prinds.
2. Skulde Hendes Majestæt, efter egen Behag udvælge een af de Prindser, som Hun avlede, til Tron-Fölgere, ey agtende paa den förste Födsel.
3. Burde en Eed aflægges i det hele Land, at den skulde være Tron-Fölgere, som Hendes Majestæt dertil udvaldte.
4. Nytten deraf var, at alle unödige Indbildinger baade inden og uden Lands vilde slaae Feyl, naar man saae, at der allerede tænktes paa tilkommende Tider.
5. At man ey kunde tage Princessen selv til Successionen, dertil var disse Aarsager: 1) Det var at haabe, at man kunde faae en

en Mandlig Stamme igien paa Tronen. 2) Udnævntes Princessen selv, saa var at befrygte, Hun maatte falde paa den Tanke, det tilkom Hende som den ældste Systers Datter. 3) Var der Fare for, at man maatte dyrke den opgaaende Soel mere end den nedgaaende. 4) Er det den hele Verden bekiendt, hvad for en uroelig Fader Hun har, som ey vilde lade af paa alle Maader at indgive Hende alle Slags Ideer, hvoraf Hendes Keyserlige Majestæt kunde have Fortrydelse: og 5) var man underrættet om, at den Rommerske Keyser havde fastsadt sin Succession paa samme Maade.

6. Udfordredes, at Princessen skulde bekiende sig til den Grækiske Kirke.

7. Hvis disse underdanige Tanker fandt Approbation, saa burde uden Tiids-Spilde en Person af Fortroelighed udsendes for at see sig efter en Prinds ved adskillige Hoffer.

Som nu disse Tanker foredroges den höysalige Keyserinde endnu i May Aar 1730, saa viiste Hun dertil ingen Empressement, men lood det saa gaae hen, og svarede, naar Hun erindredes af bemeldte Personer: Princessen er endnu for ung til at giftes. Skiönt nu intet af alt dette var meddeelt Hendes Keyserlige Majestæts Frue Söster, Hertuginden af Meklenborg; saa kunde dog merkes, at Hun var fuldkommen

men

men informeret derom, eftersom Hun ofte bad Hendes Keyserlige Majestæt med Taarer i öynene, at Hun vilde tage Hendes Princesse til sig, sörge for Hendes Opdragelse, og lade Hende undervise i den Russiske Religion. Af samme Tone talte ogsaa den den Tiid værende Skrifte-Fader, den Troitske Archimandrit. Og efterdi Deres nu regierende Keyserlige Majestæt var i stor Anseelse hos den höysalige Keyserinde, saa brugte den afdöde Hertuginde af Meklenborg gemeenlig ved Skrifte-Faderen alle Midler til at angive Hende: hvori Hun ogsaa reysseerte. Men Hoved-Sagen blev stedse uden Virkning, indtil endelig Hendes Keyserlige Majstæt efter Græv Ostermans og Græv Lövenvoldes mangfoldige Tilskyndelse oprættede et Cabinet, udnævnende Stor-Canceleren Græv Golovkin, Osterman og Fyrst Tserkaskoy til Cabinets-Ministrer. Her havde nu Osterman for det förste naaet sit Sigte. Men som det dog ey endnu vilde gaae med Successionen efter hans önske, saa sloog han sig til Erke-Bispen af Novogrod Procopoviz, som var i stor Anseelse hos Keyserinden. Denne Mand stillede Sagen for som höystnödig, og fandt strax Bifald. Derudover blev to eller tre Dage, efterat Cabinettet havde taget sit Sæde, en Eed angaaende Successionen hemmelig opsadt, underskreve af Hendes Keyserlige Majestæt, og deraf nogle

tusen-

tusende Exemplarer trykt i Erke-Bispens Huus inden lukte Döre. Derpaa forlangtes en Morgen tilig alle höye saavel Geistlige som Verdslige at komme til Hove, hvor de ogsaa indfandt sig i Tide. Da en stor Mængde var samlet, gik Hendes Keyserlige Majestæt ud, sigende til dem, at Hun fandt for nödigt at lade dem saavel som Hendes hele Rige sværge sig en Eed, og at de derfor maatte begive sig i den store Hoved-Kirke, og paa den sædvanlige Maade aflægge og underskrive Eden. Dette skede ogsaa strax af dem alle: hvormed ligeledes anholdtes de fölgende Dage.

Da dette var til Ende, saa kunde Græv Osterman ey noksom derfor ophæve Hendes Majestæt, arbeydende imidlertiid tillige med Lövenvolde paa at der for at söge efter en Prinds skulde udsendes en Person til Tydskland. Som nu Erke-Bispen af Novogrod havde reusseert i det förste, saa brugte de ham ogsaa i denne Sag: da han meget munter forestillede Hendes Keyserlige Majestæt, at det var höyst nödigt, nu efter den aflagde Eed nyttigt og dependeerte af Hende allene. Han fandt atter Bifald, saa at Over-Marskalken blev skikket til Græv Osterman for at höre hans Tanker, om hvad for en Person der burde udsendes. Denne bragte til Svar, at det burde betroes Lövenvolde, eller, hvis han ey kunde komme af, da den Meklenborgske

ske Osterman, hans Broder. Men Hendes Keyserlige Majestæt vilde have Lövenvolde hertil udseet, og sagde til ham, at han skulde holde sig reyse-færdig.

Derefter befaledes ham at see sig om i Tydskland ved Hofferne, men ey videre at giöre nogen Avance, og ikkun Persoonlig at medbringe sin Rapport og Got-Befindende. Men neppe var Lövenvolde reyst fra Moskov, förend man bemerkte paa de udenlandske Ministrer, at de allerede havde faaet Efterrætning om Sagen. Lövenvolde gik ogsaa til Wien: men jeg har glemt, hvad han havde der at giöre. Da han nu kom tilbage, saa aflagde han sin mundlige Rapport og sin Mening om alle de Prindser, han havde seet, iblant andre om Mark-Græv Carl og den Beverske Prinds Anton Ulrik. Osterman var for den Preussiske Prinds, men Lövenvolde for den Beverske. Endelig resolverede Hendes Majestæt at lade Anton Ulrik komme med en Pension som Oberst af et Kyrasseer-Regimente, og gav Lövenvolde Ordre at skrive derom til hans Forældre, som ey tövede med Hans Indsendelse. Men da Han lood sig see ved Hove, behagede Han ey Keyserinden, som ey var fornöyet med Lövenvoldes Val. Dog eftersom man havde ladet Ham komme, saa gaves Ham ey allene et Regimente, men ogsaa en aarlig Pension af nogle tusende Rubel, og alting frit ved Hove.

Hove. Han var nogle Aar daglig ved Hove, uden at Hendes Keyserlige Majestæt resolveerte sig til noget, helst da Princessen aldeles ey kunde lide Ham. Græv Lövenvolde döde: og Osterman kom ey af Huset formedelst hans Sygdom. Da syntes det, at Hendes Keyserlige Majestæt tænkte lidet paa denne Sag, hörte ey heller gierne derom tale. Herimood brugte det Wienerische Hof alle Midler for at bringe denne Sag i Stand. Hans Majestæt, Keyseren af höysalig Ihukommelse lood mig særdeles ofte bede ved Deres Ministrer Græven af Osten og Resident Hohenholzer at hielpe til at befordre Sagen, hosföyende, at De for at vise Deres Höyagtelse imood mig vilde give min Arve-Prinds en Volffenbyttelsk Princesse og hundrede tusende Rixdaler af Hans egen Skat til Medgift. Men jeg betakkede mig for saadan Naade, forevendende min Söns Ungdom. Herved kom jeg i Mistanke; ligesom jeg selv vilde have Princessen for min Sön: hvilket dog aldrig har været min Tanke.

Da nu den höysalige Keyserinde, som jeg troede, fölede Hendes tiltagende Sygdom, sagde Hun en Gang: nu tænker ingen paa, at jeg gifter Princessen: og det er dog höy Tiid, saasom Hun begynder stærk at tiltage: vel er det sandt, at denne Prinds behager hverken Hende eller mig: men store Folk gifter sig ikke altiid efter Incli-

Inclination: Han faaer dog intet noget at regiere: derfor er der lige meget, til hvem jeg giver Hende, naar jeg ikkun faaer Arvinger af Hende: derforuden maatte det fortryde den Rommerske Keyser, hvis jeg lood Ham saaledes gaae: jeg vil sende hen og höre Græv Osterman. Dette skede: men hvem Hendes Keyserlige Majestæt sendte, veed jeg nu ey mere. Ostermans Tanker var, at det var en meget nyttig Sag, og Hendes Keyserlige Majestæt vilde særdeles glæde den Rommerske Keyser i Hans nærværende Fortrædeligheder. Derpaa giortes strax Anstalt til Bilageret, hvilket, som bekiendt, fuldförtes.

Da nu Princessen kom need med en Prinds, saa skikkede Keyserinden hen til Græv Osterman, og lood ham bespörge om hans Tanker, hvad Rang den nye Prinds skulde have, og med hvad for Titulatur Han skulde nævnes i Kirke-Bönnen. Ostermans Raad var, at man skulde strax give Ham Navn af Stor-Fyrste, og give Ham Stæd næst efter Keyserinden. Det förste approbeertes ey: det sidste skede: og efter Hans Daab toog Hendes Keyserlige Majestæt Ham til sig. Keyserinden havde vel medicineret den hele Tiid i Peterhof, men befandt sig der temmelig bedre. Allene-ste da Hun kom igien ind i Petersborg, klagte Hun stedse, at Hun kunde ey sove, og sveedte uophörligen. Doctorerne

U meen-

meente, at det havde intet paa ſig, indtil Hun endelig en Söndag ved Hendes Tafel beſvimede med ſtærk Opkaſtelſe, ſaa at Hun maatte legge ſig til Sengs. Doctorerne var ſtrax tilſtæde. Archiater Fiſcher ſagde til mig, at det var en vanſkelig Tilfælde, ſom Hendes Majeſtæt havde: hvis Sygdommen toog til, ſaa maatte man befrygte, at det ſnart vilde ſaae Ende. Derimod Hof-Medicus Schanſe ſagde, det havde intet at ſige. Hendes Majeſtæt meente at indſove noget, og lood mig derfor gaae ud af Hendes Kammer.

Jeg ſendte derpaa min ældſte Prinds til Princeſſe Anna, ſom var ogſaa ſyg, og lood Hende det ſige. Men Hun vilde ey höre ham, da han kom til Hende, men ſagde, at, hvis han havde noget at ſige, ſaa kunde han ikkun ſige det til Fröken Mengden: hvilket ogſaa ſkede. Men jeg ſendte ſtrax efter Fyrſt Tſerkaſky, Cabinets-Miniſter Beſtuſkev og Feld-Marſkalk Mynnik, og bad dem til mig. Da de nu kom, ſtillede jeg dem begge Doctorerne for, med hvilke de talede, og ſom berettede dem Hendes Majeſtæts farlige Sygdom. I det ſamme kaldtes jeg ind til Hendes Majeſtæt, ſom talte til mig diſſe fölgende Ord: jeg er meget ſyg, og frygter at min Ende er ey langt borte; jeg er bereedt at fölge Guds Villie: men hvor bliver mit Rige? vil det ikke geraade i ſtörſte Forvirrelſe? og vil ey min Berömmelſe forſvinde efter min Död, at jeg har ſaaledes efterladt mig det?

Jeg talede Hendes Majeſtæt til, at Gud kunde nok forbarme ſig over Hende: Hun maatte ey forurolige ſig ſaa meget hermed, efterſom Hun derved formerede Hendes Sygdom: det maatte dog gaae altſammen, ſom Gud havde beſkæret det. Kort derefter ſagde Hun, at jeg ſkulde ſende hen til Princeſſen, og lade Hende ſige Hendes Keyſerlige Majeſtæts haarde Sygdom, ligeſom fra mig ſelv, ſpurte ogſaa om Miniſtrerne var komne, og hvad de giör, og at jeg ſkulde bemerke, hvad de vilde ſige. Jeg ſendte atter til Princeſſen, men fik til Svar af Fröken Mengden: Princeſſen var ogſaa ſyg.

Miniſtrerne var ved Hove, efterſom det var Kuur-Dag, og Kuren gik an. Da ſpurte Hendes Majeſtæt mig, om Miniſtrerne var der. Jeg ſvarede, at jeg havde ſagt dem Hendes Majeſtæts haarde Sygdom, og at de var ſærdeles bedrövede, men Princeſſen var ogſaa ſyg. Herpaa befalede Hendes Majeſtæt mig at ſende Græv Lövenvolde til Oſterman, og ſpörge ham, hvad der var at giöre. Han lood give til Svar: man maatte for alting være betænkt paa Succeſſionen, og ſætte den faſt: ſaa troede han, at Hendes Majeſtæt blev ved Hendes beſluttede Raad med den nybaarne Prinds: i ſaadan Tilfælde maatte procederes paa ſamme Maade, ſom da Keyſer Peter den Store erklæ-

klærede sin unge Prinds Peter Petroviz til sin Succeſſor. Dette Svar bragte Græv Lövenvolde.

Hendes Majeſtæt befalede ſtrax, at de andre to Cabinets-Miniſtre ſkulde begive ſig til Oſterman, der at forfærdige det, ſom hertil behövedes. Men til mig ſagde hun: jeg vil giöre mit, og Gud giör ſit: jeg veed, at jeg efterlader det fattige Barn i bedrövede Omſtændigheder: ſelv kand det ey hielpe ſig: Fader og Moder er ey heller de, ſom kand giöre det: thi Faderen har ey, hvad hertil behöves, har ogſaa af Gud ey Videnſkab: Moderen feyler det vel ikke paa Forſtand, men Hun har ingen Kiærlighed hos Nationen: derforuden har Hun Hendes Fader i Live, ſom er her i Landet ſaa bekiendt, at man holder Ham for en Tyran: Han vilde komme ſtrax ind i Landet, og huſſere ſaaledes, ſom Han har giort i Meklenborg, forvikle mit Rige i ſtore Krige og före det i Elendighed: ja jeg maae befrygte, at man endog efter min Död vil ſkrige Ach og Vee over mig.

Jeg ſagde til Hendes Majeſtæt: Hun ſkulde ey forſage: Gud vilde vel hielpe Hende op igien. I det ſamme gik jeg ud til Miniſtrerne, og ſagde dem alting, ligeſom Hendes Majeſtæt havde befalet det, og hvad Hun derhos havde talt. Græv Mynnik toog ſtrax Ordet, og ſagde: det vil være det förſte, at Hertogen af Meklenborg vil

vil giöre ſig til Generaliſſimus: derefter er det viſt nok, at Han vil anſtifte meget Ont, og hevne ſig paa den Rommerſke Keyſer, ſaa og paa det Hannoverſke Hof. Og over denne Materie opholdt de ſig længe; men jeg kaldtes igien ind til Keyſerinpen.

Da jeg kom igien ud imod Aftenen, fandt jeg mange i mit Kammer. Feld-Marſkalk Mynnik talte mig til: der havde været her nogle Patrioter ſamlede, ſom havde efter deres beſte Samvittighed delibereret med hverandre om hvad der var Riget nyttigſt, hvis Gud havde beſluttet, at Hendes Majeſtæt ſkulde forlade Verden, hvo der imidlertiid ſkulde före Regieringen i den unge Herres Minderaarighed: og da man havde tænkt ſig om hiſt og her; ſaa havde man ingen funden, ſom efter al Menniſkelig Fornuft var Riget ſaa nyttig, ſom jeg: og det af diſſe Hoved-Grunde, fordi jeg vidſte ald dets Tilſtand, kiendte ogſaa en Deel Particuliere, ſom alle var vandte til desligeTing af mig, og de udenlandſke Affærer var mig ogſaa bekiendte: og brugte mange andre ſaadanne Ord, ſom angik min Perſon. Jeg blev ſtrax beſtyrtet over dette Forſlag, men fattede mig dog igien, og giorde ham en Imod-Compliment af fölgende Indhold: hvis jeg ikke var allerede forſikret, at de alle var mine gode Venner, ſaa overbeviſtes jeg nu derom: men jeg troede, at deres Kiærlighed var ſtörre til mig, end at de

vilde anmode mig om en Sag, ſom jeg ey var i Stand til at dirigere: thi min ſvagelige Sundhed og hidindtil havde Tilfælder og Sorrig havde ſadt mig i en ſaadan Tilſtand, at der var for mig intet bedre, end at rive mig lös fra alle ſtore Affærer, og henbringe den övrige Livs-Tiid i Rolighed: Saaſnart Hendes Majeſtæt efter Guds Villie lukte öynene, ſaa er jeg frie fra alle Ting, og haaber og beder, at de da vil tractere mig efter min Stand, ſom en Fremmed, dog altiid ſom deres Ven: jeg takkede for deres ſtore Fortrolighed, men dette kunde jeg ikke acceptere.

Feld-Marſkalken toog ſtrax Ordet, og ſagde mig i alle deres Nærværelſe: det var ey et Menniſke, ſom bad mig herom, men et ſtort Keyſerdom: ſaa maatte jeg nu betænke dette, og tillige overveye den megen og ſtore Naade, ſom Hendes Majeſtæt havde for mig indtil denne Time: og det var ikkun en ſlet Tak derfor. Jeg ſvarede, at mit taknemmelige Hierte ſkulde ey ophöre förend efter Döden, men at jeg maatte kiende mig beſt ſelv. Vores Diſcurs overbrudtes, idet jeg kaldtes ind til Hendes Majeſtæt. Dette paſſerede altſammen om Söndagen, da Hendes Majeſtæt maatte förſt legge ſig til Sengs.

Som jeg kom til Hendes Majeſtæt, ſpurde Hun mig, hvad det var alle for Folk, ſom var hos mig. Derpaa ſagde jeg, at der var Feld-Marſkalk Mynnik, Miniſtrerne Tſerkaſky og Beſtuſkev, General Uſkakov, Over-Stald-Meſter Kurakin, Fyrſt Trubetſkoi, Amiral Golovkin, Over-Marſkalk Lövenvolde, og von Brevern, ſaa og andre flere. Jeg kom den hele Dag ey mere ud i mit For-Kammer, men maatte paa Hendes Majeſtæts Befalning gaae til Kuur, blev der dog ey længe, men var hos Hendes Majeſtæt indtil Klokken tolv om Natten.

Om Mandag Morgen kom Feld-Marſkalk Mynnik, begge Cabinets-Miniſtrerne og andre Fornemme flere i et Kammer at vilde tale med mig. Som jeg nu kaldtes bort af Hendes Majeſtæt, og kom igien ud, ſaa forlangte de, at jeg ſkulde melde dem hos Hende: hvilket jeg ogſaa giorde. De blev ſtrax foreladte. Efterat de da havde beklaget Hendes Majeſtæts Sygdom, ſaa kom de med Eden frem, angaaende Stor-Fyrſten, hvilken Eed de havde forfærdiget om Natten hos Græv Oſterman. Eden forelæſtes og underſkreves af Hendes Majeſtæt, ſom lood dem derpaa igien gaae bort. Men Feld-Marſkalken, ſom var tilſidſt, talede Hendes Majeſtæt til, og takkede, at Hun havde underſkrevet den, men de bad nu alle, at jeg maatte ſættes af Hendes Majeſtæt til Regente: hvorpaa Hun intet ſvarede. Men da jeg kom ind, fandt jeg Hende meget bedrövet og nedſlaaen. Dog recolligeerte Hun ſig ſtrax, og ſagde: jeg har underſkreven

ven Eden med færdeles ſkælvende Hænder: hvilket jeg dog ey har giort, da jeg underſkreev den Tyrkiſke Krigs-Declaration. Efterat Hun havde ligget et lidet ſtille, ſpurte Hun mig, hvorlænge jeg havde tient Hende: hvorpaa jeg ſvarede, i to og tyve Aar. Mit videre Svar overbrööd Hendes Majeſtæt med diſſe Ord: jeg har ey nok belönnet Eders troe Tienneſte, men troer faſt, at Gud vil giöre det: Feld-Marſkalk Mynnik har ſagt mig noget, ſom jeg har ſelv tænkt i denne Nat. Men jeg ſpurde Hende intet derom; efterſom jeg vidſte det allerede.

Efter een eller to Dages Forlööb kom mange af de Fornemme tilſammen i Hendes Majeſtæts Sove-Kammer, iblant hvilke var ogſaa Græv Oſterman. Han talede mig til ved min Udgang af det Kammer, hvor Hendes Majeſtæt laae, med fölgende Ord: de var alle tilſammen, og bad mig i det hele Riges Navn, at jeg maatte ey affslaae deres Bön: de forſikrede mig, at jeg ſkulde faae derfor Million Velſignelſer og Bönner. Jeg ſpurte da, hvad det var, da kom det ud paa, at jeg ſkulde antage Regentſkabet. Jeg ſadte mig derimod paa alle Maader. Men de var ey at bringe derfra, ſigende: vi vil hielpe ſom ærlige Mænd at bære Byrden: bad mig ogſaa, hvad de herom vilde foredrage Hendes Majeſtæt, og læſte mig det fore. Da jeg nu paa ingen ſikker og anſtændig Maade kunde giöre mig lös; ſaa bad jeg

jeg ikkun at hosföye dette: naar jeg formedelſt Legems Svaghed eller andre Omſtændigheder kunde ey före Regieringen, at det da maatte være mig tilladt igien at nedlegge den: hvilket ogſaa, ſom bekiendt er, indförtes. Græv Oſterman lood ſig herpaa indbære til Hendes Majeſtæt, ſom havde ikke ſeet ham i nogle Aar. Han talte da med Hende allene, forelæſte Skrifterne, og lood ſig igien udbære. Som jeg kom igien ind til Hendes Majeſtæt, vilde Hun ſtrax underſkrive Skriftet. Men jeg bad Hende, at Hun ikke ſkulde giöre det: jeg kunde ey acceptere det: og hvis Hendes Majeſtæt vilde belönne min ringe Tienneſte; ſaa kunde det være derved, at Hun ey underſkreev det: hvilket derfor ey heller ſkede: men Hendes Majeſtæt lagde det hen under Hendes Hoved-Pude. Da jeg kom igien ud, vilde enhver vide, om det var underſkrevet: hvorpaa jeg ſvarte enhver, Ney. Og ſkiönt Hendes Majeſtæt vilde hver Dag underſkrive det; ſaa afbad jeg det dog, men bades igien beſtandig at antage det. Endelig da de Store i Riget havde fornummet, at det ey nogle Dage var underſkrevet, havde de forbundet ſig eendrægteligen, at, hvis Hendes Majeſtæt endogſaa ey underſkreev det, men döde uden videre Diſpoſition, ſaa vilde de dog giöre mig til deres Regente. For at ſætte dette deſto faſtere, ſaa kaldtes alle ſig der befindende

Store tilſammen, endog til Capitein-Lieutenanterne af Garden: da de af förſte Rang, ſaavel Geiſtlige ſom Verdſlige, hundrede og halvfemſenstyve Perſoner, forbandt ſig dertil i Cabinettet uden mit Vidende. Efter fire og tyve Timer erfarede jeg förſt, hvad der var gaaet for ſig: og da ſagde mig det og nogle af de Store. Jeg forundrede mig over, hvorledes man kom dertil, uden at ſige mig et Ord derom: men de blev faſt ved deres Reſolution. Herved blev det ey: men de förſte Perſoner havde uden mit Vidende beſluttet at overlevere Hendes Majeſtæt en Suplike, hvori de bad Hendes Majeſtæt at have den Naade for Hendes Lande, at ſætte mig til Regentere i den unge Prindſes Minderaarighed. Suppliken overgaves ogſaa Keyſerinden, underſkreven af fölgende Perſoner: Græv Mynnik, Feld-Marſkalk Trubetſkoi, Græv Oſterman, Cabinets-Miniſter Fyrſt Tſerkaſky, General-Feld-Töy-Meſter Prindſen af Heſſen Homborg, General Tſkernikov, General Uſkakov, Over-Marſkalk Græv Lövenvolde, Amiral Golovkin, den virkelige Geheime-Raad Vnorovkin, Over-Stald-Meſter Kurakin, den virkelige Geheime-Raad og Over-Procurör Trubetſkoi, den virkelige Geheime-Raad og Cabinets-Miniſter Beſtuſkev. Da nu Hendes Majeſtæt havde ſelv igiennemlæſt Suppliken, ſaa havde Hun ſendt om Morgenen tilig til Oſterman, og ladt ham komme til Hove. Klokken var allerede

rede ni, og han var endnu ey kommen: derfor befalede Hun at ſkikke anden Gang efter ham, da han endelig kom til Syne. Hun lood ham komme for ſig, fordrede Pen og Blek, og toog Skriftet frem under Hendes Hoved juſt da jeg kom ind i Kammeret. Hendes Ord var: jeg underſkriver dette Skrift: og I Græv Oſterman ſkal ſige til alle, de kand ikkun være rolige, jeg haver ey ladt dem uforſörgede. Derpaa toog Hun Pennen, og underſkreev det.

Græv Oſterman giorde ſtrax ved Hendes Seng en Cuvert derom, og forſeglede den. Hvorefter Hun toog igien Skriftet, og gav det til Oberſt-Lieutenantinde Juſkov, ſom maatte legge det hos Hendes Juveler, talende ſiden længe med Græv Oſterman. Da han bares bort, ſaa lood Hun General Uſkakov komme ind, ſpurte ham om adſkilligt, ſigende til ham: jeg har förget for Eder, at I kand være tilfreds, og, hvem du taler med, ham ſiig det ſamme.

I Hendes Majeſtæts Sygdom var daglig Cavallerer og Damer for Hendes Seng, undertiden i nogle Timer. I de förſte Dage var Princeſſe Anna ey hos Hende, eſterſom Hun var ſelv ſyg. Derudover ſpurte Hendes Majeſtæt ofte Doctorerne om Hendes Upaſſelighed, ſom da giorde den aldeles intet farlig. Men Princeſſen ſendte uformodentlig en Dag til Oberſt-Lieutenantinde Juſkov, og lood Hendes Majeſtæt ſige, Hun var meget ſyg og maatte communicere,

nicere. Denne Frue forebragte Commissionen ey med tilbörlig Forsigtighed, saa at Hendes Majestæt altereerte sig derover. Dagen derefter sendte Hun atter, og lood sige, Hun vilde have den sidste Salvelse. Hendes Majestæt talede derfor Doctorerne haardt til, som gav til Svar, at der var ingen Fare med Princessen, de havde ogsaa sagt Hende det, men Hun vilde ey höre om noget. Efter denne store Fare kom Princessen efter to Dage i Hendes Majestæts Sove-Kammer, som blev derover særdeles fortörnet, at Princessen havde spillet Hende denne Tur: og derefter kom Hun hver Dag for Hendes Majestæts Seng. Naar Hun var der, saa retireerte jeg mig med alle dem, som var i Kammeret, for at give Hende Leylighed, hvis Hun den Tiid vilde sige noget. Men da den höysalige Keyserinde merkte det, var Hun vreed, fordi vi gik alle ud, og brugte een og anden Expression om Princessen, som jeg forbigaaer med Tauskhed. Hun taite med Hende fornuftig indtil Hendes Livs sidste öyeblik, og lood sin Haand kysse af alle Nærværende, som var mange, hvilke Hun kaldte ved deres Navn, og foer bort meget sagte.

Saasnart dette var skeet, sagde jeg, man skulde forsegle Hendes Majestæts Juveler: hvilket ogsaa skede. Jeg sad i For-Kammeret, da kom de Fornemmeste, og spurte om Hendes Majestæts sidste Villie, hvor den var. Mit Svar var: de maatte spörge derom hos Oberste-Lieutenantinden. Hun gav dem ogsaa Skriftet ud, efterat Skabet var aabnet, saasom det var allerede forseglet. De toog Skriftet, og bröod det op i Prindsens af Brunsvig Nærværelse. General-Procurören Fyrst Trubetskoi har oplæst det höyt: men jeg var i mit Kammer, saasom jeg befandt mig ilde. Den hele Nat havde jeg vanskelige Tilfælder, og Löverdagen kunde jeg ikke komme ud, hvorudover jeg talte ikkun meget lidet. Den Tiid foranstaltede Cabinettet alt det nödige, og udfærdigte Ordrer uden min Underskrift, eftersom jeg var ey i Stand til at höre noget. Princesse Anna giorde mig aldeles store Contestationer, og takkede mig, at jeg havde paataget mig saa stor Sorrig, forsikrende mig om Hendes bestandige Venskab: hviket ogsaa Prindsen giorde i lige Maade.

Da jeg recolligeerte mig noget, kiörte jeg hen til dem begge, giorde dem en Compliment med hosföyet Bön, at hvis der skulde findes Folk, som berættede dem noget imod mig, hvorved den gode Forstaaelse kunde altereres, De da ey vilde höre dem, men stille mig dem for öyne, at Sandheden maatte komme frem, saa vilde jeg giöre det samme. Dette skede i mange fornemme Folks Nærværelse: og man lovede det ogsaa. Jeg lood dem begge ved Ober-

Mar-

Marſkalken udforſke, om de vilde have altting tilfælles med Hoffet, eller om De behagede at nævne ſig en vis aarlig Summe Penge. Det ſidſte antoges, nemlig to hundrede tuſende Rubel. Jeg lood ogſaa ſtrax udfærdige Ordren efter Deres Forlangende, og ſamme Tiid endnu en anden, at der ſkulde ſtrax betales et halvhundrede tuſende Rubel til Deres nu værende Keyſerlige Majeſtæt. Med denne Reſolution kiörte de to Cabinets-Miniſtrer hen, og berettede den paa begge Stæder.

Strax derpaa om Aftenen meget ſildig kom Cabinets-Miniſteren Greven af Beſtuſkev, og ſagde, at der var to Lieutenanter af det Preobraſenſkiſke Garde-Regimente, ſom havde Ont i Sinde. Jeg ſvarede, man maatte lade det anſtaae. Om Morgenen kom Feld-Marſkalken af Munnik til mig, ſom jeg gav Efterrætning om diſſe to Officerer. Han ſom Oberſte-Lieutenant af Regimentet ſagde, han vilde fordre dem for ſig at tale med dem og gaae til Verks, efterſom Sagen befandtes. Derpaa lood han diſſe Officerer komme for ſig i ſit Huus, og meldede mig ſiden, at han havde fundet for got at arretere dem, dog at de ordentlig burde tilſpörges. Strax derpaa kom Fyrſt Tſerkaſky og ſagde, der havde været en afdanket Capitein hos ham, ſom havde ſagt ham, hvorledes han havde været hos Græv Goſovkin, og talt med ham om den

den nu værende Regiering, at den tilkom de Keyſerlige Forældre, og da havde ſamme Græve ſendt ham til Fyrſten at foreſtille ham dette, at der var tre tuſende Menniſker, ſom var ey til Freeds, Deels Edel-Mænd, Deels Officerer og Soldatere. Fyrſten kom ogſaa til mig og gav det an, men til den aftakkede Capitein havde han ſagt, han ſkulde komme igien imod Middag; hvilket han ogſaa giorte. Da kiörte General Procurör Trubetſkoi hen, talte videre med ham, hvad det var Navnlig for Folk, han ſkulde ſige det. Han vidſte da af ingen uden af diſſe to Lieutenanter og en Under-Officeer hos Grævinde Golovkin, og en anden hos Grævinde Jaguſinſky. Denne arreteertes derfor ogſaa med begge Lieutenanterne.

Efterdi nu Golovkin havde en Syſter-Daatter af den ſalig Keyſerinde Annas Frue Moder; ſaa tænkte jeg ſtrax, det maatte være hans Faction. Jeg kiörte derfor til Prindſen af Brunſvig, og ſagde ham, efterat jeg havde givet ham mit Löfte, intet at fortie for ham, ſom nogenledes kunde giöre vores Venſkab lunket, ſaa vilde jeg melde, at der var komne nogle Edel-Mænd frem, ſom havde intet Got i Sinde, og jeg troede, at det maatte ey være Prindſen ubekiendt, derhos foreſtillende, hvorledes ſaadant Foretagende kunde trække onde Fölger efter ſig, hvis man vilde dertil tie. Han ſvarede mig ſtrax

ſtrax derpaa: der vilde dog intet andet blive af end en Maſſacre. Jeg repeteerte for ham, om det da var en ſaa ringe Ting, at Han inclineerte hertil: Han maatte betænke, hvad der kunde paſſere, hvis ſaadan en Gierning gik for ſig: og jeg kunde ey troe at Han vilde underſtytte den. Men han ſagde dette tre Gange: jeg forſikrer, at jeg ikke vil være Begyndere. Jeg blev ved at ſvare Ham, det er ilde og ſlæt udtænkt, thi om jeg begynder eller tiltræder onde Sager er alt lige meget: og ved alt dette kunde det være ham ſelv ſkadeligſt. Men Han blev beſtandig ved, at Han ikke vilde være Begyndere. Mit Spörsmaal var til Ham, hvad Han da vilde erholde hermed, eller af hvad Aarſag Han ey var fornöyet. Endelig kom det i Almindelighed frem, at Han holdt ikke Hendes Majeſtæts ſidſte Villie for rigtig, men troede, den var falſk underſkreven. Mit Svar var: derom maatte Han beſt. lade ſig underrætte hos Græv Oſterman, ſom derfor maatte repondere: jeg troede, at Han ved dette Indfald giorde ſig og ſit Barn den ſtörſte Skade, efterſom det dog ved ſamme ſidſte Villie var bekræftiget til at være Keyſer: jeg ſqr min Perſon kunde lide alt, hvad Han heri vilde foretage ſig: ikkun var det at önſke, at det ſolide overlagdes: videre kunde jeg ey ſige Ham andet end dette, at Sagerne var ey endnu ſaa faſte ſom Han troede: viſſelig, föy-

föyede jeg hos, De har nödig at ſidde ſtille og ikkun paakalde Gud. Han ſvarede: det havde intet at ſige: jeg ſkulde ikkun ſkaffe de gamle Officerer og Soldatere af Garden, ſom havde den ſalig Peter endnu i Hovedet. Jeg ſagde Ham derpaa, at dette var noget vanſkeligt, og jeg kunde ikke giöre det uden at giöre Sagen langt farligere: thi Han maatte vide, at Keyſer Peter var ey allene i Ihukommelſe hos de gamle Soldatere, men hos det hele Publicum: bad Ham derfor endnu een Gang at lade ſaadan Indbilding fare, og afviſe deſlige ilde-ſindede Menniſker, og giöre mig dem bekiendt: hvori Han ey vilde entrere. Jeg ſpurte Ham fremdeles, om Han havde overlagt det med Hans Gemal, eller om Hun vidſte Hans Ideer: men Han ſagde Ney, Han havde ikke talt med Hende.

Derpaa kiörte jeg bort derfra, og lood efter Maaltidet begge Cabinets-Miniſtrerne Tſerkaſky og Beſtuſkev komme til mig, ſigende dem alt, hvad ſom var paſſeret. Strax derefter kom Kammer-Herre Mengden i mit Kammer, og ſagde, at Princeſſe Anna havde ſendt Hendes Ruſſiſke Secretær herhid, ſom kom Hende miſtænkelig for, og jeg ſkulde lade ſamme examinere. Dette Menniſke tilſpurtes ſtrax af begge Miniſtrerne, hvorpaa han tilſtood, at Prindſen af Brunſvig vilde opvække et Oprör, at hans Adjutant vidſte beſt om diſſe Omſtændigheder, og at der var andre med ham i Conſellie. Jakoblov, ſom

 ogſaa

ogsaa strax tilspurtes, tilstood hans Forbrydelse. Adjutanten arreteertes, og bekiendte paa Timen, at Prindsen havde brugt ham til at opvække Uroelighed iblant Folket: men at han, Prindsen, vilde sætte sig i Spidsen, naar Vagtene trak op og aflöste: derefter nedsable alt, som vilde imödsætte sig ham, og declarere sig for den förste Person efter Keyseren: og havde han vildet giöre dette den samme Aften, da Keyserinden döde: men den Volffenbyttelske Geheime-Raad von Keyserling havde raadt ham derfra, og sagt, at han skulde endnu være stille: man maatte först bringe det derhen, at han blev Generalissimus: siden vilde alt det andet give sig af sig selv.

Begge Cabinets-Ministrerne, som fik Efterretning om alt dette, holdt for nödigt, endnu samme Aften at sammenkalde alle af förste og anden Rang, og aabenbare dem alt dette: hvilket ogsaa skede. Der fandt sig ind Feld-Marskalkerne, Trubetskoi og Mynnik, tre Cabinets-Ministrer, Prindsen af Hessen Homborg, Generalerne Uskakov og Tsernikov, Amiral Golovin, Geheime-Raad Golovkin, Over-Stald-Mester Fyrst Kurakin, den virkelige Geheime-Raad Fyrst Trubetskoi. Da de var alle samlede, sagde jeg dem, hvad der var gaaet for sig med mig og Prindsen saa og i Publicum, og skreev det op paa Tydsk i alles Nærværelse. Geheime-Raad von Brevern toog det, sadte det over paa Russisk, og forelæste det offentligen. Herover blev Folkene alle

alle bestyrtede, og sagde: dette havde de ey forestillet sig, at man vilde introducere saadanne Ting, af hvilke intet andet end alt Ont maatte fölge. Ved alt dette var den Volffenbyttelske Minister nærværende. Princesse Anna kom ogsaa kiörende: og jeg refereerte Hende alt, hvad som passerede; da Hun viiste at være meget sensible over Hendes Gemals Conduite, bevidnende at Hun havde intet vidst af alting, og vilde nu kiöre hiem at tale med Ham derom. Dette skede: og Prindsen kom strax med den Volffenbyttelske Keyserling kiörendes: men Generalerne og Ministrerne var ogsaa alle tilstæde.

Idet Prindsen traadde ind, var Hans Tale: jeg har fattet den Resolution at nedlegge alle mine Embeder, og vil giöre det hermed bekiendt. Mit Svar var: jeg havde ikke givet Ham dem, og vilde ey heller tage Ham dem: det var nu intet Tiid at tale om Embeder, men det kom an paa Rigets Roelighed: jeg havde været nödt til at bekiendtgiöre alle Nærværende vores Samtale, hvilken vi havde holdt i Dag: igientoog det ogsaa i Hans og de andres Nærværelse. Han kunde ey imodsige det: hvorpaa en stor Tummel skede imellem de Nærværende imod Prindsen. General Uskakov traadde heel nær til Ham, og sagde: Har vi tænkt det om Dem, at De vil introducere saadanne Sager hos os, som, Gud skee Lov, har ey været, saalænge vi mindes? Er det Belönningen for vores Tienester, at De vil

vil foretage sig en Massacre? Omendskiönt at De er Keyserens Fader, saa maae De dog vide, at jeg er den ældste Oberste-Lieutenant af Garden, i sær af det Simonovske Regiment, hvorpaa De tænkte at forlade sig og dispone-re det hertil? Troer ikke, at jeg skal ophöre at blive en ærlig Mand? Derpaa begyndte Prindsen at græde, forbandede dem, som havde först sadt Ham saadant i Hovedet, bad om Forladelse i alles Nærværelse, og abstraheerte fra alting med tre Ede. Derpaa opsadtes et Skrift, hvoraf jeg har glemt Indholden, og forsegledes med alle de Nærværendes Signete: hvorefter enhver kiörte hiem.

Efter nogle Dage kom Baronessen af Mengden kiörendes heel bestyrtet, fortællende, at, da hun havde været hos Hendes nu regierende Keyserlige Majestæt, saa havde man viist hende Hertogen af Holsteins Portræt, og Maalet af Hans Störelse med stor Berömmelse over Hans Egenskaber: föyede ogsaa derhos, at, saalænge Keyserinden levede, var der intet noget deraf kommet for Lyset: hun vidste ogsaa, at det vistes enhver, som kom derhen. Feld-Marskalk Mynnik kom ligeledes og fortalte det paa bemeldte Maade, og havde hört det af hans Sösters Datter. Han giorde derved den Reflexion, at der maatte ligge noget hemmeligt skiult derunder, og han fandt for Got at tilraade, at det forbödes. Mit Svar var: enhver havde Frihed at have sine Slægtninger hos sig i Portræt: og jeg kunde derfor

for ey forbyde det Hendes Keyserlige Höyhed. Princesse Anna lood sig ogsaa höre derom, men i skiulte Terminis. Derefter var det nogle Dage gandske stille.

Kort for min Ulykke kom Feld-Marskalk Mynnik, og droog Discursen hen paa Hendes Keyserlige Höyhed, at Hendes Cavallerer var flittig hos den Franske Ambassadör, og det kom ham mistænkeligt for. Mit Svar var, at jeg vidste af intet, og sagde, at dette havde intet at betyde: men de maatte vide, at Hendes nu regierende Keyserlige Majestæt var derforuden ung og havde store Resurcer, thi Nationen har altiid været Dem tilböyelig. Han svarede, at det var ikke saaledes, og om Armeen vidste han det med Vished. Ney, sagde jeg, jeg veed vel, at baade Store og Smaa, saavel ved Armeen som i Publicum, har stor Kiærlighed for Hende: ja Garden selv, ogsaa det Regiment, som De nu commanderer, er Hendes Höyhed tilböyelig. Hans Svar var: de var nu alle glade, at de havde igien en Keyser, og den Mandlige Linie blev igien etableret: ja, hvis det saa var, hvad havde man nödig at giöre mange Complimenter: jeg skulde tage den nu regierende Keyserinde, og lade Hende stikke i et Kloster. Herover blev jeg gandske surpreneret, saa at jeg kunde ikke saa snart recolligere mig, sagde ham saaledes ikkun dette: det var at angribe Sagen ved den rette Ende. Han gav Agt paa min Forandring, sigende:

 hvis

hvis det ogsaa ikkun var paa nogle Aar: begav sig derpaa bort.

Efterat han nu noksom havde merket, at dette Raad stood mig ey an, saa maae Anslaget være faldet derud paa, ey at bie længere, paadet jeg ey skulde göre det bekiendt. Jeg blev derfor den niende November om Natten overfalden i min Seng ved Grenaderer, som reev mig upaaklædt af Sengen, slæbte mig til Mynniks Vogn, og bragte mig til Vinter-Palæet ved hans Adjutant Manstein. Her spurte man mig ey et Ord: men om Eftermiddagen blev jeg sadt i en Vogn med min hele Familie, og bragt til Slysselborg, hvor jeg sad under stærk Vagt indtil den tiende Junius. Jeg blev samme Stæds tilspurt tre Gange. Alle Spörsmaalene, i sær den anden og tredie Gang, gik derpaa ud: jeg skulde ikkun sige, hvorvidt jeg havde været engageret med Hendes nu regierende Keyserlige Majestæt om at stöde den den Tiid Regierende fra Tronen: og paa hvad Maade Hendes Keyserlige Höyhed vilde bringe Stor-Fyrsten i Landet, som vidste om alting: og hvorledes Mariasen skulde fuldföres med min Datter. Det övrige var lutter Bagateller, nemlig: hvorfor jeg havde sagt, naar Princesse Anna bekom Regieringen, saa havde den Mengdenske Familie regieret det hele Land.

Alt det, som de har sadt ind i det Gudforglemmende Manifest, er lutter Usandheder. Jeg har gandske kort svart, det var mig

mig altsammen ubekiendt, og jeg vidste af intet: man holdt Huus med mig saa uchristelig, som det endnu ey var hört i Verden: det var dog i hele Verden brugeligt, ogsaa i dette Rige, at een overbeviistes om sin Forbrydelse enten med virkelige Gierninger, Skrifter eller Vidnesbyrd: jeg var ogsaa en regierende Herre og Leens-Fyrste af Kongen af Polen og Republiken, som burde have Deres Ministrer nærværende, naar jeg bespurtes, for at höre, hvad jeg svarte. Dette fandt ingen Bifald: men de svarte mig: jeg skulde ikkun begive mig dette: dette vilde ey hielpe mig: de vilde skaffe Vidnesbyrd nok. Jeg var tilfreds.

I de sidste Dage af April sendtes igien Cabinets-Secretær Jakoblov, Majoren af Garden Sakostky og Capitein Gabmilly for at bespörge mig tredie Gang af fölgende Indhold:

1) Nu var alt mit Forehavende aabenbaret, hvilket havde været særdeles farligt. Men Princesse Annas store Naade var dog endnu större end al min Forbrydelse, hvis jeg ikkun uden Baghold vilde sige alting reent ud, hvorom jeg tilspurtes. Giorde jeg det, saa kunde de i Hendes Navn sige, at jeg ikke allene skulde have min Frihed, men derforuden belönnes overflödigen. Men i Fald jeg forblev ved det gamle, saa var der

 ingen

ingen Naade for mig og mine, men vi var alle evig fortabte.

2) Spörsmaalet var: efterat Hendes Höyhed, Princesse Elisabet, havde giort bekiendt, hvorledes jeg bestandig havde anholdet at stöde den da værende Herre fra Tronen, og sætte igien Hertogen af Holstein derpaa; saa skulde jeg sige, hvorfor jeg havde vildet giöre dette, paa hvad Maade, hvem jeg har brugt dertil, og hvo der har været med mig i Fortrolighed.

3) Hvorfor jeg har ey efterladt i mit Forehavende, men bestandig anholdet hos Hendes nu regierende Keyserlige Majestæt, da Hun dog selv ey har funden det for got, og har været saa christelig, saa ofte at raade mig derfra.

4) Hvor vidt Mariasen var kommen med den nu værende Stor-Fyrstes Kongelige Höyhed, og hvem jeg har brugt hertil.

5) Hvad jeg havde giort om Natten hos Hendes nu regierende Keyserlige Majestæt, og det saa stille.

6) Hvad Hendes Majestæt saa ofte har giort hos mig, og hvad for Consilia vi har havt inden lukte Döre.

Dette altsammen havde Deres nu regierende Keyserlige Majestæt bekiendtgiort: men de vilde endnu fornemme af mig alle Omstændighederne,

Mit

Mit Svar var gandske kort: Alting var mig betaget: men een Ting lood jeg mig ikke beröve, nemlig mit ærlige Navn og gode Samvittighed. Af al denne Materie er mig intet bevidst: og herpaa har jeg min hele Livs-Tiid ey tænkt: om Natten havde jeg ey været hos Hendes Majestæt, men ikkun een Gang, og det ved lyys Dag, da jeg condoleerte Hende: men den Naade, som höystbemeldte Deres Majestæt havde altiid havt for mit Huus, var Aarsagen, at Hun var kommen af og til hos mig: jeg vidste ogsaa for vist, at Hendes Majestæt havde ey kundet sige noget om mig af alt dette: jeg vilde gierne bære min Skæbne, og overlade Gud alting, der som en ret Hiertens-Kyndiger skal dömme alting i sin Tiid.

Efter denne Declaration sendte Cabinets-Secretæren de andre to ud, og vilde endnu persvadere mig: jeg skulde ikkun sige bort: jeg kunde derved hielpe mig. Mit Svar var: paa saadan Maade forlanger jeg ingen Hielp. Hvorpaa de da tilkiendegav mig, at nu var der intet mere for mig at haabe. Den trettende Junius kom da et Commando, toog os ud af Slysselborg, og förte os til Vands og Lands indtil den femte November, da vi kom paa det Stæd, hvor vi skulde beslutte vort Liv. Og hvis den höyeste og almægtige Gud havde ey beviist Deres Majestæt den Naade; saa havde det ogsaa let været ude med os: idet den Nöd,

 hvil-

hvilken vi har udstaaet, var utaalelig. Men den tyvende December kom vores Forlösning, da en Cureer indtraf hos os med den glædelige Efterretning, at vores Arrest skulde ophæves, og vi accomoderedes med alting. Den otte og tyvende December brændte Huset af, hvor vi var, og vi kom til at boe hos Voivoden, hvor vi forblev indtil den syv og tyvende Februarius, paa hvilken Dag vi bröód op, og kom her i en Tiid af fire Uger. Bismark og mine Brödre kom nogle Maaneder efter mig an. Nu er vi alle her forsamlede, og venter daglig paa Guds og Deres Keyserlige Majestæts Naade.

Bismark og begge Hertogens Brödre sadtes derefter paa frie Födder. Men Hertogen selv er endnu med hans Familie forbunden til at opholde sig i Jerislav, en Russisk Bye, som ligger to hundrede og fyrretyve Verst fra Moskov, hvor han har daglig af Keyserinden femten Rubel at fortære.

Det

Det fiortende Stykke om Autors Tilbage-Reyse fra Assov.

Efter Tidenden om denne Hertogs Val forefaldt intet merkværdigt i Assov, uden at der faldt ind en besynderlig streng Vinter, og at man lavede sig alvorligen til det forestaaende Feld-Toog. Jeg havde allerede paa denne Kant naaet min Reyses öyemeed, og stræbte derfor jo för jo heller at komme tilbage. Dette lykkedes mig ogsaa, idet jeg blev bekiendt med General Fyrst *Repnin*, som formedelst hans Svagheds Skyld havde faaet Tilladelse til at reyse til Moskov, at lade sig helbrede. Hos denne Herre kom jeg i Februarius Aar 1738 paa Amiral Bredals Recommendation an som hans eneste Söns Informator, og forblev det, indtil Foraaret 1739, da han kom i Krigs-Tienneste, og jeg reyste over Petersborg förste Gang ud af Landet. *Autor reyser tilbage fra Assov.*

Vi reyste derfor fra Assov til Sankt Anna, og derfra videre til Lands igiennem *Til Moskov.*

nem Ukræne til Moskov, hvor vi ankom efter to Maaneder, forefindende Byen formedelst forrige Aars Ildebrand næsten gandske lagt i Aske.

Til Troize Kloster.

I Moskov opholdt vi os ikkun to Maaneder og giorde derpaa en Valfart af tresenstyve Verst til Treenigheds Kloster for at besee Stædet og den der forvarede Sergee, Klosterets Stiftere, med andre saadanne Helgene, hvis Legemer efter Döden troes ey at forraadne. Klosteret er det störste og rigeste i hele Rusland, har mange vitlöftige grund-murede Bygninger, og deriblant ni Kirker, og ved een af dem en rar Sundheds-Kilde. Det er befæstiget i en Firkant og omkringgivet med en maadelig Bye, eyer ey allene en stor Skat af alle Slags Ornamenter med ægte Perler og Edel-Stene, men ogsaa store Land-Goods beboede af flere end hundrede tusende Mands-Siæle. Det stifter rundt omkring idelig andre nye smaa underlagde Klostere, og dirigeres af en Archimandrit eller Abt med en halv Snees andre geistlige Kloster-Betientere. Det har indtaget en Garnison

nison af et Compagnie gamle Soldatere og underholder en stor Latinsk Skole foruden de mangfoldige andre Kloster-Folk, Forvaltere, Tienere, Præster og Monke. Jeg kom der til at tale og spise med de fornemmeste Geistlige, at besee alle deres hellige og kostbare Liggendefæ, at bivaane Guds-Tienneften ved de Helliges Grave: og jeg har derforuden en anden Gang tagen endnu större Deel i denne deres besynderlige Giest-Frihed og Höflighed, nemlig om Sommeren Aar 1744, da jeg atter opholdt mig i Moskov. For et Aars Tiid siden er dette Kloster ved Ildebrand fortæret, undtagen at dets Stiftere Sergee med hans Skat er reddet, men kand formedelst dets Rigdom igien snart og maaskee bedre end tilforn opbygges.

Betænkning over uforgængelige Menniske-Legemer.

Det er ey allene i Troize eller Treenigheds Kloster, hvor den Russiske Kirke fremviser Helgenes döde, magre, sorte-brune og uforgængelige Legemer, men ogsaa i Kiov, hvor der findes flere og friskere. De forekastes andre Christelige Religions-Partier, som et Kiende-Tegn paa den Rus-

Ruſſiſke Sektes Sandhed. Men foruden at diſſe Mumier ey beviſer, hvad de ſkal, i det der findes lige ſaa mange og friſke af dem i andre Religioner, ſaa er det ogſaa unægteligt at deres Uforgængelighed i Troize og Kiov kand ey allene have, men har virkelig naturlige Aarſager. Det ſtrider imod de Geiſtliges Eenfoldighed og Oprigtighed, at de enten ved dyrebare Salvelſer, eller ved Indſaltning og Rögning, eller ved Honning og Vox, ved en hemmelig Omvexling eller ved nogen anden Slags Kunſt ſkulde conſervere diſſe Reliqvier, for at underholde Folket i en fordeelagtig Overtroe, der kunde bevare det for Vantroe.

Derimood bevidnes troeværdigen, at livlöſe Menniſke-Legemer, ſom er af en vis Diſpoſition dertil, kand hverken i Vitriol-Vand eller Vitriolſke Jord-Grave ved Forraadnelſe oplöſes. Saaledes findes der Mumier adſkillige Stæder i Eſtland, ſom for Exempel i en Lands-Bye Veſenberg paa Veyen til Reval, hvor en adelig Frue ſees conſerveret i Kirken ſiden Aar

Aar 1604. Saadanne, ja og fra ældere Tider, finder man mange Stæds her i Danmark, udi Begravelſer i Kirkerne, af bekiendte Adelige og andre Perſoner.

I Moldav opgraves Vampyrerne, ſom aarelades længe efter deres Död ligeſom levende Menniſker. Da en Arbeyds-Mand ved et Kaaber-Verk i Sverrig omkom haſtig, da fandtes hans Legeme efter nogle Aar i Vitriol-Vand uſkadt og ufortæret.

Som nu Vandet i Troize Sundheds Kilde har ſmagt mig vitrioliſk: og det tilſtaaes, at en vitriolſk flydende Materie ſkal undertiden dryppe ud af de Kiovſke Helgenes uforgængelige Legemer; ſaa ſluttes med Rimelighed, at denne forunderlige Sag har den ſamme Aarſag der, ſom paa andre Stæder.

Længere om tilbage til Moſkov.

Fra Troize reyſte vi treſenstyve Verſt længere hen til en liden Bye ved Navn Periſlav, derfra omtrent lige ſaa langt til een af Fyrſtens Herre-Gaarde paa Landet, og efter nogle Uger derfra igien rundt om tilbage til Moſkov. Her fik jeg ey længe efter

ter vores Tilbagekomst at höre en Messe, i hvilken Fyrst Repnin lood den Kalomske Bisp bede for hans afdöde Slægtningers Siæle, skiönt hverken han eller Bispen eller nogen Russe troer Skers-Ild med de Pavelige.

Russisk Messe-Læsning.

Först kom Bispen med et stort Fölgeskab i Kirken, sadte sig ned paa en Stoel for Alteret, og lood sig af mange Diaconer med adskillige Ceremonier iföre de Bispelige Ornamenter. Derefter lood han sig lede op til Alteret, begyndte der Litaniet, sang vexelviis med Choret, og igientoog ofte de Ord, *Herre forbarme dig*, hosföyende de Afdödes Navne og vendende sig undertiden om at lyse Velsignelse over os, som stod paa Gulvet i Kirken. Endelig afklædtes han med samme Ceremonier, med hvilke han var iklædt, og begav sig af Kirken med mangfoldige geistlige Personer hiem til os, der samtlig baade at beværtes med Mad og Drikke, og at belönnes med Penge.

Det merkværdigste, som jeg erindrer af Messen, var, at naar Bispen vendte sig om at lyse Velsignelse over os,

os, saa havde han to store Lyse-Stager i Hænderne med tre lange Vox-Lyys i hver Stage, og giorde dermed et dobbelt Kaars meget behendig uden at Lysene udveftede.

Det var Fyrstens Faster, ved Navn Fyrstinde Kurakin, en meget gammel Frue, og hendes Datter, som i deres idelige Andagt havde formaaet ham baade til Valfarten og Messen. Hos denne Fyrstinde kom jeg siden, saa længe jeg var i Moskov, meget ofte med den unge Repnin hen at spise, næsten altiid i Selskab med de fornemmeste Russiske Geistlige, Bisper og Archimandriter, med hvilke jeg derfor idelig omgikkes, og fik af dem Kundskab om deres Troe og Lærdom. Da jeg sidst Aar 1744 opholdt mig anden Gang i Moskov, kom jeg atter nogle Gange i Selskab med andre fornemme Russiske Lærere. Jeg besaae ogsaa igien ey allene Troize Kloster, men ogsaa Voskresenskoi Kloster, som ligger paa den anden Side, omtrent halvtresenstyve Verst fra Moskov. Dette Kloster er merværdigt, efterdi Kirken er bygt af Patriarken Nikon i tre Af-

deelninger, een meget nedrigere end den anden, med Chriſti Grav og alle derved opförte Capeller: altſammen i Figur og Störelſe paa det allernöyeſte, ligeſom det ſees ved Jeruſalem i Palæſtina. Efterat Læſeren har heraf ſeet, hvad Leylighed jeg har havt til at giöre mig et Begreb om de Ruſſiſke Geiſtlige og deres Religion; ſaa kand han maaſkee med deſto ſtörre Fornöyelſe igiennemlæſe diſſe efterfölgende Stykker.

Det femtende Stykke om Den Ruſſiſke Kirkes Forfatning.

Den Grækiſke Religion indföres i Rusland.

Sidſt i det tiende Seculum, da Kong Magnus af Norge holdt ſig op i Novogrod, beſluttede den over Ruſſerne regierende Enevolds-Herre Valadimar I. at afſkaffe Hedenſkabet. Han fik derpaa den öſtlige Keyſers Princeſſe til Ægte, förende med Hende den Grækiſke Religion og det Grækiſke Alphabete ind i Landet. De Kirke-Lærere, ſom kom ind med Princeſſen fra

fra Konſtantinopel, forſtood ey allene Grækiſk, men ogſaa Slavoniſk, hvilket uden nogen betydelig Forſkiel er det ſamme ſom Ruſſiſk. De underviiſte derudover Fyrſten og alle de Fornemme ſtrax i Religionen, adſpredende ſig derefter i Rigets Provincer for allevegne at döbe og indvie Præſter. Og diſſe lærte de, hvorledes de igien ſkulde döbe alle Börn i den Treenige Guds Navn, begiere af de omvendte Chriſtne deres Synders Bekiendelſe Stykke for Stykke, meddele dem i Sacramentet Chriſtum med al hans Fortienneſte, vie og velſigne dem ved deres Indgang i den lovlige Ægte-Stand, agte alle Kloſter-Löfter hellige, paa alle Sön- og hellige Dage afſynge Litanier, bede og læſe offentlig i Kirken for Folket, betegne ſig med Kaarſet og ære de afdöde Hellige ſamt deres Billeder, holde Faſten og alle Kirkens Anordninger, ligeſom de kunde være umiddelbarlig Guddommelige, hellige alle Menniſkenes vigtige Foretagender ved deres Bönner og Embeds Forretninger, ſalve de Syge og begrave de Döde.

Og udbreder sig.

Med de indviede Præsters Hielp döbte ogsaa Grækerne Tiid efter anden det övrige Folk, og lærte det i alle de Ting, som angaaer deres Siæles Salighed, at adlyde sig og Præsterne. Vel er det utroeligt, at Christendommen kand have strakt sig vidt i en saa kort Tiid: men den var dog stor i Ligning med den forrige Afguds-Tiennestes Blindhed og Vederstyggelighed. Og den giorde hastig en meget kiendelig Fremgang; efterdi det Russiske Folk er af Naturen ey uvittigt: og dets Grækiske Lærere arbeydede idelig og allevegne i at oplyse det ved Spörsmaal og Giensvar, understöttede i deres Arbeyde med fuld Frihed og Kirke-Magt af Landets uomskrænkte Enevolds-Herre.

Og begynder at blomstre.

Hos ham udbetingede de sig strax i Begyndelsen at have i deres Stifter en ubunden Myndighed i alle Kirkens Sager, angaaende Kald, Anordninger og Retter-Gang, og selv med deres Efterkommere ey at kaldes af eller staae til Ansvar for nogen anden end Patriarken i Konstantinopel. Valadimar deelte endelig Riget imellem hans Sönner: hvorved Bispernes Magt begyndte mere at voxe, og Kirkens udvortes Tilstand tillige at blomstre.

Forfölges af Tatarne

Men da Tatarne forskaffede sig Over-Herskab over alle Valadimars uenige Sönner, da leed den Russiske Kirke saavelsom det Russiske Rige megen Trængsel i nogle hundrede Aar under det Tatariske Herredömme. Der holdtes ey allene inde med at bygge og stifte: men selv Guds-Tienesten standsede undertiden, og beholdt tilsidst snart intet uden Ceremonierne tilbage: saa at een af de Russiske Fyrster lood endog præge paa den ene Side af sin Mynt en Arabisk Overskrift, Mahumedanernes Gud og Prophete til Ære. Den Misundelse, hvilken Fyrsterne havde baade imod dem selv indbyrdes og imod Kirke-Lærerne, forvoldte, at de agtede lige saa lidet om at miste deres Religion, som deres Frihed. Dog sees af Historien, at den Grækiske Religion, som var eengang under og efter Valadimar fortplantet overalt i Rusland, er ey siden nogen Tiid eller noget Stæd under Tatarne aldeles oprykt med Rode.

Faaer igien fuld Frihed af Ivan Vasiloviz I.

Ivan Vasiloviz I. forenede igien Riget, afkastede det Tatariske Aag, og gav selv som Over-Herre den gamle Frihed til Kirken tilbage. Derefter fik Rusland en egen Patriark, saa at dets Bisper behövede ey mere at gaae den lange Vey til Konstantinopel, hvor Patriarken under Mahomedanerne havde ikkun en tvungen og indskrænket Myndighed i den Grækiske Kirke. I det övrige findes indtil Keyser Peter I. ingen kiendelig Forandring i den Russisk-Grækiske Kirkes Forfatning, uden at der bygtes adskillige nye grundmurede Kirker og Klostere, og at Prælaternes Anseelse toog saaledes til, at Tsaren maatte endog lede omkring med Hesten, paa hvilken Patriarken efter Christi Exempel giorde sit Indtoog paa Palme-Söndag.

Reformeres af Keyser Peter I.

Men da den sidste Russiske Patriark Adrianus döde, da tiltoog Keyser Peter I. sig den överste Magt i Kirken, forsögende deri at giöre en Reformation. Til hvilken Ende han lood vel Bispedömmerne, Klosterne og Præsteskabet blive i den forrige Skik, men sadte derimod et stedsevarende Geistligt

ligt Mode ind over dem i Stæden for Patriarken. Man faaer ey fuldstændigere Begreb om denne hele Reformation end af *det Russiske Geistlige Reglement, hvilket efter Titlens Lydelse forfærdigdes paa den af Gud givne og med Viisdom udprydede Herres, Tsarens og Stor-Fyrstens, Peter den Förstes, Keysers over hele Rusland höye Befalning og Forordning, og med den orthodoxe Russiske Kirkes hele hellige dirigerende Synodes Bevilling, som holdtes den fiortende Februar Aar* 1721 *i Residencen Sankt Petersborg ved Hans Tsariske Majestæts Bemöyelse, med den hele Russisk-Geistlige Stands saa og det regierende Senats Istemmelse og Bifald, publiceret og trykt i det Sankt Petersborgske Bog-Trykkerie Aar* 1721 *den sextende September.* Jeg vil derfor meddele Læseren et Udtoog af dette Reglement, efterat jeg först Ord for Ord har anfört den af Keyseren forud giorte Grund-Lov, saaledes lydende:

Hans Reformations Grund Lov.

Af Guds Naade Vi Peter I. Tsar og Selvholdere over hele Rusland o. s. v.

Da Vi, som den Os af Gud forlenede Magt udfordrer det, iblant megen anden Sorrig for Vores Nations og andre Os underlagde

 Lan-

Landes Forbedrelse vender ogsaa Vores öyne paa den Geistlige Stand, og merker i den stor Uorden og megen Mangel i dens Embeds Forrettelse; saa finder Vi i Vores Samvittighed en retfærdig Frygt, at, saafremt Vi skulde forsömme den Geistlige Stands Forbedring, da Vi saa mangfoldig har fornummet Guds hielpe-rige Haand i den Militære og Civile Stands Indretning, Vi da maatte synes utaknemmelige imod ham den Allerhöyeste, og blive uden Undskyldning, naar den retfærdige Dommere vil fordre Regnskab af Os for den Os anbetroede store Forvaltning.

Vi har derfor efter de gudfrygtige Regenteres Exempel, som har levet tilforn, saavel i det gamle som nye Testamente, paatagen Os den Sorrig at indrette den Geistlige Stand bedre. Og efterdi Vi kand ey udfinde hertil et beqvemmere Middel end en Collegial Regiering; saasom een Person er sielden frie for Affecter, og forsömmer sit værdige Embede saa meget desto mere, som det ikke er arveligt; saa opretter Vi et Geistligt Collegium, det er, et geistligt collegial Directorium, hvilket efter det fölgende Reglemente skal besörge alle geistlige Ting i Kirken af hele Rusland.

Vi befaler alle Vores troe Undersaatter, af hvad Stand de være maae, Geistlige og Verdslige, at holde dette Collegium for en vigtig og kraftig Regiering, at begiere sidste Dom

Dom og Resolution af det i geistlige Sager, at lade sig nöye med dets Gotbefindende, og i alting at adlyde dets Befalninger, for at undgaae haard Straf, saaledes som den dicteres dem, der sætter sig imod andre Collegier, og er ulydige.

Bemeldte Collegie er forpligtet i Fremtiden at giöre dette Reglemente fuldkomnere med nye Forordninger, ligesom adskillige Tings adskillige Tilfælder udfordrer det, dog aldrig uden Vores Bevilling.

Vi beskikker til dette geistlige Collegie fölgende Lemmer, saasom een Præsident, to Vice-Præsidenter, fire Raad og fire Assessorer.

Efterdi ogsaa meldes i den syvende og ottende Punct udi den förste Deel af dette Reglemente, at Præsidenten er underkast hans Med-Brödres Dom i samme Collegie, naar han har begaaen nogen stor Misgierning; saa vil Vi, at han skal i Gollegiet ogsaa have ikkun een Stemme af lige Værdie som de andre.

Men alle Lemmerne i dette Collegie skal ved deres Embedes Tiltrædelse aflegge en Eed ved det hellige Evangelium efter fölgende Eeds-Formular. Given i Sankt Petersborg den 25 Januar 1721.

I Eden loves *först* med et redeligt öyemeed i alle Ting at giöre uden Passioner efter sin beste Samvittighed og efter de Forordninger, som enten er allerede giorte i det

Eden, som aflegges af Lemmerne i Synodet.

det geistlige Reglement eller herefter med Tsarens Bevilling maatte giöres: *dernæst* at anvende alle sine Kræfter for at efterkomme sit Embedes Pligt, ey forevendende nogen Vankundighed, men flittig forskende efter Underretning i den hellige Skrift, Kirke-Modenes Regler og de gamle store Kirke-Læreres Overeensstemmelse: *videre* at forblive Tsaren og Tsarinde Catharina og alle deres denomineerte Efterfölgere troe indtil Döden: *endnu videre* at befordre i alle Maader Tsarens Nytte og afvende hans Skade: *fremdeles* at holde alting hemmelig til Tsarens og Kirkens Nytte: *endelig* at erkiende Tsaren for den överste Dommere i dette geistlige Collegie: *og til Slutning* at forsikre sit Hiertes Overeensstemmelse med sin Mund, og til Edens Bekræftelse at paakalde Gud som Vidne og Hevnere.

Udtoog af det geistlige Reglemente.

Den förste Deel,

indeholdende

En Beskrivelse over Collegiet, og Aarsager til dets Oprettelse.

Beskrivelse over Collegiet, og Aarsager til dets Oprettelse.

I Beskrivelsen heder det, at det kaldes en dirigerende Forsamling, naar övrigheden betroer visse Tings Forvaltning ikke til een, men mange Personer tillige. Collegier inddeles dernæst i ubestandige og bestandige: *först* ubestandige, saasom Moderne i Kirken og uden-ordentlige Inqvisitioner,

tioner, Tribunaler og Raads-Forsamlinger i Staten: *for det andet* bestandige, saasom det geistlige Synedrium i det gamle Testamente, Areopagiternes Borgerlig Ret, og andre saadanne Dicasterier i Athenen, iligemaade de af Tsaren Aar 1718 oprettede Rigs-Collegier. Endelig tilkiendegives, at Tsaren hermed oprettede saadant bestandigt geistligt Collegie.

Paadet at ingen skal tænke, at een Person kand bedre besörge den hele Kirkes Huusholdning, ligesom Bisperne i deres Stifter; saa vises tvertimod, at et Collegie er bedre hertil, besynderlig i et Monarkisk Rige, og det af fölgende Aarsager: *Förſt* et Collegie kand lettere finde Sandheden, end een Person allene. *For det andet* et heelt Collegies Resolutioner adlydes hellere end een Persons. *For det tredie* et Collegie understöttes af Monarken, af hvem det er indsadt. *For det fierde* Tingenes Forvaltning gaaer stedse fort i et Collegie, og ligger aldrig stille, skiönt een eller nogle af Lemmerne döer eller bliver syge. *For det femte* et heelt Collegie kand ey saa let bestikkes eller regieres af Affecter, som een Person, i sær, da det bestaaer af adskillige Stænder, nemlig Bisper, Abter, Priorer og Verdslig-Geistlige. *For det siette* tör et heelt Collegie ey frygte sig saa meget for de Mægtige, som een Person

son allene. *For det syvende* kand saadant et Collegie, som staaer under Monarkens Magt, ey saa let opvække Oprör imod ham, som en Patriark: hvilket vises af den Konstantinopolitanske Historie, efter Justiniani Tider, af Pavedommets og Ruslands eget Exempel. *For det ottende* behöves formedelst dette Collegie ey mere som tilforn at sammenkalde et General-Concilium, naar Patriarken, der regierede ligesom en Suveræn, havde forseet sig og skulde dömmes. *Og endelig for det niende* er saadant et Collegie ligesom en Kirke-Regiments-Skoele, af hvilken Assessorerne kand frem for andre forfremmes til de Bispelige Dignitæter, paadet at Uslevenheden maatte ogsaa falde bort fra den geistlige Stand i Rusland.

Den anden Deel,
befattende i sig
De Forretninger, som henhörer til saadan Regiering.

Inddeelning over Forretningerne.

Forretningerne deles i de almindelige og besynderlige: *först* de almindelige, som angaaer den hele Kirke: *dernæst* de besynderlige, som angaaer Stænderne i Særdeleshed, nemlig 1) Bisperne, 2) Præsterne, Diaconer og andre Kirke-Betientere: 3) Monke, 4) Skoeler, og deres Lærere, Discipler og Præster, og endelig 5) verdslige Personer i Henseende til lovlige og for-

forbudne Giftermaal, og andre saadanne Ting, hvori de behöver de Geistliges Underviisning. De almindelige Forrætninger siges atter at skulle sigte paa to Stykker: *först* at afskaffe alt det uordentlige og stridende med den Christelige Religion: *dernest* at forskaffe en tilstrækkelig Underviisning i Christendommen.

Förste Forretning at afskaffe al Overtroe.

Al Overtroe bör undersöges og udryddes, som for Exempel: 1) Akathister, andre Officia og Bönne-Formuler, som nylig i de Tider var udkomne, færdeles i det lidet Rusland: 2) de mangfoldige Bönner, som enten bruges i Kirken eller hiemme: 3) de Helgenes LevnetsBeskrivelser, som er opfyldte med Fabler, unyttige og latterlige Fortællelser: 4) den Overtroe at hvile fra Arbeyde om Fredagen, at foretrække nogle Officia for andre, saasom Messen paa Mariæ Forkyndelses Dag, Froe-Metten paa Paaske, Aften-Sang paa Pindse: at de, som begraves i det Pekzeriske Kloster i Kiov, bliver alle salige, skiönt de er döde i Uboodfærdighed, og saadant mere: 5) udu-elige og skadelige Ceremonier, saasom, at en Qvinde med flyvende Haar i det Starodubske Regiment i lidet Rusland paa en vis Dag omföres i en Kirke-Procession, under det Navn, den hellige Fredag, item at Præsterne paa et andet Stæd synger med Folket et Litanie under en Eeg, og deler Grenene ud til Velsignelse, og saa-dant

dant mere: 6) Helgenes falske Reliqvier, og saadanne Narrerier, som findes i Pavedommet: 7) angaaende Helgenes Billeder iagttages det, som derom siges i Bispernes Eed: 8) at Bisperne lader grave efter hellige Billeder, digtende dem at være kraftige til at giöre Mirakler, for paa Stædet at opbygge en nye eller reparere en gammel Kirke: 9) at en Mette eller Vesper deles og affynges tillige af mange Partier: 10) at Præsterne ey i Huer tilsender fraværende Personer deres Bönner og Velsignelser: Og endelig alle deslige Ting flere.

Den anden Forretning at forskaffe Folket nokfom Underviisning.

Man bör forskaffe noksom Underviisning til Bedring i Christendommen ved at forfærdige tydelige Böger om Sandheden til Saligheden, hvilke kand komme ud iblant den gemene Mand og forelæses dem paa Sön-og Fest-Dagene, efterdi Præsterne ey kand prædike. De Skrifter, som vi allerede har herom, er ubeqvemme til dette Sigte: thi 1) vores Troes Bekiendelse er for stor og endnu ey skreven i vores almindelige Sprog: 2) Chrysostomi, Theophylacti og andres exegetiske og moralske Homilier og Böger er egentlig skrevne paa Grækisk, er endogsaa for lærde Folk uforstaaelige paa Slavonsk, indeholder mange höye Theologiske Hemmeligheder og andre Ting efter de Folks Tilböyeligheder og de Tiders Omstændigheder, og er alt for kostbare til at kiöbes af Kirkerne. For der-

derfor at hielpe den Menniskelige Svaghed paa anden Maade, saa bör forfattes tre smaa Böger: *een* om vores Troes fornemmeste Lærdomme og Guds Bud i Decalogus: *den anden* om enhver Stands besynderlige Pligter: *den tredie* at befatte i sig adskillige Kirke-Læreres tydelige Prædikener om Hoved-Lærdommene, om Dyder og Laster, og enhver Stands Pligter. De to förste skal före Bevisene af den hellige Skrift, og selv begge bekræftiges af Fædrenes Vidnesbyrd i den tredie. Der skal forelæses hver Söndag til Fro-Messe et lidet Stykke vexelviis af den förste og anden, men til Höy-Messe en Homilie af den tredie, som forklarer det til Fro-Messe forelæste Stykke af de to förste. Bögerne skal ey være större, end at de alle tre kand indbindes tilsammen i et maadeligt Bind, og inddeles saaledes, at de kand udlæses hvert Fierding-Aar og paa denne Maade höres af Almuen fire Gange om Aaret.

Bispernes Pligter.

Bispernes Pligter er: 1) flittig at læse og deraf lære alle Generale og Provinciale Concilier: 2) selv af tredie Mose Bogs det attende, Kirke-Lovene, Reglerne, og Tsarens Forordninger at forstaae de til Ægteskab tilladte eller forbudne Slægtskabs-Trin: 3) til den Ende at lade sig daglig over Borde alle dem angaaende Regler forelæse: 4) i vanskelige Tilfælder at raadföre

føre sig med nærmeste Bisp eller anden lærd Mand, og, hvis endnu er Tvivl tilbage, med det Geistlige Collegie i Petersborg: 5) ey nogen Tiid uden efter Reglernes Fordring at opholde sig uden for deres Stift, og i deres Sygdom eller lovlige Fraværelse at forordne i deres Stæd en Abt eller Prior med nogle andre forfarne Mænd af Kloster-Standen, hvilke, ligesom de, bör forholde sig med at spörge til Raads i vanskelige Tilfælder: 6) at befale Abterne, Priorerne, Gardianerne og Præsterne at giöre det samme i deres Sygdom eller lovlige Fraværelse: 7) at begiære sig en Administrator eller nedlægge deres Embede, naar de formedelst höy Alder eller ulægelig Sygdom ey kand forrætte det mere: 8) at i agt tage det, som de ved deres Indvielse edelig har lovet, nemlig at afvende Monkenes uordentlige Levnet og overflödige Kirker uden Sogne, at afskaffe de hellige Billeder, som digtes, at giöre Mirakler o. s. v. iligemaade Enthusiastiske Spaa-Mænd, Helgenes döde Legemer, som har intet Vidnesbyrd, og at sætte Fiscaler derover i Byerne under Straf af at degraderes: 9) at stræbe efter en Skoeles Oprættelse ved deres Huse, paadet at Præste-Börn og andre, som er bestemte til Præste-Embedet, kand der lære færdig at læse og forstaae, hvad de læser, ja lære de to smaa Böger uden ad, som skal forfærdiges om Troens Lærdomme og Stænder-

dernes Pligter: 10) ingen andre end disse Discipler at udvælge til Præster eller Abter og Priorer i Klosterne: 11) selv efter det geistlige Collegies Anordning af deres egen Casse at forsörge Skoele-Mesteren med Proviant og Salarium, og at underholde alle Disciplerne ved den tredivde Deel af Kirke-Goodset og den tyvende Deel af de fornemmeste Klosteres Korn-Revenyer i Stiftet: 12) til den Ende aarlig igiennemsee Kirkens Regenskaber og indsende til det geistlige Collegie et fornuftigt Overslag over Kirkernes og Klosternes Nödtörftighed og Indkomster: 13) ey at holde mange Betientere, ey at opföre unyttige Bygninger, men ikkun nyttige saasom Möller og deslige, ey at klæde sig over deres Værdighed eller giöre sig mange nye Messe-Klæder, og give det geistlige Collegie en Bog over deres Indtægt og Udgift: 14) ey at imodtage alt for stor Ære, saasom at lade sig före under Armene, naar de er friske, eller tillade, at de under deres Opsigt staaende Brödre bukker sig ned for dem til Jorden; thi de kaster sig vel frivillig og hurtig ned paa Jorden, men ikkun af Skielm-Stykker, enten for at tilsnappe sig et Embede eller skiule deres Skelmerie og Ugudelighed: 15) ikkun at imoodtage, men aldrig at söge en maadelig Ære: 16) i Binde-Nöglenes Brug ey at være alt for hidsige og hastige men langmodige og vel-

be-

betænksomme: 17) een Gang om Aaret eller i det ringeste i to Aar at holde Visitation i Stiftet.

Om Binde- og Löse-Nögelen.

Den sextende eller næstsidste Pligt forklares videre saaledes: Det er den Synd, som fortiener Bandsættelse, naar nogen offentligen bespotter Guds Navn, den hellige Skrift eller Kirken, er en offentlig Syndere, og skammer sig ey ved sin Misgierning, men roeser sig deraf, forsömmer Skriftermaal og Altergang længere end et Aar, bespotter og beleer Guds Lov offentligen, bliver i sin Hofmod og Haardnakkenhed efter dobbelt Formaning, og giver saaledes fra sig en Stank af Atheisteri. Til saadan en Misdædere sender Bispen först hans Skrifte-Fader at formane ham til at staae aabenbare Skrifte. Er denne Formaning uden Virkning, saa lader Bispen ham komme til sig i sit Huus, og formaner ham dertil selv i Skrifte-Faderens Nærværelse. Vil han ey komme, saa sender Bispen atter hans Skrifte-Fader med nogle ærbare Geistlige og Verdslige Mænd meest af hans Venner til ham med samme förste Formaning, som kand, hvis den ogsaa denne Gang er uden Frugt, tredie Gang igientages. Nytter alt dette endnu intet, saa giver Bispen Folket Efterretning derom, ved at lade det paa en Fest-Dag offentlig i Kirken af Protodiaconus forelæse saaledes:

Den

Den eder bekiendte N. N. har forarget Kirken ved saadan en offentlig Synd, fører sig derhos op som en Foragtere over Guds Vrede, og har spotteligen slaaet hans Hyrdes oftere igientagne Formaning i Veyret. Derfor beder Eders Hyrde N. N. faderligen eders Kierlighed at I samtlig vil anraabe den barmhiertige Gud, at han vil blöödgiöre hans forstokkede Sind, reense hans Hierte, lenkende det til Boodfærdighed. I, som staaer i nærmere Bekiendtskab med ham, erindrer og beder ham, enhver i sær og alle samtlig, med al Fliid, at han bedrer sig! Siger ham, at, hvis han er uboodfærdig og forbliver en Foragtere indtil den eller den Tiid; saa skal han udelukkes fra Kirkens Samfund.

Bliver Misdæderen endnu forstokket, saa indhenter Bispen Tilladelse fra det geistlige Collegie, og bandsætter ham derpaa, idet han lader aflæse fölgende eller deslige Formul ved Protodiaconus offentlig for Folket i Kirken:

Da den eder bekiendte Mand N. N. har forarget Guds Kirke ved hans Lovs saadan offentlig Overtrædelse, har foragtet hans Hyrdes oftere Formaninger, som skulde lede ham til Omvendelse, har

slaaen

slaaen den ham offentlig i Kirken ankyndte Frasskillelse i Veyret, og bliver endnu i Forstokkelse uden at give noget Haab til Omvendelse; saa skiller vores Hyrde ham hermed fra den Christelige Samfund efter Christi Befalning i Kraft af den ham givne Magt, og viser dermed alle Ret-Troende, at han har ingen Deel i alle de Guddommelige Naade-Gaver, som er os forhvervede ved vores Forlöseres og HErres JEsu Christi Blood, indtil han omvender sig af Hiertet. Derfor forbydes ham Indgangen i Kirken: og endnu mindre kand han deelagtiggiöres i den hellige Nadveres hellige og forskrekkelige Hemmelighed, hverken i Kirken eller paa noget andet Stæd eller hiemme. Skulde han hemmelig eller offentlig eller ogsaa med Vold trænge sig ind i Kirken, saa legger han endnu större Fordömmelse paa sig selv: men endnu mere, hvis han med List eller Vold understaaer sig at tage Deel i det hellige Sacramente. Præsterne skal paa alle Maader forbyde ham Indgangen i Kirken, og, hvis de ey er stærke nok til at holde ham ude, saa skal de afbryde al Kirke-Tienesten, undtagen Messen, indtil han er borte. Saa skal

og Præsterne ey komme til ham i Huset med Bön, Velsignelse eller det hellige Sacramente, under Straf at tabe deres Præstelige Værdighed. Det være hver Mand bekiendt, at han N. N. hörer allene for sin Person under Bandet, og ey hans Kone, Börn eller Huus-Folk, uden at de er ivrige med ham i hans Ugudelighed, og understaaer sig hofmodigen og offentligen at bespotte Kirken for den paa ham lagde Forbandelse.

Denne Bandsættelse bliver, naar den er forelæst, opslaaen paa Kirke-Dörene. Giör den Bandsadte Omvendelse, saa skal han staae offentlig i Kirken Skrifte for Bispen, enten i egen Person, hvis han er frisk, eller ved ærlige Mænd, hvis han er syg, bekiendende sin Synd og hofmodige Foragt, og bedende om Bandets Oplösélse. Bispen spörger ham da: 1) om han giör sand Ruelse til Syndernes Forladelse af Frygt for Guds Vrede og i Tilliid til Guds Naade: 2) om han troer, at Hyrdens Magt i at binde og löse er ey forfængelig og intetværdig, men mægtig, virkelig og frygtelig: 3) om han lover at være Kirkens lydige Sön, og ey mere foragte Kirkens Magt. Naar han nu har svaret höyt og forstaaelig hertil, saa tröster Bispen ham, at han skal sætte sin Tilliid til Guds Barmhiertighed, og læser over ham Bandets Op-

lösning, givende ham nogle Lærdomme om hans Levnets Bedring, og Tilladelse paa en vis Fest-Dag at gaae til Communion hos hans Skrifte-Fader: hvilke Taler herefter skal forfattes. Men vil han ey giöre Bood, saa meldes det til det geistlige Collegie, hvilket igien begierer af Tsaren Rettens Administration. Dog at Bisperne ingenlunde foretager saadan Bandsættelse af Passioner eller egen Nytte.

Om Adskillelse fra Kirken.

Foruden denne Bandsættelse, der er ligesom Döds Straf, og hvilken Concilierne har lagt paa Kiettere, er der en ringere Kirke-Straf, kalden Fraskillelse, som Concilierne har lagt paa dem, der overtræder deres Regler. Den bestaaer deri, at Synderen udelukkes af de Ret-Troendes Samfund i de tilfælles Bönner, har ey Tilladelse at gaae i Kirke, og kand en Tiidlang ey nyde Sacramentet.

Det er den Synd, som fortienner denne Straf, naar nogen begaaer anden Slags offentlig Misgierning, end de ovenmeldte, saasom at leve aabenbare uordentlig, længe ey at gaae til Kirke, at beskade eller beskæmme en Person, uden at ville bede om Forladelse. Saadan en Person skal Bispen enten selv eller ved hans Skrifte-Fader formane til Boodfærdighed. Vil han da ey giöre den, saa kand Bispen, uden at have nödig at melde det til det geistlige Collegie, skiönt han ogsaa ingen Foragt eller Hofmood lader

der see, fraskille ham fra Kirken, men behöver ey at lade Fraskillelsen offentlig forelæse, og tör ikkun antegne den med hans Forseelse paa en Seddel til Præsten.

Om Bispe-Visitation.

Den sidste eller syttende Artikel forklares videre saaledes: 1) at Visitationen bör skee om Sommeren: 2) at Bispen anden eller tredie Dag efter sin Ankomst bör træde tilsammen med Byens eller Lands-Byens Præster, og affynge et Litanie for Tsarens Sundhed, Seyer o. s. v. 3) at han efter Litaniet skal holde en Tale til Præsteskabet og Folket om retskaffen Omvendelse og om de almindelige, i sær Præste-Standens, Pligter, saa og afkyndige, at enhver maatte aabenbare ham det, som havde et aandeligt Anliggende, eller en Samvittigheds Scrupel, eller noget paa Cleriсiet at sige, og aflæse saadan Tale, ligesom den gives ham af det geistlige Collegie, saasom ey enhver Bisp forstaaer at giöre en smuk Prædiken: 4) at han flittig udspörger Præsternes og alle Kirke-Betienternes Forhold: 5) at han hverken beder til Giest eller gaaer til Giest, förend de ham forebragte Sager er giorte til Ende: 6) at han opsætter vidtlöftige Sager til hans Hiemkomst: 7) at han ey giör Giestebud paa Præsternes Bekostning: 8) at han for alting forsker, om Præsten læser paa de hellige Dage de tre oven meldte Böger i Kirken: 9) at han stræber at afskaffe al Overtroe: 10) at han erkyndiger sig, hvorledes

ledes de nærliggende Klostere forvaltes: 11) at han har Monkenes og Præstenes Pligter affkrevne med sig, ligesom de herefter fölger: 12) at hans Betientere ey giör nogen Forargelse, eller legger sig efter at röve som Tatare: 13) at han ey hevner sig selv over andre Bisper, af hvad Rang de er, men kläger dem for Synodet: 14) at han kand anklages for Synodet af Abter, Priorer, Guardianer, Præster, Diaconer og andre Kirke-Betientere, som ey er fornöyede med hans Medhandling eller Domme, uden at torde efter deres Bort-Reyse lade deres Huse forsegle og udplyndre: og endelig 15) at sende aarligen to Gange Rapport ind i det geistlige Collegie om hans Stiftes Tilstand.

Om Lærdoms Nytte.

Nu fölger i Reglementet om Skoeler, og de Lærere og Discipler, som kand befinde sig i dem, saa og Præsterne ved Kirkerne. Der anföres forud en Afhandling om Lærdoms Nytte, da der forekommer: 1) et Exempel af den ved Tsar Peter indförte Krigs-Disciplin ved Armeen, og saadanne Ting flere, appliceret paa Lærdoms Nytte i Kirken: 2) Beviis af Kirke Historien, at Valentinianernes, Manichæernes, Catharers, Euchiters, Donatisters og andre saadannes Kietterier er efter Irenæi, Epiphanii, Augustini, Theodoreti og andres Efterretninger alleneste opkomne af Vankundighed, og at de Russiske Separatister har samme Oprindelse:

delse: at vel andre, saasom Arius og Nestorius, har været lærde, men deres Lærdom ey Aarsag til deres Kietterier: at det i de ni dunkle Secula har staaet allerslettest til med Kirken: at de gamle Kirke-Lærere i de fire förste Secula har været lærde, og at Religionen har i de fire sidste Secula forbedret sig ved Studeringernes og Universitæternes Opkomst: 3) men at Studeringerne bör for alting drives med Fornuft af udvaldte Nemmer, i Sager og ey i Ord, thi ellers foraarsager de langt större Skade end Nytte, saasom halv-lærde Folk er en Pest for Lande og Riger, sniger sig ind hos de Store for at faae et Ære-Embede, bagtaler retskafne Folk, og er tilböyelige til Oprör og Kietterier.

Et Academies Oprettelse.

Hvis derfor, heder det videre, Hans Tsariske Majestæt vilde oprette et Universitæt; saa skulde det geistlige Collegie forholde sig efter fölgende Regler: 1) I de to förste Aar ikkun at antage een eller to Lærere: 2) i det tredie og fölgende Aar at antage flere, og dog ey affkaffe de förste formedelst de nye ankommende Discipler: 3) forud vel at pröve Candidaterne til Lære-Embederne: 4) aldeles at forskyde dem, naar de ey forstaaer deres Sager, dog i Mangel paa andre give dem först nogen Tiid til Forbedring: 5) at Lærerne for alting strax viser deres Discipler enhver Videnskabs Öyemeed: 6) at udsöge de beste Autores i alle Videnskaber til Fordrag: 7) at man besyn-

 der-

derligen legger den hellige Skrift til Grund-vold i Theologien, og dernæst Fædrene, saasom Gregorius Nazianzenus om Treenigheden, i hans fem Theologiske Prædikener, saa og Augustinus, Athanasii Magni fem Böger imod Arianerne om Guds Söns Guddom, Cyrillus Alexandrinus imod Nestorius om Christi Person, Pavens Leonis Brev til Flavianus Patriarch i Constantinopel om begge Naturer i Christo, og saa videre: 8) at der anskaffes et tilstrekkeligt Bibliothek for to tusende Rubel, som bör flittig besöges: 9) at man forbinder Videnskaberne med Grammatiken, og giver Disciplerne idelig Compendier af Geographien, Historien og andre Videnskaber at oversætte, paadet at de kand faae meget kostbart Goods, da de endnu staaer paa Viisdoms Strand-Bredde, og Sprogenes fortrydelige Læsning kand forbindes med den fornöyelige Kundskab om Verden: 10) at Studenterne undervises det förste Aar i Grammatica med Geographien og Historien, det andet i Arithmetiken og Geometrien, det tredie i Logica, det fierde i Rhetorica, det femte Aar i Physica, det siette Aar i Puffendorfs korte Politica med Logica tillige; men det syvende og ottende Aar i Theologien: 11) at see vel til, at Lærerne giör med Fliid deres Embede: 12) at Lærerne skal staae under det geistlige Collegie: 13) at der skal fiscaliseres med dem: 14) at alle velhavende Præste-Folk og Verdslige i Byerne skal sende deres Börn til denne store Skoele: 15) at de, som eengang dertil antages, skal gaae igiennem alle Classer: 16) at ingen övrighed maae uden stor Straf til geistlige eller verdslige Betienninger foretrække den, som ey har studeret ved Academiet for den, som har studeret der: 17) at enhver, som optages ved Academiet, skal först et heelt Aar pröves, om han har Nemme til at studere: 18) at den skal ey heller antages, som, skiönt han har Nemme, ey vil lade sig i et Aar tæmme: 19) at Academiet er ey midt i Byen, men paa et roeligt Stæd for sig selv: 20) at Academiet ey tragter efter mange Studentere, men efter gode Hoveder: 21) for alting ingen at antage uden de, som af Naturen er skabte til at studere: 22) skal der være ved Academiet et Seminarium til Börns Opdragelse og Underviisning: og endelig 23) skal man i Guds Ords Prædiken forholde sig efter disse fölgende Regler:

Om Prædike-Maaden.

1) Ingen maae prædike uden at han har studeret paa dette Academie og er examineret af det Geistlige Collegie: 2) de skal prædike grundig og tage deres Beviis af Skriften om Omvendelse, Levnets Forbedrelse, Lydighed imod övrigheden, i sær imod Tsaren, enhver Stands Pligter, kort om Guds hellige, gode og fuldkomne Villie: 3) de maae ey tale om eller sigte paa nogen Person i Særdeleshed: 4) ey heller paa en frie Maade hevne sig over dem,

dem, af hvilke de er fortörnede: 5) de maae ey tale med alt for stor Myndighed, og sige I, men Vi, regnende sig selv efter Pauli Exempel iblant de groveste Syndere: 6) de bör vænne sig til Chrysostomi Prædike-Maade, og ey betienne sig af de letfindige Polske Postiller: 7) de maae ey roese sig af, at de prædiker got, ey heller fortörnes, naar deres Prædikener ey behages: 8) de maae ey löfte deres öyne-bryne og Arme op, ligesom de forundrede sig, men være i deres Geberder frie, ligesom de havde slet ingen Opinion om deres egen Forstand og Veltalenhed: 9) de maae ey bevæge sig alt for meget, hverken roe med Armene eller klappe i Hænderne, eller sætte Næven i Siden, springe op, lee og græde: og endelig 10) maa de aldrig roese sig af deres Prædikener, og stille sig ligesom de bluedes, naar de roeses af andre.

Om et Seminarii eller Skoeles Oprettelse.

Den næst foregaaende een og tyvende Punct forklares saaledes: 1) at bygge en beqvem Skoele for halvtresenstyve til halvfiersenstyve Discipler: 2) at legge Börnene ind i den, otte eller ni tilsammen i enhver Stue, de störste for sig i en Stue, de mellemste for sig i en anden, og de mindste for sig i den tredie o. s. v. 3) at enhver faaer sit Stæd i Stuen til Seng, Bog-Bret og Stoel: 4) at der er en Opseere i hver Stue, en ærlig ogsaa ustuderet Mand imellem

lem tredive og halvtresenstyve Aar, som er ey alt for haard og ingen Melancholicus: 5) at der er i Skoelen tre lærde Monke eller verdslige Personer, een Rector og to Examinatores: 6) at Opseeren i enhver Stue har Magt til at straffe de Smaa med Riis, men de Store og Mellemste ikkun med Trusler: 7) at Examinatores forholder sig i Straffen ligeledes: 8) at Rectoren kand bruge alle Slags Tugtelser, men ey jage nogen af Skoelen uden Synodets Forevidende: 9) at alting har sine visse Timer, da der ringes med Klokken: 10) at Disciplerne i de förste tre Aar aldrig og siden ikkun to Gange om Aaret kand lades hiem paa syv Dage: 11) at den, som aflades, maae have en Opseere med sig: 12) at Disciplerne kand besöges af deres Slægtninger: 13) at saadan Leve-Maade bliver ingen Trældom: 14) at Melancholien fordrives best, naar ingen optages uden imellem ti og femten Aar: 15) at Disciplerne skal divertere sig to Timer om Dagen: 16) og at de skal derforuden forlyste sig en Gang eller to Maanedlig: 17) at der ved Maaltidet skal forelæses af Historien, og det de to eller tre förste Dage i hver Maaned om lærde Mænd: 18) at der to eller tre Gange om Aaret holdes Actioner, Disputationer, Comœdier og Oratoriske Exercitier: 19) at der stiftes Præmier for de Flittige: 20) at der paa höye Fest-Dage hö-

hõres Instrumental-Musike ved Bordet: 21) at der ved Seminariet maae være en Kirke, et Apoteke, en Chirurgus, en Doctor, og en Skole i det nærmeste Academie: 22) at der ved Informationen bör agtes de samme Regler, som er givne om Academiet: 23) at der for dem, som betaler for sig og ey underholdes af Tsaren, skal sættes en uforanderlig Taxe: 24) at en Seminarist, naar han er kommen til Forstand, bör sværge Tsaren Troskab i Kirken: 25) at Seminaristerne kand ey demitteres uden af det geistlige Collegie: 26) at de Seminarister, som vil slaae sig til den geistlige Stand, skal af Bisperne foretrækkes alle andre.

Om verdslige Personer saa vidt de behöver Underviisning af de Geistlige.

Nu sluttes den anden Deel endelig om de verdslige Personer, i saa vidt de behöver Underviisning af de Geistlige. Og da forordnes: 1) at de skal lade sig aandeligen föde af dem med Ordet: 2) at de skal gaae til Communion hos dem; i det ringeste een Gang om Aaret: 3) at de, som ey giör det, er Roskolsiker eller Separatister, og skal af Bisperne overgives Retten og indsendes i Inqvisition til Synodet: 4) at der bör være i Synodet en Fortegnelse paa Separatisternes Mængde i alle Stifterne: 5) at Separatisterne og deres Patroner skal opsöges og bandsættes: 6) at ingen Separatist kand befordres til noget verdsligt og endnu langt mindre geistligt Embede, og at den, som mistænkes derfor, bör befrie sig ved sin Eed: 7) at ingen verdslig Herre uden Tsaren maae have Kirker eller Præster hiemme i Huset: 8) at den, som af Edel-Manden og Bönderne vælges til Præst, skal have Vidnesbyrd fra dem, at han fõrer et got Levnet og er ingen Separatist: hvorom Bispen bör domme og tillige erkyndige sig, hvad Sold og Land Jord han har, og forbinde ham til at blive i Embedet sin Livs-Tiid: 9) omdrivende Præster maae ey bruges af Herrerne til Skrifte-Fædre: og ingen Præst maae tvinges af de Mægtige til at döbe deres Börn hiemme, uden naar de er svage: 10) at enhver verdslig övrighed staaer i geistlige Ting for den Bispes Ret, i hvis Stift han befinder sig: 11) at der skal dömmes om alle Tvivl angaaende Ægte-Standen af Præster, Bispen og endelig Synodet: 12) at ingen maa vies uden for Sognet og endnu mindre uden for Stiftet, hvor Brude-Parret findes.

Den tredie Deel
om
Directörernes Pligt, Embede og Magt.

Synodets Pligter.

Directörerne i det geistlige Collegie er tolv af adskillig Rang, Bisper, Abte, Priorer og Erke-Præster, nemlig tre Bisper og af de andre saa mange, som man finder de dygtigste

ste Mænd af hvert Slags: dog saaledes, at ingen Erke-Præst vælges, der staaer under een af de Bisper, som sidder i Collegiet. Deres Pligt er: 1) at vide alle ovenmeldte Pligter og see til, at de efterkommes i Kirken: 2) at imodtage alt, hvad som indgives dem om Kirkens Forbedring, ligesom Senatet maae imodtage alle Forslag til Tsarens Fordeel, men at dömme om, hvad der er deri skadeligt eller gavnligt: 3) at approbere alle nye Theologiske Skrifter: 4) at holde Forhör over alt det, der rygtes om uforgængelige Legemer, Aabenbarelser, Mirakler o. s. v. 5) at give endelig Dom over Separatister: 6) at dömme i de tungeste Samvittigheds Tilfælder: 7) at examinere og pröve dem, som skal ordineres til Bisper: 8) at holde, ligesom fordum Patriarchen, höyeste Ret i geistlige Sager, saasom tvivlagtige Ægteskab, Ægteskabs-Skilsmisser og Uret, som en Bisp giör sit Clericie og sine Klostere eller en anden Bisp: 9) at give Agt paa Kirkens Land-Goods, Korn- og Penge-Revenyer, paa deres Administration og Vedligeholdelse: 10) at hielpe de Geistlige ved Justitz-Collegiet og Senatet, naar de har Proces med de Verdslige: 11) at dömme tillige med Justice-Collegiet om Meningen i fornemme Folks Testamenter: 12) at besörge de Fattiges Væsen, og affkaffe alle omlöbende Staadere: 13) at afholde Geistligheden fra Simonie, beraadslaae sig med Senatörerne derom, give

ve dem derfor noget vist af hvert Huus i deres Sogn, og sætte en vis Taxt paa Accidencerne, uden at forbyde nogen frivilligen at give mere.

Reglementet var underskrevet saaledes:

Den ydmyge *Stephanus*, uværdige Metropolit af Resan.	Amiral, Græv *Apraxin.*
	Canceler, Græv *Gollovkin.*
Den ydmyge *Sylvester*, Metropolit af Smolenskov.	Knæs *Jacob Dolgoruky.*
	Knæs *Demetrius Galizin.*
Den ydmyge *Theophanes*, Bisp af Pleskov.	Græv *Andreas Matveof.*
Den ydmyge *Pitirimus*, Bisp af Nisnegorod.	*Peter Tolstoi.*
	Baron *Peter Skaphirov.*
Den ydmyge *Barlaam*, Bisp af Tver.	
Den ydmyge *Aaron*, Bisp af Karelien.	*PETER.*

Theodosius, Abt i Sanct Alexander Nevsky Kloster.

Antonius, Abt i Sanct Chrysostomi Kloster.

 Jo-

Jonas Salnikejev, Abt i Christi Forklarings Kloster i Kasan.
Petrus, Abt i det Simonovske Kloster i Moskov.
Den ydmyge *Pachomius*, Metropolit af Veronez og Jelez.
Gabriel, Abt i det Hypatiske Kloster til den hellige Treenighed.
Hierotheus, Abt i det Donske Kloster i Moskov.

I Stifterne har fölgende Bisper og Geistlige underskreven.

Den ydmyge *Ignatius*, Metropolit af Sarska og Podonsky.
Den ydmyge *Georgius*, Bisp af Rostov.
Den ydmyge *Barlaam*, Bisp af Susdal og Juriev.
Den ydmyge *Joanicius*, Metropolit af Kolumna.
Den ydmyge *Paulus*, Bisp af Vologda.
Den ydmyge *Cyrillus Sumliansky*, Bisp af Perijaslav.
Den uværdige *Antonius*, Erke-Bisp af Tsernikov og Novogrod Seversky.
Den ydmyge *Tychon*, Metropolit af Kasan.
Den ydmyge *Alexius*, Bisp af Viatka.
Den

Den ydmyge *Joachim*, uværdige Bisp af Astrakan.
Den ydmyge *Barnabas*, Bisp af Kolmogorod.
Den ydmyge *Bogoliep*, Bisp af Ustiuga.
Genadius, Abt i det Tsudouiske Kloster.
Sergius, Abt i det nye Kloster til vores Frelsere.
Serapion, Abt i Sanct Andronii.
Leonidas, Abt i det Petroviske Kloster.
Laurentius, Abt i det Donske Kloster.
Hyacintus, Abt i Sanct Epiphan.
Serapion, Abt i det Snamenske Kloster.
Theophylactus, Abt i Klosteret til vores Frelsere.
Makarius, Abt i Antagelsens Kloster.
Tychon, Abt i Treenigheds Kloster af Sanct Sergius.
Cyriacus, Abt i Euthimii Kloster til vores Frelsere i Susdal.
Gideon, Abt i Christi Födsels Kloster i Volodimar.
Leo, Abt i det Goritske Kloster.
Hadrianus, Abt i Christi Aabenbarelses Abrahamiske Kloster i Rostov.
Cyprianus, Abt i vores Frelseres Kloster i Jaroslav.
Sergius, Abt i det Lusetskiske Kloster.

 Syl-

Sylvester, Abt i Sanct Savæ Storkzevsky.
Antonius, Abt i Christi Opstandelses Klofter.
Arsenius, Abt i Sanct Pafnutii Klofter i Borovesk.
Germanus, Abt i Sanct Josephi Klofter i Volok.
Misael, Abt i vores Frelseres Klofter i Resan.
Joasaph, Abt i det Vosmitskiske Klofter i Volok Lamskoy.
Barlaam, Abt i Sanct Daniels Klofter i Perislav Salievskoy.
Joseph, Abt i Sanct Boris og Gliebi Klofter i Rostov.
Isaacius, Abt i det Solokzinskiske Klofter.
Joseph, Abt i Sanct Nicetæ Klofter i Perislav Salievskoy.
Tychon, Prior i det Kolotzkiske Klofter i Mosaisk.
Theophanes, Prior i Sanct Nicolay Ugrieski.
Hadrianus, Abt i Sanct Boris og Gliebi Klofter i Demitrov.
Gerasimus, Abt i det Vysotskiske Klofter i Serpukov.
Paulus, Prior i det Vladitsnoy Klofter i Serpukov.

Aa-

Aaron, Abt i det Bogoslovifke Klofter i Resan.
Leontius, Prior i Sanct Makarii Klofter ved Unska.
Irenarcha, Abt i Sanct Cyrilli Klofter.
Jonas, Abt i Steen-Klofteret.
Arsenius, Abt i det Prilutskiske Klofter.
Theophylactus, Abt i Sanct Pauli Klofter.
Makarius, Abt i Sanct Cornelii Klofter.
Philippus, Prior i Sanct Therapont.
Damascenus, Prior i Sanct Michaels Klofter i Perejaslav.
Raphael, Prior i vores Frelseres Klofter, kaldet Solotonoskoy.
Eustratius, Abt i det Eletskiske Klofter i Tsernikov.
Germanus, Abt i det Ilynskiske Treenigheds Klofter i Tsernikov.
Epiphanius, Abt i Mariæ Forkyndelses Klofter i Nieskin.
Nilus, Prior i Sanct Nicolay Mokosinsky.
Sosimus, Prior i Sanct Antonii Klofter i Liubetsk.
Johannicius, Abt i det hellige, store og Jertegn-giörende Pekzeriske Laura i Kiov.

Aa 3 Jeg,

Jeg, Abt i det Simonoviske Kloster i Moskov, underskriver mig anden Gang.

Gideon, Forvalter i Sanct Michaels Kloster med det gyldne Tag i Kiov.

Benedictus, Forvalter i Sanct Michaels Vydubitskiske Kloster i Kiov.

Horodion Siuravskoy, Abt i det samqvemmelige Mesigoriske Kloster ved Kiov.

Gregorius Gotkieviz, Forvalter i Sanct Sophiæ Kloster.

Christophorus Tsarnutsky, Prior i Sanct Nicolay Kloster ved Kiov.

Sylvester Pomovsky, Vice-Rector i Christi Aabenbarelses Bratskiske Kloster i Kiov.

Joasaph Tomiloviz, Forstandere i Treenigheds Cyrilliske Kloster i Kiov.

Simeon, Abt i vor Frues Kloster i Sviatska.

Joasaph, Prior i det Kisekseſiske Kloster i Kasan.

Barsonophius, Abt i det Pekseriske Kloster i Nisny Novogrod.

Philareta, Abt i Sanct Makarii Soltovodsky Kloster til den hellige Treenighed i den Nisny Novogrodske Province. *Joel*,

Joel, Prior i det Glusinskiske Kloster i Vologda.

Barlaam, Abt i det Tikviniske Kloster ved store Novogrod.

Derforuden resolverede Tsaren fölgende Puncter: 1) at man ved Guds-Tienesten skal herefter bede for det hellige Synodus eller det helligste regierende Synodus, i Stæden for at man bad tilforn for Patriarchen: 2) at ligesom der tilforn er aldrig nogen Stæds fra skrevet Befalningsviis til Patriarchen, saa skal Synodet med alle Lemmernes Underskrift skrive Notifications-viis til Senatet, men ikkun allene med Secretærens Underskrift til de andre Collegier ligesom fra Senatet: 3) at Synodet skal ved Bispedömmenes Vacanzer forestille to Personer, af hvilke Tsaren vælger den ene, som det skal consecrere: og 4) at Synodet skal herefter administrere alle de Geistlige Goods, som er hidindtil alle ved de verdslige Personers Forvaltning forarmede. Om Synodets Fortrin.

Synodet forfærdigde derpaa et Tillæg til Reglementet for alle Kirke- og Kloster-Betientere, forordnende for Præsterne: 1) at ingen maae vies til Præst, uden han er först underviist i Bispens Huus-Skoele, og har lært de smaa Böger uden ad om Troen, Loven, og alle Stændernes Pligter: 2) at han bör have et got Vidnesbyrd som sit Præsternes Pligter.

 For-

Forhold: 3) at han forskriver sig til at ville være fornöyet med den Lön og det Land, som ligger til Kaldet, og som bör meldes i Suppliken: 4) at han först bör pröves, om han ey er liderlig eller sladrer om Drömme og Qvinde-Fabler: 5) at han for Vielsen bör forbande alle Separatisterne og sværge Tsaren Troskab: 6) at han efter Vielsen över sig nogen Tiid udi Bispens Huus i Kirke-Tienesten: 7) at han beflitter sig paa at kunde forskrekke de Forhærdede, tröste de Bedrövede o. s. v. og, eftersom Præsteskabet er selv ulærd, da at lære de hertil affattede Formuler uden ad: 8) at han ey skal være sine Skrifte-Börn med ham uvedkommende Begiæringer til Byrde: 9) at han under sit Embedes Tab ey i Trætte maae aabenbare sine Skrifte-Börns Synder: 10) at han ey maae kives med hans Skrifte-Börn: 11) at han skal angive dem, som i Skriftemaal bekiender sig at have Forræderie eller andet saadant imood Tsaren i Sinde: 12) at han skal ligeledes angive dem, som i Skriftemaal bekiender sig at have en anden Misgierning i Sinde, eller allerede begaaet noget til Almuens Forargelse, saasom opdigtet et Jertegn: 13) at han i vanskelige Tilfælder skal raadföre sig med Bispen, hvad Bood der bör paalegges Synderne, uden at navngive dem: 14) at han ey maae legge alt for haard Bood paa Synderen, med Faste, Almisse, Sacramenternes For-

Forbydelse o. s. v. 15) at han skal meddele de Syge Sacramentet i andre Folks Nærværelse, under hans Embedes Fortabelse og Separatistens Goodses Confiscation: 16) at den, som heri angiver Præsten eller Separatisten, skal have den tredie Deel af det confisceerte Goods: 17) at der skal forholdes ligeledes, naar Præsterne lader sig bestikke til at sige, at de har döbt en Separatistes Barn uden at have döbt det: 18) at Præsterne bör ey komme i Huset til fornemme Folk at affsynge Vesperen eller Metten, endnu mindre holdes af dem i Huset, allermindst af Enker: 19) at Præsterne maae ey holde Guds-Tienesten paa Jertegns-Pladse uden Synodets Indvilling, ey heller tage sig omlöbende Kirke-Betientere til Hielp, ey heller taale, at der snakkes i Kirken under Messen: 20) at de skal see vel til, at ey Monke eller Lærere af Separatisterne, eller Bedragere eller falske Helgene sniger sig ind i et Huus udi Sognet: 21) at de maae ey tinge om Betalningen for deres Embeds-Forretninger, i sær om de fyrretyve Dages Bön for de Döde: 22) at der skal giöres Anstalt til Præsternes ordentlige Betalning: 23) at der maae ey være for mange Præster ved hver Kirke: 24) at en afsadt Præst, som understaaer sig at forrette Kirke-Tienesten, skal straffes haardt for den verdslige Ret: 25) at Bisperne skal sörge for de Præster, som ved en uformodentlig Tilfælde

de forarmes: 26) at ingen Præst maae egenmægtig gaae til et Regimente: 27) at Præsterne maae ey sætte alt for mange af deres Börn til Tiennesten i Kirken: 28) at Præsterne og Kirke-Betienterne maae ey være liderlige, ey sværme drukne om paa Gaden eller i Kirken, ey affynge Kirke-Psalmerne i to Stemmer, ey klamres som Bönder ved Maaltidet, ey være Snylte-Gieste, ey slaaes med Næverne, ey være ureenlige i deres Klæde-Dragt, og legge sig hen at sove paa Gaderne, ey drikke i Kroerne, ey være Helte og Riddere i at drikke ved Giestebud: 29) at Præsterne skal holde Kirke-Bog over dem, som fødes, döbes, gaaer til Guds-Bord, gifter sig, döer, begraves o. s. v.: og endelig 30) at Synodet vil see til, hvad man skal giöre med de Præster, som bliver tilig Enke-Mænd.

Kloster-Standens Pligter.

Kloster-Standen skal forholde sig efter disse fölgende Regler:

I. *Angaaende dem, som antages til Monke:* 1) Ingen maae blive Monk under tredive Aar: 2) Ingen af Krigs-Standen maae uden den höyeste övrigheds Tilladelse efter tre Aars Prövelse gaae i Kloster: 3) Ingen fremmed Bonde maae blive Monk, uden at han kand læse og skrive, har Friheds-Pas fra sin Hosbond, og hans Omstændigheder först nöye efterforskes: 4) Ingen Mand maae gaae i Kloster, som har sin Kone i Live: 5) Naar endog baade Mand og Kone vil gaae i Kloster, saa skal der sees paa Qvindens Alder og andre Omstændigheder: 6) Ingen maae imod sine Forældres Villie gaae i Kloster, ey heller Forældre sætte deres Börn i Kloster uden deres Villie, ey heller Mand forlade Kone, eller Kone Mand o. s. v.: 7) Ingen maae gaae i Kloster, som har begaaet en Misgierning, og saaledes bringer Klosteret i Ulempe: 8) Ingen Cancelie-Betientere maae uden Afskeed antages til Monk: 9) Ingen maae i sine unge Aar bestemmes til Kloster-Standen: 10) Ingen maae kiöbe sig i Kloster: 11) Hvo, som ey ved nogen af disse Ting forhindres, kand, naar han frivillig angiver sig, antages, til at pröves i tre Aar ved alle gemene Kloster-Tiennester, leve i Ædruelighed og Ydmyghed uden at gaae ud, skrifte hvert Aar, og communicere i det ringeste fire Gange om Aaret: 12) Efter disse tre Aar maae han dog ey endnu klippes, förend han forestilles Bispen med Vidnesbyrd fra Abten eller Prioren: 13) Ved hans Indvielse skal de sædvanlige Spörsmaal med disse Regler ham forelæses: 14) Fortryder han for Indvielsen sit Forsæt, saa skal han frielades uden Ophold eller Beskæmmelse: 15) Kommer han siden igien der eller i et andet Kloster, saa maae han atter udstaae sine tre Pröve-Aar: 16) Endelig, vil han give noget til Klosteret, saa skal det först antages efter Pröve-Aare-

Aarene, uden at han maae roese sig deraf imod Klosteret.

II. *Angaaende Monkenes Leve-Maade:* 1) En Monk skal skrifte og communicere fire Gange om Aaret: 2) han maae altiid have noget at giöre, snedkre, hugge eller saadant: 3) Foruden de Foresadte og de gamle Monke maae ingen i Klosteret have nogen eneste Tiennere: 4) Ingen Monk maae bede Gieste: 5) Ingen Monk maae uden Tilladelse og i Selskab gaae til Gieft: 6) Ingen Monk maae sælge det, der tildeles ham i Klosteret: 7) Ingen maae tage efter Maaltid enten Mad eller Drikke undtagen tyndt öl med sig i sit Kammer: 8) Alle Brödrene skal spise samtlig i Spise-Salen: 9) Alle skal de have eet Slags Mad, Drikke og Klæder, dog at Alter-Betienterne klædes anderledes end Lay-Brödrene: 10) Ingen maae give noget bort af Klosteret: 11) I Klosterne maae föres et samqvemmeligt Levnet: 12) Alle Kloster-Indkomsterne forvares paa et besynderligt Stæd, som dertil bestemmes: 13) Ingen maae i Klosteret have andet Goods end Böger: 14) Ingen maae uden skriftlig Affkeed begive sig af eet Kloster i et andet: 15) Ingen maae i Klosterets Forretninger gaae i Bye eller Lands-Bye, uden han vælges dertil af det samtlige Broderskab: 16) Ingen Monk maae befinde sig i et andet Stift, uden at han har to Pas, eet fra Klosteret, et andet fra Bispen: 17) Ingen maae tage en Monk uden Pas

Pas i Beskiermelse: 18) Ingen Qvinde maae komme i Monkenes Kammere, men ikkun i Giest-Stuen i fleres Nærværelse: 19) Monkene skal undervises i Klosterne i at læse og at forstaae, hvad de læser: og endelig 20) Ingen Monk maae skrive uden Tilladelse.

III. *Angaaende Nonner*, som foruden disse Monkene her foreskrevne Regler maae ogsaa iagttage: 1) Nonner maae ey gaae i nogen anden end deres egen Kirke, ey heller före nogen Monk eller anden Mands-Person i deres Kammer: 2) Nonne-Klostere skal begiere af Bispen en Procurator til at agere deres Sager for verdslige Retter: 3) I andre Nödvendigheder skal de ogsaa bede Bispen at skrive for dem til Synodet: 4) Ingen Nonne, uden af Hans Keyserlige Majestæts Familie, maae opholde sig i et verdsligt Huus: 5) Nonnerne maae ey heller i deres egen Kirke blande sig ind iblant Folket: 6) Nonnerne bör med Rette ey være under tresenstyve Aar gamle: 7) Dog, hvis en ung Jomfrue vil begive sig i Kloster-Standen; saa skal hun ey indklædes, förend hun bliver halvtresenstyve Aar, og imidlertiid have Frihed at giftes.

IV. *Angaaende Klosterne:* 1) Ingen Monk maae slaae sig til Insidel-Levnet eller bygge Insidelier ved Klosteret: 2) De Klostere, i hvilke er ikkun faa Brödre, skal trækkes tilsammen; saa at et Kloster har i det ringeste

geste tredive Brödre og ey flere end tre Kirker, Hoved-Kirken, Bord-Kirken og Syge-Kirken: 3) De rige Klostere bör bygge sig Herberger og Lazareter for Syge og Gamle: 4) De unödvendige Bygninger i Klosterne skal bruges til Syge-Stuer: 5) Der maae herefter hverken Mand- eller Qvinde-Kloster bygges uden det helligste regierende Synodes Forevidende.

V. *Angaaende de Foresadte i Klosteret:* 1) Til Prælater bör de beste Mænd af Kloster-Standen udvælges: 2) De kand afsættes iblant Brödrene, naar de ey forvalter deres Embede retteligen: 3) De maae ingen forlöben Monk antage: 4) Forlöbene Monke skal i Kieder forrette det tungeste Arbeyde i Klosteret indtil deres Döds-Dag: 5) Der skal holdes i Klosterne Bog over alle Monkene: 6) Klosterets Casse og Klæde-Kammer skal være for sig selv under Klosterets Segl og Skat-Mesterens Forvaring: 7) Der skal holdes Bog over Indtægterne og Udgifterne: 8) Den Foresadte skal ey tvinge Brödrene til at komme hos ham til Skrifte: 9) Der skal være en ærbar Skrifte-Fader i Klosteret, som skal under Haanden tilkiendegive den Foresadte, hvad ond Sædvane indsniger sig, uden at navngive Personerne: 10) Den Foresadte, som tager Gave for at skaffe nogen i Klosteret, skal afsættes: 11) Ingen Foresadt maae have sine Slægtninger i Klosteret at betroe dem Forretninger-

gerne: 12) Ingen Foresadt maae tage en fremmed Skat i Klosteret i Forvaring: 13) Bispers, Abters, Priorers og andre Monkes particulier Goods arves ey af deres Slægtninger, men er forfaldet til det regierende geistlige Synode: de Ringeres Formue trækkes til Kloster-Cassen: og endelig 14) Alle foreskrevne Regler skal een Gang hver Maaned forelæses ved Bordet.

Underskreven af det helligste regierende Synodes Lemmer. Aar 1722:

Stephanus, Metropolit af Resan.
Theodosius, Erke-Bisp af Novogrod og Abt i Alexander Nevsky Kloster.
Theophanes, Erke-Bisp af Pleskov.
Leonidas, Erke-Bisp af Krutitsa.
Gabriel, Abt i Treenigheds Kloster af Sergius.
Theophylactus, Abt i det Tsudoviske Kloster.
Hierotheus, Abt i det nye Kloster til vores Forlösere.
Petrus, Abt i det Simonovske Kloster.
Athanasius, Prior i det Tolskiske Kloster.
Barlaam, Prior i det Ugriessiske Kloster.
Theophilus Krulik, Monk og Præst.

Jo-

Johannes, Erke-Præst til den hellige Treenigheds Kirke.
Petrus, Erke-Bisp til Sanct Petri og Pauli.
Anastasius Nausy.
Timotheus Palekin, Over-Secretær.

Autors Betænkning over Synodet.

Dette er den Grund-Lov, ved hvilken Keyser Peter I. sögte at reformere den Russisk-Grækiske Kirke, og hvoraf man giör sig det rigtigste Begreb om dens nu værende Forfatning. Det helligste regierende Synode, som den Tiid indstiftedes i Stæden for Patriarchen, vedvarer stedse, holdes i den her foreskrevne Forfatning indtil denne Time, og fölger ligesom Senatet og de andre Collegier med Hoffet til Petersborg eller Moskov. Paa dette sidste Stæd har jeg Aar 1744 talt nogle Gange med dets fornemmeste Lemmer, som jeg har Aarsag til at berömme for deres Höflighed, Gudsfrygt og Lærdom. De beflitter sig uafladelig paa at iagttage dette Keyser Peter den Förstes Geistlige Reglemente, at efterkomme de dem deri foreholdte Pligter, i sær Tiid efter anden at forsyne alle Kirkerne med de i samme Reglemente forordnede og andre nyttige Kirke-Böger og Skrifter.

Af Synodet forestilles og indvies Bisperne, som, skiönt de ey alle har studeret eller taler Latin, befindes dog at være fornuftige, mestenDeels gammelagtige ærbare Mænd, og af Slavoniske, Polske og Russiske Skrifter at have forhvervet sig nyttige Theologiske og andre Videnskaber. Den sidst afdöde Novogrodske Archieree Ambrosius, som talede færdig Latin, hörte jeg paa Mariæ Himmelfarts Dag Aar 1744 at prædike Russisk i Troize Klosters Hoved-Kirke. Han traadde efter Messe-Tiennesten hen til en Bog-Stoel i Choret, havde sin Prædiken skreven for sig, læste den op undertiden inden i, undertiden uden ad, indförte ogsaa andre ey tilforn opskrevne smaa Afhandlinger. Og, skiönt han fortalte een for mig aldeles utroelig Historie om Jomfrue Mariæ Himmelfart og de Christnes Sorrig over hendes Optagelse, indlood sig ogsaa i unödige Theologiske Stridigheder, saa foredroog han dog alting

ting med saadan Anstand, at man kunde ey andet end höre ham med Fornöyelse. Jeg spiste siden med ham i Klosteret, og erfarede iblant andet, at hans, nemlig det Novogrodske Bispedömme, er det fornemmeste i Landet, at Bisperne i Rusland, som er i Tallet nogle og tyve, kaldes enten Metropoliter, eller Archiereer eller Episcoper, efter Stiftets og dets Hoved-Stads Værdighed, men at de alle, uagtet disse distingveerte Titler, er dog ey hverandre subordinerede, og staaer under Synodet allene, brugende hver for sig i deres Stifter den Magt, som er dem forundt, og efterkommende de Pligter, som er dem foreskrevne i Reglementet.

Og over Kloster-Standen.

I Reglementets Underskrift anförte jeg Abterne, Priorerne og Forvalterne, som havde underskrevet, paadet man tillige kunde have en Fortegnelse paa de fornemmeste Russiske Klostere, uagtet mange er udeladte, som er af mindre Betydning. I dem alle iagttages een og den samme Orden og Regel med stedsevarende Fasten uden Kiöd, Melk, Smör Ost, Eg, eller

eller hvad anden Spise, som kand komme af Dyyr. Og i det övrige forholdes der efter de i Reglementet forfattede Regler. Skiönt Prælaterne ved dem ey lidet indskrænkes; saa lever de dog endnu mange Stæds fornöyelig, helst siden de ved den nu regierende Keyserindes Gavmildhed har faaet det fratagne Kloster-Goods under Forvaltning tilbage. Nogle af dem, i sær Ukrænerne, har studeret: og de har alle et Exemplarisk Forhold, besörgende efter Reglementets Anordning, at der i nogle af de rigeste Kloster-Stiftelser holdes en Latine-Skoele, saavelsom et Lazareth og en Syge-Stue for Gamle. Men Monkene er alle ulærde, levende i en usel, ynkværdig Fattigdoms og Tvangs Tilstand. En Studiosus Theologiæ fra Tondern i Syder-Jylland, ved Navn Sellius, som havde en indvortes Byld i Livet, forandrede af Græmmelse og Desperation sin Evangeliske Troe, og gik efter foregaaende Prövelse for et Par Aar siden i Alexander Nevsky Kloster ved Petersborg, hvor Bylden hastig moednedes, saa at han

 kort

kort derefter döde, formodentlig formedelst den strenge Russiske Kloster-Leve-Maade. Man vil maaskee forundre sig over, at et Menniske, som har Kundskab om Sandheden, kand begaae saadan Daarlighed. Men man maae betænke, at enhver, der föler en hemmelig Lidelse, hvilken synes ham uovervindelig, saasom en indvortes ulægelig Sygdom, ubodelig Gield, gamle ey helbredede Samvittigheds Saar o. s. v. gemeenligen enten slaaer sig til Drik eller falder paa Qvækerie og gaaer i Kloster, i hvilke Lande Kloster-Levnet er brugeligt, eller ogsaa i stor Fortvivlelse hengiver sig til begge Dele.

Og over Præsterne. De Russiske Præster har ligesom Monkene ingen Studeringer, uden at de har lært deres Kirke-Ritual og de tilforn bemeldte smaa Böger uden ad, og er i Skoelerne underviiste i at læse alting færdig inden i; forrettende deres Embede, som det sees at være dem befalet i Reglementet. Saavidt som jeg har erfaret, förer de i Almindelighed nu omstunder en ærbarere og anstændigere Leve-Maade, end man finder

finder den beskreven af de Gamle. *Deres förste Embeds-Forretning* bestaaer i at affynge Litanierne og forelæse Kirke-Bögerne til Fro-Messe, Höy-Messe og Aften-Sang, ey allene paa alle Höy-Tider, hvoraf er foruden de to og halvtresenstyve Söndage endnu aarlig syv og fyrretyve höye Fest-Dage, paa hvilke der hviles fra alt offentligt Arbeyde, men ogsaa paa de to ugentlige Bede-Dage i hver Uge, og paa mange Helgenes Fest-Dage, hvoraf helligholdes een i den ene og een i den anden Kirke o. s. v. *Deres anden Embeds-Forretning* er at oplæse Bönner og Velsignelser over Barsel-Qvinder. *Deres tredie Embeds-Forretning* er at döbe Börnene, som efter Födselen först reenses med deres Mödre ved det legemlige Bad, og dernæst henföres til Kirken, neddyppes tre Gange med det hele Legeme udi Daabens Vand udi den Treenige Guds Navn, indvies endelig med den hellige Salvelse, og overöses ved den hele Forretning ligesaa overflödigen med Bönnen og Ordet, for at indpodes i Christendommen. *Deres fierde Embeds-*

beds-Forretning er Communionen, ved hvilken de bryder det syrede Bröód i rööd Viin, giver det derpaa tillige med Vinen i en Skee til enhver i sær af Communicanterne, endogsaa de smaa spæde Börn, og uddeler endelig efter den hele Guds-Tienneste smaa firkantede Stykker af et andet Slags indviet Bröód til alle uden Forskiel i Menigheden. *Deres femte Embeds-Forretning* er Skriftemaal, da de forlanger af Synderen Bekiendelse og Svar paa alle deres Spörsmaal, som de af en liden Bog giör ham om alle muelige Synder, i sær om at have overtraadt Fasten, og paalegger ham efter Gotbefindende Bood i Almisser, eller strengt Arbeyde, eller nye Faste, eller saadant mere. De tilgiver ham lettere de störste Misgierninger imod Budene end deres Kirke-Lovs Overtrædelse i Fasten, som holdes ey allene to Dage hver Uge, men derforuden otte Uger for Paaske, fiorten Dage for Petri Pauli, fiorten Dage for Mariæ Himmelfart, og sex Uger for Juul. *Deres siette Embeds-Forretning* er Brude-Vielse, da de velsigner Brude-Parret

ret ved Ordet og Bönnen, og betienner sig derved tillige af adskillige Ceremonier, saasom at omvexle deres Ringe, sætte Kroner paa deres Hoveder, give dem Viin at drikke o. s. v. vel merkende paa, at de ey er i Slægt med hverandre, ey heller har nogen Tiid standne Fadder tilsammen, ey heller at nogen af dem har været tilforn to Gange gift, ligesom de selv har ikkun Tilladelse een Gang at giftes. *Deres syvende Embeds-Forretning* er at salve de Syge og derhos at komme dem til Hielp med deres Bönner. *Deres ottende Embeds-Forretning* er at begrave de Döde, hvilke de iförte i brogede Klæder af de höyeste Farver gemeenligen i en meget hastig Gang uden synderlig Ceremonie, lystig syngende, henbringer til Graven og befordrer til Jorde med et Vidnesbyrd imellem Hænderne, saaledes lydende: *Jeg N. N. bekiender med dette aabne Brev, at N. N., her nærværende, har levet med os som en god og sand Græsk Christen. Og, skiönt han har giort Synder, saa har han dog skriftet dem og faaet Absolution og Nadveren til saadan hans Synds Forladelse.*

Han har ogsaa æret Gud og de Hellige paa den rette Maade. Han har fastet og bedet, som det sömmer sig. Han har opföört sig imod mig N. N. hans Skrifte-Fader tilbörligen: saa at jeg har given ham en fuldkommen Aflad for alle hans Forseelser. Ham meddeles derfor dette Vidnesbyrd, som han har at overlevere til Sancte Peter og de övrige Hellige, paadet han uden Hindring maae indföres i den evige Herligheds Porte. Deres niende Embeds-Forretning er endelig at bede, synge og röge for de Döde baade i Huset og i Kirken. Der forefalder endnu andre Forretninger, saasom at indlede Kirke-Gangs Koner, at lyse Velsignelsen over dem, der forlanger det, at holde Kirke-Bog over alle deres Forretninger, at indvie Vandet visse Dage om Aaret, at gaae om med Chor-Sang i Julen o. s. v. Men de er alle ey af saa stor Betydning, som de her bemeldte. Skiönt nu enhver kand af denne Artikel let see, at der udi Rusland er ey saa stor Underviisning i Christendommen, som i de fleste andre Europæiske Riger: fölgelig, at Dyderne og Lasterne er almindeligen ey

ey saa raffineerte og fine der som anden Stæds; saa kand dog forsikres, at der findes baade iblant Fornemme og Ringe, Præsteskab og Almue, ligesaamange Folk som anden Stæds, der synes at forholde sig efter deres Samvittighed, og i deres Levnet beviser sig at have Christendom i deres Hierter.

Og om de andre Kirke-Betientere.

Der pleyer at være ved enhver Kirke flere end een Degn, eftersom Degnenes Forretninger ved den offentlige Guds-Tienneste er vidtlöftige, i sær med at paaklæde og afklæde Præsten i og af Messe-Klæderne o. s. v. Endog i de fornemmeste Kirker taales ey nogen Instrumental-Musike. Men Vocal-Musiken er i alle Kirker, endog i de ringeste, iagttaget med saameget desto större Fliid; saa at Syngerne, store og smaa af alle Stemmer, har deres Leve-Bröôd deraf allene, og legger derfor meget Vind paa at opföre i Litaniet en smuk Concerte. Saasom ogsaa Russerne agter Klokke-Klang for en Guds-Tienneste; saa fortienner Kimerne deres Bröôd ved idelig at kime, det er, at trække Knæbelen

belen med en Strikke hen at slaae paa Klokken; thi de bruger ey at ringe. Præsterne har stedse stræbt at forskaffe deres Börn og Familie disse Kirke-Betienninger, ja selv at succederes af deres ældste Sönner, og saaledes giöre den Geistlige Stand arvelig.

Og om Separatister.

Der meldes i Reglementet ofte om Roskolsiki eller Russiske Separatister, om hvilke jeg derfor vil meddele en kort Efterretning. Disse Qvækere, som har været længe i Rusland, har separeret sig fra deres Fædrene-Lands regierende Kirke snart ved Drömme, Jertegn, nye Aabenbarelser og Spaadomme, snart ved smaa Ting, saasom om Kaarsens Betegnelse, visse hellige Billeders Antagelse eller Forskydelse, og saadant mere, snart endelig ved at forkaste aldeles Religionen, foragtende baade Daaben og Alterens Sacramente. De siges nu omstunder at inddeles i to og tredive Secter, som i deres Meninger skilles aldeles fra hverandre. Keyser Peter I. giorde sig Fliid for at forene dem igien med Kirken, tænkte i Begyndelsen at naae sit öyemeed

med

med at straffe dem haardeligen, men befandt tilsidst, at Fornuftens Sygdomme kand ey ved Straf og Piinsel helbredes. Han besluttede derfor ey at tvinge deres Samvittighed, men havde dog ont med disse Folk at giöre. De kunde ey forvises Landet, saasom det stridte imod Lovene, gav Folket en nye usædvanlig Frihed, og var Riget skadeligt formedelst deres Mængde. De kunde ey heller affondres til et besynderligt Partie med Religions Frihed, efterdi de var selv ey enige, og saadan Affondring var derforuden forargelig, ja kunde formere deres Antal. Keyseren befalede derfor, at de skulde alle bære en breed firkantet rööd Klud bag paa Ryggen over Kiortelen, paadet de kunde kiendes fra andre. Med dette Kiende-Tegn seer man endnu nogle af dem at gaae offentlig paa Gaden. Men de Fleste skiuler sig dog af Frygt for saadan Beskæmmelse, givende sig ud for at være enige med den Russiske Kirke.

Og om Skoeler.

Noget af det smukkeste i det geistlige Reglemente er den Omsorrig, som

Key-

Keyseren med Synodet har baaren for Folkets Underviisning og Skolers Indrættelse til at oplære dem, som igien skulde med Tiden undervise andre. Det er derfor nödigt at forklare saadant med nogle faa Anmerkninger.

Der er efter Reglementets Anordning nogle Skoler oprettede, saasom i tre Klostere i Moskov, i Troize Kloster, ved Videnskabernes Academie i Petersborg, i Alexander Nevsky Kloster, saa og hos de fornemmeste Bisper. Men det Theologiske Academie, om hvilket Forslaget saa vitlöftig forklares i Reglementets anden Deel, er ey kommen i Stand. Og de faa allerede oprettede Skoler er ey endnu af den Beskaffenhed, at de kand lignes med andre Udenlandske. Aarsagen til begge Dele er Mangelen paa Lærere, som i det Russiske Sprog kand undervise Ungdommen om andre fremmede Sprog, og derefter eller tillige lære den de nödige Videnskaber. Derforuden er Studeringers Opkomst i et Rige ey saadan en Ting, som kand skee ved en Forordning eller et Jertegn, men fremkommer ved gode

gode Anstalter meget langsom og naturligviis Tiid efter anden.

Der findes vel ogsaa allerede i det Russiske Sprog trykte, ey allene de i Reglementet forordnede Böger samt Reglementet selv og Ritualen, men ogsaa andre ved Videnskabernes Academie i Petersborg oversadte, saasom Marcus Aurelius Philosophus, iligemaade adskillige Historiske og Mathematiske, og endelig ogsaa Theologiske, saasom Troens Klippe, et stort Volumen, i hvilket de andre Religions-Parthier bestrides, et Par smaa Russiske Moraler, ja ogsaa eet af Freylinghusens Skrifter og Johan Arnds Sande Christendom, begge oversadte paa Russisk, trykte i Halle Aar 1735, og giorte temmelig almindelige i Petersborg og Moskov, men Aar 1744 confisceerte, efterdi de var udkomne uden Approbation fra Synodet. Men disse faa Böger forslaaer ey i Landet, og eyes ikkun af faa rige og curiöse Folk, kand ogsaa ey tienne saa meget til Geistlighedens Oplyysning, som i Fald den ogsaa havde Biblen for billig Priis i deres eget Tungemaal

maal til Kiöbs at bekomme. Man talte een Gang meget om et nyt Oplag af den Russiske Bibel, da Stykket skulde ikkun koste sex eller syv Rubel. Men paa nogen Tiid har man intet hört derom videre. Denne hele sidste Artikel bliver lettere at forstaae ved det efterfölgende Stykke.

Det sextende Stykke
om
Den Russiske Kirkes Lærdom.

Philosophiske og Theologiske Videnskaber forbundne med hverandre.

Religion og verdslig Videnskab er saa nöye forbundne tilsammen, at den ene kand ikke blomstre uden den anden. Det er her lige meget enten Philosophiens og andre verdslige Videnskabers Opkomst er Aarsag til Religionens Reformation, eller Religionens Forbedring er Aarsag til de verdslige Videnskabers Opkomst, eller og de begge formedelst deres Overeensstemmelse vedligeholder og formerer hverandres Kræfrer. Det er nok her at kunde sætte som en unægtelig Forfarenhed, at Theologien og dens For-

Fordrag har altiid havt een og den samme Skiebne med de saa kaldte verdslige Studeringer. Man kand derfor ey vel betragte Theologorum Troens-Artikler i et vist Religions-Parthie, med mindre man tillige bemerker, hvad og hvorledes de studerer i andre Videnskaber.

Begge fordum ubekiendte i Rusland.

I begge Dele, baade Theologiske og verdslige Videnskaber, har de Russiske Geistlige fordum været vankundige, ligesom det bevidnes eendrægteligen af alle gamle Skribentere om Rusland. Endnu först i det forrige Seculum finder man til Beviis herpaa hos en vis Scribent anfört fölgende korte Begreb af den Russiske Kirkes Lærdom.

En Samtale, som en fornemme Monk skal have holdt med den Novogrodske Bisp.

1. Hvad er den skyldig, og hvad for en Straf har han fortient, som har faaet Christi Nadvere og kand ikke beholde det, men maae udspye det formedelst overflödig Mad og Drikke.

Han skal giöre Bood, og faste fyrretyve Dage; saafremt det er skeet for-

formedelst overflödig Mad og Drikke. Men er det skeer af Svaghed eller anden Uleylighed; saa skal han faste tyve Dage. Skeer det af en ringe Aarsag, saa skal han faste mindre, eftersom det paalægges ham af Præsten. Vederfares det en Præst, saa skal han suspenderes og faste i fyrretyve Dage. Hænder det sig ham af en ringe Aarsag, saa skal han tugte hans Legeme i otte Dage og holde sig fra Kiöd, Öl, Brændeviin, Mööd, Eg, Smör og Ost. Vederfares det ham tre eller fire Dage, efter han har faaet den hellige Nadvere; saa skal han giöre Bood, eftersom at det paalægges ham af Bispen. Skeer det en Præst: og han tier dermed, men aabenbares siden imood hans Villie; saa skal han giöre Bood med at tugte sig i fyrretyve Dage. Kommer det af Sygdom og Svaghed, saa skal han giöre Bood og faste i tre Dage og forbrænde det udspyede, efterat der udsynges over det nogle Psalmer og Responsoria. Men æder en Hund eller et Sviin det op, saa skal han faste i hundrede Dage.

2. Hvis

2. Hvis Kalken kand ey agtes reen, saa at der er falden Sand, Jord, Spinde-Væbe, Möl, eller anden Utöy i den, og den derved er forurenet; hvad skal man da giöre?

Saa skal der læses nogle Bönner over Kalken, og den derefter igien reenses.

3. Hvad skal man giöre for den Afdödes Siæl?

Man skal give halvtresenstyve Kopek for fem Messer, som skal synges og holdes for den med Virög, Bröód og Honning-Kage, som gives Præsten i Kirken.

4. Hvad skal man giöre ved den, der i otte Dage ey giver en syg Monk at spise, som dog er iført de Seraphinske Klæder?

Det er ret og vel giort, at man igien giver ham hverken Æde eller Drikke, saasom han har omgaaets med den hellige Engel, og har ey antagen en Englisk Skikkelse og Orden.

5. Hvad skal man giöre med en Hedning eller Kiettere, som vil afstaae fra sin falske Religion, lade sig döbe, blive en Christen og antage den sande Religion?

Han skal föres i et Kloster, lære at kaarse sig, og at kiende de Hellige.

 Ham

Ham skal gives et andet Döbe-Navn. For ham skal læses Dag og Nat nogle Bönner. Han skal bringes i Bad-Stuen, toes reen, holde sig sex Uger fra Kiöd, Eg, Smör, Ost og Melk, gaae i Kirke at lade læse over sig nogle Bönner, kastes i Jordan og döbes i Navn Guds, Faderens, Sönnens og den Hellig Aands, Amen. Derefter skal der hænges et Kaars om hans Hals. Han skal iföres i nye rene Klæder. Der skal sættes en Krone eller et Kaars paa hans Hoved. Ham skal gives et Vox-Lyys udi Haanden. Naar Messen læses, skal ham meddeles Nadveren. Og han skal holdes for en nyefödt Christen, saalænge han lever.

6. Maae vel nogen om Söndagen fiske, jage efter Fugle, skyde andre Dyyr eller slagte Fæ, Lam og Höns?

Om Söndagen og paa andre store Fest-Dage skal man förft gaae i Kirke, höre Messen og kaarse sig. Hvis derefter Nöden udfordrer det, saa kand det vel skee og tillades.

7. Tör vel nogen i Palme-Ugen consecrere Christi Nadvere, og uddele den?

Ja det kand skee, saafremt Mennisket har fastet hans Tiid ud, og Nöden

den er for Haanden, at han er syg: dog at Vinen blandes med Vander.

8. Maae vel de höyværdige Sacramenter meddeles et Menniske, som er besadt af Dievelen eller galen?

Ney, det er ikke priseligt: men hans Mund kand dermed beröres.

9. Hvad skal een vel spise paa Kaarsets Ophöyelses Dag?

De Geistlige kand ey æde Kiöd. Men andre Personer af höy og lav Stand maae æde Kiöd, Fisk og alt, hvad dem lyster, med denne Condition, at de först kysser det hellige Kaars: saafremt Dagen i det övrige ey indfalder paa en Onsdag eller Fredag.

10. Maae Præsten gaae om Morgenen i Kirke, naar han Natten tilforn har beröret hans Hustrue?

Ja det maae vel skee, saafremt Præsten har toet sig vel over og under Navlen, og har læst det hellige Evangelium. Dog skal han ikke gaae til Alteret og holde Messe.

11. Naar en Præst har læst Messen om Söndagen, tör han da vel sove den efterfölgende Nat hos hans Hustrue?

Ja det kand vel skee, saafremt han har selv Lyst dertil.

12. Er det fiint og priseligt, at man overleverer de hellige Sacramenter til ugiftede Folk?

Ja det kand skee, saafremt de har tugtet sig vel, og ey beblandet sig med nogen Qvindes Person, eller giort anden Utugt.

13. Hvad for Mad skal man spise og fortære i den store Faste?

Om Söndagen og Löverdagen kand man spise Fisk, og de andre Dage Fiske-Ragn. Men Monkene skal æde Honning, Salt og Bröôd og drikke Vand og Kofent.

14. Hvad skal man giöre med en Kone, naar hun har födt et Barn?

Naar hun er forlöst og har födt; saa skal hun blive fyrretyve Dage og fyrretyve Nætter af Kirken. Er hun meget syg, saa skal de höyværdige Sacramenter meddeles hende: men ellers maae det ey skee. Dog skal hun först toes reen: og nogle andægtige Bönner læses over hende.

15. Er det priseligt at gaae strax ind i en Stue, i hvilken en Qvinde har födt?

Ney, paa det Stæd, hvor hun er forlöst, der skal ingen hentræde i tre Dage. Det skal toes vel: og der skal læses

læses derover nogle andægtige Bönner.

16. Kand et Liig begraves imod östen, Vesten, Syden eller Norden for Kirken?

Imod Norden for Kirken eller Solens Nedgang skal ingen Död begraves. Det er de Döde en Krone at vende sig imod Solens Opgang og see den klare Soel, förend de begraves. Thi fra östen kommer den rette Soel frem og Menniskenes Forlösning, men ikke fra Norden.

17. Maae en Mand, som er gift, faae den hellige Nadvere paa Paaske?

Ja, hvis han den hele Fasten igiennem har ikke beblandet sig med sin Kone eller andre Qvinder?

18. Maae vel nogen faae de höyværdige Sacramenter, naar han har ikkun anrört et Eg med Tænderne, eller naar hans Tand-Kiöd har blödet?

Ney, paa samme Dag, som det er skeet, kand han ey annamme det, men Dagen derefter.

19. Maae vel nogen om Natten sove hos hans Kone, naar han har Dagen tilforn annammet den hellige Nadvere?

Den samme Nat er det ikke priseligt, men nogle Dage derefter. Vil en

en Edel-Mand giöre det, saa skal han give Præsten tre Griven i Penge, at han beder for ham.

20. Tör nogen spise den Melk, som er malket af en Koe just den Dag, da den har födt Kalven?

Ney, det maae ey skee, thi Melken er blandet med Blood: men om to eller tre Dage saa kand det skee uden Synd.

21. Tör en Præst udi Fasten sove hos en Qvinde, favne og kysse hende af den Aarsag, at han vil have hende til Hustrue?

Ney, han skal et heelt Aar suspenderes fra hans Embede. Vederfares det nogen, förend han er ordineret til Præst, saa skal han aldrig komme til Embeder. Giör en verdslig gemeen Person det, saa kand han et heelt Aar ey nyde Sacramenterne.

22. Maae nogen ordineres til Præst, som har tilforn sovet saaledes hos en Qvinde, at hun deraf er bleven frugtsommelig?

En Qvinde kand sielden blive af een Hossoven frugtsommelig. Men har han adskillige Gange blandet sig med hende, saa skal han aldrig ordineres til Præst. Desligeste skal den ey heller ordineres til Præst, som krænker

ker en Jomfrue, og ey den förste Nat, da han sover hos hende, merker, om hun er endnu Jomfrue.

23. Maae den Præst faae de hellige Sacramenter, som har godvillig forladt sit Præste-Embede?

Ney, ham skal det ey gives, saalænge han lever, undtagen, naar han ligger paa sin syge Seng for Döde.

24. Tör en Præst synge Messe paa den Dag, da han begraver den Döde?

Ney, det skal han ingenlunde giöre, saafremt han ey vil suspenderes paa fiorten Dage.

25. Maae en Barsel-Kone, som er saare syg, faae de höyværdige Sacramenter?

Ja, det kand tillades med den Vilkaar, at hun ey faaer det paa det Stæd, hvor hun har födt, men paa et andet Stæd, iligemaade, at hun först vel toes, og at der læses over hende nogle andægtige Bönner.

26. Tör vel nogen sove hos hans Kone, og dog beholde det hellige Kaars om Halsen?

Ney, det skal ingen giöre, ey heller paa det Stæd, hvor der henger et Billede, med mindre det er vel skiult og forvaret. Alle Præster skal ogsaa

 efter

efter Middags- og Aftens-Maaltiid gaae i Kirken at bede, förend de legger sig hen at sove. Da er det dem ogsaa tilladt at give den Syge den hellige Nadvere i deres Præstelige Klæder.

27. Hvad skal den giöre, som vil gifte sig og tage sig en Hustrue?

Hvo som vil begive sig i Ægte-Standen, han skal holde sig fyrretyve eller i det ringeste otte Dage tilforn fra at beblande sig med andre Qvinder.

28. Hvorledes skal man omgaaes med de Qvinder, som dræber og trykker deres egne Börn ihiel?

Alle Qvinder, som ey med Villie trykker deres Börn ihiel, eller föder döde Börn til Verden, de skal udstaae Kirke-Straffen, ligesom den foreskrives dem af Præsten. Iligemaade, hvilken Qvinde, som giver hendes Mand at æde og drikke, paadet at han skal favne hende desto hellere, hun skal faste i sex Uger og bede Manden om Forladelse.

29. Hvad om nogen vil bruge utilbörlige Midler, at hun kand blive frugtsommelig?

Alle Qvinder, der giör saadant, det være sig med Græs-Rödder eller andre ulov-

ulovlige Midler, eller söger Raad hos gamle Hexer, de skal faste i sex Uger, og give Præsten tre Kopek i Penge, at han skal bede for dem med stor Andagt, paadet Gud maatte giöre dem frugtsommelige ved deres Mænds Sæd allene og ikke ved andre Midler.

30. Hvorledes skal man handle med den, som i Drukkenskab beblander sig med en Qvinde, saa at Frugten derved forgaaer hende i Livet?

Den samme skal faste og holde sig fra Kiöd- og Melk-Spise, og skal i otte Dage ey gaae eller see i nogen Kirke, indtil Præsten faaer læst for ham nogle andægtige Bönner, og har bedet Gud om Naade.

31. Maae nogen spise af det Kiöd, som har beblandet sig med et Menniske?

Ney, den, som har giort det, maae ey æde deraf: men andre maae æde og fortære det.

Betænkning over denne gamle Russiske Casuistiske Theologie.

Skiönt dette korte Begreb af den Casuistiske Theologie giver ikkun et slet Billede paa dens Forfattere; saa anföres den dog ey for at beskiæmme dem og tillige med dem den gamle Russiske Kirke. Thi det er aaben-

 bare,

bare, at vi andre Europæer maae ogsaa undsee os nu omstunder ved de Skrifter og Prædikener, som vores Vestlige Kirkes Fædre har ladt os tilbage efter sig for nogle hundrede Aar siden. Imidlertiid er de her anförte een og tredive Spörsmaal med deres Besvarelse et rigtigt Kiendetegn paa den indvortes Beskaffenhed af den Russiske Kirke, saaledes som den var for halvandet hundrede Aar siden, og saaledes som den endnu er der, hvor det ved Keyser Peter I. opgangne Lyys har endnu ey kundet igiennemtrænge med dets Straaler.

Russernes Lærdom nu omstunder.

Dog har det allerede ey lidet opklaret de fleste Læreres Forstand i den Russisk-Grækiske Kirke. Thi Synodets Lemmer, saa og nogle af de fornemmeste Bisper og Prælater har, saasom i det forrige Stykke er meldt, været enten i den Petersborgske Latine-Skoele eller ved privat Information af deres Forældre holdte til Studeringer, har saaledes lært det Latinske Sprog, og siden i dette Sprog de Theologiske og andre Videnskaber. De övrige Bisper og Prælater har ogsaa samlet sig nogen

nogen Lærdom ey mindre af Omgangen med disse end af de udkomne Slavoniske, Russiske og Polske Skrifter. Præsterne har nu omstunder bekommet mere Oplysning end tilforn af Keyser Peter den Förstes geistlige Reglemente, og ved de deri forordnede smaa Russiske Böger og Skoeler. Derforuden har der allerede været og er endnu nogle Russiske Geistlige, saasom Theophanes, der döde Aar 1736, Bisp og Stor-Fyrstens Confessionarius Todorsky, som endnu lever, og andre, hvilke har lært enten Tydsk eller andre Europæiske Sprog, har reyst uden Lands, og har studeret ved fremmede Universitæter.

Det Kiovske Academie.

Der er talt meget om et Academie i Kiov, hvor Ukrænerne siges at studere, förend de ordineres til Præster, og hvor nogle hundrede af saadanne unge Mennisker skal undervises i Sprog, Historie og Theologiske Videnskaber. Jeg har derfor giort mig Umage for at faae fra en Professor paa dette Academie et Latiinskt helst Philosophiskt eller Theologiskt Specimen, men kunde længe intet bekom

komme uden Kaaber-Stykker, iblant hvilke eet, som kom Aar 1744 ud, havde fuldkommen fem Korteer i Breden og tre Alen i Længden. Endelig kom Aar 1745 et Compendium Philosophiæ Aristotelicæ fra Pressen, forfærdiget af Michael Kosakzynsky, Præfectus for det Kiovske Academie og samme Stæds Professor ordinarius udi Philosophien.

Et Philosophisk Specimen fra det Kiovske Academie.

Skriftets Titel er denne:

Philosophia Aristotelica, ad Mentem Peripateticorum tradita: Ejus sacratissimæ Majestatis Hæreditariæ, Nostræ Magnæ Dominæ, Augustissimæ Imperatricis Elisabeth Petrovnæ totius Rossiæ fideli subdito, sacrorum, Rossiaci nec non Romani, Imperiorum illustrissimo Regis Comiti, excellentissimo totum per Imperium Jager-Meystro Actuali, Ejusdem Sacratissimæ Majestatis Ober-Camer-Hero, Leyb Compagniæ Laitenantio, Variorumqve Ordinum Cavalero, ejus Regis Comitis Illustrissimæ Excellentiæ, Alexio Hryhoriewicz Rozumowsky, anniversaria ejusdem Tutelaris Recordatione, dedicata: sincero Extractui e Libris Latinis atqve Polonicis Typo mandatis de antiqva nobilissimorum Dominorum Rozumowsciorum Genealogia innixa: in qvatuor Documenta divisa: & publicis in Academia Mohylo-Zaborovsciana Kioviensi Disputationibus approbata: per humillimum eorum Servum nec non Dei Exoratorem, Academiæ Kioviensis Præfectum, ejusdemqve Philosophiæ per sexennium ordinarium Professorem, Hieromonachum, Michaelem Kozaczynski oblata: deinde per Auditorem suum, Græcæ, Hebraicæ nec non Germanicæ Dialectorum Discipulum, nobilem Dominum, Gregorium Szczerbacki defensa. Kioviæ, Præside eodem, qvi supra, Præfecto Michaele.

QVIsqVe sat esse potest sat CertVs Re sVper Ista,
QVoD RozVMoVskICh StIrps generosa fVIt.

Leopoli, Typis Colleg. Societatis JEsu. Anno 1745.

Autors Betænkning over det hele Skrift.

Man kand være forsikret, at det hele Skrift svarer til denne dets Titel. At Autor har ey lagt sig efter det reneste Latine, og særdeles været ulykkelig i de Tydske Titlers Oversættelse, er noget, som undskyldes af dem, der erindrer sig, at det Latinske Sprog tales og skrives ey anderledes end og i hele Polen, saasom i det Jesuitiske Collegie, hvor Skriftet er trykket. I Dedicationen holder han det selv ey uden Aarsag for roesværdigt, at have

ve med saa stor Fliid undersögt sine Velynderes Slægt-Regifter, og ved Trykken bekiendtgiort deres Fortienester for andre. Hans Philosophiske Systema er ey allene formedelst dets Grund i denne Undersöning forunderligt (som han selv siger samme Stæds) men ogsaa i den Henseende, at det har kundet saa korteligen forfattes. I Prilegomena giver han *först* en Forklaring over Philosophien, viser den *dernæst* at være enten Theoretisk eller Praktisk og opregner endelig dens fem Dele, Logica, Moralen, Physiken, Metaphysiken og Mathesis. Da han bliver ved at afhandle den förste i Prolegomena, saa viser han dermed, at han ey anseer den som en fraskillelig Deel af, men som en umistelig Saft, der indflyder i hans hele Philosophie, ligesom Blodet i Aarerne fra Hiertet eller Levnets-Aanderne i Nerverne fra Hiernen meddeles det hele Menniske. De tre fölgende forklarer han hver for sig, dermed tilkiendegivende sig at betragte Physiken som Philosophiens Legeme, Metaphysiken som dens Siæl, og Moralen

ralen som dens Siæls og Legems Bevægelser. Paa det at han kand philosophere desto friere, saa udelader han de Mathematiske Videnskaber, hvilke synes ham ligesom Hudene sætter de Philosophiske deres Grændser.

Om den Russiske Theologie.

Heraf kand enhver dömme om de Philosophiske Studeringer, som er brugelige paa det Kiovske Academie og iblant de fornemmeste Russiske Geistlige. Nu staaer her tilbage ogsaa at forskaffe et Begreb om deres Theologie og deres fornemmeste Religions-Artikler. Til at kunde meddele dette korteligen og dog nogenledes tilstrækkeligen finder jeg intet beqvemmere end Ord for Ord at anföre deres Catechismus, som kom ud af det Moskovitiske Bogtrykkerie Aar 1739 i November Maaned. Den begynder med det Latinske A. B. C. er i sig selv forfattet paa Russisk med en Latinsk Oversættelse og sluttes med en Forklaring over Cifrerne. I vores Sprog lyder den saaledes:

I. Bön-

I. Bönner.

I Navn Faderens, Sönnens og den hellig Aands. Amen.

Herre Jesu Christe, vores Gud, forbarme du dig over os formedelst din allerkydskeste Moders og alle dine Helgenes Bönner. Amen.

Ære være dig, vor Gud, Ære være dig.

Himmelens Konge! Du Talsmand! Du Sandheds Aand, som er allevegne og opfylder alting! Du alle gode Tings Liggendefæ og Livets Givere! Kom og boe i os! reens os af ald Besmittelse! frels vores Siæle af Naade!

Hellige Gud! Hellige Stærke! Hellige Udödelige! forbarme dig over os!

Ære være Faderen og Sönnen og den hellig Aand, nu og altiid og i ald Evigheds Evighed. Amen.

Allerhelligste Treenighed, forbarme dig over os! Herre reens os af vore Synder! Beherskere, spar os i vores Overtrædelser! Hellige besög og helbreed os i vores Skröbeligheder formedelst dit Navn.

Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Ære være dig nu og altiid og i ald Evigheds Evighed.

Fader vor, du som er i Himmelen! helliget vorde dit Navn! tilkomme dit Rige! skee din Villie som i Himmelen saa og paa Jorden! Giv os i Dag vort daglige Bröd!

Bröd! og forlad os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldener! og leed os ikke i Fristelse! men frels os fra det Onde!

Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Ære være dig nu og altiid og i ald Evigheds Evighed. Amen.

Kommer! Lader os tilbede Kongen vor Gud! Kommer! Lader os tilbede Christus Kongen vor Gud!

Kommer! Lader os tilbede og kaste os ned for Christus selv, vor Konge og vor Gud.

Den een og halvtresenstyvende Psalme.

Gud! forbarme dig over mig efter din store Miskundhed! Udslet mine Overtrædelser efter dine Barmhiertigheders Mængde!

Toe mig meget af min Misgierning, og reens mig af min Synd!

Thi jeg, jeg kiender mine Overtrædelser, og min Synd er altiid for mig.

For dig allene haver jeg syndet og giort det Onde for dig, at du skal retfærdiggiöres i dine Ord, og vinde, naar du dömmes.

Thi see! jeg er undfangen i Overtrædelser, og min Moder har födt mig i Synder.

Thi see! du har elsket Sandhed, du har aabenbaret mig de uvisse og skiulte Ting i din Viisdom.

Reens mig med Isop, saa bliver jeg reen: du skal toe mig, og jeg skal blive hvidere end Snee.

Lad mig höre Fryyd og Glæde, at mine sönderbrudte Been maae oprættes.

Skiul dit Ansigt for mine Synder, og udslæt alle mine Overtrædelser!

Gud! skab mig et reent Hierte og fornye en stadig Aand inden i mig! Forkast mig ikke fra dit Ansigt, og tag ikke din hellig Aand fra mig!

Giv mig igien din Saligheds Fryyd: og en frivillig Aand bestyrke mig!

Saa vil jeg lære Overtrædere dine Veye: og Ugudelige skal omvendes til dig. Frie mig fra Blood-Skyld, Gud! min Saligheds Gud! saa skal min Tunge synge med Fryyd om din Rætfærdighed.

Herre! du skal oplade mine Læber: og min Mund skal forkynde din Priis.

Thi hvis du havde Lyst til Offer, saa vilde jeg give dig det. Til Brænd-Offer haver du ikke Velbehagelighed. Guds Offer er en sönderbrudt Aand. Et sönderbrudt og ydmygt Hierte skal Gud ikke foragte.

Giör

Giör vel imood Zion efter din Velbehagelighed, og at Jerusalems Mure maae bygges. Da skal du have Lyst til Rætfærdigheds Offer, Brænd-Offere og hele Offere. Da skal de ofre Kalve paa dit Altere.

II. Den orthodoxe Troes Symbolum.

Jeg troer paa een Gud, den almægtige Fader, Himmelens og Jordens, alle synlige og usynlige Tings Skabere: og paa een Herre Jesus Christus, Guds eenbaarne Sön, föd af Faderen af Evighed, Lyys af Lyys, sand Gud af sand Gud, föd, ikke giort, ligeværende med Faderen, ved hvem alting er giort, som for os Menniskers Skyld og til vores Salighed er nedstegen af Himmelen, og blev Kiöd af den hellig Aand og Jomfrue Maria, og blev Menniske, er ogsaa kaarsfæst for os under Pontius Pilatus, og har lidt og er begraven, og er opstanden paa tredie Dag efter Skrifterne, og er opfaren til Himmelen, og sidder ved Faderens höyre Haand, og skal igien komme med Ære at dömme Levende og Döde, hvis Rige har ingen Ende: og paa den hellig Aand, den levende-giörende Herre, som udgaaer af Faderen, som tilbedes og æresuldgiöres tillige med Faderen og med Sönnen, som har talt ved Propheterne.

Paa een, hellig, almindelig og Apostolisk Kirke. Jeg bekiender een Daab til Syndernes Forladelse. Jeg venter de Dödes

 Op-

Opstandelse og den tilkommende Tiids Liv. Amen.

III. Engelens Hilsen til den allerkydskeste Jomfrue.

Du Gud-föderinde Jomfrue! hil være dig! du Naade-fulde Maria! Herren er med dig, du Velsignede iblant Qvinderne! Og velsignet er dit Lives Frugt, fordi du haver föd vores Siæles Frelsere. Ære være Faderen og Sönnen og den hellig Aand.

Christi Döbere! erindre dig os alle, at vi maae frelses af vores Overtrædelser; thi dig er given Naade til at bede for os. Og nu, og altiid, og i Evigheds Evighed. Amen.

Beder for os, J hellige Apostler! J alle Helgene! at vi maae frelses af Farer og Trængsler. Thi vi har faaet eder som fyrige Forbedere hos Frelseren.

Under din Barmhiertighed henflyer vi, O! Gud-föderinde! Foragt ikke vores Afbedelser i Nöden, men frels os af Farerne, du allene kydske! du allene velsignede!

O! altiid Ærefulde Jomfrue, Christi vores Guds Moder! Beræt din Sön og vor Gud vores Afbedelse, at han maae ved dig frelse vore Siæle.

Jeg sætter alt mit Haab paa dig, o! du Guds Moder! Frels mig under din Beskiermelse.

Du Viisdoms Indstiftere! Du Sandsernes Givere! Du de Sandse-löses Rættere, og de Fattiges Beskiermere! bestyrk, underviis mit Hierte. Du Eenevolds-Herre! giv mig Ordet, som er Faderens Ord. Thi see! jeg vil ikke nægte mine Lipper, at jeg skal raabe til dig. O! Barmhiertige! forbarme dig over mig, som er falden. Forbarme dig over os, Herre! Forbarme dig over os! thi vi er alle uden Forsvar. Denne Bön bringer vi dig som Herren: forbarme dig over os.

Ære være Faderen og Sönnen og den hellig Aand. Herre forbarme dig over os! thi paa dig forlader vi os. Vær ey meget vreed paa os, og erindre dig ey vores Synder: men see ogsaa til os nu som en Barmhiertig, og frels os fra vores Fiender; thi du er vor Gud, og vi er dit Folk, vi alle er dine Hænders Gierninger og vi paakalder dit Navn. Og nu og altiid og i ald Evigheds Evighed. Amen.

O! velsignede Gud-föderinde! aabne for os Barmhiertigheds Dör, at vi, som haaber paa dig, skal ikke fare vild, men maae frelses ved dig af Elendighederne. Thi du er den Christne Slægts Salighed.

O! hellige Engel, som er min Bevarere, beskierme mig med din Godheds Vinger, og driiv bort fra mig alt den Dievelske Magtes Onde, og beed Gud for mig Syndere.

Det er anstændigt, at vi i Sandhed priser dig o! Gud-föderinde, salig, du som er altiid salig, og aldeles ubesmittet og vores

Guds Moder, mere æret end Cherubim, og uden Sammenligning mere Ærefuld end Seraphim, du som uden Krænkelse har föd Gud, Ordet. Vi lover dig höyligen, du sande Gud-föderinde!

Ære og nu: Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Herre forbarme dig! Velsigne!

O! Herre Jesu Christe forbarme dig over os formedelst din Moders og alle Helgenes Bönner. Amen.

Forlad, forskaan, tilgiv, o! Gud, vore Synder alle, som vi har giort med vores Villie og imood vores Villie, i Ord og i Gierning, vidende og uvidende, Dag og Nat, i Sind og i Tanke! Spar os som en Good og som en Mennifke-Elskere.

IV. De ti Guds Bud.

1. Jeg er Herren din Gud, som har udfört dig af Egypti Land, af Trældommens Huus. Du skal ikke have fremmede Guder for mig.
2. Du skal ey giöre dig et udgravet Billede, ey heller nogen Ligning af det, som er i Himmelen oven til og paa Jorden neden til, ey heller af de Ting, som er i Vandene under Jorden. Du skal ikke tilbede dem, ey heller dyrke dem.
3. Du skal ikke tage Herrens din Guds Navn forfængeligt: og Herren vil ikke holde den

den uskyldig, som tager Herrens sin Guds Navn forfængeligt.
4. Erindre dig, at du helligholder Hvile-Dagen.
5. Ær din Fader og din Moder, at det maae gaae dig vel, og at du maae leve længe paa Jorden, hvilken Herren din Gud har given dig.
6. Du skal ikke slaae ihiel.
7. Du skal ikke bedrive Hoer.
8. Du skal ikke stiæle.
9. Du skal ikke tale falskt Vidnesbyrd imood din Næste.
10. Du skal ikke begiære din Næstes Hustrue, og du skal ikke forlange din Næstes Huus, ey heller hans Ager, ey heller hans Tiennere, ey heller hans Pige, ey heller hans Oxe, ey heller hans Asen, ey heller hans Fæe, ey heller noget af alle de Ting, som hörer ham til.

V. Kirkens syv Sacramenter i det nye Testamente.

Daaben. Indsalvingen. Nadveren. Bood. Sidste Salvelse. Ordenen, og Ægteskab.

Den hellig Aands syv Gaver.

Viisdom. Forstand. Raad. Tapperhed. Videnskab. Gudelighed, og Gudsfrygt.

Den hellig Aands Frugter.

Kiærlighed. Glæde. Fred. Taalmodighed. Velvillighed. Goodhed. Troe. Ærbarhed. Afhold.

De tre Theologiske Dyder.

Troe. Haab. Kiærlighed.

De tre Gudfrygtigheds Dyder.

Bön. Faste. Almisse.

De tre Evangeliske Raad.

Frivillig Armood. Bestandig Kydskhed, og fuldkommen Lydighed, som bevises for Guds Skyld imood Mennisket.

De fire Hoved-Dyder.

Kloghed. Maadelighed. Rætfærdighed, og Tapperhed eller Mandhaftighed.

De syv Hoved-Synder.

Stolthed. Gierighed. Overdaadighed. Lækkerhed. Avind. Vrede, og Ladhed.

De sex Synder imood den hellig Aand.

Fortvivlelse. Forud fattet Mening imod Sandheden. Den een Gang erkiendte Sandheds Bestridelse. Misundelse over den Broderlige Kiærlighed. Haardnakkenhed i det Onde, og Uboodfærdighed indtil Enden.

De fire Synder, som raaber imood Himmelen.

Frivillig Mand-Drab. Sodomitisk Synd. De Fattiges Undertrykkelse, og Arbeydernes Löns Tilbageholdelse.

De

De syv Barmhiertigheds Gierninger, som henhörer til Legemet.

At spise den Hungrige. At give den Törstige at drikke. At klæde den Nögne. At igienlöse den Fangne. At besöge den Syge. At beværte den Fremmede. At begrave den Döde.

De syv aandelige Barmhiertigheds Gierninger.

At rætte Synderen. At lære den Vankundige. At raadföre de Tvivlagtige. At bede Gud for Næstens Salighed. At tröste den Bedrövede. At taale Uræt taalmodeligen. At tilgive Eortórnelser.

De ni Saligheder, som er forkyndede af Christus.

1. Salige er de fattige i Aanden, efterdi Himmeriges Rige er deres.
2. Salige er de, som sörger; thi de skulde husvales.
3. Salige er de Sagtmodige; thi de skulde besidde Jorden.
4. Salige er de, som hungrer og törster efter Rætfærdighed; thi de skulde mættes.
5. Salige er de Barmhiertige; thi de skal faae Barmhiertighed.
6. Salige er de rene af Hiertet; thi de skulde see Gud.
7. Salige er de Fredsommelige; thi de skulde kaldes Guds Börn.
8. Salige er de, som lider Forfölgelse for Rætfærdighed.

 9. Sa-

9. Salige er I, naar man bespotter og forfölger eder, og taler allehaande Ont imood eder for min Skyld, og lyver det.

De fem Sandser.

Synet. Hörelsen. Lugten. Smagen. Fölelsen.

De fire sidste Ting.

Döden. Dommen. Helvede. Himmerige.

Om et Christen Mennifkes Pligter.

Et Christen Mennifke er fkyldig at elske den almægtige Gud. Du skal elske Herren din Gud af dit gandske Hierte og af din gandske Siæl, og af alle dine Kræfter: og din Næste ligerviis som dig selv.

Videre Anviisning til at faae Kundskab om den Russiske Theologie.

Denne liden Russiske Theologie er efter Keyser *Peter den Förstes* Anordning i Reglementet for syv Aar siden paa Keyserindens Befalning og ved det hellige Synodes Foranstaltning kommen ud for Lyset. Den kand tienne til en Afrisning paa den Russiske Kirkes fornemmeste Religions-Artikler. Men hvo, der vil have nöyere Underrætning om dem, kand finde den i den Russisk-Grækiske Kirkes Troens Bikiendelse, hvilken er skreven af en Bisp i Kiov udi det forrige Seculum med den Konstantinopolitanske og andre Kirkers Bifald,

Bifald, derpaa udgiven af Patriarchen *Joachim* under Keysernes *Ivans* og *Peters* Regiering med Bisp og Patriarch *Adriani* Fortale, og endelig oversadt paa Tydsk og trykt i Frankfurt Aar 1727. Man finder ey læt noget andet autentik Skrift, hvoraf man kand dömme i dette Stykke. Thi först den vitlöftige Theologiske Striids-Bog, kalden Troens Klippe, er skreven paa Russisk og det med saadanne Argumenter, at den i Rusland selv har været længe forbuden, indtil den for nogle Aar siden gaves igien frie til at bruges. Den Russiske Kirke-Ritual, kalden *Trebnik*, som indeholder ey allene alt det, der skal læses, synges og bedes i og uden Kirken, men giver tillige et rigtigt Billede om Lærdommen, er ogsaa paa Russisk udkommen under Keyserinde *Catharina* Aar 1725, dog er endnu ey oversadt paa Latin eller noget andet af de Sprog, som er mere bekiendte. Det samme gielder om adskillige andre smaa Böger, hvoraf den, der forstaaer Russisk, kand vel giöre sig et Begreb om den Russiske Kirkes Meninger, men

men hvilke kand hertil ey tienne andre. Vel har man et Latinskt Skrift trykt i Vratislav 1744 og forfærdiget af den Novogrodske Bisp *Theophanes Procopovicz*, som döde Aar 1736: i hvilket forekommer en Apologie for den Russisk-Grækiske Troe, nogle Prædikener, Vers og saadant mere, iligemaade en Apologie for de Kiovske hellige Reliqvier, saa og *Malardi* Svar paa *Theophanis* Brev af 9 September Aar 1733. Men af dette Skrift kand man ey samle noget fuldstændigt Russisk-Theologisk Systema, saasom det afhandler ikkun visse stridige Puncter. Af Theophanis Brev til Malard sees, hvorledes han har fornemmelig været bekymret for at faae disse efterfölgende Artikler i Rigtighed: 1) den Artikel angaaende den hellig Aand, at han udgaaer ikkun af Faderen og ey af Sönnen: hvilken Mening har giort Begyndelsen til Skilsmissen imellem den Vestlige og östlige Kirke: 2) om den Rommerske Bisps Fortrin saastort og saadant, som han tiltager sig det, hvilket Russerne med de Rommersk-Catholske ey vil erkien-

kiende: 3) om den absolut nödvendige Prædestination, hvilken de ingenlunde, siger han, nogen Tiid vil tilstaae Calvinisterne: 4) om Helgenes Paakaldelse, hvilken han med de Rommersk-Catholske vil have forfægtet imood os Evangeliske, og de övrige Protestanter: 5) om Billedernes Dyrkelse, hvilken han ogsaa vil forsvare imood os andre Christne: 6) om Bispernes Orden og dens Successions Nödvendighed, hvilken Sandhed han vil have endnu mere stadfæstet: 7) om Skærsild, hvilken den Russiske Kirke ey tilstaaer, og deri afviger fra de Rommersk-Catholske, skiönt, siger han, den beder for de Döde, deri afvigende fra os Protestanter: og endelig 8) om den hellige Nadvere og dens Meddelelse, hvori Russerne ey stemmer overeens med andre Religions-Parthier i den Christne Kirke.

Den liden her indförte Russiske Theologie er uden Tvivl det nyeste, korteste og tydeligste, ja meest autentike og i hele Rusland antagne Skrift, hvoraf man rigtigst seer den Rus- Betænkning over Theologien.

Russiske Kirkes Lærdomme. At tie med den Lærdom om den hellig Aands Udgang af Faderen allene, og andre saadanne af mindre Betydning; saa finder vel enhver deri derforuden adskillige Vildfarelser, som strider med vores sande, gamle og almindelige Evangeliske Kirkes Troens Bekiendelse, saasom: 1) Jomfrue Maries, Englenes og Helgenes Tilbedelse, hvilken tilligemed Billede-Dyrkelsen er saavelsom ald anden Slags Afguderie saa strengeligen forbuden os af Gud i Skriften: 2) Sacramenternes Antal, hvilket uden noksomme Grunde formeres; thi skiönt Indvielsen til Lære-Embedet, Ægte-Standen o. s. v. kand kaldes hellige Forrætninger, saa kand den dog ligesaa lidet som Bood, sidste Salvelse o. s. v. ophöyes iblant Sacramenterne, uden at det Begreb, som Skriften giver os om disse sidste, derved forringes: og endelig 3) at regne Kloster-Standen, Fasten og deslige Menniske-Tant iblant Gudfrygtigheds Dyder, stemmer ey heller overeens med det aabenbarede Ord: af hvilket man i det höyeste kand gotgiöre,

giöre, at de i deres frivillige lovlige Brug kand være Gudfrygtigheds övelser, kand ogsaa forskaffe et Folk adskillig timelig Fordeel, naar for Exempel Klosterne er tillige Skoler og Syge-Huse, og Fasterne kand befordre Menniskenes Sundhed og forskaffe læt Kiöb paa visse Slags Mad i Landet o. s. v. Den i bemeldte liden Theologie forekommende Orden og Lære-Maade kommer ogsaa uden Tvivl dem fremmed for, som er vante til en anden Smag i Theologiske Afhandlinger.

Imidlertiid formodes billigen af dem, der er saa nyts-begiærlige, at de igiennemlæser her dette korte Begreb af den Russiske Theologie, er tillige saa fornuftige, at de betragter den paa den beste Side, vel betænkende: 1) at vores egne Forfædre har for nogle hundrede Aar siden havt lige saadanne Tanker i Religionen, og at de meest fleevne Folk i den Rommersk-Catholske Kirke har dem endnu ey anderledes: 2) at Forsynet er den fornemmeste Aarsag til et hvert Menniskes og til et hvert Folks stærkere eller svagere

gere Kundskab om Guds-Dyrkelsen: og endelig 3) at det ikke er saameget den tydelig Kundskabs Urigtighed og Svaghed som den strafværdige Vanart i at lade sig af forvirrede Forestillinger bevæge til at giöre imood sin tydelige Kundskab, formedelst hvilken Mennisket fordömmes af Gud i sin Samvittighed.

Det syttende Stykke
om
Den Russiske Kirkes Forening med andre Christne Kirker.

Religionernes Forskiel.

Naar vi rætteligen betragter Religionen hos Menniskene paa Jorden; saa skal vi befinde, at den nöye ligner en fuldstændig og vel indrættet Huusholdning, i hvilken er ey allene en Hustrue men ogsaa Börn og Huus-Tyende, og iblant dem igien een Herren nærmere end den anden. Hustruen har uden ald Imodsigelse store Fortrin for Börnene, og Börnene for Tienneste-Folkene: men de, som mere betroes, har ogsaa större An-

Ansvar: og de faaer alle, som efterkommer deres Pligt med Kloghed og Troskab, dette Levnets Underholdning, Fordeel og Beqvemmelighed, hvilket er Huus-Standens öye-Mærke. Med Folkenes Religion har det selv samme Beskaffenhed. Vores Evangeliske Kirke er uden ald Tvivl at ansee som Hustruen, de andre Christelige Religions-Parthier som Börnene, og Nationerne uden for den Christne Kirke som Tienneste-Folkene i vores Guds og Herres Huus-Holdning paa Jorden. Hvis vi nu hos os selv fortsætter Sammenligningen med Fornuft; saa falder vi paa lutter saadanne Sandheder, som redder og ophöyer Forsynets Ære.

Om det var mueligt og gavnligt at denne Forskiel ophævedes.

Disse Sandheders Kundskab maae ogsaa lægges til Grundvold, förend der rigtig kand dömmes, om det var mueligt og gavnligt, at der var ikkun een Religion i den hele Menniske-Verden. Vi skal befinde, naar vi ræt tænker os om, at det kand ikke uden Forskiel bekræftes. Det er uden ald Tvivl mueligt og nyttigt, at der er en vis Enighed imellem alle Reli-

gioner, nogle Grund-Artikler, hvori de alle ligner hverandre. Det Huus, som vorder u-eens med sig selv, kand ikke bestaae: og oplöses Ligheden i Religionen, som det almindelige Kiærligheds og Enigheds Baand; saa nægter Folkene ey allene hverandre Religions-Friheden, men förer ogsaa vel indbyrdes Religions-Krige, og spiller een bedrövelig Tragoedie efter den anden. Jo mere Lighed, Enighed og Kiærlighed der derimood er imellem Folkene i et Huus, jo mere voxer det udi Velstand: og jo mere Lighed, Enighed og Kierlighed der er imellem alle Religions-Parthier, jo mere maae nödvendig den hele Kirke blomstre. Men vil man nu gaae videre at ophæve ald Forskiel i Graderne af Kundskaben om Religionens Grund-Artikler, i Meningerne om de andre Artikler, som ey hörer til Religionens-Grundvold, i Ceremonierne, i Kirke-Indrætningen og saa videre; saa er det ligesom man vilde ophæve ald Forskiel imellem Folkene i Huset, giöre dem for Exempel alle til Mandens Börn, eller ligesom om man vilde, at

at der skulde ikkun være eet eniste Sprog og eet eneste almindeligt Monarchie paa den hele Jord: en Sag, som tillige ophævede ald Orden, ald Æmulation, ald Forbedring af enhver Deel i sær, og fölgelig en fuld Fordervelse i det Gandske. Vi bevidner jo selv i den syvende Artikel af vores Evangeliske Troes Bekiendelse, *at det er nok til Kirkens sande Enighed at stemme overeens om Evangelii Lærdom og Sacramenternes Administration. Og det er ikke nödvendigt, at der er allevegne eens Menniskelige Indrætninger, Skikke og Ceremonier indförte af Menniskene, ligesom Paulus siger: Een Troe, een Daab, een Gud, og alles Fader.* Fornuftige Folk önsker derfor ikkun for det förste saa megen Liighed i Religions-Parthierne, at de maae stemme overeens i Troens Grund-Artikler, og ey stöde sig indbyrdes over den övrige Uliighed i Meningerne om de andre mindre vigtige Troens Artikler, i et hvert Lands Kirke-Ritual, Lov og Orden, hvilke ligesom Folkenes Sprog, Leve-Maade og Moder differerer fra hverandre: fölgelig for-

 unde

unde hverandre Religions-Frihed, og ey hade eller foragte, meget mindre före Krig med hverandre for Religionen. Naar man er af disse Tanker, saa kand man med Fornöyelse læse disse to efterfölgende Breve, det förste, som er et Forslag fra Sorbonne i Paris om den Rommersk-Catholske Kirkes Forening med den Russiske, det andet, som er de Russiske Bispers Svar paa bemeldte Forslag. Brevet fra Sorbonne lyder i vores Sprog saaledes:

Forslag fra Sorbonne i Pariis om at forene den Rommerske og Russiske Kirke.

Iblant andre Ting, hvilke den Stormægtigste Keyser over Store Rusland af Nys-Begiærlighed toog sig for at besee i Pariis, vilde Han ey heller gaae forbi det Sorbonniske Huus, hvorhen Han begav sig den fiortende Junius. Men da Han kom ind i Bibliotheket og frem for andre Ting, hvilke Han syntes værdige at besees, faldt paa nogle Slavoniske Böger om Religions Sager, gav sig ogsaa meget höflig i Tale derom med Theologis i dette Huus; saa toog de deraf Leylighed ærbödigen at indkaste et Ord om Russernes Religion, og om den Berömmelses besynderlige Formerelse, hvilken saa stor en Keyser kunde faae, hvis Han vilde stræbe at stifte Forlig og Fred imellem Russernes Kirke og den Rommerske: og at Sagen

Sagen var ikke saa vanskelig, hvis den blev afgiort i Kiærligheds Aand og i Stilhed. Keyseren gav til Svar: der var vel imellem begge Kirkerne nogle Stridigheder, hvoraf Han tilkiendegav to: men at det var ey Hans Sag at bilegge disse Tretter, saasom den, der lagde sig efter Krigs-Væsenet og var hengiven til adskillige andre Forretninger angaaende Hans Riges Regiering: dog, hvis Doctorerne i Sorbonne vilde skriftlig conferere om denne Sag med Bisperne i Hans Kirke, saa vilde Han ved sin Myndighed formaae dem til at svare.

De nærværende Theologi i Sorbonne bevægtes af dette Keyserens Svar til at bringe Hans Tsariske Majestæt denne Skrivelse med saa megen desto större Tilliid, som de med Forundring seer Keyserens Anslag gaae derhen, at Han kand forfremme sit Riges Glands ey allene ved Krigs-Dyder og frie Kunster, men ogsaa ved Religionen, af hvilken Han veed Kongers og Rigers Lyksalighed og Styrke endeligen at dependere.

Vi læser det i Synderlighed lært og med störste Fliid tilraadt af Apostelen, at vi skal være omhyggelige for at holde Aandens Enighed i Fredens Baand, efterdi der er een Gud, een HErre, een Troe, een Daab. I at tilveyebringe denne Enighed er det ey en ringe Hielp, at der findes ey hos Russerne de Enigheds Forhindringer, som vi med

Smerte forfarer at möde os hos Protestanterne og adskillige Secter i östen.

Den Russiske Kirke bekiender med os den höyeste Guddommelige Majestæts Eenhed og de tre Personers Tilsammenbestaaelse i den allerhelligste Treenighed, og har Afskye baade for de gamle og nye Arianers Bespottelser. Den bekiender med os de Lærdomme, som vi har faaet af Guds Aabenbaring om Personens Eenhed og de to Naturers Forskiel i Christo. Den bekiender med os, hvad den Catholske Troe lærer om den oprindelige Arve-Synd, om Forlösningen ved JEsum Christum, og om den Guddommelige Naades nödvendige Hielp til alle og enhver Gudfrygtigheds Gierninger. Den bekiender med os de syv Sacramenter, som er af Christo indstiftede i Kirken, item at Brödet og Vinen i Alterets ublodige Offer forandres væsentligen til Christi Legeme og Blood: og den beviser virkelig i Nadveren den HErre Christus, som er nærværende, den allerdybeste Dyrkelse.

Den dyrker og paakalder med os den allersaligste Jomfrue Gudföderinde og de Hellige, som regierer tillige med Christus i Himlene. Den har tillige med os Ærbödighed for de Helliges Been, og ærer de hellige Billeder saaledes, at de kand henföres til deres förste Mynstere. Den giör med os Bönner, Almisser og Offer for de Troende, som er afdöde i Kirkens Fred og Samfund, i den stadige Troe, at deres Siæle derved lettes, saafremt de har endnu nogen Straf tilbage at udstaae af den Guddommelige Retfærdighed. Den erkiender med os, at Christus har given Kirken Magt til at giöre Love, hvilke alle Troende er pligtige at adlyde, saasom den hellige Lov om Faste og Afhold fra Kiöd paa visse af Kirken foreskrevne Tider.

Endelig, at vi ey skal opholde os længere med at opregne de Troens Artikler, som Russerne har tilfælles med os, saa er det nok, at de antager og ærer med os de af Gud indgivne Skrifter og Kirkens hellige Tradition, som Troens visse Regler: item at de erkiender med os een synlig og almindelig Kirke, som er den höyeste og ubedragelige Dommere i at afgiöre Troens Stridigheder: og at de bekiender endeligen med os, at der er ingen Salighed at haabe uden for denne ene, hellige, almindelige og Apostoliske Kirke. Er der nu ingen Salighed at haabe uden for den ene Kirke, saasom de hellige Böger og den stedsevarende Tradition lærer: tager Apostelen Paulus derimod ey i Betænkning at regne Tvistigheder, Tvedragt og Partier iblant de Synder *, hvilke hvo som giör, skal ey arve Guds Rige: med hvor stor Omhue og Fliid bör da ey Christelige Mænd at stræbe, at de

 kand

kand komme til en fuldkommen Enighed, og det som snarest uden Forhalning?

* Gal. 5, 20.

Men hvad for Forhalning kand der være i det ypperlige og önskelige Gode for den Christne Sag, at Russernes Kirke forenes med den Latiinske? Er det vel noget Hoved-Stykke, som henhörer til Kirke-Disciplinen? Ja der kand være adskillig Kirke-Disciplin i adskillige Kirkens Dele, uden at Enigheden derved ophæves. I de fleste Provincer, siger St. Firmilianus *, er mange Ting anderledes efter Stædernes og Navnenes Forskiel: og derfor er der dog ey nogen Tiid viget fra den almindelige Kirkes Fred og Eenhed. Det samme lærer St. Augustinus vidtlöftigere **: Saa skal da, siger han, den hele Kirke, som udbreder sig paa Jordens Kreeds, ikkun have een Troe, ligesom inden i Lemmerne, omendskiönt Troens Eenhed selv viser sig i nogle diverse Moder, ved hvilke det, som er sandt i Troen, dog ingenlunde hindres. Thi al Kongens Datters Deylighed er indvortes: men de adskillige Moder og Noder, som tages i Agt, bemerkes fornemmelig i Hendes Klæder. Hvorudover der siges samme Stæds, at hun er klædt i adskillig Slags Guld-Stykke. Men denne Klædning forandres efter saa mange Moder, at den dog derved ey rives i Sönder o. s. v: Ja baade den östlige og Vestlige Kirke, skiönt de holdt diverse Kirke-Disciplin, holdt dog tillige Fred og Enighed lige indtil Cerularii ulykkelige Tider. Hvad? at vi seer hos Latinerne selv at være diverse Sædvaner: saa og at de iblant Grækerne, som paa nye forener sig med os, bliver dog ved at leve efter deres Skikke. Det kand derfor intet hindre, at den Russiske Kirke beholder dens Skikke, og saaledes betienner sig i Nadveren af syret Brööd, naar den ikkun ey forkaster den anden Skik, som er derimod, men bekiender den hos Latinerne brugelige Consecration i usyret Brööd for at være gyldig, ligesom den erkiendes for gyldig af Theophylactus, Demetrius Comatenus Bisp over Cypren, Barlaam, Gregorius Protosyncellus og andre iblant Grækerne, som er berömte af deres Forstand og Lærdom. Der skulde heller ingen Fare være for, at den Rommerske Pave vilde afskaffe nogle af samme Kirkes Skikke, ligesom vi ey heller frygter for, at de i den Franske Kirke antagne Sædvaner nogen Tiid af ham skal afskaffes, thi vi lærer, at det staaer ey i hans Magt.

* Epist. inter Cyprian. LXXV. n. 4.

** Epist. XXXVI. ad Cas. n. 22.

Mon der da intet være i Kirke-Regieringen, hvorved denne forönskte Samdrægtighed imellem begge Kirkerne kunde hindres eller opholdes? Skiönt den Russiske Kirke synes ved ingen Ting mere at röres og bevæges end just denne; saa skal dog de for-

fornemmelte Vanskeligheder heri strax forsvinde, saasnart Sagen selv fremsættes tydelig og kort uden Omsvöb. Vi lærer i sær, at Bisperne ved en Guddommelig Ret succederer Apostlerne og er Christi Statholdere: og at den Rommerske Pave, som er Sancte Peters lovlige Successor, iligemaade efter den Guddommelige Ret er den förste iblant Bisperne, og den förste Christi Statholdere, og i den Henseende Enighedens Middel-Punct og Samfundens synlige Baand: hvoraf hans Apostoliske Sæde, som Sancte Irenæus taler, har et mægtigere Fyrstendömme, end noget andet Sæde, i Særdeleshed til at vaage i den hele Kirke over de hellige Reglers Holdelse, og over Troens og Enighedens Conservation, som Sanct Cyprianus taler. De förste otte almindelige Kirke-Moder, hvilke den Russiske Kirke antager, erkiender dette den Rommerske Paves Fyrstendömme, som grundes i de Evangeliske Ord, og bevidnes i den gamle Tradition fra de förste Kirkens Tider. Dette er angaaende den Rommerske Paves Fyrstendömme det eneste, hvilket vi i den hele Kirke troer eendrægteligen. De övrige Ting, hvori Catholikerne er ey selv enige, er ey saadanne Lærdomme, som indeholdes i den Catholske Troes Bekiendelse. Det har den hellige Pave selv nyligen erkiendt, da han med et höytideligt Bifald bekræftede et berömt Verk, hvilket een af vores fornemmeste Bisper

sper havde forfærdiget for at forklare den Catholske Kirkes Troe og forsvare den imod Protestanternes Bagtalelser. Det er sandeligen de Franskes Lærdom, at den Myndighed, hvilken det hellige Sæde har i den hele Kirke og over enhver af Kirkens Hyrder i sær, er ikke overdragen den Rommerske Paves Gotbefindende, eller bör udmaales efter hans Vink og Villie, men at der bör holdes Maade i den efter de hellige Regler, som er stadfæstede af den hellig Aand, og helligede ved den Ærbödighed, som vi bör have for Christendommens förste Tider. At vor HErre Christus har umiddelbarligen overdragen Hyrdernes Forsamling den ypperste Magt, hvilken endogsaa Paven selv er forbunden at adlyde i de Ting, som henhörer til Troen, til Spliids Udrottelse, og til Kirkens Reformation, det er noget, som er bestemt af vores almindelige Kirke-Moder, det Constantienske og Basileiske, höytideligen declareret af den Franske Geistlighed, og stedse forfægtet af de Parisiske Theologorum hellige Orden. Iligemaade holder vi for, at den Rommerske Paves Dom er ikke Troens ubedragelige Regel, med mindre den hele Kirkes Dom samtykker: saa og at Pavens Magt, saasom lutter aandelig, har ikke faaet af Christus nogen Ret enten directe eller indirecte over de timelige Riger: at han kand ey heller aflöse Undersaatterne fra Lydighed og Troskabs-Eed imod

imod övrigheden for nogen Tings Skyld, hvis de endog antager Religionen. Rommerne veed, at dette holdes og læres af os: og de har en anden Mening end vi, ſom udſtrækker Pavens Magt længere. Dog fordi diſſe adſkillige Meningers Spliid er kommen ved Troen ſelv om det Rommerſke Fyrſtendömme, ſaa bryder vi derudover ey Freden med dem, og de ey med os, men vi beſtaaer alle i eet Samfund. Dette lægger vi endelig til, at den Myndighed, ſom Paven nu omſtunder med Rette enten formedelſt Kirkernes Bevilling, eller de med Kongerne afgiorte Rettigheder, eller formedelſt hans Patriarchalſke Værdighed, udöver i at udvælge eller confirmere Biſper, eller i at diſpenſere, at denne Myndighed ingenlunde ſtrækker ſig til de Kirker, i hvilke dette Slags Politie har ey været brugelig. Og det læſer vi heller aldrig fremſadt til en Vilkaar, naar der er bleven handlet om at ſtifte Fred imellem den Latinſke og Græſke Kirke. Hvad ſkulde da vel hindre Ruſſerne i at indgaae Samdrægtighed med Latinerne? Mon maaſkee den Mening om den hellig Aands Udgang kunde hindre det? Ney, heri kand vi ogſaa uden Vanſkelighed blive enige, naar vi förſt har i Sinde at afgiöre Stridighederne, og ey at forlænge Tretten.

I. Den Ruſſiſke Kirke paaſtaaer, at den hellig Aand udgaaer fra Faderen ved Sönnen: men

men den Latinſke, at den hellig Aand udgaaer fra Faderen og Sönnen. Begge Tale-Maader findes hos de hellige Fædre, for hvis Myndighed begge Kirkerne har Ærbödighed. Sanct Baſilius og Gregorius Theologus bemerker, at de to Partikler ἐξ og διὰ, fra og ved betyder eet og det ſamme: hvorudover de berömteſte Theologi lærer, at bemeldte Tale-Maader, naar de rætteligen forſtaaes, löber ud paa een og den ſamme Mening. Thi hvad vil det ſige, at den hellig Aand udgaaer af Faderen ved Sönnen? Vil det ikkun ſige ſaameget, at den hellig Aand gaaer vel ud af Faderen, men at Faderen og Sönnen er af een og den ſamme Subſtans, οὐσίας: ligeſom nogle af Grækerne paaſtaaer det, der ey nokſom ynder Freden? Ney ſkulde det være denne Tale-Maades Fortolkning, ſaa kunde der jo ſiges paa ſamme Maade, at Sönnen udgaaer af Faderen ved den hellig Aand, efterdi baade Sönnen udgaaer af Faderen, og Faderen og den hellig Aand er af een og den ſamme Subſtans? Nu ſkal vel aldrig nogen af Grækerne ſige, at Sönnen udgaaer af Faderen ved den hellig Aand. Derfor bör det forſtaaes i en vitlöftigere Mening, hvad vi lærer i de hellige Fædres Skrifter, at nemlig den hellig Aand udgaaer af Faderen ved Sönnen, og det ſaaledes, at de er ikke allene af een og den ſamme Subſtans, men ogſaa at begge Perſonerne er eet og det ſamme Principium, af hvilket

ket den hellig Aand tillige udgaaer, omendskiönt Faderen har givet Sönnen det, at den hellig Aand udgaaer ligesom af ham selv saa ogsaa af Sönnen. Det er ræt paa samme Maade, som naar eet Lys antændes af et andet, og de begge frembringer tillige det tredie (hvilken Lignelse Sancte Gregorius Nyssenus bruger Lib. VII. contra Eun.) saa siges der rætteligen og egentligen, at det tredie udgaaer ey allene nærmest af det förste, men ogsaa af det förste ved det andet. Og dette er just det samme, som den Latinske Kirke bekiender, da den troer, at den hellig Aand udgaaer af Faderen og Sönnen: saa at begge bemeldte Tale-Maader har een og den samme Mening, naar den ræetteligen fortolkes.

II. Den Latinske Kirke bekiender den hellig Aand at udgaae af Faderen og Sönnen, efterdi den har faaet denne Tale-Maade af de hellige Fædre og Kirke-Moderne. Lader os höre, hvad Sancte Epiphanius siger adv. Hæres: thi den hellig Aand er, siger han, altiid med Faderen og Sönnen, ikke som Faderens Broder, ikke födt, ikke skabt, ikke Sönnens Broder, ikke Faderens Sönne-Sön, men udgaaende af Faderen og tagende af Sönnen, ey adskilt fra Faderen og Sönnen, men af samme Substans og af samme Guddom, af Faderen og Sönnen. Lige saadant har ogsaa Sancte Cyrillus Alexandrinus i hans Epistola Synodica skreven i hans eget og Kirke-Modets Navn til Nestorium: hvilken Lærdom han bestandig bekræfter i de efterfölgende Skrifter, paa det at han ey kand siges at have nogen Tiid viget derfra tilbage. Hvorledes andre har istemmet med ham, saasom Sanct Athanasius, Basilius M., Didymus og andre Fædre i den östlige Kirke, det var læt at bevise: Men Beviset kand ey faa Rum i denne Skrivelses snevre Grændser. Men det veed Russerne selv vel, at iblant Latinerne har Magnus Hilarius, Ambrosius, Augustinus, Leo og andre havt disse Tanker. Hvorledes skulde nu den Russiske Kirke være bange for deres Samfund, som den veed ey at paastaae andet, end hvad de finder lært af de hellige Fædre, som er antagne i begge Kirker og recommenderede ved de almindelige Kirke-Moders Myndighed? Men hvad vi troer i Hiertet, hvo kand fortryde paa, at vi ogsaa bekiender det med Munden? Hvortil kommer, at den Latinske Kirke ey fortryder paa, at de Græker, som igien forener sig med den, og har den samme Lærdom med den i dette Stykke, dog efter deres Skik oplæser Troens Bekiendelse uden at lægge den Partikel til: og af Sönnen.

III. Grækernes Skilsmisse fra Latinerne toog ey sin Oprindelse af dette Stykke. Der tales ey et Ord om den hellig Aands Udgang i Michael Cœrularii og Leonis Acridani, ey heller Leonis IX Breve. Peter Patriarch i Antio-

tiochien berætter i sit Brev til Dominicus Gradensis, at det var ey af Begyndelsen Aarsag til Skilsmissen, derhos tilkiendegivende, at Michael Cœrularius laster ey andet Hoved-Stykke i Latinernes Lærdom uden det eniste om det usyrede Brööd. Ja Michael Cœrularius Patriarch, som var Autor til denne Skilsmisse, beskylder ey Latinerne for andet end for det usyrede Brööd, fordi de sang ey Alleluja i Fasten og deslige Ting flere. Men hvor smaa er ey disse Beskyldninger, og af hvor liden Betydning? Dog har han allene uden at undersöge Sagen, uden at dömme i den ordentligen, uden at höre Parterne, uden et Kirke-Modes Myndighed med de faa Bisper, som stood under ham, ey tagen i Betænkning at tillukke Latinernes Kirker, og at afskiære den Rommerske Pave og hele Vesten, som brugte med ham eens Kirke-Skik, fra den Kirkelige Samqvem. Og herudover udfordrer den Rommerske Pave Leo IX ham i Mildhed, stillende ham den rætte Moders Uskyldighed for öyne, som fortælles i Salomons Historie at have forbarmet sig og kunde ey taale at see hendes Sön deles. Han föyer tillige hos: de efter Tiid og Stæd indförte adskillige Skikke skader ey de Troendes Salighed, naar ikkun een Troe, som virker det Gode, den kand, ved Kiærlighed giör dem alle tækkelige for den ene Gud.

Dette var Begyndelsen til Grækernes og følgelig Russernes Skilsmisse fra Latinerne: hvilket man bör sandelig vel erindre sig, saasom det sidste dömmes af det förste.

Og fra de förste Tider af har vi stor Bedrövelse og idelig Smerte i vort Hierte for vore Brödre. Men at vi ey skal fortælle, hvorledes den Latinske Kirke har forsögt alting for at ophæve den Skilsmisse, hvortil den ey havde given Aarsag, saa er det nok her at have erindret dette eniste, at intet er os önskeligere end Enighed, og intet er os afskyeligere end Tvedragt. Hvor meget vi bör frygte for at forskyde den Rommerske Kirkes Samfund, derom paamindes og bevidnes höyligen af S. S. Cyprianus og Firmilianus, som dog ey desto mindre er Mænd, der mere end nogen anden har havt Stridigheder med det Rommerske Sæde. Hvo, spörger den ene af dem, er saa gal i Spliidagtigheds Ivrighed, at han troer sig enten at kunde eller torde adskille Guds Enighed, Herrens Klædebaand, Christi Kirke? Christus paaminder jo selv i sit Evangelium, og lærer, sigende: og der skal være een Hyrde. Iligemaade Apostelen Paulus foredragende samme Sandhed tilraader os saaledes: Jeg beder eder, siger han, J Brödre! ved vor Herres Jesu Christi Navn, at J alle taler eet og det samme, og at der er ey Splidagtighed iblant eder. Vi vil intet lægge til disse Ord, som er fulde af en saa stor Kiærligheds Bevægelse, uden den gudelige Formaning, hvilken en nyere Græk, ved Navn Theorianus, efterat han havde be-

 kiendt

kiendt Consecrationen at være ligesaa hellig i usyret som syret Bröd: og at han troede saaledes som han havde hört det af Latinerne, tiltaler Grækerne af hans Kirke saaledes: for alting raader jeg eder, at eders Sind maae ey være hengivet til Trætter, thi det er ey os eller Christi Kirke anstændigt, men at J holder Fred med alle, eyende Christus, som giör begge Dele til eet, og at J elsker Latinerne som eders Brödre, thi de tænker ræt i Troen.

Da vi nu ender denne Skrivelse, hvilken vi formedelst Hans Tsariske Majestæts hastige Bortreyse i Hast har forfærdiget; saa beder vi den Allerhöyeste Himmelens og Jordens Herre, at denne Stormægtigste Fyrste, som har forhvervet sig saa stort et Navn ved at fornye sit Riges Glands til sin Æres Formerelse, maae underkaste sit hele Rige den hellige og Catholske Religions Regiering, og derved vidt og bredt udbrede Jesu Christi Rige, ved hvem Han selv regierer glorværdig.

Han være den anden Cyrus, ved hvis höyre Haand Gud toog fat i sin Barmhiertighed efter Prophetens Vidnesbyrd. Til Sandheds Lyys og Fredens Eendrægtighed være han Folkenes lykkelige Opbyggere, som nedbryder Mellem-Væggen og borttager det langvarige Fiendskab, som er imellem hans og den Rommerske Kirke, paa det at der nu omsider maae være eet Folk, ligesom der er ikkun een Kirke og een Religion. Ved denne Gudelighed, ved denne Troens Fliid skal Han langt

langt herligere end ved Hans andre Helte-Gaver overgaae Hans Forfædre i Berömmelse, og Han skal faae en frygtelig Magt ey mindre ved Hans egen Dyd end ved Hans Scepters Majestæt. Denne Hans Magt skal aldrig staae mere fast og ubeskadet, end naar Han for at beskierme Guds Sag som Guds Tiennere og som Kirkens Sön anvender den paa at forskaffe Enigheden.

Skreven i det Sorbonniske Huus den femtende Junius Aar 1717.

Lodovig Habert, Præst og Doctor Theologiæ.

Jacob Christopher Braquet, Præst, Doctor Theologiæ og Medlem i Sorbonne.

Joseph Lambert, Præst og Doctor Theologiæ.

Antonius le Moque, Præst, Doctor Theologiæ og Medlem i Sorbonne.

Ludovig Courcia, Præst og Doctor Theologiæ.

Johannes Baptista de Ruel, Doctor Theologiæ og Medlem i Sorbonne.

Wilhelm de la Marc, Præst og Doctor Theologiæ.

Franz Peter de Besque, Præst og Doctor Theologiæ.
Stephan de Boury, Præst og Doctor Theologiæ.
Franz Hyacinth de Lan, Præst og Doctor Theologiæ.
Franz Salomon, Præst og D. Theol.
Lorenz Franz Boursier, Præst og D. Theol.
Anton de Lachassaigne, Præst og D. Theol.
Vincent Carl Anton de Belloy de Franciere, Præst og D. Theol.
Bartholomæus de la Fleutrie, Præst og D. Theol.
Natalis Jacobus le Febure, Præst og D. Theol.
Carl Anton Touvenot, Præst og D. Theol.
Edmund Marevil, Præst og D. Theol.

Vi, Franz Vivant, Præst, Doctor Theologus, Medlem i den Parisiske Sorbonne, Canceler ved det Parisiske Universitæt o. s. v. bevidner, at overskrevne Instrument er underskrevet med deres egen Haand, hvis Navve læses derunder, og at de alle er Præster, og Magistrer eller Doctorer i det

i det Parisiske Theologiske Facultæt af det Sorbonniske Selskab, hvis Vidnesbyrd kand og bör tilforladeligen troes.

Givet i Paris i vores Erke-Bispelige Palads under vores og vores Secretærs Segl den niende July Aar 1717.

(L. S.) F. Vivant Cancel. Paris.
Paa Cancelerens Befalning.
Libour.

Russernes Geistlige, som klager over, at deres Religions-Slægtninger i de Östlige Lande forfölges mere af de Rommersk-Catholske end af Tyrkerne selv, gav paa denne Indbydelse dette efterfölgende Svar.

Hvis nogen vilde prise det berömte og i den hele Verden bekiendte Sorbonniske Academie efter dets Værdighed; saa maatte disse fölgende Salomons Ord falde ham ind, naar nemlig Salomon roeser i Ordsprogernes XXXI. en dydig Qvinde saaledes: *Mange Dötre forhverver Rigdom, men du overgaaer dem alle.* Dette maae man ogsaa billigen sige om Dronningen iblant Academierne, om den Parisiske Skole. Thi mange Skoler i Europa har samlet sig

De Russiske Bispers Svar.

sig Liggendesæ, men den Parisiske har dog deri overgaaet dem alle.

Spörger man nu nöyere efter, hvad det er for Goods, som dette berömte Academie har samlet sig frem for alle andre, saa finder man visselig intet andet end det, hvilket just denne Salomon afveyer med Viisdoms Veye-Skaale, og taler derom saaledes: *jeg agter Viisdom höyere end Scepter og Throne, og holder Riigdom for intet imod den: jeg kand ey heller ligne den med nogen Edel-Steen; thi alt Guld er imod den som Drive-Sand og Sölvet som Skarnet at agte.* Denne er den Sorbonniske Skoles Liggendesæ, hvori den overgaaer alle andre Academier. Det er Viisdommen, som har anden Stæds ikkun Herberge, men der sit bestandige Sæde, som kommer anden Stæds under Tag, men synes der at have sadt sin Throne. Men eftersom det er ey vort Forsæt her at indföre en Panegyrisk Tale, saa overlader vi til Academiets Sönner, Pleye-Börn og Undersaatter den Sorrig med tilstrækkelig Roes at udpynte deres Moder, Værtinde og Frue, benöyende os med det eneste alle Beviis langt overgaaende Vidnesbyrd, hvilket vi har hört af vores Stormægtigste Herre, Hans Tsariske Majestæt Peter I., der saavel i Henseende til Hans Persons Fortrin, som Tingens Siældenhed har været en merkværdig Giæst

Giæst i Pariis og er bleven venlig beværtet i Sorbonne. Da Han behagede at komme tilbage til Hans i det Russiske Rige tro Undersaatters store Glæde og med deres gladelige Lykönskninger, saa fortalte Han efter den Ham medfödte Faderlige Naade os som Hans troe Undersaatter, hvad Han havde seet og hört i det fortreffelige Konge-Rige Frankerige. Iblant andre Discourser flööd ogsaa af Hans Tsariske Lipper, som en uskateerlig og utömmelig Skat af kostbare Perler, en Roes ud om det, hvilket Han havde seet og bemerket som noget fortreffeligt i den Viisdoms Skole Sorbonne. Og dette betydedes os ey allene med Ord, men bevistes os ogsaa ved et skriftligt Vidnesbyrd, nemlig en lang egenhændig Skrivelse fra denne fortreffelige Parisiske Forsamling, hvoraf man kand kiende dens virkelige Venskab, som af et accurat Contrefait. Denne Skrivelse haver Hans Tsariske Majestæt vores allerypperligste Herre overgivet os Hans Hyrder til Undersögning og Kiendelse, ey som Han havde nödig at spörge nogen til Raads, eller nogen Skyldighed dreev Ham dertil, da Han jo behersker Hans Rige med en uindskrænket Magt, men paadet Han som en rettroende Tsar maatte bevare Hans Kirkes Ære og Fuldkommenhed uantastet og ufornærmet. Men vi har med tilbörlig Ærbödighed antaget denne Skrivelse, og strax kiendt deraf de forme-

 deelst

delst deres Lærdoms Guddommelige Videnskaber saa berömte Sorbonniske Lærere ligesom en Löve af dens Klöer, maae ogsaa billig roese og ære den deri fremskinnende Viisdom, som af saadanne Mænd kunde ventes.

Efterat vi nu har nöyere undersögt denne Skrivelse, saa har vi intet funden deri uden lutter Kiende-Tegn paa deres Kiærlighed og Velvillighed imod os: thi der tilraades os, at vi skal bemöye os omhyggeligen for at faae den Russiske og Latinske Kirke forenet: hvilket Apostelen ligeledes Eph. IV. anpriser os med Eftertryk, naar han siger: *een Gud, een HErre, een Troe og een Daab.* Til denne Enighed indbyder den ærværdige Sorbonniske Forsamling os, forestillende, at vi har ey at befrygte os derved for saa mange Forhindringer, som der findes hos Protestanterne og andre Secter; thi vi har uden al Imodsigelse i mange Troens Artikler een Mening med Latinerne, saasom: om det Guddommelige Væsens Enighed: om Personernes Treenighed: om de to Naturers Forening og Forskiel i Christo: om Arve-Synden: om Forlösningen ved Christum: om Naaden: om dens Nödvendighed til alle gode Gierninger: om Sacramenternes Antal: om det ublodige Offer: om Christi væsentlige Nærværelse under Brödet og Vinen i Nadveren: om dens höyeste Dyrkelse, som kaldes Latria.

tria: iligemaade om den ubesmittede og benedidede Jomfrue Mariæ og de med Christo regierende Helliges Paakaldelse: om Ærbödigheden for de Helliges Been og Billeder i Henseende til deres förste Mynstere: om den Hielp, som vederfares de Afdöde ved Bönner, Almisser og det ublodige Offer: om den Magt, som Kirken har til at giöre Anordninger, hvilke alle Troende maae adlyde, saasom Fasten og Afhold fra Kiöd-Mad paa visse af Kirken forordnede Tider; om de hellige af Gud indgivne Skrifter og Kirke-Regler, saasom visse Troens Regler: og endelig om Kirken, hvorom vi bekiender i vores Symbolum, at den er enig, hellig, Catholsk og Apostolsk, den höyeste og ubedragelige Dommere i alle Stridigheder udi Troens Sager, og at der er ingen Salighed uden for den at haabe.

Alle disse Artikler fortæller den ærværdige Sorbonniske Forsamling for at vise, at der er intet, som kand hindre denne saa saare forönskte Sag, nemlig den Russiske Kirkes Forening med den Latiinske, og at den förste derimod, hvis den blev fremdeles i Skilsmissen, stood i Fare for at miste Saligheden, helst da Apostelen regner Gal. V. Trette og Striid iblant de Synder, hvilke hvo som giör, kand ey arve Guds Rige. Den ærværdige Sorbonniske Forsamling beviser os besynderlig Venskab, stor Bekymring for Christendommen, og ey ringe Kiærlighed imod

Næsten, idet den kalder os til et saa stort Gode, nemlig til Forening, uden hvilken ingen Salighed eller Himmerig er at haabe. Men uagtet al denne godhiertige Tilkaldelse, Venskab, Kiærlighed og Paamindelse, saa har vi dog staaet en Tiidlang i Tvivl hos os, hvad vi skulde giöre. Det samme giorde ogsaa den benedidede Jomfrue Maria, da Forkyndelsen skede hende ved Engelen Luc. I. og dyrkes dog af os ey desto mindre. *Da hun saae ham*, siger Lucas, *forskrekkedes hun over hans Tale, og tænkte, hvad skal det være for en Hilsen.* Herved giorde den allerviseste Jomfrue det igien got, som hendes förste Moder havde fordervet, idet hun stillede alt for let Troe til en mistænkelig Gesandte.

Vi forkaster ingenlunde Foreningen, men tragter meget mere med Iver efter at kunde erholde den. Saa fortreffeligt et Gode, som Enigheden er, saa fortreffelige er og de, som ey sönderriver den. Intet kand skade et Legeme mere, end naar der skeer en Skilsmisse imellem dets Lemmer. Er nu en saa fortreffelig Sags Tilintetgiörelse saa straffældig, saa maae de ogsaa være det, ved hvilke den foraarsages.

Men hvo er vel den forvovne og allerstrafværdigste Enigheds Forstyrrere i Kirken? Hvad har denne Sygdom for en Aarsag? Hvad er det for en Leylighed, hvoraf den er kommen? Der hörer man nu paa begge

begge

begge Sider mange Klagemaal og Beskyldninger, idet den ene skyder stedse Skylden paa den anden. Vi har ey i Sinde at oprive dette i sig selv smertelige Saar, men lader os nöye ved denne Leylighed med at anföre en hertil ey utienlig Evangelisk Historie. Martha forklagede fordum hendes Syster Maria, og sagde til Christus: *HErre, agter du intet derom, at min Syster lader mig tienne allene.* Her kunde opkomme en Tvivl, hvo af disse to havde forladt den anden. Hörer man Marthæ Klagemaal, saa synes hun at være bleven forladt af Maria, ligesom det bekræftes i Texten. Men seer man Sagen an paa den anden Side, saa befinder man, at Maria har ey forladt Martha anderledes, end som hun var först bleven forladt af hende. Maria havde forladt Martha i Tiennesten: men Martha havde forladt Maria i hendes Fliid med at anhöre det Guddommelige Ord allene. Ligesom Martha beskyldte Maria for at have forladt hende, saa kunde Maria igien have beskyldt Martha, og sagt til Christus: *HErre, agter du intet derom, at min Syster lader mig höre Guds Ord allene.* Af selvsamme Slags er den Forekastning, hvilken de to kiödelige Systre, den östlige og Vestlige Kirke, nu omstunder giör imod hverandre. Paa begge Sider hörer man dem beklage sig. Den ene beskylder den anden, og

og

og siger: HErre, agter du intet om, at min Syster lader mig være allene? Men betragter man Sagen noget nöyere, saa befindes det, at ligesom tilforn Maria og Martha, saaledes har ogsaa nu disse to Systre forladt hverandre. Den östlige Kirke har forladt den Vestlige i Enigheden: men denne har forladt hiin ved at forfalske Symbolum, at vi skal tie med Troens Artikler. Denne sidste Forladning har givet Anledning til den förste; thi var den sidste ey skeet, saa kunde den förste ey have fölget.

Dette er Begyndelsen til ald Ulempen. Dette er det Gordiske Sverd (skal formodentlig være Knude) hvilket har igiennemskaaret Enigheds Baand, og givet Kirkens Legeme et Saar, det den aldrig noksom kand beklage. Vi er bedrövede over denne store og ubodelige Forliis. Vi beklager den mere i vores Hierter, end at vi skulde kunde tilkiendegive det med Ord, efter det bekiendte Ordsprog: En ringe Viderværdighed beklager man, men over en stor Ulykke er man bedrövet med Tauskhed. Derudover holder vi os billig fra videre at undersöge denne Sag, paa det at Saaret skal ey giöres Blood-rindende, og at der, som man pleyer at tale, skal ey opvækkes en större Brand ved at röre om i det brændende Træ.

Men vilde vi endog paa nogen Maade afhielpe dette Onde, saa forhindrer den den

den fierde og tredivde Apostoliske Canon det, saasom den der forbyder Bisperne at foretage sig det ringeste i Kirke-Sager, og endnu mindre en saa vigtig Sag som denne, uden deres Over-Hoved. Men nu er det formodentlig ogsaa i fremmede Lande bekiendt, at det Russiske Patriarchats hellige Stoel er bleven vacant og Enke. Hvis derudover Bisperne i saadanne Omstændigheder vilde foretage sig noget, saa var det ligesom Lemmerne vilde bevæge sig uden Hovedet, eller Stiernene forrætte deres Lob uden den förste Bevægnings-Kraft. Dette er Aarsagen, som forhindrer os i at tale eller giöre det mindste i denne Sag.

Dog det höyeste, som vi kand foretage os, er at vi henflyer til vores rættroende Orientalske Patriarchers Apostoliske Stole, paa hvilke den hele Kirke-Bygning som paa et Fundament er grundet. Dette Middel har vi ey heller villet sætte til Side, men, paa det vi ey skulde ligne den, der bygde sit Huus paa Sand, saa har det behaget denne hele hellige Forsamling med vores Gud elskende Monarchs Bifald, i en besynderlig Skrivelse at tilsende disse vores Over-Hyrder og Kirke-Forstandere denne Sag til Undersögning og viis Kiendelse. Hvad vi nu faaer til Svar, og hvilket der er disse höyeste Kirke-Dommeres endelige Sind og Mening, saadant vil vi ey efterlade

de at berætte Eders Ærværdigheder, som det udfordres af vores fælles Kierlighed.

Herved kand vi ey forbigaae at bevidne, hvorledes vi ey af Frygt eller Vankundighed har holdt os i dette Skrift fra at indlade os i Stridigheder over Troens Sager. De Feige maae taale denne Forekastning. Men os maae ingen Feighed kunde tilskrives, *Deels* formedelst den rætte Sag, hvorpaa vi forlader os, *Deels* formedelst den fornemmeste Apostels Peters Erindring, som siger: *Frygter ikke som de frygte, og forferdes ikke! men helliger den HErre Gud i eders Hierter. Men værer altid rede til at forsvare for enhver, som begierer Regnskab af eder om det Haab, som er i eder, med Sagtmodighed og Frygt.* Derfor er denne vores Tauskhed og Varetagelse for Striid ey en Virkning af Frygt, men Ydmygheds Udövelse, og den ovenmeldte Apostoliske Canons nöye Efterlevelse. Det er bedre at være tausk efter Reglerne, end at sætte Ordenen til Side ved at være snaksom.

Men eder, J berömte og vise Lærere paa det Sorbonniske Academie, takker vi skyldigst for den Kierlighed, som J herved har beviist eders Næste, önskende af Hiertet, at eders Arbeyde i at bringe denne Sag til Rigtighed, maae ey være forgiæves. Christus selv, Megleren, vores Fred, som med hans paa Kaarset udstrakte Arme har samlet de stridige Dele, han giöre af begge eet og tage Skillerummet bort, der nu giör Skilsmisse imellem begge Parthierne, der tilforn stood i et saa nöye Forbund. Han, som Vind og Hav maae adlyde, han stille de imellem os brusende Stridigheds Bölger, og lade den forönskte Roelighed igien komme frem til Kirkens ja den hele Verdens Velstand og Enighed. Herom paakalder vi Fredens Gud, alle Tiders Fader, (fra hvem alle gode og fuldkomne Gaver kommer,) og det med Fyrighed og Ydmyghed, i det vi offentlig i den daglige Messe tiltaler ham med disse fölgende den hellige Chrysostomi Ord: *Og forleen os, at vi med en reen Tunge og eet Hierte maae love dit værdige og höye Navn, og prise dig Fader, Sön og hellig Aand fra nu og i ald Evigheds Evighed. Amen.*

Givet i Sanct Petersborg i September Maaned Aar 1718. De Orthodoxe Bisper i det store, lille og hvide Puslands Kirker.

Ruſſer holder nu andre Religions-Parthier for deres Med-Christne.

Det er udaf dette de Russiske Bispers Svar paa Forslaget fra Sorbonne at see, hvorledes de nu ey med de forrige Öyne anseer de Rommersk-Catholske som fordömte Kiættere, end-

endnu mindre som u-christne og udöbte Hedninger, fölgelig at de ey heller betragter os Evangeliske saaledes som i fordum Tider, da de noksom maae erkiende, at vi i Troens Grund-Artikler og alle övrige Religions-Puncter har langt större Overeensstemmelse med det ældste Christendom end den övrige Vestlige Kirke. Man kand læt tænke, at de selv saa vel som alle andre Christendommens Parthier mener og siger sig at have det allerældste Christendom: og man maae tilstaae, at de har uden nogen meget kiendelig Forandring beholdt den Grækiske Religion, ligesom den var og indförtes hos dem sidst i det tiende Seculum, og at saaledes de nye Lærdomme, som findes i den ey overeensstemmende med Guds gamle Ord, har deres Oprindelse i Grækenland, förend de med den övrige Religion indförtes i Rusland. Men skiönt de mener og siger deres Secte at være den ældste, saa fordömmer de dog nu omstunder ey mere alle andre Secter som udöbte Hedninger, forunder dem som deres Med-

Med-Christne Religions Frihed i Landet, og döber ey nu mere som fordum dem om, der gaaer over til deres Parthie og underkaster sig tilfulde deres Love. De tager dem ikkun til Confirmation, salver og indvier dem offentlig i Templen. Jeg har ey funden nogen fuldstændigere Efterretning om denne höytidelige Forretning, end i en Beskrivelse, hvilken viser, efter dens Titel, *hvorledes Stor-Fyrsten Aar* 1742 *den syvende November declareredes udi Moskov i Hendes Keyserlige Majestæts Hof-Capelle til Arve-Herre og Efterfölgere paa den Russiske Throne: og hvorledes den hellige Confirmations Sacramente fuldbragtes paa Hans Keyserlige Höyhed, efterat Han naadigst behagede at gaae over til den Grækiske og Östlige orthodoxe Kirke.* Skiönt det ene Stykke af Beskrivelsen henhörer ey til dette Capitel, saa vil jeg dog anföre det med det andet, eftersom den hele Beskrivelse er ikkun kort og kand best læses samlet.

Efterat det var den siette November tilkiendegivet det allerhelligste Synode, det regierende Senat, saa og Generalitetet og alle Beskrivelse over Ceremonien ved Stor-

Fyrstens Overgang til den Russiske Kirke.

alle fornemme Personer, at de skulde samtlig indstille sig den syvende i samme Maaned Klokken ni om Formiddagen i Hendes Keyserlige Majestæts Hof-Capelle; saa har ovenbemeldte Personer ogsaa til bestemte Tiid indfundet sig der i Kirken. Den Novogrodske Archieree AMBROSIUS, og de övrige Geistlige Herrer iförtes deres gandske hellige Kirke Ornat, og biede efter Hendes Keyserlige Majestæt og Hans Keyserlige Höyhed ved Indgangen af Kirken.

I Kirken havde man imod Hoved-Indgangen i det Allerhelligste hensadt et höyt Pulpet, hvorpaa det hellige Evangelium og det levendegiörende Kaars var henlagt. For ved dette Pulpet stood et Bord, beklædt med et Dække af Drap d'Or, som var indfattet i Guld-Maar og forsynet med massive Qvaster, paa hvilket Bord man saae adskillige Fade. Paa det förste Fad, som var ældgammelt, saare kunstig forfærdiget af Agat, og vel forsynet med kostelige Edel-Stene og Guld, stood den hellige Ollie i et lidet Kar, hvilket var ligeledes formedelst dets kostbare Arbeyde ulignelig. Paa det andet Fad laae det levendegiörende Kaars, som var fyldt med et Stykke af vor HErres Christi Klæde og de Helliges Ryg Reliqvier, hvilket med tilbörlig Kirke-Bön hengtes Hans Keyserlige Höyhed om Halsen, for at bære det saaledes saa længe Han lever. Paa det tredie Fad var en Pensel, hvor-

hvormed Hans Keyserlige Höyhed efter Confirmationen ved den hellige Ollie blev igien allevegne afvisket. Just lige for Bordet saae man i Stæden for et Teppe et Dække udbreedt, som var syet tilsammen af Guld Stykke med massive Qvaster: og midt derpaa nær ved Bordet var en Pude nedlagt, som var giort af riigt Drap d'Or og vel forsynet med massive Qvaster, paa hvilken Pude Hans Keyserlige Höyhed under den hellige Confirmation nedknælede.

Klokken elleve om Formiddagen behagede det Hendes Keyserlige Majestæt og Hans Keyserlige Höyhed med den hele Hof-Stat at begive sig til forbemeldte Kirke, hvor de indtoog den sædvanlige Keyserlige Plads paa den höyre Side. Over Secretæren af Senatet gik derpaa midt hen i Kirken og forelæste offentlig efter höyeste Befaling det Manifest, i Kraft af hvilket Hans Keyserlige Höyhed declareres til Efterfölgere paa det Russiske Riges Throne.

Efterat det var forelæst, nærmede Hans Keyserlige Höyhed sig til forbemeldte Pulpet, hvorpaa den hellige Evangelie-Bog laae, og antoog og aflagde derved den Grækiske Kirkes Troens-Bekiendelse. Hans Keyserlige Höyhed, staaendes paa det for ved bemeldte Bord henlagde Dække, afsagde offentlig i det Russiske Sprog for alle nærværende med et fyrigt Hierte og stor Længsel alle de Meninger og Fremsætninger, som

Gg 2 stri-

strider med den rettroende östlige og almindelige Kirke, og derfor som Kietterie af den forkastes. Som Hans Keyserlige Höyhed derefter havde fremlæst den hellige Nicænifke Troe og aflagt en hiertelig og ivrig Bekiendelse om alle de Troens Puncter, hvilke den rettroende östlige Kirke har fra Begyndelsen af faaet af vores Frelsere Christus selv ved Apostlerne og de hellige saavel almindelige som besynderlige Kirke Moder, og endnu holder uforandret til den Dag, i Dag er; saa har Hans Keyserlige Höyhed behaget at antage den sande og orthodoxe Troes bemeldte Lærdom, hvilken vor HErre JEsus Christus har selv given sine samtlige Apostler, og som er derefter bleven bekræftet paa Kirke-Moderne, men derimod at forkaste og affværge alle udkunstlede Troens Puncter, som strider imod den orthodoxe östlige Kirke. Derudover blev ogsaa Hans Keyserlige Höyhed endeligen af hans Eminence forbemeldte Novogrodske Archierec AMBROSIUS salvet med den hellige Ollie. Bispen af Pleskov, STEPHAN, afviskede igien de salvede Stæder med Svampen. Ved bemeldte Ceremonie af det med Hans Keyserlige Höyhed foretagne hellige Confirmations Sacrament behagede det Hendes Keyserlige Majestæt selv i höye Person at staae til Fadder. Efter det hellige Sacraments Forretning antoog Hendes Keyserlige Majestæt og Hans Keyserlige Höyhed

hed underdanigste Gratulation af alle nærværende Stands-Personer saavel geistlige som verdslige.

Herpaa begyndte Messen. Og da man havde begyndt at synge de ved Communionen brugelige Psalmer; saa begav Hans Keyserlige Höyhed sig fra Hans Stade hen til Hoved-Indgangen i det Allerhelligste, hvor Han, den allerhöyeste Gud til Ære, faldt tre Gange ned paa Knæ for det hellige Alter, og kyssede de hellige Billeder. Hans Keyserlige Höyhed med fyrig Bön og Suk til Gud oppebiende den sædvanlige Tiid, da man pleyer at uddele den hellige Nadvere, fik endelig denne hellige Nadvere, nemlig vor HErres og Frelseres og Guds JEsu Christi sande og hellige Legeme og Blood i det forskrækkelige og levendegiörende Sacramente. Derefter aflagdes Gratulationerne anden Gang hos Hendes Keyserlige Majestæt og Hans Keyserlige Höyhed af ovenmeldte Personer.

Efterat Messen var til Ende, blev Pulpetet, hvorpaa den hellige Evangelie-Bog og vor Frelseres JEsu Christi levendegiörende Kaars laae, atter sadt hen ved Hoved-Indgangen i det allerhelligste. Og da forföyede sig Synodet, Senatet, Generalitetet og Hoffet, saa og de övrige fornemme Personer samtlig derhen, og aflagde höytideligen med höy Stemme, kyssende den hellige Evangelie-Bog og det levendegiörende

 de

de Kaars, deres Troskabs Eed formedelst Hans Keyserlige Höyheds Arve-Succession paa den Russiske Throne. Derpaa blev Hendes Keyserlige Majestæt og Hans Keyserlige Höyhed tredie Gang gratulerede. Som nu Hendes Keyserlige Majestæt og Hans Keyserlige Höyhed begav sig tilbage til deres sædvanlige Apartementer; saa aflagde det hellige Synode og alle nærværende Geistlige Personer deres underdanigste Lykönskning: hvorved meerbemeldte Novogrodske Archieree holdt en kort Lykönsknings-Tale. Herefter havde Senatörerne og det övrige Generalitet i de to förste Klasser den Ære at spise ved Hendes Keyserlige Majestæts Tafel. Om Aftenen blev hele Byen fortreffelig illumineret: og Klokken sex forföyede man sig atter til Hendes Keyserlige Majestæt ved Hove, hvor der i et For-Gemak udi alles Nærværelse holdtes en Italiænsk Vocal-Musique, som varede til Klokken ti om Natten.

Dagen derefter om Morgenen Klokken ti begav Hendes Keyserlige Majestæt og Hans Keyserlige Höyhed sig til Kremmelin, der at anhöre Messen i Erke-Engelen Michaels Dom-Kirke, og at forrette deres Andagt ved den hellige og Gud-salige Tsariske Prindses Demetrii Grav, som hviler samme Stæds: da imidlertiid Hendes Keyserlige Majestæts Liv-Compagnie og Regimenterne af Liv-Garden soer Hans Keyserlige Höyhed.

Ef-

Efterat Messen var til Ende holdtes den allerhöyeste Gud en Taksigelses Fest ved at ringe med Klokkerne i alle Kirkerne indtil Aftensangs Begyndelse: hvormed continuerets i tre Dage.

Paa samme og efterfölgende Dag antoog Hans Keyserlige Höyhed Lykönskning af Liv Compagniet og Officererne ved Regimenterne af Liv-Garden, og tillood dem at kysse sine Hænder: hvormed denne Fest ved den höyeste Guds Hielp bragtes til Ende.

Det attende Stykke
indeholdende
Den Danske Prinds Valdemars Svar paa Patriarchens Forslag om at gaae over til den Russiske Kirke.

Da jeg nogle Gange ved Leyligheterne har maat kalde vores Evangeliske Kirke den ældste, almindelige og sande, saa har jeg ey tillige anført de Beviis, hvorpaa saadan Sandhed er grundet. Aarsagen hertil var, at jeg havde i Sinde at slutte disse sidste Stykker om den Russiske Religion og tillige det hele Skrift med det Svar, hvilket Græv Valdemar, Kong Chri- Forberetning om Svaret.

 stian

ſtian den Fierdes Sön gav paa Patriarchens Forſlag og Formaning til at han ſkulde antage den Ruſſiſke Kirkes Bekiendelſe. Denne Prinds blev ved en Ruſſiſk Ambaſſade, ſom ankom her i Kiöbenhavn udi Januarii Maaned Aar 1643, indbuden til Rusland for der at giftes med den Stor-Fyrſtelige Princeſſe og Tſarevna Ire- Michaelevna. Han forföyede ſig ogſaa i et Geſandtſkab til Moſkov, men blev efter nogen Tiid anmoden om at antage den Ruſſiſke Troe og indgaae andre ſaadanne Vilkaar, förend han maatte faae Princeſſen til Ægte. Skiönt han nu ſaare meget har elſket hende, og hun igien ham, (ſaaledes ſom det fortælles af gamle Folk i Moſkov, der igien har hört Hiſtorierne derom af deres Forældre) ſaa vilde han dog ey indgaae nogen Condition, men gav Patriarchen dette efterfölgende Svar, hvilket kand faaes undertiden afſkrevet til Kiöbs i Rusland, lydende ſaaledes:

Svaret ſelv.

Udi Begyndelſen efter venlige Hilſen, ſom vi billig takker for, formaner I fromme Patriarch os, at vi ſkulde adlyde Hans Tſariſke

riſke Majeſtæt, lade os omdöbe, og udi andre ſtridige Puncter i Religionen forene os med Eder; ſaa vilde H. Tſ. M. beviſe os al Kiærlighed og Ære, og overlade os Hans Datter Tſarevna og Stor-Fyrſtelige Princeſſe Irena Michalovna til vores Ægte-Gemal; hvorpaa vi giver til Svar.

Valdemar afſlaaer Forſlaget.

Hans Tſ. M. haver ikke alleneſte udi ſin Skrivelſe til H. K. M., vores Herr Fader, lovet at imodtage og holde os ſom Hans egen Sön; men ſærdeles og, efterat vi lykkeligen her er anlangede, og H. Tſ. M. den 25 og 30 Januar beſögte os, forſikret os med Hans Haand og Mund, at Han vilde holde os ſaa kiær og værdig, ſom Hans egét Barn: men Han har ey talt om Forening udi Religionen og Omdöbelſe. Hvorfore vi derimod ligeledes erklærede os ſaaledes for H. Tſ. M., at vi imod H. M. ſaaledes vilde opföre os, ſom det anſtaaer og ſømmer en Sön, og være H. M. til Villie og Behag, for ſaa vidt Gud ey blev fortörnet, vores Herr Fader ikke beſkadiget, og vores Samvittighed ikke beſværet. Og videre for at viſe vores ſkyldige Lydighed imod vores Herr Fader, at vi intet heller önſkede og begierte, end at det imellem begge ſtore Herrer ſluttede Ægteſkabs Verk maatte opnaae ſit forönſkte Maal: da vi vilde beviſe os ſaaledes imod H. Tſ. M., ſom vores Herr Fader har beſalet os, næſt Gud ogſaa adlyde Ham.

Det ſamme önſker vi endnu ogſaa ofte. Men at vi derfore ſkulde fornægte vores Troe, ſkal aldrig ſkee; ſaaſom ingen Ting paa den gandſke Verden, ſaa kiært det ogſaa maatte være, maae eller kand blive os ſaa kiær, at vi derved ſkulde lade os bevæge til at afſtaae fra den eengang erkiendte og bekiendte rene Sandhed.

Thi, da vi udi vores Samvittighed er forſikrede, kunde ogſaa af Guds Ord nokſom beviſe, at vores Religion er den rette Apoſtoliſke Religion, hvilket vi ſiden vilde gotgiöre: ſaa handlede vi imod Gud, den hellige Aand, og vores Samvittigheds Vidnesbyrd, derſom vi paa en letfærdig og ubefindig Maade apoſtaſerede og afvigte fra den ſamme. Grunden til vores Religion og Troe, ſom vi holder og haver, er, at vi udi Ting, der angaaer Saligheden, intet antager uden det, ſom er tydelig at finde udi den hellige Bibel, ſom Guds eget Ord; hvilket han ved ſine Propheter i det gamle Teſtamente og Apoſtler udi det Nye, baade har ladet mundtlig prædike, ſom ogſaa derefter ſkriftlig opſætte; thi Bibelen er Guds egen Mandat og Befaling, ſom vi udi alting maae adlyde. Maae man dog ikke foragte en ſtor Herres og Fyrſtes Befaling, men efterleve ſamme; hvormeget mere ſkal man da ikke holde, hvad ſom er forfattet udi Guds Mandat, det er udi den hellige Bibel? Derfore kalder Paulus den, Gal. 6. en Regel og Retteſnor, efter hvilken alle de maae leve, ſom ville erlange Barmhiertighed og Fred, eller Saligheden. Thi ſaa ſnart en god Bygnings-Meſter lader ſin Retteſnor eller Maale-Stok fare, faaer Bygningen heller ikke ſin rætte Skik. Saaledes, naar vi lader det Guddommelige Ords Regel fare; ſaa bliver vor hele Troe og Guds-Tienneſte urigtig.

Derfore har Gud ſaa ſtrængt og haardt befalet eder ved ſin Tienere Moſen, Deut. 4, 1. 2. at ikke lægge noget til hans Ord, ſom udi Bibelen er forfattet, ikke heller tage noget derfra; men allene holde det, ſom han har befalet os i ſamme.

Paulus ſiger udi Epiſtelen til de Galater: Cap. 1, v. 8. Derſom han ſelv eller en Engel af Himmelen vilde prædike anderledes for dem, end han tilforne havde prædiket eller og udi ſine Skrifter antegnet, han da var forbandet. Og det heder Apoc. 22, derſom nogen vilde tillægge til det, ſom udi Bibelen er forfattet, vilde Gud lægge paa ham de Plager, ſom udi Bogen ſtaaer ſkrevne: og om nogen vilde fratage derfra (Bogens Ord) ſkulde han iligemaade ſtraffes.

Denne Bibel, Guds Ord, er ogſaa fuldkommen, at man derudi kand finde alt det fuldkommelig, ſom er fornödent til vores Salighed. Derfore ſiger David, Pſ. 19: HErrens Ord er fuldkomment; det kand giöre

giöre de Uforstandige vise, og oplyse deres öyne. Paulus siger: 2 Tim. 3 Cap. at den hellige Skrift kand giöre os kloge til Salighed, saaledes at Guds Menniske er fuldkommen til alle gode Gierninger. Og Act. 20, siger han, at han har aabenbaret sine Tilhörere alt Guds Raad, deres Salighed anlangende; og lægger til udi samme Bogs 26 Cap. at han har tagen sin gandske Lære af Mose og Propheterne. Derfore henviser Guds Sön alle Tilhörere til Skriften, og siger udi Joh. 5. undersöger min Lære udi Skriften, thi det er den som vidner om mig. Saaledes haver ogsaa de hellige Apostler paa det store Concilio til Jerusalem Act. 15, og Paulus Act. 17, grundet deres Lærdom ene og allene paa Skriften. Dette er nu den eniste Grund til vores Religion. Og alt, hvad som er at finde udi den hellige Skriftes Fundament, det tager vi gierne an. Og vi er forsikrede, at der ikke er begrebet en eniste Punct udi vores Religion, der ikke med klare og tydelige Bogstaver eller Ord af den hellige Bibel kunde bevises. Skulde vi saaledes aftræde fra en saa velgrundet Religion, saa handlede vi ey allene imod vores egen Samvittighed, men end og imod Guds Befaling, som vi mere bör adlyde end Mennisker, Act. 5. og vi giorde os derved deelagtige udi den Forbandelse og haarde Straf, hvormed Gud udi de för anförte Sprog truer saadanne Folk. Og

Og paa det J fromme Patriarch öyensynlig maae see, at vi udi vores Religion intet foretager, som er Guds hellige og udi Bibelen forfattede Ord imod; saa betragter ikkuns dette, at vores kiereste Her Fader, Hans K. M. i Dannemark og Norge, aldrig havde skikket til H. Ts. M. for at indlade os i Ægteskab med den Stor-Fyrstelige Princesse Irena Michaelevna, dersom Han af Bibelen ikke havde vidst, at tvende Personer af diverse Religioner kunde efter Guds Tilladelse vel ægte hverandre. Thi det har H. K. M. meget vel overveyet og mangen en Gang foreholdt os, hvad Paulus 1 Cor. 7. skriver: *Den vantroe Mand er helliget formedelst den troende Qvinde, og den vantroe Qvinde er helliget formedelst den troende Mand: ellers var Börnene urene, men nu er de rene.* Og Petri Ord udi 3 Cap. er disse: *Saa nogle ey troer Ordet; saa skal den, som er troende, före et godt Levnet, paa det den anden, som ikke troer, maae vindes til Ordet, naar den seer sin Ægtefælles kydske Omgængelse og Vandel udi HErrens Frygt.* Men i hvorvel disse Sprog ikke egentlig handler om denne Tilfælde, saa kunde de dog med Föye henföres hertil. Gud har i det gamle Testamente ogsaa tilladt det, at et troende Menni-ske

ſke maatte tage et Vantroende til Ægte, hvilket er at ſee Deut. 21. Han overlader det her til Iſraeliternes frie Villie, at de vel maatte ægte de hedenſke Qvinder, ſom var fangne. Det ſamme bevidner ogſaa Judæ Exempel, Gen. 38. og Joſephi, Gen. 41. Har det kundet ſkee, at en Troende har ægtet en vantroende Hedning; hvormeget mere kunde da det, ſom paa begge Sider ved Jeſu Chriſti Guds Söns dyre Fortienneſte tænker at blive ſalige? Saadanne Grunde har bevæget vores Herr Fader at lade os foretage Reyſen til Moſkov. Hvoraf J kunde ſee og mærke, at vi end ogſaa i verdſlige Sager intet foretager, uden det kommer overeens med Guds Ord; hvor meget mindre ſkulde vi da giöre det udi Ting, ſom egentligen angaaer vores Salighed? I maae heraf ſlutte, at vores Religion er meget vel grundet udi Guds Ord; og at det, uden Salighedens Fortabelſe, er u-mueligt at afſtaae fra den.

Næſt Guds Ord, udi Bibelen forfattet, haver vi ogſaa Symbolum Apoſtolicum, hvilket Apoſtlerne ſelv haver ſkrevet, hvorfore vi ogſaa antager det ſom Guds eget Ord. Vi har ogſaa Symbolum Nicænum, og Symbolom Athanaſii. Dem antager vi ikke ſom en Retteſnoer for vor Troe, men fordi de ſtemmer overeens med Bibelen.

De

De gamle Kirke Læreres, Baſilii Magni, Chryſoſtomi og andres Skrifter haver vi ogſaa, og hörer dem gierne, ſaavidt de ſtemmer overeens med Bibelen. Men lærer de noget, ſom ey kommer overeens med Bibelen, ſaa kand vi ikke med god Samvittighed antage det. Thi alle Menniſker kunde fare vild; men Gud er ſanddrue udi ſit Ord, Rom. 3. Ja det er u-mueligt, at han kand lyve eller bedrage, Hebr. 6. Derfore er vi ligeſaa vel ſom den Grækiſke Kirke aftrædte fra den Rommerſke Pave, ſom fra den rætte Antichriſt: fordi han indförer mange Ting, ſom er den hellige Bibel imod. Intet Menniſke ſkal giöre uden det Propheterne haver talet, drevne af den hellig Aand, 2 Petr. 1. Apoſtlerne haver paa en ſynlig Maade annammet den hellig Aand paa Pindſe Dag, Act. 2. der har ledet dem udi ald Sandhed; Joh. 14. og dicteret dem alting, ſagt dem det til, ſom de haver lært og ſkrevet. Derfor ſiger Paulus, 2 Tim. 3. at alle Propheternes og Apoſtlernes Skrifter er indblæſte af Gud. Derfore kunde de ikke feyle.

De andre Fædre, ſom haver levet efter Apoſtlernes Tider, haver taget udaf Apoſtlernes og Propheternes Skrifter, hvad godt de haver ſkrevet. Saavidt de derfore ſtemmer overeens med Bibelen, hörer vi dem gierne, men videre ikke. Af denne Grund giörer vi ſaadan en Forſkiel paa diſſe Skrifter.

ter. Nogle Skrifter er af den hellig Aand uden ald Middel indblæſte og indgivne: ſaaſom de hellige Apoſtlers, Evangeliſters og Propheters, Matthæi, Marci, Lucæ, Johannis, Pauli Skrifter; over hvilke den hellig Aand paa en ſynlig Maade er udöſt, og haver ſelv fört deres Hierte i at tænke, deres Mund i at tale, deres Haand i at ſkrive, 2 Petr. 1. Diſſe Skrifter nu er Fundamenter, Regel og Retteſnor for den gandſke Chriſtelige Religion. Men nogle Skrifter er vel ſkrevne af hellige Mænd, ſom ogſaa haver havt den hellig Aand, men ikke efter den Maade og Overflödighed, ſom Apoſtlerne: ſaaſom af Baſilio Magno, Gregorio Nazianceno, Johanne Chryſoſtomo og andre. Vel er de ſammes Skrifter gode, men ikke videre at fæſte Troe til, end ſom de ſtemmer overeens med Bibelen.

Thi den hellig Aand har ikke paa den Maade dicteret dem, ſom Apoſtlerne: men de haver taget det af Bibelen, og grundet det paa ſamme. Hvo ſom ikke veed denne Forſkiel paa Skrifter, kand ikke være vis udi ſin Religion. Deraf maae I vel ſlutte, hvor varſom vi omgaaes med vores Religion og Troes Artikler; og at det derfore er umueligt at afſtaae fra en ſaa vel grundet Religion. Hvilket vi paa den förſte Punct af Eders Skrivelſe ikke haver vildet forholde Eder.

For

Forklarer ſin Troe om Chriſti Mandoms Annammelſe.

For det andet ſiger I, fromme Patriark, at vi udgiver os for Chriſtne, da vi dog ikke fuldkommen haver den rette Chriſtelige Troe, og vildfarer udi mange Artikler: ſom udi den Artikel om vores Guds og Saliggiöreres JEſu Chriſti ſaliggiörende Menniſke-Blivelſe. Udi hvilken Artikel ogſaa Paven ſelv har havt een Mening med Grækerne, faſt henved 500 Aar.

Herpaa ſvarer vi: vi giver os ud for Chriſtne, og tvivler ogſaa aldeles ikke paa, at vi haver den Chriſtelige Troe heel og fuldkommen, ſaaledes ſom den er beſkreven os af de hellige Propheter og Apoſtler. Og er der ingen Troes Artikel, ſom udi vores Forſamling ikke bliver lært juſt med de ſelvſamme Ord, ſom den hellig Aand ved Apoſtlernes Haand haver ſkreven den. Ja, hvad vores Saliggiöreres JEſu Chriſti Menniſke-Blivelſe angaaer, da troer vi den ſamme af Hiertens Grund, og ſiger: om Guds evige Sön ikke havde paataget ſig vores Kiöd og Blood, udaf Jomfrue Maries Liv, ſaa kunde intet Menniſke blive ſalig. Thi ſaa lærer os Bibelen udi Joh. 1. *Det evige Ord eller Faderens Sön blev Kiöd, eller paatoog ſig den Menniſkelige Natur.* Og 1 Tim. 3. *Stor er den Hemmelighed udi Gudfrygtigheden, at Gud er aabenbaret udi Kiödet.* Hebr. 2. *Guds Sön har paataget ſig Abrahams Sæd, og er bleven, ligeſaavel*

Hh *ſom*

ſom ſmaa unge Börn, deelagtig udi Kiöd og Blood. Saadant har han giort til den Ende, at han kand giöre os ſalige; ſom han ſelv vidner om ſig Matth. 18. *Menniſkens Sön er kommen at giöre det ſalig, ſom var fortabt.* Paulus 1 Tim. 1. ſiger: *det er viſſelig ſandt og et dyrværdigt Ord, at JEſus Chriſtus er kommen i Verden, for at giöre Syndere ſalig.*

Det er nu Grunden til vores gandſke Salighed, at Guds Sön er for vores Skyld bleven et Menniſke, og död paa Kaarſet. Thi *ved hans Död og ved det Blood, ſom er udgydet paa Kaarſet, haver vi Syndernes Forladelſe*, Col. 1. *For vores Skyld er han giort til Synd, da han ikke vidſte af nogen Synd; paadet vi kunde blive retfærdige for Gud*, 2 Cor. 5. Hvorom Chriſtus ſelv ſiger i Joh. 3. *Gud har ſaa elſket Verden, o. ſ. v.* Han vil ogſaa paa den yderſte Dag opvække os ved ſin Guddommelige Stemme, ſom han har forſikret os udi Joh. 5. Dette er nu korteligen vores Lærdom om Chriſto. Saaledes ſkriver Evangeliſterne og Apoſtlerne derom, og ſaaledes troer vi ogſaa. Derſom I troe det ſamme, ſaa er vi enige udi denne Troe. Thi hvad Papiſterne derom troer og lærer, derom bekymrer vi os ikke; men bliver ſlethen ved Guds ſande Ord.

For

For det tredie ſiger I ogſaa, at paa de almindelige 7 Conciliis har de Rommerſke Papiſter tilligemed Grækerne antaget Symbolum Apoſtolicum, ſom af Apoſtlerne ſelv er ſkrevet. Hvad dette anlanger, da veed vi ogſaa vel, at de Rommerſke haver tilligemed Eder antaget Symbolum Apoſtolicum paa de 7 Conciliis. Og vi berömmer ſligt. Thi vi haver allerede tilforne ſagt udi det næſte Capitel, at vi ogſaa antager Symbolum Apoſtolicum, og holder for, at Apoſtlerne haver ſkrevet det. Ja vi agter det ſaa höyt, at ingen iblant os paſſerer for en Chriſten, der ikke kand den udenad. Man ſkulde og neppe finde under os et Barn paa 7 Aar, ſom ikke udenad kand recitere Symbolum. Vi roeſer ogſaa de 7 almindelige Concilia, at de alle Tider haver beholdet og approberet dette Symbolum. Altſaa er vi herudi ikke adſkildte fra Eder, men troer ſaavel paa Gud den Fader, Gud den Sön, og Gud den hellig Aand, ſom I. — Den Apoſtoliſke Troes Artikler.

For det fierde, ſiger I, haver Papiſterne og Grækerne tillige givet og ſtadfæſtet mange Indretninger eller Sætninger for Kirke-Ordenens Skyld, og for Kirkens Troes Beſtyrkelſe. Hvad dette fierde anlanger, at I priſer Concilia, der ſaa eenſtemmig haver ſtabileret ſaa mange Indretninger eller Sætninger for Kirke-Ordenens Skyld, og til Kirkens Troes Beſtyrkelſe; derpaa ſvarer vi: — Og de ſyv almindelige Kirke-Moder.

 1) at

1) at vi, Gud være lovet, vel veed, hvad de 7 almindelige Concilia haver besluttet. Det förste, som man kalder Nicænum, er blevet holdet udi den Bye Nicæa, udi det Land Bithynia, under Keyser Constantino Magno Ao. Christi 325, paa hvilket var 318 Bisper forsamlede, af hvilke der af Bibelen blev beviist imod den ugudelige Arium, at Christus ikke alleneste var Mennisker, men endog en sand Gud; fordi han selv siger Joh. 8. Förend Abraham var, er jeg. Og Paulus vidner om ham 9 Cap. til de Rom. Christus er af Fædrene efter Kiödet, og tillige Gud, höylovet i Evighed. Men Arius, som nægtede Christi Guddom, blev forviist udaf de Christne Menigheder.

2) Det andet Concilium er blevet holdet under Keyser Theodosio udi den Bye Constantinopel Ao. Christi 381: hvorudi Biskopperne haver beviist at den hellig Aand er en sand Gud; fordi Paulus siger 1 Cor. 12. at den hellig Aand er den ene Gud, som virker alle Ting i alle. Og blev Macedonius fordömmet, som nægtede den hellig Aands Guddom. Derforuden afskaffede de ogsaa alle hedenske Afguders Templer, hedenske Offringer, den ugudelige Faste-Nat, Bacchi Fest.

3) Det tredie Concilium er holdet til Ephesus under Keyser Theodosio Juniore Ao. Christi 432: da 200 Biskopper var forsamlede, hvilke haver beviist, at Christus vel er Gud og Menniske, men ikkun een Person; fordi Paulus siger 1 Cor. 8. *Vi have ikkun een Herre Jesum Christum, formedelst hvilken alle Ting er, og vi i ham.* 1 Tim. 2. *Der er een Meglere imellem Gud og Menniskene, det Menniske Jesus Christus.* Og blev Nestorius her fordömmet, som lærte, at i Christo var tvende Personer.

4) Det fierde blev holdet til Chalcedon under Keyser Martino Ao. Christi 452, paa hvilket var 630 Biskopper forsamlede, af hvilke der blev beviist, at der var tvende Naturer i Christo, den Menniskelige og Guddommelige, og at den Menniskelige ikke er forvandlet til den Guddommelige; fordi i 1 Pet. 4 Cap. disse Naturer begge udtrykkelig adskilles, naar han siger, at Christus leed for os i Kiödet. Og er Eutyches her bleven fordömt, som falskeligen lærte, at den Menniskelige Natur udi Menniske-Blivelsen forvandledes til den Guddommelige, og at Christus ikkun var at kalde en Gud, og ikke et Menniske.

5) Det femte Concilium Oecumenicum er holdet af Keyser Justiniano Ao. Christi 552 til Constantinopel: da de for-

ſamlede Biſkopper af den hellige Bibel beviſte, at Dievlene ingen Forhaabning havde i ſin Tiid at erlange Saligheden; fordi Chriſtus ſiger Matth. 25. Gaaer hen, I Fordömte, udi den evige Ild, ſom er bereedt Dievelen og hans Engle. Og blev der fordömte alle de, ſom prædikede derimod.

6) Det ſiette Oecumenicum Concilium blev holdet under Conſtantino Qvinto Ao. 680 udi Staden Bizantio: da Biſkopperne udaf Guds Ord beviſte, at, ligeſom der i Chriſto var tvende Naturer, ſaa var der og tvende Villier, den Guddommelige og den Menniſkelige. Den Guddommelige Villie har de beviiſt af Matth. 11. hvor den Herre Chriſtus ſiger: *Ingen kiender Faderen uden Sönnen, og hvem ſom Sönnen vil det aabenbare.* Men den Menniſkelige Villie har de beviiſt af Chriſti Ord: *Min Fader, er det mueligt, ſaa tag denne Kalk fra mig, dog ikke ſom jeg vil, men ſom du vil.* Og de fordömte Monotheletos, ſom lærte tvertimod.

7) Det ſyvende almindelige Concilium er holdet under Keyſerinde Irene Ao. 788 udi den Stad Nicæa: da der beſluttedes, at man maatte have Billeder i Kirken, ikke at man ſkulde tilbede dem; men til de Helliges Erindring.

Diſſe

Diſſe er nu de 7 almindelige Concilia, og vi tager gierne an, hvad ſom er beſluttet paa dem, fordi de har taget deres Mening af Bibelen, og deraf beviiſt den. Ihvorvel der af det ſidſte Concilii Slutning ſiden opkom ſaadan Misbrug, at man tilbad Billeder. Hvilket Gud tillood af den Aarſag, at Biſkopperne derpaa ikke havde taget deres Mening af Guds Ord, ſom andre Concilia. Saa farligt er det at foretage noget udi Troens Sager, ſom ikke er grundet udi Bibelen.

Derſom I nu, fromme Patriarch, ved Eders Sætninger, Anordninger og Troens Bekræftelſe mener diſſe Artikler, ſom Biſkopperne udaf Guds Ord haver beſluttet paa diſſe Conciliis; ſaa er vi ogſaa enige med Eder. Men derſom I forſtaaer noget andet, da frygter vi, at I ikke ret haver de 7 Concilia overſatte i Eders Sprog. Vi haver dem udi det grækiſke Sprog, i hvilket de er holdte og beſkrevne.

For det femte, ſiger I, Papiſterne og Grækerne haver tillige anordnet, at ikkun een Daab, een Troe, een Foredragelſe af de hellige Hemmeligheder ſkulde antages, og at den höyværdige Nadvere ſkulde forrettes med ſyret Bröd og Viin med Vand beblandet, men ikke med uſyret Bröd, og ſiger I, at I ſaaledes haver det udi Eders Böger, overſatte af det grækiſke, om diſſe Ting. Om Alterens Sacramente.

 Hvad

Hvad dette anbelanger, at I troer een Daab, een Troe, een Foredragelse af de Guddommelige Hemmeligheder udi den höyværdige Nadvere, efter de forrige Conciliers Decision; derudi giörer I ogsaa ret. Thi det siger Paulus med klare Ord udi Epistelen til de Epheser i 4 Cap. *Eet Legeme, een Aand, een Herre, een Daab, een Troe, een Gud og alles Fader, som er over alle Ting.* Det troer vi ligesaavel som I, ikke just derfore, fordi Concilia siger det, men derfore, fordi Concilia haver taget det af Paulo, og lært det. Thi Concilia maae ikke sige mere end hvad der staaer i Bibelen. Hvorfore ogsaa Evagrius Lib. 2. Cap. 16., Origenes over det 3 Cap. til de Rommere, Athanasius i hans Bog imod Hedningerne, Chrysostomus udi sin trettende Prædiken over Mosis 1 Bog, og Epiphanius eenstemmig skriver, at det udi Conciliis var Skik, at Bibelen blev lagt midt paa Bordet; for at tilkiendegive, at ingen skulde sige noget, som ikke var indbegrebet i samme. Men at I legger til, at den hellige Nadvere maae holdes med syyrligt Bröd og Viin blandet med Vand, derpaa svarer vi; At det vel er troeligt, at Christus har brugt usyret Bröd ved den hellige Nadverens Indstiftelse. Thi han indsatte den, da han aad Paaske-Lammet med sine Disciple: hvilket udi Matth. 26 staaer med klare Ord: da de tolv aade (nemlig Paaske-Lammet), toog den Herre Christus og takkede o. s. v. Men nu

nu maatte de til Paaske-Lammets Nydelse ikke bruge syret Bröd, som Gud havde befalet Exod. 12. Saa er vi dog af den Beskedenhed, at vi gierne tilstaaer, at man tager syret Bröd, fordi vi udi Bibelen ingen klar Befalning haver, at vi nödvendig skulde tage usyret Bröd. Thi de hellige Evangelister, som ogsaa Paulus, kalder det ikkun Bröd 1 Cor. 11. uden videre Beskrivelse. Dermed lader vi os nöye, og vilde ikke være klogere end den hellig Aand. Og vi lader det staae enhver frit for, om han vil tage syret eller usyret Bröd. Thi vi skulde og ville ikke heller legge noget til Guds Ord, eller tage derfra, paadet vi ikke bliver deelagtige udi Guds Forbandelse og Straf. Men hvad Vinen anlanger, da ville vi heller bruge klar Viin, end med Vand beblandet: Thi Matth. 26, 1. Luc. 22. siges, at der udi Kalken var Væxten af Viinstokken, men tales ikke om Vand. Derfore bliver vi hellere ved den hellige Bibel, som Guds egen Röst, thi da er vi allersikkerst.

For det siette legger I til, at I haver annammet sligt af de hellige Apostler og deres Vicariis, men at de i Rom udi Italien, Longobardien, Tirol og Tydskland haver besmittet og fordervet saadan Troe og Bekiendelse. Om Paven.

Hvad dette anlanger, da I siger, I haver annammet alt dette af de hellige Apostler

og de hellige Apostoliske Efterfölgere, derpaa maae I vide, at vi meget mere kunde berömme os deraf; efterdi vi ikke antager en Tödel eller Bogstav i Religions-Sager, der ikke er tagen af Christi egen Mund og af Apostlernes Skrifter. Og vi holder det for en stor Samvittigheds Sag at sige det ringeste udi Troens Artikler, som ikke staaer udi Guds Ord. Men at I legger til, at Paven derefter udi Rom, i gandske Italien, Longobardien, Tirol og Tydskland har fordervet og mutileret saadan Confession, derpaa svarer vi, at vi ikke kunde undgielde det, som Paven har giort. Vi beklager det meget mere, at Papisterne ingen Samvitttighed haver, og ikke undseer sig ved at fordreye Guds Ord. Derfore haver vi ogsaa med Livs-Fare separeret os fra dem, og siger Paven offentlig udi hans Öyne, at han er *det Fordervelsens Mennìske og Barn*, om hvilken Paulus har spaaet at skulde komme og forderve Apostlernes Lærdom, 2 Theff. 2 Cap.

Om den hellig Aand gaaer ud fra Sönnen,

For det syvende beklager I Eder videre, Patriarch, at vi lærer og troer, at Gud den hellig Aand ikke alleneste udgaaer fra Faderen, men endog fra Sönnen. Herpaa svarer vi Eder, at der med klare Ord staaer skrevet Joh. 11, at den hellig Aand udgaaer fra Faderen. Men at han udgaaer fra Sönnen, det staaer ikke med disse Ord og Bogstaver

staver udi Skriften. Naar derfore nogen spörger, om vi troer, at de Ord: den hellig Aand gaaer ud fra Sönnen, staaer i den hellige Bibel; saa siger vi: ney. Thi vi er forsikrede, at disse Ord er ikke at finde i Bibelen. Men vilde ogsaa een spörge, om den hellig Aand ogsaa er Sönnens Aand, saavel som Faderens; saa siger vi: ja. Thi den hellige Bibel taler saaledes Rom. 8. *Den som ikke har Christi Aand, han er ikke hans.* Og Col. 4. staaer: *Gud har sendt Sönnens Aand i vore Hierter.* Vilde nogen videre spörge, om Sönnen saavel udsender den hellig Aand, som Faderen; saa siger vi: ja. Thi Bibelen taler saaledes Joh. 15. *Naar Tröfteren skal komme, den hellig Aand, hvilken jeg skal sende eder fra Faderen.* Saa er da nu den hellig Aand baade Faderens og Sönnens Aand. Og Faderen og Sönnen sender ham udi Menniskenes Hierter tillige at oplyse dem. Men at han udgaaer fra Sönnen, ville vi ikke sige, fordi Bibelen ikke taler saaledes. Thi vi gaaer ikke fra Guds Ord, det være langt fra! Altsaa har den langvarige Striid imellem de Grækiske og Rommerske ikkun været en Skole-Trette og Ord-Striid, hvormed de billigen ikke skulde foruroelige den Christelige Kirke. Ihvorvel der ogsaa haver været nogle iblant de gamle Græker, som Hilarius Lib. 12, som haver sagt om den hel-

helige Treenighed, at den hellig Aand tillige udgaaer fra Faderen og Sönnen.

Denne Striid er ogsaa, efterat den havde varet ongefær 188 Aar, endelig Ao. Christi 1441 paa det Concilio til Heretz udi Bescarii den Grækiske Patriarchs Nærværelse bleven saaledes bilagt, at man maae tale, hvorledes man vil, naar ikkun Meningen er eens.

Og hvad ville vi være mere uenige? Lader os meget mere anraabe Gud den Fader og Sön, at de vilde sende den hellig Aand udi vore Hierter, paadet han maae oplyse og lære os, og före os paa lige den rette Vey, at giöre efter Guds Velbehag, som David har giort Ps. 143. Saa er vi da altsaa udi denne Punct ogsaa enige.

Om Billede-Dyrkelse.

For det ottende, fromme Patriarch, beklager I Eder, at vi ikke ville venerere og holde de h. Billeder i Ære, som I haver af den gamle Sætning, udi Eders Kirker og Huse. Herpaa svarer vi saaledes:

1) At vi meget vel kunde lide Billederne, baade i vores Kirker og Huse, naar de er om christelige og troende Ting, i Særdeleshed om hellige Sager. Thi Gud har selv befalet Mosen, Exod. 25. at han skulde giöre to Cherubim over Naade-Stolen i det Allerhelligste. Num. 21. siger han til Mose: *Giör dig en Kaaber-Slange, og sæt den til et Tegn; hvo som seer til den, skal blive frisk.* Dette Billede nævner Christus som en Figur, der sigtede paa ham, Joh. 3. Der var ogsaa mange Slags Billeder, Granaterne, Palmerne, Lilierne, Oxerne, o. s. f. udi Salomons Tempel, 1 Reg. 7. Og Gud viiste Mosi paa Bierget Sinai et Billede af den Stift-Hytte, som han skulde giöre, Exod. 25. Saaledes har han ogsaa ved Billeder og Figurer tilkiendegivet Propheterne tilkommende Ting; som er at see hos Propheterne, Ezech. 6, og Dan. 7. Og hvad er den gandske hellige Aabenbaring andet end Billeder og Figurer paa tilkommende Ting? Hvorfor skulde vi da forkaste Billeder?

2) Forbyder vi ogsaa vore Folk, at de ingenlunde skulde foragte eller udlee sömmelige Billeder: at ikke nogen maatte indbilde sig, at vi foragtede og bespottede de Ting, som betegnes ved dem. Efterdi vi veed, at Paulus har befalet os, at vi skulde fordrage de Skröbelige, og omgaaes med dem paa en kiærlig Maade, 1 Thess. 5 Cap.

3) Kand vi ogsaa vel tilstaae, at man beviser Billeder saa stor Ære, som man ellers, den hellige Bibel undtagen, beviser en historisk Bog; da det samme er malet paa Billederne, som der staar skrevet i Bogen. Men en Bog sætter man hen

hen paa et ſmukt Sted, tager den med rene Hænder, og læſer i den: ſaaledes kand man ogſaa ſætte chriſtelige Billeder paa reenlige Steder, og efter Behag anſkue dem, paa det man kand erindre ſig de Hiſtorier og Ting, ſom er afmalede paa dem.

4) Men tilbede dem maae man ikke; thi det har Gud forbudet, ſom man maae mere adlyde, end Menniſkene, Act. 5. Men Gud ſiger ſaaledes 42 Cap. Eſ. *Jeg vil ikke give nogen anden min Ære, ikke heller Billeder eller Guder min Lov; Man ſkal takke mig for de Velgierninger, jeg har beviiſet Menniſkene.* Og Deut. 5, ſiger Gud: *Du ſkal ingen Billede eller Efterlignelſe giöre dig, hverken efter det, ſom er oven til i Himmelen, eller efter det, ſom er neden til paa Jorden, eller i Havet, eller under Jorden, for at tilbede eller dyrke ſligt.* Saa ſnart nu et Billede bliver tilbedet, om det endſkiönt for ſig ſelv er godt; ſaa bliver der en grov Afgud af.

5) Man maae ikke heller tilbede Gud HErren ved Billeder; hvormed nu til Dags Verden ſaa vel veed at undſkylde ſig. Saadan en Tienneſte kalder Gud HErren et Afguderie: Mich. 5. Og Judiths 17. *Giver Penge herud, at der kand blive giort et Billede, ikke Dievelen men den ſande Gud til Ære; paa det man af et glad Hierte maae ſige: nu vil Himmelens og Jordens HErre giöre mig godt, og at naar det begyndte Reyſen, der maae udraabes: HErren er med Eder paa Eders Reyſe.* Altſaa haver de da ikke udi dette Billede vildet ære Dievelen eller en fremmed Gud, men den ſande Gud, hvis Billede det ſkulde være. Men dog havde Gud Mishag derudi. Ligeledes, da Moſes 40 Dage og 40 Nætter forblev hos HErren; og Ild-Stötten om Natten, og Skye-Stötten om Dagen ikke mere lod ſig ſee for Iſraeliterne; formeente de, at de vilde giöre meget vel og ræt, derſom de foreſtillede Guds Nærværelſe ved et andet Billede, paa det de, ved at beſkue ſamme, kunde være deſto ivrigere udi deres Guds-Tieneſte. Hvorfore de vilde giöre Kalven guddommelig Ære, ſom de havde ſtöbt, lod ogſaa Aaron udraabe ſligt. Saadan Tieneſte behagede ikke Gud; men han ſtraffede Iſraeliterne haardt, i det han lod dræbe 3000 Mænd; ja vilde gandſke have udryddet dem, havde ikke Moſes bedet for dem, Exod. 32. David udi ſin 10 Pſ. ſom ogſaa Stephanus, Actor 7. vidner, at Gud ikke

ke har antaget denne Ære, som om de beviiste ham den, men at Israeliterne derved er blevne Afguds-Tienere. Et Exempel haver vi udi Kong Jeroboam. Den samme vilde ogsaa tillige med sit gandske Kongerige ære Gud HErren ved Billeder, men deraf blev en Synd, 1 Kong. 12. Han maatte derover miste sin Sön Abiam, 1 Reg. 14. Men ham selv plagede Gud, at han döde. Fölgelig seer man heraf, at ingen skal böye eller nedkaste sig for Billeder, og hvad mere sligt kand være. Thi Gud siger: Es. 45. *at han har svoret, at alle Knæ skulde böye sig for ham, og ikke for et Billede.* Dette bliver Christo som en besynderlig Ære, der ikke tilkommer noget Creatur, tilskrevet, Phil. 2. Siig mig dog, hvilken Prophet eller Apostel har nogen Tiid beviist et Billede saadan Ære? Men nu skulde vi jo træde udi deres Fodspor, som Paulus siger: 1. Cor. 11. *Værer mine Efterfölgere, som jeg er Christi Efterfolger.*

Men paa det I maae vide, at Billeder ikke ere blevne indförte af Christo og Apostlerne i det Nye Testament, men af andre Folk; da vilde vi kortelig fortælle af troeværdige Mænd: hvorledes Billederne haver taget deres Oprindelse.

Det förste Billede, som har været i det Nye Testamente, har den Qvinde giort, som Christus helbredede for Blodgang, Matth. 9. Thi Eusebius berætter, Lib. 7. Cap. 14. at hun udi Cæsarea havde baade HErrens og sit eget Billede stöbt af Metal, og oprættet uden for sin Dör; ikke for at tilbede det, men alleneste til en Erindring. Videre siger Eusebius i samme Bog, at han i sin Tiid hat seet fromme Folk udi deres Huse at falde ned for Christi og Apostlernes Billeder. Det samme melder ogsaa Athanasius udi hans 6te Bog, pag. 115. Under Keyser Constantino Magno, 380 Aar efter Christi Födsel, har man begyndt at giöre Christi Kors saaledes, som det nu findes udi Eders Russiske Kirker, som Nicephorus skriver Lib. 17. Cap. 30. Men til Constantini Magni Tider Ao. 330 har man begyndt at pryde Kirkerne dermed indvendig; I Særdeleshed, naar man celebrerede de hellige Martyrers Ihukommelse, som Gregorius Nazianzenus vidner. Men tilbedet dem paa den Tiid har man endnu ikke. Thi Chrysostomus skriver: Vi haver de Frommes Billeder til den Ende, at vi om Dagen kand have dem i Hukommelse. Og Gregorius Magnus, som levede Ao. 600, skriver i hans anden Bog ad Serenum, pag. 109: at han til Marsilia i den Henseende flittig skulde formane Folk, at de ikke skulde tilbede Billeder. Ja paa det 6te Con-

cilio har man udtrykkelig ſagt, at man vel maatte beholde Billederne udi Kirker og Huſe, dog ingenlunde tilbede dem. Men paa det 7 almindelige Concilio, Ao. 788 holdet til Nicæa, blev declareret imod Guds Ord, alle forrige Concilia, og imod alle forrige gamle Fædres Concilia, at man vel ikke ſkulde tilbede Billeder, men dog ære, kyſſe, omfavne og falde ned for dem. Af dette Concilio haver de Rommerſke Paver ſiden ſmedet alt deres Afguderie, og ſagt, at man formedelſt Billeder kunde blive ſalige, og, naar man lagde dem paa Munden, friſke: ſom Ælivanus og Manzon ſkriver. Af dette ſidſte Concilio haver ogſaa I Ruſſer ey alleene Billederne, men og dette, at I kyſſer, omfavner, kaarſer Eder, falder ned for dem, og tillægger dem den Kraft at hielpe, og derved at blive ſalige. Nu formaner vi Eder ved JEſu Chriſti bittre Lidelſe, ſom paa begge Sider har frelſet os af Helvede, at I vilde betænke, hvilken Religion der i dette Stykke er den ældſte og rigtigſte, Eders eller Vores? Vi forholder os med Billederne, ligeſom der blev forholdet udi den Chriſtelige Kirke efter Chriſti Födſel, og udi de förſte Aar. I forholder Eder imod Billeder, ligeſom det blev paa ſidſte almindelige Concilio forordnet, baade imod Guds Ord, imod de forrige Concilia, og alle hellige Fædre. Vi formaner Eder ved JEſum, at I ſelv vilde dömme, hvilket der meeſt ſtemmer overeens med Chriſti Lærdom: det ſom udi de förſte 800 Aar efter Chriſti Födſel er bleven lært, eller det, ſom ſiden eller er bleven indfört?

For det niende, fromme Patriarch, beklager I Eder, at vi haver ladet Sætningerne om Kirke-Ordenen falde. Herpaa ſvarer vi: Derſom I ved diſſe Kirke-Anordninger forſtaaer de chriſtelige Ceremonier, ſom bliver holdne under Guds-Tienneſten, da haver vi udi vores Kirker og Lande ſaa ærbare Ceremonier ved Guds-Tienneſten, ſom man nöget andet Stæds maatte finde. Vi blotter Hovedet, böyer Knæerne, naar vi tilbeder Chriſtum vores HErre, ſom Paulus ſiger Phil. 2. Vi gaaer med ſtor Ærbödighed til den höyværdige Nadvere, og bereder os med Faſten og Beden dertil, paadet vi kunde værdig annamme JEſu Chriſti hellige Legeme og dyre Blood til vores Salighed, ſom Paulus formaner os 1 Cor. 11. Vores Copulationer bliver ſaaledes forrettede, at Brude-Folkene udi den höylovede hellige Treenigheds Navn bliver under hellig Bön og ſtor Reverentz givne ſammen for den hele chriſtelige Menighed. Den geiſtlige Stand maae have ſin beſynderlige Klæde-Dragt, ſom er ærbar, og anſtaaer geiſtlige Perſoner vel. Men diſſe og deſlige Ceremonier bruger vi alle til den Ende, at alting maae udi den chriſtelige Menighed

Om Ceremonier.

gaae ærlig og ordentlig til; fordi Gud er Ordenens Gud 1 Cor. 14. Vi antager ogsaa gierne alle Ceremonier, og fordömmer dem ikke, dersom de ikke er Overtroiske og imod Guds Ord. Thi paa Ceremonier og Troens Artikle er denne Forskiel. Troens Artikle, saasom den Lærdom om den hellige Treenighed, om den hell. Daab, om den hell. Nadvere, er nödvendige til Salighed. Men de udvortes Ceremonier, som derved bliver brugte, tienner ikkun til Andagt og Orden. For Exempel: at vi udi Nadveren tager velsignet Bröd og velsignet Viin, og med Brödet og Vinen Christi sande Legeme og Blood, det er en Troes Artikel, og nödvendig til Salighed. Men naar vi annammer det samme Morgen eller Aften, siddende, staaende eller vel ogsaa knælende, det er ikkun en udvortes Ceremonie og Orden, ikke til Salighed fornöden. Derudover bruger vi de Ceremonier, som förer den störste Ærbödighed og Andagt med sig. Og paa denne Maade maae man dömme om den gandske chistelige Lærdom, at man ikke confunderer Troens Artikle med Ceremonier og Ordenen. Dersom alle Folk og Nationer giorde saaledes, var det meget skiönt. Om Præste-Ordenen, den hellige Daab og de derved brugelige Ceremonier ville vi siden handle udi det 12 og 13 Capitel.

For

For det tiende, fromme Patriarch, klager I, at Ao. 1517 er en Doctor af den Tydske Nation, Martin Luther, og derefter Calvinus, og, som I ved Enden af Eders Skrivelse melder, Michael Servetus, fremkomne, hvilke med deres falske Lærdom giorde stort Oprör imellem Keysere og Konger; idet de giorde Evangelium længere saavelsom og Concilia. Herpaa svarer vi, at vi haver intet at giöre med Calvino; efterdi han har lært, at udi den hellige Nadvere HErrens væsentlige Legeme og væsentlige Blood ikke er forhaanden, imod Christi egne Ord Matth. 26. *Tager det hen, og æder, det er mit Legeme: tager det hen, og drikker, det er mit Blood.* Med Michaele Serveto haver vi meget mindre at bestille; fordi han haver lært, at Christus den HErre ikke er en sand Gud, imod Pauli Ord Rom. 9. *Christus er Gud, höylovet i Evighed.* Derforuden haver de ikke været Tydske, som I mener, men Calvinus en Franzos, og Servetus en Italiæner. Og, fordi denne Servetus har talt saa Gudsbespottelig imod den HErres JEsu Person, som vi holder for en sand Gud, og troer paa; saa siger vi, at han med al Rette er bleven forbrændt paa Torvet til Genev. Men hvad Martin Luther anlanger, da har han af vigtige Aarsager begyndt at igiendrive Paven udaf Guds Ord: saasom han var en Mand, der havde

vel læst, og var forfaren i de Grækiske Skrifter. Merker, hvad Paven med sit Tilhæng imod Guds Ord og de almindelige Concilia lærte. Thi naar Gud siger: Du skal allene tilbede mig Matth. 4; saa siger Paven: Du skal tilbede Klodser, Stene og Mennisker. Naar Christus siger til Apostlerne og Sfrifte-Fædrene: For intet haver I annammet det, for intet skulle I igien give det ud Matth. 10; saa siger Paven: Du skal kiöbe Syndernes Forladelse, Guds Naade, ja Himmelen selv for Penge: og den, som giver de fleste Penge, skal have den beste Plads i Himmelen. Naar Gud siger: De Dödes Siæle er i Guds Haand Sap. 3, udi Paradiis Luc. 23, udi Abrahams Skiöd Luc. 16; saa siger Paven: De afdödes retfærdiges Siæle er udi Skiærs-Ild, og kand umuelig komme derudfra, dersom du ikke giver mig Penge. Naar den hellig Aand siger, at Præsten kand være een Hustrues Mand; saa siger Paven: Præsten skal ingen Kone have; det er ham saligere, at han har ti Horer, end een Hustrue.

Hvad tykkes Eder, fromme Patriarch? Har Lutherus ikke giort Ret, at han har imodsagt den ugudelige Pave, der har sat sig op imod Guds Ord, og paa saadan Maade ophöyet sig over Gud 2 Thess. 2? Ville I ikke giöre det selvsamme? Thi derudover haver I ogsaa separeret Eder fra ham. Ihvorvel nu denne gudfrygtige Mand derudi haver giort Ret, at han har contradiceret den ugu-

ugudelige Pave; saa er vi dog ikke döbte paa ham, at nogen derfor skulde kalde os Lutherske. Men paa Christum er vi döbte: Christi Lærdom haver vi: Christne ville vi kaldes; som Paulus siger 1 Cor. 1. I skulle ikke sige: jeg er Paulinsk, jeg er Apostolisk: hvorfore? er Christus nu deelt? er da Paulus korsfæstet for eder? eller er I döbte udi Pauli Navn? Vi antager ikke heller hans Skrifter videre end som de stemmer overeens med den hellige Bibel. Og om der end var en Engel o. s. v. Gal. 1.

Lutherus haver heller ikke anrettet nogen Blods-Udgydelse; men alle Tider lært, at man skal adlyde övrigheden, efterdi den ikke bær Sverdet forgieves Rom. 13, naar den ikke befaler noget, som er imod Guds Bud Act. 5. Men Paven selv har alle Tider ophidset Konger og Potentater, at de skulde udrydde Guds rene Ord og de sande Christne, fordi de er hans ugudelige Lærdom imod. Sligt har han giort, og giör det ogsaa endnu, af Dievelens Drift, som er en Mordere af Begyndelsen, o. s. v.

For det ellevte siger I, at Lutherus har forkastet Fasten. Herpaa svarer vi: Om Fasten mener vi af Guds Ord saaledes. Det er Faste: Om Fasten.

1) Naar et Menniske tager sig i Agt for overflödig Fylderie og Fraadserie, efter Christi Formaning Luc. 21. *Vogter eder, at*

 eders

eders Hierter ikke bliver besværede med Fraadserie og Drukkenskab. Paa denne Maade holder vi Fasten for saa mægtig, at vi kand sige med Paulo af det 5 Cap. til de Gal. og Eph. *Ingen Fraadsere eller Drukkenbolt kand arve Himmelen, Guds Rige.* Faster I nu saaledes, da giörer I Ret.

2) Og billig frem for andre kalder vi ogsaa med den hellige Skrift det en Faste, naar et Mennisķe eller en heel Forsamling og Nation til Guds Vredes Tiid paa visse Dage afholder sig fra Æde og Drikke: som Esther giorde med det Jödiske Folk: saavelsom ogsaa Kongen til Ninive med sine Undersaatter Jon. 3. Paa denne Maade faster endnu mangen en gang Kirker og Lande. Vores kiæreste Herr Fader har mange gange udi sine Riger og Provincier ladet paabyde saadan en Faste: som ved det Svenske og Tyrkiske Indfald; paadet den gandske Nation maatte være desto andægtigere og ivrigere i at bede. Faster I ogsaa saaledes, saa giörer I Guds Befalning, og efter de Helliges Exempler. Saa er da Fasten i sig selv ikke ond, ikke heller forbuden af Gud HErren, men meget mere befalet, naar den skeer paa saadan Maade, som Gud HErren har budet den, og til den Ende, at Kiödets Lyst maae dæmpes. Lev.

Lev. 16. *Paa den tiende Dag i den syvende Maaned skulde I tugte eders Legemer,* det er, *I skulde faste.* Og videre, naar det skeer til den Ende, at det er et Samvittigheds Vidnesbyrd paa vores Smerte og Bedrövelse. Ps. 35. *Da jeg var syg, trak jeg Sække paa, og giorde mig ondt med Fasten og Beden af Hiertet.*

3) Ogsaa til den Ende, at det er os en Tilskyndelse til Bood og til Bön; paadet vi kand desto andægtigere bede: *Helliger eders Fasten, kalder Menigheden tilsammen, forsamler de Ældste og alle Landets Indbyggere til HErrens eders Guds Huus,* o. s. f.

4) Maae ogsaa Fasten komme fra den sande Troe, ellers er det ikkun Synd. Thi ved Troen er vi forsikrede, at vores Faste behager Gud HErren, ikke alleeneste, fordi han da boer i Hiertet, men og formedelst Guds Befalning, der har befalet os at faste. Da der ogsaa skal være det Forsæt at bedre sit Levnet, uden hvilket det alleeneste er en Vederstyggelighed Es. 55. Da Menniskene spörger Gud: *Hvorfore faster vi, og du seer det ikke an?* og han svarer dem: *Naar I faster, da över I eders Villie, at I kives og trettes.* Vil man faste til den Ende,

 at

at man tænker derved at fortienne noget hos vor HErre, saa er Fasten et Afguderie, som vi seer udi Pharisæeren Luc. 15, som siger: *Jeg faster to gange om Ugen,* hvilken derved ikke blev retfærdig, men fordomt, fordi han berömte sig deraf. Skeer det for det andet derfore, at man vil ansees af Folk, saa er det ikke andet end Hyklerie, som Christus selv lærer Matth. 6. Er, for det tredie, Troen ikke derhos, og det Forsæt at bedre sit Levnet, saa befalder det Gud HErren ikke heller. Zach. 14. *I haver ikke fastet for mig, da I fastede; men giörer Ret, da skulde I faste for mig.*

Derforuden maae vi vel iagttage disse Regler;

1) Paa den rette Faste, som har sin Grund udi Guds Ord, maae man ikke alleeneste afholde sig fra Spise, men ogsaa fra Drikke. Hvilket Daniel vidner om sig udi hans Bogs 10. *at han hverken havde ædt eller drukket, og i Særdeleshed afholdte sig fra Viin.*

2) Hvo som ret vil faste efter Guds Ord, den maae ikke alleeneste Morgen, men endog Aften afholde sig fra Spise. Saaledes giör Daniel Cap. 10. Den fromme Esther beder den fromme Mardochæum: *Gaae hen, og forsamle alle Jöder, som er til Susan, de skulde faste for min Skyld, og hverken æde eller drikke udi tre Dage og udi tre Nætter: og jeg vil med mine Tiennere ligeledes faste.* Esth. 4. Kongen til Ninive med sine Undersaatter fastede ogsaa saaledes, *Han lod en Befalning udgaae, at hverken Mennisker eller Fæ skulde smage noget, og ikke heller drikke noget Vand, paa en vis Tiid.* Hvorledes den nu omstunder brugelige Fasten, som skeer paa mange Stæder, dermed kommer overeens, det veed enhver.

3) Maae der ingen Forskiel være paa Spiserne, at man æder det ene, og forkaster det andet; som nu omstunder skeer. At man forbyder at spise Kiöd, men æder desto mere af alle Slags Kræs. Da man ikke vil smage Smör eller Melk, men bruger Öll udi Overflödighed. Thi saadan Faste er intet andet, end et ugudeligt Verk, og Menniskenes Paafund. Og ikke vi, men Paulus kalder det en dievelsk Lærdom. Hvilket Ord vi ingenlunde torde eller vilde bruge, dersom Paulus ikke brugte det. Thi han siger saaledes: *Guds Aand siger klarligen, at der udi de sidste Tider skulde mange falde fra Troen, eller fra den sande Lærdom, og skulde tilhænge de forføri-*

förifke Aander, og Dievelens Lærdom, og forbyde, at afholde fig fra de Spifer, fom Gud har fkabt: Thi alle Creaturer er gode: Intet er forkafteligt, fom jo maae antages med Takfigelfe. Hvortil endnu Chrifti Ord er: Matth. 15. *Hvad fom gaaer ind i Munden, forurener ikke et Mennifke, men hvad der gaaer ud, faafom Eeder, o. f. v.* Og Apoftelen befaler os at vi fkulde æde hvad der fættes os for. Til Cor. 10. *alt hvad fom er Fall paa Torvet, det æder.* Samme Apoftel lærer ogfaa, at faadant er affkaffet af Chrifto: thi han figer: *Lader ingen giöre Eder Samvittighed over Spife og Drikke, hvilket er Skyggen af det, fom er tilkommende: Men Legemet felv er i Chrifto.*

4) Skal man udi det Nye Teftamente ingen viffe Dage, Uger, eller Maaneder forordne, paa hvilke man aarlig fkulde fafte. Thi det er det Nye Teftamentes Lærdom og den Frihed, vi haver udi JEfu Chrifto, imod. Paulus figer jo faaledes til de Gal. 4, 10. *I haver Dage, Maaneder og Aar. Jeg frygter for, at jeg maafkee haver arbeydet forgiæves paa Eder.* Col. 2. *Lader ingen giöre Eder Samvittighed over beftemte Frie-Dage, Maaneder og Aar, eller Sabbather.* Heraf feer man, at det er uræt at bebyrde Samvittighederne med viffe Dage, paa hvilke de fkulde aarlig fafte; og holde faa haardt derpaa, fom om Saligheden deraf dependerede. Dog er det derhos ikke forbuddet, at jo den verdflige og geiftlige övrighed udi Krigs- og Döds-Tider, og desflige Ulykker maae paabyde viffe Bede- og Fafte-Dage: fom vi tilforne haver viift af Efthers og den Ninivitifke Konges Exempler, o. f. v.

5) Kunde vi meget vel lide, at man til Chrifti Lidelfes Tiid, og ellers, naar man vil gaae til Guds Bord, lever meget maadelig og ædrue, eller ogfaa aldeles holder fig fra Spife og Drikke: paa det man defto bedre kand overveye fine Synder og Chrifti Lidelfes Kraft, og maae pröve fig, 1 Cor. 11: dog faaledes, at man ingenlunde giör en Fortiennefte deraf; Thi desflige Faften og faadanne Ting kunde ikke fortiene nogen Retfærdighed og Salighed hos Gud. De ere alt for ringe dertil, og derforuden befmittede og plettede med mange Synder, Ef. 64 og Luc. 7. Rætfærdighed og Salighed bliver en Guds Gaye, Rom. 6.

Endelig vilde vi ogfaa kortelig vife af authentiqve Hiftorier, hvorledes Faften er

er holden udi Christi og Apostlernes Tider, og hos de gamle Fædre efter Apostlernes Tider.

Christus fastede 40 Dage og 40 Nætter udi sit Alders 30 Aar. Hvorved han har beviist sin Guddommelige Kraft og Embede, at han var den store Prophet, der skulde komme efter Mose og være ham liig, Deut. 18. Fordi Moses ogsaa fastede længe, Ex. 32. og altsaa var det udtydet paa ham. Men saadan Fasten kunde vi hverken giöre eller holde, bliver ikke heller nogen Tiid fordret af os. Herefter har Christus ikke mere fastet, har ikke heller befalet sine Vidner, at de skulde giöre det, Matth. 9. Udi de förste 30 Aar efter Christi Himmelfart har man ikke heller fastet, hvilket Paulus viser Col. 2. Ao. 200 efter Christi Föd-sel, da IRENÆUS, CYPRIANUS og ORIGENES levede, fastede man paa den Maade, som de selv skriver i deres Böger. *Först* haver de Onsdag og Fredag holdet sig meget tarvelig: *for det andet* haver de een Dag igiennem afholdet sig fra Mad og Drikke, naar de vilde skriftes: *for det tredie* haver de aldeles fört et ædrue og maadeligt Levnet 40 Dage for Paaske, dog ikke giort nogen Forskiel paa Kiöd og Fisk. Ao. 300 levede Sotomenes. Den samme siger Lib. 3, Cap. 13. at man ingen Forskiel skal giöre paa Kiöd og Fisk.

Ao.

Ao. 400 haver Basilius, Ambrosius og Epiphanius indfört den nu brugelige Fasten med stor Fremgang, og menet, at man derved kunde forhverve et Stykke af Salig-heden. Det 6 Byzantiske Concilium, holdet under Keyser Constantino 5. Ao. 680, haver ogsaa anordnet og stadfæstet noget her udi.

Her seer I atter, hvorledes Fasten Tiid efter anden efter Apostlernes Tider har tagen til og bleven forandret. Derudover forholder vi os med Christo og Apostlerne og de förste Fædre. Hvilke vel haver fastet, det er, levet ædrue og tarvelig, dog derhos uden Forskiel paa Spiser, ikke til den Ende, at de derved vilde blive salige, Rom. 6. men at de kunde være desto ivrigere og andægtigere til Bönnen, og til Boed; og vilde de ingen Fortienniste giöre sig deraf, og s. v.

Om den Evangeliske Troes Ælde.

For det tolvte siger I, fromme Patriarch, at Eders Lære er udgaaen fra Zion og Jerusalem, som Esaias siger Cap. 2. Fra Zion skal Loven udgaae, og HErrens Ord fra Jerusalem: men at vores Lære derimod har tagen sin Begyndelse i Tydskland.

Herpaa svarer vi: sætter, at dette Sprog forstaaes efter Bogstaven, saaledes, at der ved Zion og Jerusalem betegnes enten den hellige Stad Jerusalem, eller paa en forblummed Maade det gandske Jödiske Land, fordi Christus selv og derefter Apostlerne

först

först haver prædiket til Jerusalem og i det Jödiske Land, har sammesteds ogsaa paa en synlig Maade annammet den hellig Aand, Act. 2. har der holdt det förste Concilium, Act. 15. og er derfra udgangne i den gandske Verden, og har prædiket Evangelium for alle Hedninger. Da kand vi jo frem for alle andre berömme os deraf, at vores Lære er udgangen fra Zion eller Jerusalem? Thi vi holder jo Apostlernes Lære og Skrifter, som de haver bragt med sig fra Jerusalem, efterat de havde annammet den hellig Aand? I derimod haver meget udi Eders Religion, som Apostlerne ikke haver bragt med sig fra Jerusalem, men som nogle Concilia og Fædre först mange hundrede Aar herefter haver forordnet. Vores Religion har derfore ikke tagen sin Begyndelse af eller i Tydskland, men fra Apostlerne selv, som haver beskrevet den, og af hvilkes Skrifter vi tager den. Vi veed meget vel af Historien, at den Apostel Andreas strax efter Christi Himmelfart haver prædiket Evangelium for Russerne, förend han reyste til Grækenland, og siden efter bleven naglet til Korset, som Eusebius skriver Libr. 3. Cap. 1. Men I er ikke heller forblevne længe ved Evangelium; men strax igien affaldne, og haver först, efer Christi Födsel Ao. 942, igien bekommet den Christelige Troe, da Eders Stor-Fyrste Volodimirus regierede over Russerne. Hvilken Volodimirus ægtede

tede de Grækiske Keyseres Basilii og Constantini Syster Anna, og lood sig derpaa strax döbe, og antoog den Christelige Religion. Af hvilken höylovlige Linie Eders Stor-Fyrste Hans Tsariske Majestæt er. I er ogsaa efter den Tiid næsten 700 Aar blevne ved den Troe, som da var i Grækenland, og som I haver faaet fra Grækerne. Thi der skeer ikke det allerringeste udi hele Verdens Riger, som vores Historie-Skrivere ikke förer til Pennen, at vi Efterkommere maae læse og vide det. Men til den Tiid var Religionen i Grækenland tildeels afvigen fra Apostlernes Lære. Hvilket I selv vel skal faae at see, naar I ville holde den imod Bibelen. Men dersom I nu vilde forbedre den af Bibelen, saa havde Hans Ts. M. og I en stor Lön derfore i Himmelen og et udödeligt Navn hos alle Menniskens Börn. Os er det gaaet just saaledes. Den hellige Apostel Thomas forkyndede os Evangelium, som Hieronymus melder udi sit Catalogo. Dog til den Tiid vilde vi ikke antage det, men hellere være Hedninger. Derudover haver vi siden efter udi gandske 800 Aar maattet undvære det hellige Evangelium; indtil Carolus Magnus fik Keyserdommet, og bragte os til den Christelige Troe. Da bekom vi det dog ikke alt for reent; og de Rommerske Paver haver til den Tiid Dag fra Dag indfört flere Vildfarelser; indtil vi selv toog den hellige Bibel udi Hænder, som skede

Kk Ao.

Ao. 1530 under Keyser Carl den Femte, og haver af Bibelen igien lært den gamle Prophetiske og Apostoliske Religion. Vi befinder os ogsaa saavel ved Christi og Apostlernes Ord, som om vi allerede var i Himmelen: thi vi er forsikrede, at vi ved denne Apostlernes Lære om Christi Fortienneste kommer derhen; efterdi Christi Ord er ikke andet end Livets Ord. Vilde I ogsaa igiennemlæse den hellige Bibel, saa skal den hellig Aand, dersom I anraaber ham derom, vel oplyse Eder; og I bekiender, at den udi den hellige Bibel forfattede Lære alleneste er den sande Lære, efter Gal. 1.

Om Daaben.

For det trettende siger I, fromme Patriarch, at I troer, at Daaben udi den ene almindelige Apostoliske Kirkes Forsamling er til Syndernes Forladelse: Og I melder derhos, at Eders Daab skeer med tre Inddöbelser, efter Apostlernes Lære og de almindelige 7 Conciliers Sætninger: saa at I ved den förste Inddöbelse siger: Jeg döber dig udi Faderens Navn, amen: ved den anden: Jeg döber dig i Sönnens Navn, amen: ved den tredie: Jeg döber dig i den Hellig Aands Navn, amen.

Herpaa svarer vi, at i denne Daab, som vi ellers ikke forkaster, er temmelig meget at finde, der ikke stemmer overeens med Christi Ord. *Först*, hvad Neddyppelsen i Vandet anlanger, saaledes at det gandske Lege-

Legeme bliver stukket ind under Vandet, derom haver vi ingen klar Befalning. Thi Christus bruger Matth. 28. det Grækiske Ord βαπτίζω, hvilket heder at neddyppe, og ikke underdyppe. Undertiden heder det ogsaa saa meget som at overgyde Marc. 7. hvor Evangelisten siger: Pharisæer og alle Jöder æder ikke, dersom de ikke tilforne er baptizerede og toede. Hvo vil sige, at Jöderne bleve gandske neddyppede under Vandet, förend de gik til Bords? Men det mener han: de er ikke för gangne til Bords, at de jo tilforne haver giort deres Hænder vaade med Vand, og vasket dem; saasom Marcus förft ret forklarer det udi de foregaaende Ord. Saaledes siger nu ogsaa Christus til sine Disciple: *Gaaer hen og inddöber dem,* men Forstanden er ikke det gandske Menniske, men alleneste Hovedet. *For det andet* da siger Chrstus ikke til sine Disciple: Gaaer hen og döber dem i Faderens Navn, amen: döber dem i Sönnens Navn, amen: döber dem i den hellig Aands Navn, amen. Men han bruger disse Ord: Döber (eller inddöber, og ikke underdöber, ikkun een gang siger han det) dem i Navn Faders, Söns og hellig Aands, Matth. 28. Thi fra Christi Ord maae man ingenlunde gaae, intet tage fra, og intet legge til. Derfore har Christus ogsaa befalet, at man ikkun een gang skal bruge det Ord: i Navn; efterdi der er kun een Gud og eet Væsen,

 som

ſom dog er treenig udi Perſonerne, Fader, Sön og hellig Aand, ſaaledes ſom de gamle Grækiſke Skribentere, af hvilke I roſer Eder, haver forklaret det. Den ſom derfore ikke vil giöre tre Væſener i Gud, maae ikke bruge det Ord, i Navn, mere end een Gang. Saa ſeer I da, hvorledes I gaaer fra Chriſti Ord. Han ſiger: döber og overgyder: I ſiger: döber gandſke under. Chriſtus ſiger ikkun een gang: udi Navn: I ſiger tre gange: tvertimod det Guddommelige Væſens Eenhed. Chriſtus ſiger een gang: döber ind: I ſiger tre gange: Jeg döber dig ind, og giör det dog ikke, men döber under. Chriſtus ſiger ikke Amen: I ſiger tre Gange Amen. Ville I endnu udgive Eders Daab for den ældſte, ſaa maae I beviſe, at Eders Ord meget nöye ſtemmer overeens med Chriſti Ord; hvilket I ikke kand giöre. Over alt dette lader jo alle udi Lille Rusland, ſom dog er af Eders Grækiſke Troe, ſig döbe paa ſelvſamme Maade, ſom vi, med Vandets Overgydelſe, i Stæden for at blive neddöbte?

Endnu mere om Daaben.

For det fiortende ſiger I, fromme Patriarch, at Eders Daab er rigtig, fordi I af den Aarſag döbes tre Gange under Vandet, at Chriſtus var död udi tre Dage; efterſom Paulus ſiger til Rom. 6, at vi bliver döbte i Chriſto. Herpaa ſvarer vi, at ſaadan Eders Mening ikke ſtemmer overeens med Bibe-

Bibelen. Thi den ſamme lærer os klarlig, at Chriſtus ikke var længere död end 39 Timer. Thi Langfredag Klokken ni imod Aften er han död paa Kaarſet, og haver ligget to Nætter og een Dag udi Graven, og om Söndagen gandſke tilig, förend Solen gik op, igien opſtaaet fra de Döde, Matth. 27 og 28, og Luc. 23. Lader os nu tælle: Fredagen 3 Timer, og 12 Timer om Söndag Aftens Nat, det giör endnu ingen 39 Timer, det giör endnu ikke gandſke to fuldkomne Dage. Thi hver Dag, Natten med iberegnet, giör 24 Timer, efter al Brug og Skik. Nu ſkulde Chriſtus for en tredobbelt Inddöbelſe ogſaa have været död i tre Dage. Saa kommer I da dermed meget til kort. Thi Chriſtus har ikke ligget mere end een og en halv Dag i Graven, ſaa maatte I altſaa ikke inddöbe mere eud halvanden Gang. Thi Matthæus ſiger Cap. 16, at Chriſtus er opſtanden paa tredie Dag. Og udi den Grækiſke Text ſtaaer, at Chriſtus inden tre Dage er opſtanden Cap. 28. Symbolum Apoſtolicum ſiger: paa tredie Dag er han opſtanden fra de Döde, det er, da Solen paa den tredie Nat begyndte at ſkinne. Thi da han döde paa Kaarſet om Fredagen, var Solen endnu ikke gaaen ned. Den gandſke Söndags Aften var han död, og da Solen om Söndagen frembröd, ſtod han igien op fra de Döde. Men at alle Chriſtne bliver döbte udi Chriſti Död, det ſiger I med Rette:

thi saa taler Paulus Rom. 6. Dog siger han det ikke til den Ende, at vi derfore skulde tre Gange döbes under Vandet; men, som Paulus udi det samme 6 Cap. selv forklarer: *Derfore bliver vi döbte udi Christi Död, at ligesom Christus stood op fra de Döde, saa skulde vi ogsaa opstaae fra det syndige Væsen, og vandre udi et nyt Levnet, det er, al Gudfrygtighed*, o. s. v. Det er den Hemmelighed, hvorom Paulus taler, og i hvilken vi bliver döbte paa Christi Död. Thi saaledes forklarer Paulus det selv. Men nu veed vi vel, fromme Patriarch, at I ikke fortænker os, om vi troer Apostelen Paulo mere end Eder eller andre Mennisker.

Christi egen Daab af Johannes den Döbere, siger I fremdeles, var udseet til den Ende, at Syndere maatte faae Syndernes Forladelse, ligesom Christus igiendreev ham, og sagde: *Lad det nu saa være: saaledes bör vi at fuldkomme al Retfærdighed, paadet jeg derved maae hellige Daaben for arme Syndere.* Ligesom ogsaa tilsidst den höylovede Treenighed aabenbarede sig ved HErrens Daab: idet at Faderen sagde: *Det er min elskelige Sön, Guds Sön, som udi den antagne Menniskelige Skikkelse er bleven döbt.* Den hellig Aand kom udi en Dues Skikkelse over ham: og Himmelen aabnedes, o. s. v. Herpaa giver vi til Svar, at alt dette er sandt. Thi Matthæus sætter det just med disse Ord udi hans Evangelio i det 3 Cap. Og vi troer ogsaa alt dette, ligesaavel som I, af gandske Hierte. Thi vi vil hellere miste vores Liv, end nægte eet Ord af hvad der staaer i den hellige Bibel. Og vilde Gud, at I saaledes udaf Bibelen kunde bevidne alle Eders Vidnesbyrd, som dette, da skulde vi gierne af Hiertet antage dem.

Endnu mere om Daaben.

For det sextende legger I til, at Johannes har tagen Saliggiöreren ved Haar-Skiellet oven i Hovedet, og 3 Gange döbt ham udi Jordan, men ikke overgydet ham med Vand. Herpaa svarer vi, at Matthæus i samme Capitel ikke skriver saaledes. Thi han siger ikke mere end som: Da tillood han ham det, og han döbte ham. Nu giver vi Eder at betænke, om Johannes kunde allene holde et fuldkomment voxent Menniske, som den HErre Christus da var, paa Eders Maneer ned i Vandet, og med sin Haand igien allene trække ham op af Vandet. Efterdi Floden löber meget hastig, og kunde lettelig rive Johanni et Menniske af Hænderne, af saa mange tusende, som kom til ham, og lode sig döbe. Saa skriver og Matthæus ikke, at Christus og andre Folk, som lode sig döbe, lagde deres Klæder af ved Jordan, og lode sig saaledes putte under Vandet. Derudover slutter vi fornuftig, at han har taget Vand med sin Haand, og dermed overöst ham i Faderens og den hellig Aands Navn.

Navn. Fordi det Grækiske Ord βαπτίζω ogsaa har denne Bemerkelse udi Guds Ord, som vi tilforne haver viist.

Og vi læser et herligt Exempel derom Act. 8, at Apostelen Philippus saaledes döbte Kammer-Tienneren, idet han stigede ned i Vandet. Det er ogsaa vel at merke, at Matthæus udi det 3 Cap. legger til: Christus steeg hastig op af Jordan; og ikke Johannes toog ham op ved Hovedet, som I siger. Hvoraf det er at slutte, at han ikke har været udi Vandet dybere end til Knæerne; thi ellers havde han ikke kundet komme saa hastig op. Lucas siger ogsaa videre udi hans Evangelio 3 Cap. at han strax derpaa satte sig ned og bad. Hvoraf man kand slutte, at han ikke har lagt Klæderne af; thi ellers maatte han tilforne först klæde sig paa, förend han bad. Altsaa kunde I af HErrens Daab ikke bevise Eders tredobbelte Neddöbelse i Vandet.

Om Ceremonierne ved Daaben.

For det syttende, fromme Patriarch, fortæller I om den Rommerske Pave Clemens, at han har lært af Petro, hvorledes han skulde döbe; men at den samme haver inddöbt Folk, salvet dem med den hellige Ollie paa alle Ledemode kaars-viis; at det tordnede fra Himmelen, naar han döbte Folk, saa at den gandske Stad bevægede sig; at en forskrekkelig ildagtig Stötte, som har betydet den hellig Aands Tilkommelse, lood sig see; at han ogsaa efter Daaben salvede de döbte Med-Christne med Myrrhe udi Panden under öynene, paa Munden og örnene; at han bandt dem et rigtigt Kaars paa Hovedet; at han iförte dem hvide Klæder, satte dem et Lys i Haanden, og förte dem derpaa i Kirken. Herpaa svarer vi Eder, at vi meget vel veed, at denne Clemens har været en good Christen og Discipel af Apostlerne. Thi Paulus taler om ham udi Epistelen til de Philippenser i det 4 Cap. og siger, at hans Deel er i Livets Bog. Vi veed ogsaa ret vel, at han har været en Biskop til Rom. Men at han paa denne Maade har döbt, og saaledes beskrevet det, som I fortæller, derpaa tvivler vi. Thi vi haver ingen Tiid kundet finde saadan en Bog, som denne Clemens skal have skrevet. Vel föres der nogle falske Böger paa Latiin omkring i hans Navn, hvilke han dog aldrig har giort. Dersom I derfore haver saadant et Skrift udi det Grækiske Sprog, hvorudi dette staaer, hos Eder; da skal det være os kiært, om I ville oversende os det til at læse. Een Epistel har han skrevet til de Corinthier paa Grækisk, det er os vel bekiendt; men samme er ikke forfattet med disse Ord. Dog alligevel foragter vi ikke saadanne Ceremonier ved den hellige Daab, dog med den Condition, at Daabens Kraft, som bestaaer i Syndernes Tilgivelse, ikke maae tilskrives saadanne Ceremonier med Christi Lidelse og Kaarsfæstelse, men Christi Ord Matth. 28: Döber dem i Navn Faders

ders o. s. v. og Christi Forjættelse, som han legger til Daaben Marc. 16: Hvo som troer, og er döbt, han skal blive salig. Thi udi disse Ord ligger Daabens Kraft, nemlig Syndernes Forladelse. Havde Christus ikke talt disse Ord; saa var Daaben intet.

For det attende siger I, fromme Patriarch, at vores Daab er ingen Daab, men ikkun en Forurenelse, skiændet af lögnagtige Lærere. Fordi Apostelen Paulus siger udi Epistelen til de Epheser i 4 Cap. Ikkun een HErre, een Troe, een Daab paa Gud Fader, Sön og Hellig Aand, der er een eneste Gud udi tre Personer. Vi derimod er herhos udi vores Samvittighed overbeviste, at vores Daab er den eneste Daab, om hvilken Paulus taler. Thi paa denne Maade lærer, döber og troer vi, nemlig, at det er et saadant Bad, udi hvilket vi enten döbes i Vand, eller overöses med Vand, naar det ikkun skeer udi Navn Faders o. s. v. ligesom Christus har befalet det Matth. 28. Uden disse Ord er Vand slet Vand, og bliver slet Vand. Men saasnart som af en Præst, eller i Nöds-Fald af et andet rettroende Christen Mennіske disse Ord ved Inddöbelsen eller Overgydelsen bliver talte; saa er det en Daab, endskiönt andre Ceremonier ikke derhos foranstaltedes: Thi at man skal tage Vand, döbe Mennisket derudi, eller dermed overgyde det, og derhos tale

tale disse Ord: Jeg döber dig i Navn Faders o. s. v. det har Christus tydelig befalet. Men at vi derhos skulde bruge Ollie, Lyys, Dievelens Besværelse o. s. v. det har han ingen Stæds udi den hellige Bibel befalet os. Derudover kand man efter eget Got-Befindende enten bruge eller udelade deslige Ceremonier: og bliver ikke desto mindre Daaben fuldkommen. Hvorved Gud giör et Forbund med os, og antager os til sine Arvinger, at han vil være vores Gud, og vi skulde være hans Börn, 1 Petri 3. Hvorved han virker Troen i os, og giör os deelagtige udi alle Christi Velgierninger. Thi saa mange af os, som er döbte, de haver iført Christum med al hans Fortienneste og Retfærdighed, Gal. 3. Ja, hvorved han igienföder og fornyer os, at vi kunde gaae ind i Guds Rige, som Christus selv lærer Joh. 3. *Uden saa er, at nogen bliver igienfödt ved Vand og Aand, da kand han ikke komme ind i Guds Rige.* Endeligen bliver os ogsaa ved den hellige Daab Syndernes Forladelse, Salighed og det evige Liv meddeelt, som Paulus siger Titum. 3. *Han har giort os salige af sin Barmhiertighed ved Igienfödelsens Bad.* Og udi 5 Cap. til de Ephes. *Christus har reenset os formedelst Vand-Badet i Ordet.* Ja, haver vi ogsaa efter annammet Daab af Skröbelighed forsyndet os imod Gud; da

da kand vi sige til ham: Tænk paa det Forbund, du i den hellige Daab har giort med mig, at du vil være min Gud og Fader, saa tilgiv mig mine Synder, og vær mig naadig. Hvorved dette vel maae tages i Agt, *at vi ved Daaben er begravne med Christo i Döden; at ligesom Christus ved Faderens Herlighed er opvakt fra de Döde, saa skulde vi ogsaa vandre i et nyt Levnet*, i Tugt, Ærbarhed og Hellighed i denne Verden, Rom. 6. Heraf kand enhver lettelig slutte og forstaae, at det er lige meget, om man overgydes med Vand, eller inddöbes. *Först*, fordi Daabens Kraft ikke bestaaer i Vand, men udi Christi Ord, der ved Döbelsen udtales: Jeg döber dig, o. s. v. efter Matth. 28. saa og udi Forjættelsens Ord tillagte Daaben af Christo Marc. 16. Hvo som troer, og bliver döbt, skal blive salig. *For det andet*, fordi det Ord βαπτίζω har udi den hell. Skrift begge Bemerkelser, og kand forklares saavel at overgyde, som inddöbe. De giörer altsaa ikke Uret, som udi Daaben inddöber deres Börn; men de giörer heller ikke Uret, der, ligesom vi, lader deres Börn overgyde med Vand. Fordi det Grækiske Ord βαπτίζω, som Christus har brugt, heder ogsaa, at overgyde. Thi Lucas siger udi 11 Cap. at Pharisæerne forundrede sig, at Christus gik til Maaltidet, ubaptizeert; og forstaaer dog derved andet

andet ikke, end at Christus er gaaet til Maaltid med utoede Hænder. Udi dette Sprog hos Lucam siges det Ord βαπτίζω om den gandske Christo, og forstaaes dog allene- ste en Deel af Legemet, nemlig Hænderne. Saaledes kand ogsaa udi den h. Daab, naar Christns siger, *döber dem ind*, det Ord βαπτίζω siges om det gandske Menniske, og dog allenefte forstaaes om Hovedet. Det er ikke heller troeligt, at de 3000 Mennisker, som Act. 2, paa een Dag döbtes, er inddöbte med det gandske Legeme. Efterdi derhos intet videre sættes af Luca, end at de gik ud af Byen Jerusalem til en Flood, og der lode sig döbe af Petro. Ligesom vi ogsaa ey troer, at den Mængde Folk, der daglig gik ud tll Johannem ved Jordan, Matth. 3. afklædte haver ladet sig döbe ned under Vandet med det gandske Legeme. Thi hvorledes havde ellers Johannes allene med Haanden kundet inddöbe saa mange 1000de Mennisker udi den flydende Ström, og igien trække dem op ved Hovedet? Videre siger Petrus klart, udi 1 Epist. 3 Cap. *at Daaben er ikke Ureenligheds Aftoelse paa Kiödet*, som om det gandske Menneske skulde inddöbes og reenses i Vandet, og det fra udvortes Ureenlighed: *men at den er en god Samvittigheds Pagt med Gud ved JEsu Christi Opstandelse.* Over dette siger Gud selv hos

hos Propheten Ezech. 36 Cap. om det Nye Testamentes Daab: *Jeg vil bestænke dem med reent Vand, at de skulde blive rene fra deres Ureenhed.* Videre siger Johannes den Döbere til den HErre Christi Disciple, som lode sig döbe af ham, Matth. 3. Cap. *Jeg döber eder med Vand, men Christus skal döbe eder med den hellig Aand.* Da han dog taler om den hellig Aands Udgydelse over Disciplerne, som blev opfyldet paa Pindse-Dag, Ap. Gjern. 2. Men han vil sige saameget: ligesom jeg nu med min Haand oven fra öser Vand paa eders Hoveder, som löber ned paa eders Ansigter; saaledes skal ogsaa den hellig Aand oven fra her ned, det er, fra Himmelen, formedelst Christum blive udgydet over eder, og skal lade sig see udi eders Ansigter; hvilket ogsaa skede. Thi Christus siger selv til sine Disciple, Apost. Gjern. 1. *I skulde ikke vige fra Jerusalem; thi I skulle döbes med den hellig Aand.* Her betyder det Ord *βαπτίζω* ikke at inddöbe med Vand, men med den hellig Aands Udgydelse. Paulus kalder ogsaa Daaben et Bad, Eph. 5. Nu vil man jo ikke strax have det gandske Legeme stukket i Vandet, naar man bader sig, som I selv veed. Ananias döber Paulum til Damasco udi Judæ Huus, Ap.G. 9, men hvorledes kand han have döbt Paulum med det gandske Legeme ned i Vandet, og det udi saadan Hast? Thi Ananias gik strax hen paa HErrens Befaling og döbte ham. Israeliterne bleve ikke beskaarne paa det gandske Legeme, men ikkuns paa Forhuden, Gen. 17. Nu har jo Omskiærelsen været et Forbillede paa Daaben. Derfore er det ogsaa nok, at vi udi Daaben overgydes med Vand paa eet Ledemod, nemlig Hovedet. Petrus kalder Daaben Christi Blods Besprængelse, hvilket vel er at iagttage.

Efterdi I, fromme Patriarch, paastaaer, at Eders Inddöbelse stemmer overeens med Concilierne og de gamle Fædre; da vil vi vise Eder, at vores Overgydelse ogsaa stemmer overeens med de gamle Fædre, der haver levet efter Apostlernes Tider. Thi den gamle Grækiske Fader Cyprianus, som levede for 1400 Aar siden, 200 Aar efter Christi Födsel, skriver udi hans 4 Bogs 3 Cap. til Magnum: at til hans Tiid bleve nogle inddöbte udi Vand, nogle derimod overgydede med Vand. Han beviser ogsaa i samme Epistel med mange Grunde af den hellige Bibel, at begge Dele er en ret fuldkommen Daab. I Særdeleshed anförer han af Mosis 4 Bog, at Leviterne til deres Reenselse overstænkedes med Vand, hvorved sigtedes paa Daaben i det Nye Testamente. Den fortreffelige Lærere Augustinus, som levede for 1200 Aar siden, 400 Aar efter Christi Födsel, skriver udi sin

ſin Bog om Kirkens Lærdom, at Folk udi hans Tiid ſnart overgydedes med Vand, ſnart döbtes i Vand, og paaſtaaer at begge Dele er lige gyldige. Heraf ſeer I da vel, at vores Overöſelſe med Vand er lige ſaa god, ſom Eders Underdykkelſe.

Slutning om Daaben.

For det nittende, fromme Patriarch, formaner I enhver, ſom vil komme til den ſande klarſkinnende Chriſtelige Grækiſke Troe, at han endnu engang med den tredobbelte Inddöbelſe paa Eders Viis lader ſig döbe. Herpaa ſvarer vi Eder: Efterdi der udi det forrige Capitel med mange Grunde er viiſt baade af Bibelen og de gamle Fædre, at vores Daab er en ret fuldkommen Daab; ſaa bör I, ſom en forſtandig Mand, ingen af vores dömme, og meget mindre os ſelv. Thi da vi engang retmeſſig er döbte udi den hellig Treenigheds Navn, ſaa ſkal, vil og kand vi ikke endnu engang lade os döbe.

1) Haver vi, da vi döbtes, iſört JEſum Chriſtum med ald hans Fortienneſte og Retfærdighed, Gal. 3. Hvorledes ſkulde vi da foragte Chriſti Retfærdighed og hans Velgierninger, forkaſtende dem igien, ligeſom de ikke vare os gode nok. Derfore bevare os JEſus Chriſtus, ſom eengang udi den hellige Daab har beſprengt os med ſit hellige Blod, 1 Pet. 1. og aftoet os fra alle Synder, og reenſet os, 1 Joh. 1.

2) Har

2) Har I jo ſelv ſeet, og af Paulo gotgiort, at der ikkun er een Daab, ligeſom der ikkun er een Troe og een HErre. Fordi vi nu eengang fuldkommeligen haver annammet denne ene Daab, idet vi er overöſte med Vand udi Faderens Navn o. ſ. v. og derved bekommet den eneſte ſande Troe og HErre, hvorfor ſkulde vi da igien lade os döbe?

3) Veed vi, at Chriſtus ſiger Joh. 3: ligeſom vi eengang födes af Moders Liv, Kiöd af Kiöd; ſaa bliver vi igienfödte ikkun eengang udi Daaben af Vand og Aand. Saa bevare os Gud, at vi ikke lader det ſkee igien imod Guds Befaling.

4) Veed I meget vel, at Omſkiærelſen udi det gamle Teſtamente var et Forbillede paa Daaben Col. 2. Ligeſom nu Jöderne ikkun eengang blev omſkaarne, ſaa maae vi udi det N. Teſtamente ogſaa kun eengang blive döbte. Og ligeſom man udi Omſkiærelſen ikke ſaae derpaa, om der blev mere omſkaaren af den ene end af den anden; ſaa ſkal man og i Daaben ikke ſee derpaa, at den ene har faaet mere, den anden mindre Vand. Det har været et langt ſtörre Vand, hvorudi Folkene ved Jordan blev döbte, end det er, i hvilket Eders Börn döbes i Kirken. Ikke deſtomindre holder I Eders Daab lige ſaa kraftig ſom hiin ved Jordan.

Altsaa holder vi ogsaa vores Daab lige saa kraftig, som I Eders, omendskiönt I bekommer mere Vand, end vi. Thi Daabens Kraft bestaaer ikke udi Vandets Mængde, men udi Guds Ord o. s. v.

5) Haver vi ikke et eneste Exempel udi den hellige Bibel, eller de hellige Fædres Skrifter, at nogen har ladet sig döbe to Gange. Hvorfore skulde vi före en Samvittighed af saa stor Ondskab omkring med os, saa længe vi lever?

6) Giorde vi en stor Begyndelse til den Synd imod den hellig Aand; om hvilken Christus forsikrer, at den aldrig skal forlades, hos Matth. 12. For sligt vilde Gud bevare os! Thi vores Salighed er os kiærere end al Verdens Herlighed. Og I begierer en stor Synd. At I forlanger sligt af os, vilde Gud forlade Eder!

Om Biskopper og Præster.

For det tyvende prædiker I om Biskoppers og Præsters Ordination, sigende, at Christus selv har ordineret Jacobum. I skriver ogsaa noget om den Orden, som er i Kirker og Klostere; som ogsaa om Præsters Ægteskab. Herpaa svares, at vi tilstaaer gierne, at Christus selv har ordineret Jacobum, men efter den Tiid er Præster og Biskopper ordinerede af Mennisker. Vore Biskopper og Præster bliver ogsaa efter Guds Ord rigtig ordinerede af geistlige Personer. Vi tager ogsaa ærbare og lærde Folk

Folk til Præster, efter Tit. 2. Paa samme legger andre Præster Hænderne, bedendes til Gud for dem; ligesom Apostlerne haver giort, Ap. G. 6. De befaler dem at efterleve Guds Ord Ap. G. 20, rigtig at administrere de hellige Sacramenter efter Christi Befalning Matth. 28 og Luc. 22, at forlade de Boodfærdige deres Synder, derimod at beholde de Uboodfærdige deres Synder, efter Christi Ord Joh. 20. selv ogsaa at leve christelig og vel, at de kunde være Exempler for Folket, 1 Pet. 5. Hvilket ogsaa saa strengt bliver holdet paa af vores Herr Fader, at en Præst, som eengang drikker sig fuld, bliver sat fra sit Embede.

Kloster-Ordenen forkaster vi og ikke, naar den paa saadan Maade vedligeholdes, som Keyser Constantinus Magnus udi Grækenland og andre Stæder forordnede den; at de flittig skal studere og bede, og leve ærbar, paadet man kand giöre Folk af dem, der tienner til Kirken og Skolen. Men fordi Kloster-Folk, saasom Munke, Nunner o. s. f. ofte henbringer deres Tiid med Lediggang udi grove Synder, ikke rigtig forholdende sig efter den förste Stifteres Anordninger; anvender vi heller noget paa Kirker, Skoler og fattige Folk, paadet at Ungdommen maae oplæres udi gode Konster, og nödtrængende Folk ernæres, begge Dele efter Guds Befalning Eph. 6 og Heb. 13.

Angaaende Præsternes ærbare Levnet læser vi ogsaa Guds Ord, at en Præst skal være een Qvindes Mand, 1 Tim. 3. Men dersom han kand holde sig fra Hustruen, paadet han desto flittigere kand opvarte de geistlige Sager, som Paulus lærer 1 Cor. 7, var vel saadant best, dog at overlade til hans egen Villie.

Slutning. *For det een og tyvende* raader I os, fromme Patriarch, at vi skal forene os med Eder, bekiendende os til den Orientalske Kirke. Men dersom at vi heraf skulde frygte for nogen Synd, vilde I, fromme Patriarch, saavelsom den samtlige hellige Forsamling, tage den paa Eder, skulde ogsaa blive paa Eder, og ikke tilregnes os; önskende os dermed Naade og Fred, amen.

Herpaa svarer vi Eder, at enhver maae bære sin egen Synd, efter Ezech. 18. Dog alligevel, fromme Patriarch, dersom I med Eders gandske hellige Forsamling er forsikrede udi Eders Samvittighed, at I formedelst Eders Fromhed og Hellighed kand tage fremmede Synder paa Eder; saa ville vi hermed have det hiemstilt til Eder, om I vil paatage Eder Tsarevnæ og den Stor-Fyrstelige Princesses Irenæ Michaelevnæ Synder, og vores tillige, som I formener at vi skulde begaae, om vi efter de begge höye Herrers Forbund ærlig skulde indlade os i Ægteskab. Derved kunde I udrette det, at Hans

Hans Ts. Majestæts Tilsagn, som er os giort, maae holdes, og I og den Stor-Fyrstelige Princesse Irena Michaelevna kunde i dette Fald være foruden Synd.

Dette haver vi, fromme Patriarch, ikke vildet forholde Eder paa Eders til os affærdigede Skrivelse, som vi bekom for tre Dage siden, bedendes at igiennemlæse det med Fliid, og overveye det, befalendes Eder hermed udi Guds Forsyyn.

Fortegnelse

paa

De fornemmeste Stykker,

som forekommer

I den förste Tome.

Den

Dens

VIII. Cap. fortæller om Aar 1736

IX. Cap. er en Hiſtorie om de Ruſſiſe Bierg-Verke

X. Cap. er en Hiſtorie om alle Ruſſiſke Mynte.

XI. Cap. forklarer det Ruſſiſke

XII. Cap. fortæller om Aar 1736.

XIII. Cap. om alle Familierne i Rusland.

XIV. Cap. om Rang-Diſtinctionen.

XV. Cap. om den regierende Familics Slægt-Regiſter

XVI. Cap. om Autors Reyſe fra Petersborg til Moſkov

Fortegnelſe
over
De fornemmeſte Stykker,
ſom forekommer
I den anden Tome.

IV. Cap.

Tyr-

VII. Cap. om Russernes sidste Krig med Tyrkerne.

VIII. Cap. om den Russiske Land-Magt.

Dens

IX. Cap. om den Russiske Söe-Magt.

X. Cap. om Ruslands Revenyer.

Mm XI. Cap.

